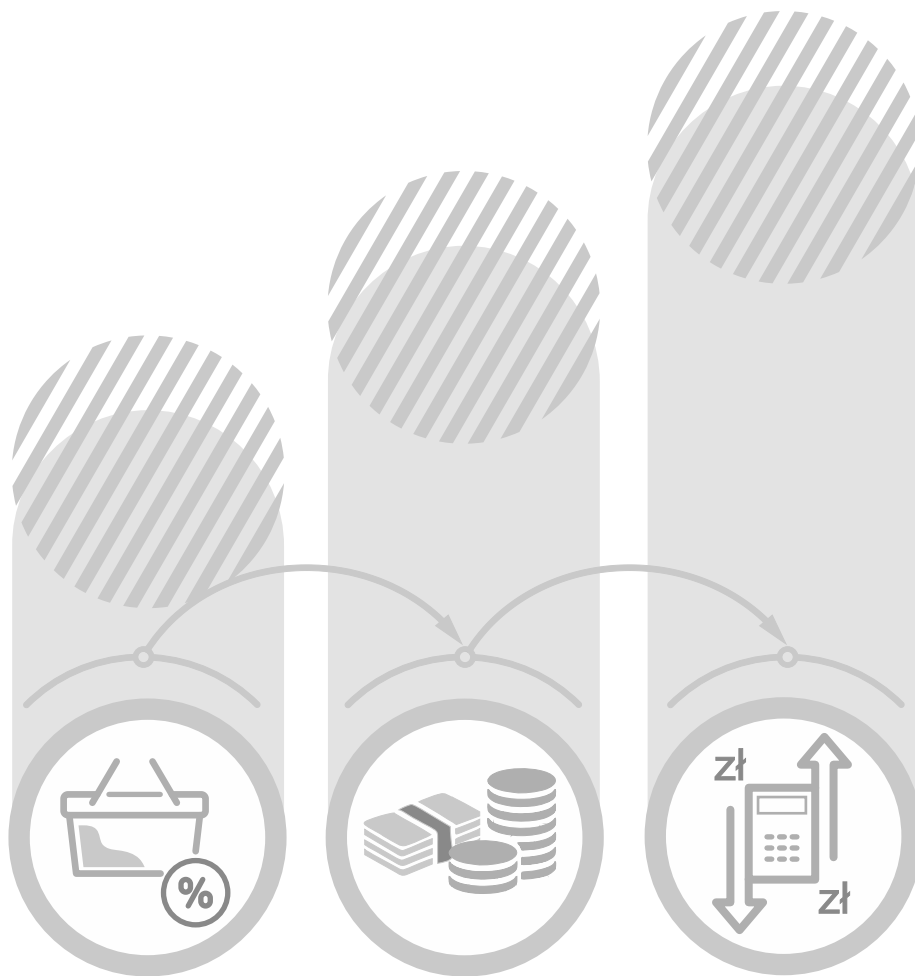

Ceny w gospodarce narodowej w 2019 r.

Prices in the national economy in 2019

Ceny w gospodarce narodowej w 2019 r.

Prices in the national economy in 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Handlu i Usług
Statistics Poland, Trade and Services Department

Urząd Statystyczny w Opolu
Regional Statistical Office in Opole

pod kierunkiem

supervised by

Doroty Turek

Zastępca Dyrektora Departamentu Handlu i Usług
Deputy Director of Trade and Services Department

Aliny Dominiczak-Astin

Eksperta w Departamencie Handlu i Usług
Ekspert in Trade and Services Department

Zespół autorski

Editorial team

Anna Bobel, Beata Cebula, Zbigniew Dobosz, Dariusz Dudek, Małgorzata Kaczor, Joanna Kotowska, Bożena Kudelska, Janina Kuźmicka, Irena Małmyszko, Agnieszka Matulska-Bachura, Danuta Michoń, Tomasz Pękalski, Eliza Pleban, Tomasz Pudłowski, Jolanta Szutkowska, Andrzej Zasławski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Renata Kolińska, Paweł Luty

ISSN 1505-6783

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

"" Ż*\$' I 3DEL3I 3I 3>ż@;7BA 6->79;A 5: \$" *ż

;`>Xd_SUNW ebdSi SLZ ebd VWS k bgT f] SU[E fVZ\$SfI(" * %\$ # " i (" * %\$ # "

LS_2343/\$" 20

Przedmowa

Zmiany cen i metody ich pomiaru pozostają nieustannie w centrum zainteresowań instytucji i organizacji, w których podejmowane są decyzje o istotnym znaczeniu w rozwoju ekonomicznym i społecznym kraju. Wskaźniki cen wykorzystywane są do diagnozowania rozwoju procesów inflacyjnych oraz w celu oceny kondycji gospodarki, jak również pełnią między innymi rolę deflatorów wielkości ekonomicznych, służą do indeksowania kwot zawartych w umowach i aktach prawnych.

Celem tej publikacji jest zaprezentowanie informacji o dynamice cen stosowanych w transakcjach handlowych we wszystkich głównych dziedzinach gospodarki kraju w latach 2015–2019. W opracowaniu zamieszczono również syntetyczny opis zmian cen w tym okresie. W kolejnych rozdziałach przedstawiono dane o cenach i ich zmianach w zakresie: podstawowych kategorii makroekonomicznych, rynku detalicznego i inflacji bazowej oraz producentów w rolnictwie, przemyśle i budownictwie, a także producentów usług, cen na rynku nieruchomości i w handlu zagranicznym. Pokazano wzajemne relacje cen oraz cen w stosunku do innych wielkości ekonomicznych. Specjalny rozdział poświęcono cenom w Unii Europejskiej, prezentując dane dotyczące Polski na tle poszczególnych krajów Unii, w najważniejszych obszarach gospodarki. Każdy rozdział zawiera zwięzły opis analityczny. Pomocne w interpretacji danych są uwagi metodyczne i objaśnienia pojęć.

Korzystając z zamieszczonych w tym opracowaniu danych, mogą Państwo zaobserwować tendencje rozwoju procesów cenowych w poszczególnych dziedzinach gospodarki, jak również ocenić ich wzajemny wpływ, zależności i powiązania.

Prezentowane tu dane zostały opracowane na podstawie wyników badań statystyki publicznej, jak również przy wykorzystaniu zbiorów udostępnionych przez Narodowy Bank Polski i starostwa powiatowe, a także informacji pozyskanych z Urzędu Statystycznego Unii Europejskiej (EUROSTAT).

Zachęcamy również do korzystania z szerokiego i szczegółowego zakresu danych z obszaru statystyki cen prezentowanego w Dziedzinowych Bazach Wiedzy, zamieszczonych na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego w <http://swaid.stat.gov.pl/SitePagesDBW/Ceny.aspx>.

Publikacja jest kolejną edycją z tej serii, wydawaną corocznie przez Główny Urząd Statystyczny, opracowywaną wspólnie przez pracowników Departamentu Handlu i Usług oraz Urzędu Statystycznego w Opolu. Autorzy będą zobowiązani wszystkim Czytelnikom za przekazanie uwag, komentarzy i sugestii, pozwalających na jeszcze bardziej trafne transponowanie treści publikacji do zapotrzebowania na informacje o zmianach cen w gospodarce narodowej.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

Dyrektor
Departamentu Handlu i Usług
Głównego Urzędu Statystycznego

Ewa Adach-Stankiewicz

Preface

Changes in prices and methods of their measurement are constantly in the focus of interest of institutions and organisations, where decisions of significant importance for both economic and social development of the country are made. Price indices are used to diagnose the development of inflationary processes and to assess the economic situation, as well as they act, among other things, as deflators of economic values, and are used for indexation of amounts specified in contracts and legal acts.

The aim of this publication is to present information concerning the dynamics of prices used in commercial transactions in all major areas of the country's economy in 2015–2019. The study also includes a synthetic description of price changes during that period. The following chapters present data concerning prices and their changes in the following areas: main macroeconomic categories; retail market and core inflation; manufacturers in agriculture, industry and construction; service producers; prices on the real estate market and in foreign trade. The correlations between prices and prices in relation to other economic values are shown. A special chapter was dedicated to prices in the European Union, presenting data on Poland against the background of individual EU countries, in the most important economic areas. Each chapter includes a concise analytical description. Methodological notes and explanation of terms are helpful in interpreting the data.

Using the data provided in this study, you can observe the trends in the development of price processes in individual areas of the economy, as well as evaluate their mutual influence, dependencies and connections.

The data presented herein have been developed on the basis of the results of the surveys carried out by Statistics Poland, as well as using the datasets made available by the National Bank of Poland and powiats' offices, together with the information obtained from the Statistical Office of the European Union (EUROSTAT).

We also encourage you to use a wide and detailed range of data from the area of price statistics, which is presented in the Knowledge Databases available on the website of the Central Statistical Office at <http://swaid.stat.gov.pl/SitePagesDBW/Ceny.aspx>.

This publication is the next edition of this series, which is published annually by Statistics Poland, developed jointly by the employees of the Trade and Services Department and the Statistical Office in Opole. The authors will owe a debt to all the readers who will provide them with comments, remarks and suggestions, which will ensure even more accurate transposition of the content of this publication to the demand for information on price changes in the national economy.

Director
of Statistical Office in Opole

Janina Kuźmicka

Director
of Trade and Services Department
of Statistics Poland

Ewa Adach-Stankiewicz

Warsaw/Opole, December 2020

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	9
List of charts	9
Spis map	12
List of maps	12
Objaśnienia znaków umownych	13
Symbols	13
Ważniejsze skróty	13
Main abbreviations	13
Synteza	16
Executive summary	16
Rozdział 1. Podstawowe kategorie makroekonomiczne	23
Chapter 1. Main macroeconomic categories	23
Rozdział 2. Ceny konsumpcyjne	30
Chapter 2. Consumer prices	30
Rozdział 3. Inflacja bazowa	46
Chapter 3. Core inflation	46
Rozdział 4. Ceny producentów	49
Chapter 4. Producer prices	49
4.1. Ceny w rolnictwie	49
4.1. Prices in agriculture	49
4.2. Ceny w przemyśle	62
4.2. Prices in industry	62
4.3. Ceny w budownictwie	65
4.3. Prices in construction	65
4.4. Ceny w transporcie, gospodarce magazynowej i telekomunikacji	69
4.4. Prices in transportation, storage and telecommunications	69
4.5. Ceny producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej	75
4.5. Producer prices of business services	75
Rozdział 5. Ceny nieruchomości	79
Chapter 5. Real estate prices	79
5.1. Ceny nieruchomości mieszkalnych	79
5.1. Residential property prices	79
5.2. Ceny nieruchomości mieszkalnych zamieszkanymi przez właścicieli	83
5.2. Owner-occupied housing prices	83
Rozdział 6. Ceny w handlu zagranicznym	85
Chapter 6. Prices in foreign trade	85
Rozdział 7. Kursy walut	99
Chapter 7. Exchange rates	99
Rozdział 8. Relacje cen	102
Chapter 8. Price relations	102
Rozdział 9. Ceny w Unii Europejskiej	110
Chapter 9. Prices in the European Union	110
9.1. Ceny konsumpcyjne	110
9.1. Consumer prices	110
9.2. Ceny producentów	114
9.2. Producer prices	114
9.3. Ceny nieruchomości	125
9.3. Real estate prices	125

Uwagi metodyczne	128
Methodological notes	128
1. Ceny konsumpcyjne	128
1. Consumer prices	128
2. Inflacja bazowa	130
2. Core infation	130
3. Ceny producentów	133
3. Producer prices	133
4. Ceny nieruchomości	136
4. Real estate prices	136
5. Ceny w handlu zagranicznym	138
5. Prices in foreign trade	187
6. Ceny w Unii Europejskiej	140
6. Prices in the European Union	140
Podstawowe pojęcia	141
Main terms	141

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Wskaźniki cen podstawowych kategorii makroekonomicznych	23
Table 1. Price indices of main macroeconomic categories	23
Tablica 2. Wskaźniki cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej	29
Table 2. Price indices in selected areas of the national economy	29
Tablica 3. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów ECOICOP	31
Table 3. Price indices of consumer goods and services by ECOICOP divisions	31
Tablica 4. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów ECOICOP	34
Table 4. Weighting system used for calculating price indices of consumer goods and services by ECOICOP divisions	34
Tablica 5. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	39
Table 5. Price indices of consumer goods and services by basic groups of households in 2019 compared to the previous years	39
Tablica 6. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych w 2019 r.	40
Table 6. Weighting system used in price indices of consumer goods and services by basic groups of households in 2019	40
Tablica 7. Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych według działów ECOICOP	42
Table 7. Harmonized Indices of Consumer Prices by ECOICOP divisions	42
Tablica 8. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów ECOICOP	44
Table 8. Weighting system used for calculating Harmonised Indices of Consumer Prices by ECOICOP divisions	44
Tablica 9. Ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych	45
Table 9. Retail prices of selected foodstuffs	45
Tablica 10. Wskaźniki inflacji bazowej	46
Table 10. Core inflation indices	46
Tablica 11. Przeciętne ceny skupu ważniejszych ziemiopłodów	50
Table 11. Average procurement prices of major crops	50
Tablica 12. Przeciętne ceny skupu żywca rzeźnego i produktów zwierzęcych	50
Table 12. Average procurement prices of animals for slaughter and of animal products	50
Tablica 13. Przeciętne ceny ważniejszych ziemiopłodów uzyskiwane przez rolników na targowiskach	55
Table 13. Average prices of major crops received by farmers on marketplaces	55
Tablica 14. Przeciętne ceny zwierząt gospodarskich i produktów zwierzęcych uzyskiwane przez rolników na targowiskach	55
Table 14. Average prices of farm animals and animal products received by farmers on marketplaces	55
Tablica 15. Wskaźniki cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo	60
Table 15. Price indices of goods and services currently consumed in agriculture	60
Tablica 16. Wskaźniki cen produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie	61
Table 16. Price indices of goods and services contributing to agricultural investment	61
Tablica 17. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD	62
Table 17. Price indices of sold production of industry by NACE sections	62
Tablica 18. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według głównych grupowań przemysłowych	64
Table 18. Price indices of sold production of industry by main industrial groupings	64
Tablica 19. Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	66
Table 19. Price indices of construction and assembly production by NACE divisions	66

Tablica 20. Ceny za 1m ² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym według lokalizacji	82
Table 20. Prices per 1m ² of flats sold on the primary market by location	82
Tablica 21. Ceny za 1m ² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku wtórnym według lokalizacji	83
Table 21. Prices per 1m ² of flats sold on the secondary market by location	83
Tablica 22. Wskaźniki cen nieruchomości zamieszkaných przez właścicieli	84
Table 22. Owner-occupied housing price indices	84
Tablica 23. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym	85
Table 23. Transaction price indices in foreign trade	85
Tablica 24. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej	88
Table 24. Transaction price indices in foreign trade with the EU member states	88
Tablica 25. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej	90
Table 25. Transaction price indices in foreign trade with the Central and Eastern Europe countries	90
Tablica 26. Wskaźniki cen importu według kierunków przeznaczenia	94
Table 26. Price indices of imports by end use	94
Tablica 27. Wskaźniki cen importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych (BEC)	95
Table 27. Price indices of imports and exports by Broad Economic Categories (BEC)	95
Tablica 28. Wskaźniki cen importu i eksportu produktów przemysłowych według PKWiU	97
Table 28. Price indices of imports and exports of industrial products by PKWiU	97
Tablica 29. Wskaźniki kursów niektórych walut obcych (wyrażonych w zł) w NBP	100
Table 29. Indices of exchange rates of some foreign currency (expressed in PLN) in NBP	100
Tablica 30. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen chleba	104
Table 30. Relations between retail prices of selected foodstuffs and retail prices of bread	104
Tablica 31. Relacje cen detalicznych oleju napędowego za 100 l do cen skupu niektórych produktów rolnych	108
Table 31. Relations between retail prices of diesel oil per 100 l and procurement prices of some agricultural products	108
Tablica 32. Wskaźniki cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa	115
Table 32. Retail price indices of means of agricultural production (Input)	115
Tablica 33. Wskaźniki cen produktów rolnych	118
Table 33. Price indices of agricultural products (Output)	118
Tablica 34. Wskaźniki cen producentów w przemyśle według głównych grupowań przemysłowych	123
Table 34. Producer price indices in industry by major industrial groupings	123

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Zmiany cen podstawowych kategorii makroekonomicznych w stosunku do roku poprzedniego	24
Chart 1. Changes in prices of main macroeconomic categories compared to the previous year	24
Wykres 2. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego	25
Chart 2. Changes in prices of consumer goods and services compared to the previous year	25
Wykres 3. Zmiany cen produktów rolnych sprzedawanych oraz towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w stosunku do roku poprzedniego	26
Chart 3. Changes in prices of sold agricultural products and of goods and services purchased by private farms compared to the previous year	26
Wykres 4. Zmiany cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej w stosunku do roku poprzedniego.	27
Chart 4. Price changes in selected areas of the national economy compared to the previous year	27
Wykres 5. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym w stosunku do roku poprzedniego	28
Chart 5. Changes in transaction prices of foreign trade compared to the previous year	28
Wykres 6. Zmiany cen i wpływ zmian cen grup towarów i usług konsumpcyjnych na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2019 r	30
Chart 6. Price changes and contribution of changes in prices of groups of consumer goods and services to the total price index of consumer goods and services in 2019	30
Wykres 7. System wag stosowany w obliczenia wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych	33
Chart 7. Chart 7. Weighting system used for calculating price indices of consumer goods and services	33
Wykres 8. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do 2015 r.	42
Chart 8. Changes in prices of consumer goods and services compared to 2015	42
Wykres 9. Udział produktów w wagach przyjętych do obliczeń wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), lecz wyłączonych z obliczeń wskaźników inflacji bazowej	47
Chart 9. Shares of products in the weights used for calculating price indices of consumer goods and services (CPI), and excluded from calculations of core inflation	47
Wykres 10. Zmiany inflacji bazowej oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego	48
Chart 10. Changes in core inflation and in prices of consumer goods and services compared to the previous year	48
Wykres 11. Ceny skupu pszenicy za 1 dt	51
Chart 11. Procurement prices of wheat per 100 kg	51
Wykres 12. Ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt	52
Chart 12. Procurement prices of edible potatoes (excluding early kinds) per 100 kg	52
Wykres 13. Ceny skupu żywca rzeźnego i mleka krowiego w 2019 r.	54
Chart 13. Procurement prices of animals for slaughter and cow's milk in 2019	54
Wykres 14. Ceny pszenicy za 1 dt na targowiskach	56
Chart 14. Prices of wheat per 100 kg on the marketplaces	56
Wykres 15. Ceny ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt na targowiskach	57
Table 15. Prices of edible potatoes (excluding early varieties) per 100 kg on the marketplaces	57
Wykres 16. Ceny podstawowych owoców za 1 kg na targowiskach w 2019 r.	58
Chart 16. Prices of major fruit per 1 kg on the marketplaces in 2019	58
Wykres 17. Ceny kapusty białej za 1 kg na targowiskach	59
Chart 17. Prices of white cabbage per 1 kg on the marketplaces	59
Wykres 18. Zmiany cen środków produkcji rolnej w stosunku do roku poprzedniego	60
Chart 18. Changes in prices of the means of agricultural production compared to the previous year	60
Wykres 19. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD	63
Chart 19. Shares of sold production of industry by NACE sections	63

Wykres 20. Ceny producentów wybranych wyrobów spożywczych w 2019 r.	65
Chart 20. Producer prices of selected food products in 2019	65
Wykres 21. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	66
Chart 21. Shares of construction and assembly production by NACE divisions	66
Wykres 22. Zmiany cen wybranych obiektów budowlanych w stosunku do 2015 r.	67
Chart 22. Changes in prices of selected constructions compared to 2015	67
Wykres 23. Zmiany cen wybranych obiektów drogowych w stosunku do 2015 r.	68
Chart 23. Change of prices of selected road constructions compared to 2015	68
Wykres 24. Zmiany cen wybranych obiektów mostowych w stosunku do 2015 r.	69
Chart 24. Change in prices of selected bridge constructions compared to 2015	69
Wykres 25. Zmiany cen usług transportu i gospodarki magazynowej w stosunku do roku poprzedniego	70
Chart 25. Changes in prices of transportation and storage services compared to the previous year	70
Wykres 26. Zmiany cen usług działalności pocztowej i kurierskiej w stosunku do roku poprzedniego	71
Chart 26. Changes in prices of postal and courier activities compared to the previous year	71
Wykres 27. Zmiany cen usług magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport w stosunku do roku poprzedniego	72
Chart 27. Changes in prices of warehousing and support activities for transportation compared to the previous year	72
Wykres 28. Zmiany cen usług transportu lądowego i rurociągowego w stosunku do roku poprzedniego	73
Chart 28. Changes in prices of land transport and transport via pipelines compared to the previous year	73
Wykres 29. Zmiany cen usług transportu wodnego w stosunku do roku poprzedniego	73
Chart 29. Changes in prices of water transport compared to the previous year	73
Wykres 30. Zmiany cen usług telekomunikacji w stosunku do roku poprzedniego	74
Chart 30. Changes in prices of services in telecommunications compared to the previous year	74
Wykres 31. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen usług transportu i gospodarki magazynowej	75
Chart 31. Weighting system used in calculating price indices of transportation and storage	75
Wykres 32. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	76
Chart 32. Producer price changes of selected services related to business activity in 2019 compared to the previous year	76
Wykres 33. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2019 r. w stosunku do 2015 r.	77
Chart 33. Changes in producer prices of selected services related to business services in 2019 compared to 2015	77
Wykres 34. Zmiany cen lokali mieszkalnych według rodzaju rynku w stosunku do roku poprzedniego	79
Chart 34. Changes in prices of flats by type of market compared to the previous year	79
Wykres 35. Ceny lokali mieszkalnych sprzedawanych na rynku pierwotnym według lokalizacji	80
Chart 35. Prices of flats sold on the primary market by location	80
Wykres 36. Ceny lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku wtórnym według lokalizacji	81
Chart 36. Prices of flats sold on the secondary market by location	81
Wykres 37. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	87
Chart 37. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2019 compared to the previous year	87
Wykres 38. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do 2015 r. ...	88
Chart 38. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2019 compared to 2015	88
Wykres 39. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	89
Chart 39. Changes in transaction prices of foreign trade with the EU member states by SITC sections in 2019 compared to the previous year	89
Wykres 40. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do 2015 r.	90
Chart 40. Changes in transaction prices of foreign trade with the EU member states by SITC sections in 2019 compared to 2015	90

Wykres 41. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	91
Chart 41. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2019 compared to the previous year	91
Wykres 42. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do 2015 r.	92
Chart 42. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2019 compared to 2015	92
Wykres 43. Import i eksport według sekcji SITC w 2019 r. (ceny bieżące)	92
Chart 43. Imports and exports by SITC sections in 2019 (current prices)	92
Wykres 44. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według głównych partnerów w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	93
Chart 44. Changes in transaction prices of foreign trade by major partners in 2019 compared to the previous year	93
Wykres 45. Zmiany cen importu według wybranych kierunków przeznaczenia w 2019 r. w stosunku do 2015 r. i 2018 r.	94
Chart 45. Changes in prices of imports by selected end-use in 2019 compared to 2015 and 2018	94
Wykres 46. Rozdysponowanie importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych w 2019 r.	96
Chart 46. Distribution of imports and exports by broad economic categories in 2019	96
Wykres 47. Zmiany cen importu i eksportu dla wybranych działów PKWiU w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	98
Chart 47. Changes in prices of imports and exports for selected PKWiU divisions in 2019 compared to the previous year	98
Wykres 48. Zmiany niektórych kursów walut obcych w NBP w stosunku do roku poprzedniego	99
Chart 48. Changes in exchange rates of some foreign currencies in NBP compared to the previous year	99
Wykres 49. Kursy niektórych walut obcych w NBP	101
Chart 49. Exchange rates of some foreign currencies in NBP	101
Wykres 50. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych pracowników oraz wynagrodzeń nominalnych i realnych w sektorze przedsiębiorstw w stosunku do 2015 r.	102
Chart 50. Changes in prices of consumer goods and services in households of employees and in nominal and real wages and salaries in the enterprise sector compared to 2015	102
Wykres 51. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów oraz emerytur i rent z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w stosunku do 2015 r.	103
Chart 51. Changes in prices of consumer goods and services prices in households of retirees and pensioners and in retirement pay and pensions from non-agricultural social security system compared to 2015	103
Wykres 52. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen skupu 1 kg pszenicy	105
Chart 52. Relations between retail prices of selected foodstuffs and procurement prices of kg of wheat	105
Wykres 53. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen skupu 1 kg żywca rzeźnego wieprzowego	106
Chart 53. Chart 53. Relations between retail prices of selected foodstuffs and procurement prices of kg of pigs for slaughter	106
Wykres 54. Relacje cen detalicznych 1 dt mieszanki paszowej dla tuczników do cen skupu niektórych produktów rolnych	107
Chart 54. Relations between retail prices of 100 kg compound feeding stuffs for pokers and procurement prices of some agricultural products	107
Wykres 55. Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej	109
Chart 55. Relations of profitability of pigs fattening	109
Wykres 56. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego	110
Chart 56. Changes in prices measured by the Harmonized Index of Consumer Prices compared to the previous year	110

Wykres 57. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r.	111
Chart 57. Changes in prices measured by the Harmonized Index of Consumer Prices in the EU member states in 2019, compared to 2015	111
Wykres 58. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych według grup towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	112
Chart 58. Price changes measured by the Harmonized Index of Consumer Prices by consumer goods and services groups in 2019 compared to the previous year	112
Wykres 59. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych w 2019 r.	114
Chart 59. Weighting system used for calculations of the Harmonized Indices of Consumer Prices in 2019	114
Wykres 60. Zmiany cen środków produkcji dla rolnictwa w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r. i 2018 r.	116
Chart 60. Changes in prices of the means of agricultural production (Input) in the EU member states in 2019 compared to 2015 and 2018	116
Wykres 61. Zmiany cen środków produkcji rolnej w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	117
Chart 61. Changes in prices of the means of agricultural production (Input) in 2019 compared to the previous year ...	117
Wykres 62. Zmiany cen produktów rolnych w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r. i 2018 r.	119
Chart 62. Changes in prices of agricultural products, (Output) in the EU member states in 2019 compared to 2015 and 2018	119
Wykres 63. Zmiany cen produktów rolnych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	120
Chart 63. Changes in prices of agricultural products (Output) in 2019 compared to the previous year	120
Wykres 64. Zmiany cen producentów w przemyśle w stosunku do 2015 r.	121
Chart 64. Changes in producer prices in industry compared to 2015	121
Wykres 65. Zmiany cen producentów w przemyśle w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r.	122
Chart 65. Producer prices in industry in the EU member states in 2019 compared to 2015	122
Wykres 66. Zmiany cen producentów w przemyśle według głównych grupowań przemysłowych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	123
Chart 66. Changes of producer prices indices in industry by main industrial groupings in 2019 compared to the previous year	123
Wykres 67. Zmiany cen producentów usług w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	124
Chart 67. Changes of service producer prices in the EU member states in 2019 compared to the previous year	124
Wykres 68. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych w stosunku do roku poprzedniego	125
Chart 68. Changes in prices of residential properties compared to the previous year	125
Wykres 69. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych w 2019 r. w krajach UE w stosunku do 2015 r.	126
Chart 69. Changes in prices of residential properties a in the EU member states in 2019 compared to 2015	126
Wykres 70. Zmiany cen nieruchomości zamieszkałych przez właściciela w 2019 r. w krajach Unii Europejskiej w stosunku do 2015 r.	127
Chart 70. Changes in prices of owner-occupied housing a in the EU member states in 2019 compared to 2015	127

Spis map

List of maps

Mapa 1. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego	35
Map 1. Changes in prices of consumer goods and services in 2019 compared to the previous year	35

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak wiarygodnych informacji data not available or not reliable
zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych data revised
%	procent percent
W tym Of which	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
mld bn	miliard billion
tys.	tysiąc thousand
zł PLN	złoty Polish zloty
szt. pc/pcs	sztuka, sztuki piece/pieces
ok. c.	około circa
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona (kwintal, 100 kg) deciton (quintal, 100 kg)
t	tona tonne
mm	milimetr millimetre

Skrót (cd.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (cd.) Meaning (cont.)
m	metr metre
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
ml	mililitr millilitre
l	litr litre
hl	hektolitr (100 litrów) hectolitre (100 litres)
m ³	metr sześcienny cubic metre
excl.	excluding
incl.	including
m. in.	między innymi among others
n.e.s.	not elsewhere specified
CIF	cena franco granica lub port kraju odbiorcy (łącznie z kosztami) transportu i ubezpieczenia price including costs of insurance and freight
FOB	cena franco granica lub port kraju dostawcy free on board
CPI	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych Consumer Price Index
HICP	Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych Harmonized Index of Consumer Prices
ESA	Europejski System Rachunków European System of Accounts
NBP	Narodowy Bank Polski National Bank of Poland
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności National Classification of Activities
NACE	Nomenklatura Działalności we Wspólnocie Europejskiej Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
PKWiU	Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług Polish Classification of Goods and Services
ECOICOP	Europejska Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu European Classification of Individual Consumption by Purpose
SITC	Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu Standard International Trade Classification

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
BEC	Klasyfikacja Towarowa Handlu Zagranicznego według Głównych Kategorii Ekonomicznych Classification by Broad Economic Categories
1 USD	Dolar amerykański
1 GBP	Funt brytyjski
1 CHF	Frank szwajcarski
1 EUR	Euro
UE EU	Unia Europejska European Union

Synteza

Executive summary

Gospodarka polska rozwijała się w 2019 r., podobnie jak w kilku poprzednich latach, w szybkim tempie. Mimo iż wskaźnik wzrostu gospodarczego w Polsce obniżył się nieco w porównaniu z notowanym w dwóch ostatnich latach, to pozostał jednym z najwyższych spośród osiągniętych w krajach Unii Europejskiej. Głównym czynnikiem wzrostu był nadal popyt krajowy, zarówno konsumpcyjny, jak i inwestycyjny. Pozytywny był wpływ eksportu netto. Jednocześnie nasiliła się presja inflacyjna. Obserwowano szybszy niż przed rokiem wzrost cen w większości ważniejszych obszarów gospodarki, prócz przemysłu. Więcej niż rok wcześniej podwyższono ceny wszystkich, poza zużyciem pośrednim, podstawowych kategorii makroekonomicznych. Podobnie jak w dwóch poprzednich latach, inflacja bazowa po wyłączeniu cen żywności i energii była niższa od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych, wyższa natomiast – po wyłączeniu cen administrowanych. Po sześciu latach umiarkowanej dynamiki cen detalicznych, przyspieszyła w 2019 r. inflacja mierzona zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych i była jedną z najwyższych w Unii Europejskiej.

Wskaźnik **cen produktu krajowego brutto** wyniósł 103,2 i był o 2,1 p. proc. wyższy niż w 2018 r. W tempie szybszym niż przed rokiem rosły ceny nakładów inwestycyjnych, a także ceny popytu krajowego, w tym zarówno akumulacji brutto, jak i spożycia, łącznie z cenami spożycia w sektorze gospodarstw domowych. W okresie od 2015 r. bardziej podniesiono ceny spożycia niż ceny akumulacji.

W 2019 r. wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** ukształtował się na poziomie przyjętym w ustawie budżetowej i wyniósł 2,3% (o 0,7 p. proc. więcej niż w 2018 r.), przy czym znacznie wyżej podniesiono ceny usług (o 3,9%) niż towarów (o 1,7%). Ceny podniesiono we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem odzieży i obuwia oraz łączności, których ceny obniżyły się. Znacznie szybciej niż w 2018 r. rosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych (4,9% wobec 2,6%) oraz ceny płacone w restauracjach i hotelach (4,4% wobec 3,0%). Przyspieszyły także podwyżki cen w zakresie rekreacji i kultury (2,6% wobec 1,3%), edukacji (3,6% wobec 2,4%) i zdrowia (3,2% wobec 2,0%). Wolniej natomiast niż w 2018 r. rosły ceny związane z transportem (0,7% wobec 4,2%) i mieszkaniem (1,4% wobec 1,8%) oraz ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (1,3% wobec 1,5%). Wzrost cen (o 1,4%) notowano także w przypadku innych towarów i usług (wobec ich spadku w 2018 r. o 0,5%), w tym największy – usług fryzjerskich, kosmetycznych i pielęgnacyjnych (o 5,1%), opieki społecznej (o 4,9%) oraz ubezpieczeń (o 2,2%). Średnie miesięczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych w 2019 r. było szybsze

In 2019, as in the previous few years, Poland's economy grew at a fast pace. Although the rate of economic growth in Poland decreased slightly in comparison with the results recorded in the last two years, it remained one of the highest among the European Union countries. Domestic demand (both in terms of consumption and investment) was still main growth factor. The impact of net exports was positive. At the same time, inflationary pressure has intensified. Price growth, more rapid than a year ago, was observed in most major areas of the economy, except for industry. More than a year earlier, prices were raised for main macroeconomic categories, except for intermediate consumption. As in the previous two years, core inflation excluding food and energy prices was below the price index of consumer goods and services, while after excluding administered prices, it was above the index. After six years of moderate retail price growth, inflation as measured by the Harmonized Index of Consumer Prices accelerated in 2019 and was one of the highest in the European Union.

The **price index of gross domestic product** amounted to 103.2 and it was 2.1 percentage point higher than in 2018. Prices of investment outlays rose at a faster pace than a year ago, as did prices of domestic demand, including both gross capital formation and final consumption expenditure of which in the household sector too. In the period from 2015, prices related to final consumption expenditure were raised more than gross capital formation prices.

In 2019, the increase in consumer **prices of goods and services** was at the level adopted in the Budget Act and amounted to 2.3% (by 0.7 percentage point more than in 2018), whereas price increases was much higher for services (up 3.9%) than for goods (up 1.7%). Prices were raised in all groups of consumer goods and services, except for clothing and footwear and communications, where prices declined. Prices of food and non-alcoholic beverages (4.9% vs. 2.6%) and prices paid at restaurants and hotels (4.4% vs. 3.0%) rose much faster than in 2018. Price increase in recreation and culture (2.6% vs. 1.3%), education (3.6% vs. 2.4%) and health (3.2% vs. 2.0%) also accelerated. Prices that increased more slowly than in 2018 were the prices related to transport (0.7% vs. 4.2%), dwellings (1.4% vs. 1.8%), prices of alcoholic beverages and tobacco (1.3% vs. 1.5%). The increase in prices (by 1.4%) was also recorded for other goods and services (vs. a decline in 2018 by 0.5%), including the largest increase in prices of hairdressing salons and personal grooming establishments (by 5.1%), social protection (by 4.9%), and insurance (by 2.2%). Average monthly rate of increase in consumer prices in 2019 was faster than observed a year

od obserwowanego przed rokiem (0,28% wobec 0,10%), w tym najwyższe notowano w zakresie żywności i napojów bezalkoholowych (0,56%) oraz restauracji i hoteli (0,44%). Szybsze zmiany cen usług niż towarów w 2019 r. zwiększyły różnicę w tempie ich wzrostu obserwowaną od 2015 r.

Ceny, według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP), były w Polsce w 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wyższe o 2,1% (w 2018 r. – o 1,2%). Wzrost cen zanotowano we wszystkich krajach Unii Europejskiej, jednak w większości z nich nastąpiło spowolnienie tempa ich wzrostu. Przeciętnie w UE, ceny konsumpcyjne podniesiono o 1,5% (o 1,9% rok wcześniej). Podobnie jak w 2018 r., najbardziej wzrosły ceny w Rumunii (o 3,9%), a najmniej – w Portugalii (o 0,3%). Nieznacznie więcej niż w 2018 r. konsumenci płacili za zakupy w Grecji i Cyprze (po 0,5%). W porównaniu z 2015 r. wzrost cen mierzony zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w Polsce wyniósł 4,8%, a przeciętnie w UE – 5,4%. W tym okresie, inflacja najbardziej dotknęła konsumentów w Estonii, gdzie zanotowano wzrost cen o 10,5% oraz Litwie i Węgrzech – po 9,5%, a najmniej – na Cyprze (o 0,8%) i w Irlandii (1,7%).

Wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw był w Polsce w 2019 r. szybszy niż cen towarów i usług konsumpcyjnych (6,5% wobec 2,3%), w związku z czym **siła nabywcza płac** wzrosła, choć w mniejszym stopniu niż rok wcześniej (odpowiednio: 7,1% i 1,6%). Relatywnie taniej można było kupić m.in. sprzęt telekomunikacyjny, sprzęt audiowizualny, fotograficzny i służący do przetwarzania informacji oraz odzież i obuwie. Siła nabywcza płac wzrosła również w zakresie energii elektrycznej, usług telekomunikacyjnych i sanatoryjnych urządzeń gospodarstwa domowego oraz paliw i smarów do prywatnych środków transportu. Mniej niż płace wzrosły ceny większości towarów żywnościowych, w tym głównie jaj, masła, owoców, mleka, śmietany, mięsa drobiowego i wołowego. Relatywnie droższe były natomiast usługi wywozu śmieci, jak również niektóre artykuły spożywcze, przykładowo warzywa, mięso wieprzowe, pieczywo, cukier i mąka.

Siła nabywcza emerytur i rent brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zwiększyła się w 2019 r. w stopniu podobnym, jak w roku poprzednim, przy ich wzroście o 4,7%, wobec podwyżek cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez gospodarstwa emerytów i rencistów, przeciętnie o 2,6%.

W 2019 r. nastąpiła poprawa opłacalności produkcji rolniczej, przy spadku wolumenu zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej, wskutek niesprzyjających warunków agrometeorologicznych i jednoczesnym wysokim wzroście **cen towarowej produkcji rolniczej**. Korzystne, z punktu widzenia producentów, były rynkowe uwarunkowania w rolnictwie, w związku z szybszym wzrostem cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne niż cen towarów i usług przez nie nabywanych (15,7% wobec

ago (0.28% vs. 0.10%), with the highest rate recorded in the food and non-alcoholic beverages (0.56%) and restaurants and hotels (0.44%). Faster price changes for services than goods in 2019 have widened the gap in their growth rates observed since 2015.

Prices, according to the harmonized index of consumer prices (HICP), in Poland in 2019 were higher by 2.1% (by 1.2% in 2018) compared to the previous year. Price increases were recorded in all countries of the European Union, but there was a slowdown in most of them. On average, consumer prices in the EU were raised by 1.5% (by 1.9% a year earlier). As in 2018, prices increased the most in Romania (by 3.9%) and the least in Portugal (by 0.3%). Consumers in Greece and Cyprus paid slightly more than in 2018 (0.5% each). Compared to 2015, the price increase, according to the harmonized index of consumer prices in Poland, was 4.8%, and it was 5.4% in the EU on average. During this period, inflation hit consumers the hardest in Estonia, which saw a 10.5% price increase, and Lithuania and Hungary – 9.5% each, and the least in Cyprus (0.8%) and Ireland (1.7%).

Growth in average gross monthly wages and salaries in the enterprise sector in 2019 was in Poland faster than in prices of consumer goods and services (6.5% vs. 2.3%), therefore, **the purchasing power of wages and salaries** increased, albeit less than a year earlier (7.1% and 1.6%, respectively). Relatively cheaper products included telecommunication equipment, audiovisual, photographic and information processing equipment, as well as clothing and footwear. The purchasing power of wages and salaries increased for electricity, telecommunication and paramedical services, as well as household appliances, and fuel and lubricants for personal transport equipment. The prices of most foodstuffs, including mainly eggs, butter, fruit, milk, cream, poultry and beef, increased less than wages and salaries. Relatively more expensive were, on the other hand, refuse collection and some food products, such as vegetables, pork, bread, sugar and flour.

The purchasing power of gross retirement and other pensions from non-agricultural social security system increased in 2019 to a similar extent as in the previous year, by 4.7%, in the face of increases in the prices of consumer goods and services purchased by households of retirees and pensioners by 2.6% on average.

In 2019, there was an improvement in the profitability of agricultural production, with a decrease in the volume of both crop and animal output due to unfavorable agricultural and meteorological conditions and a simultaneous high increase in the **prices of market agricultural output**. Market conditions in agriculture, from the producers' point of view, were favourable due to a faster increase in prices of agricultural products sold by individual farms than in prices of goods and services purchased by them (15.7% vs. 3.2%).

3,2%). Wskaźnik relacji tych cen („nożyce cen”) wyniósł 112,1 (wobec 94,4 w 2018 r.). Po spadku notowanym w 2018 r. (o 2,2%), ceny towarowej produkcji rolniczej wzrosły o 9,6%, przy czym w znacznie większym stopniu w zakresie towarowej produkcji roślinnej (o 16,8%) niż zwierzęcej (o 5,4%). Po cenach dużo wyższych niż w 2018 r. rolnicy sprzedawali ziemniaki, tak w skupie, jak i na targowiskach. Wzrosły w stosunku do poprzedniego roku, również ceny skupu gryki, owsa i żyta. Więcej w skupie płacono także za produkty ogrodnicze (głównie kapustę, cebulę i buraki ćwikłowe) oraz sadownicze (zwłaszcza wiśnie, maliny, czereśnie i śliwki). Droższy niż rok wcześniej był w skupie żywiec rzeźny, prócz bydła (z wyjątkiem cieląt), w tym najbardziej wzrosły ceny trzody chlewnej. Spośród produktów na bieżąco zużywanych w rolnictwie, podrożały głównie nawozy i polepszacze gleby oraz utrzymanie budynków. Więcej niż rok wcześniej, gospodarstwa rolne płaciły w 2019 r. również za energię elektryczną, paliwa, oleje i smary oraz środki ochrony roślin i pestycydy. W okresie od 2015 r. ceny produktów rolnych sprzedawanych rosły znacznie szybciej niż ceny towarów i usług nabywanych przez gospodarstwa indywidualne na bieżące cele produkcji rolniczej oraz inwestycyjne.

Przemysł był tym obszarem gospodarki, w którym w 2019 r. ceny rosły wolniej niż przed rokiem (o 1,2% wobec 2,1%), jednak wzrost **cen produkcji sprzedanej przemysłu** zanotowano we wszystkich sekcjach PKD, w tym największy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,4% wobec 0,5% przed rokiem). Ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły w zakresie wszystkich głównych grupowań przemysłowych, w tym najbardziej cenów dóbr związanych z energią (o 3,6%). Wyższe niż w 2018 r. były także ceny dóbr konsumpcyjnych nietrwałych (o 1,3%), dóbr inwestycyjnych i dóbr konsumpcyjnych trwałych (po 0,9%) oraz zaopatrzeniowych (o 0,4%).

Producenci podnieśli ceny wielu wyrobów spożywczych. Spośród produktów objętych badaniem statystycznym, najbardziej wzrosły ceny mleka w proszku odtłuszczonego, ale także skrobi ziemniaczanej, cukru i mąki tortowej. Producenci mięsa znacznie podwyższyli cenę piersi z indyka. Obniżono natomiast m.in. cenę masła oraz piersi z kurczaka.

Ceny produkcji budowlano-montażowej w 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 3,5%. Spośród działów budownictwa największe podwyżki cen zanotowano w budowie budynków (o 4,1%). Podniesiono także ceny budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz robót budowlanych specjalistycznych. Ceny wszystkich obiektów budowlanych objętych badaniem ukształtowały się na poziomie wyższym w porównaniu z rokiem poprzednim. Zanotowano wzrost cen budowy m.in. szkoły podstawowej, garażu wielopoziomowego, budynku administracyjno-biurowego, a także boiska na terenie przyszkolnym. W 2019 r.

The ratio of these prices („price gap”) was 112.1 (up from 94.4 in 2018). After the decline recorded in 2018 (by 2.2%), prices of agricultural market output increased by 9.6%, with a much larger increase in crop market output (by 16.8%) than in animal market output (by 5.4%). Farmers sold potatoes, both in the procurement and at the marketplaces at prices significantly higher than in 2018. The procurement prices of buckwheat, oats and rye have also increased compared to the previous year. Higher prices were also paid for horticultural products (mainly cabbage, onions and beets) and fruit (especially sour cherries, raspberries, cherries and plums). Apart from cattle (with the exception of calves), animals for slaughter were more expensive than the year before in the procurement, with prices of pigs for slaughter rising the most. Of the products currently consumed in agriculture, fertilisers and soil improvers, as well as building maintenance, have mainly become more expensive. In 2019, agricultural holdings paid for electricity, fuels, oils and lubricants, and crop protection products and pesticides more than in the previous year. In the period from 2015, prices of agricultural products sold grew much faster than prices of goods and services purchased by individual farms for current agricultural production and investment purposes.

Industry was the area of the economy where in 2019 prices grew more slowly than last year (by 1.2% vs. 2.1%), however, an increase in prices of sold production of industry was recorded in all sections of PKD, the highest in electricity, gas, steam and air conditioning supply (by 4.4% vs. 0.5% last year). **Prices of sold production of industry** increased for all main industrial groupings, with prices of energy rising the most (by 3.6%). The prices of non-durable consumer goods (1.3%), capital goods and durable consumer goods (0.9% each) and intermediate goods (0.4%) were higher than in 2018.

Manufacturers have raised prices of many food products. Among the products covered by the statistical survey, the prices of skimmed milk powder, potato starch, sugar and cake flour increased the most. Meat manufacturers have significantly increased the price of turkey breast. However, the price of butter and chicken breast, among others, has been lowered.

Prices of construction and assembly production in 2019 increased by 3.5%, compared to the previous year. Among individual construction divisions, the highest price increase was recorded in the construction of buildings (by 4.1%). The construction prices of civil engineering structures and the prices of specialist construction activities also increased. The prices of all building structures included in the survey were higher compared to the previous year. There was an increase in the construction prices of a primary school, a multi-level garage, an administration and office building, as well as a sports field on the premises of the school. In 2019, the **prices**

również **cen** wszystkich badanych **obiektów drogowych** były wyższe w porównaniu z 2018 r. Największy wzrost cen dotyczył budowy miejskiej drogi ekspresowej (klasa „S”). Ceny pozostałych obiektów wykazywały wzrosty od 2,7% do 3,5%. **Ceny obiektów mostowych** były także wyższe w odniesieniu do 2018 r.

W 2019 r. w stopniu wyższym niż w 2018 r. podniosły **cen**y podmioty świadczące usługi w zakresie **transportu i gospodarki magazynowej** (o 2,5% wobec 1,8%). Wzrost cen odnotowano we wszystkich działach transportu i gospodarki magazynowej. Ze względu na znaczny udział w przychodach tego sektora gospodarki, największy wpływ na wskaźnik cen producentów usług w transporcie i gospodarce magazynowej ogółem, miał wzrost cen w transporcie lądowym i rurociągowym (o 2,5%) i transporcie lotniczym (o 2,2%). Nieco mniej niż w tych działach, ale więcej niż w 2018 r., podniesiono ceny usług magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport (o 1,6% wobec 1,3%). Znacznie więcej natomiast niż w 2018 r. podwyższyły ceny podmioty prowadzące działalność pocztową i kurierską (o 4,5% wobec 0,7%). W **telekomunikacji** w 2019 r. zanotowano odwrócenie trendu spadkowego cen obserwowanego w okresie ostatnich kilku lat. Ceny uzyskiwane przez podmioty świadczące te usługi wzrosły o 1,1% (wobec ich spadku o 1,1% w 2018 r.).

W 2019 r. wzrost **cen usług biznesowych** zanotowano w zakresie wszystkich usług związanych z obsługą działalności gospodarczej. Najbardziej, w skali podobnej jak przed rokiem, wzrosły ceny producentów usług w działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanych (o 4,8% wobec 4,9%). Wysoko, chociaż mniej niż w roku poprzednim, podniesiono ceny usług nadawania programów ogólnodostępnych i abonamentowych (o 4,1% wobec 7,6%). Najmniej wzrosły ceny producentów usług w zakresie informacji (o 0,4% wobec 1,6% w 2018 r.) oraz pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,7%, wobec 1,6% w 2018 r.). Szybciej niż przed rokiem rosły m.in. ceny usług związanych z zatrudnieniem, usług związanych z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz usług związanych z obsługą rynku nieruchomości. Wolniejszy natomiast niż w 2018 r. był wzrost cen m.in. producentów usług detektywistycznych i ochroniarskich oraz usług związanych z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni.

Wskaźniki **cen lokali mieszkalnych, odzwierciedlające zmiany w poziomach cen nieruchomości mieszkalnych (mierzone wskaźnikiem HPI)** potwierdziły w 2019 r. nasilającą się tendencję wzrostu cen obserwowaną w tym obszarze gospodarki. Ceny były 8,7% wyższe niż przed rokiem (wobec 6,5% w 2018 r.), w tym na rynku pierwotnym – o 6,7% (5,5% w 2018 r.), a na rynku wtórnym – o 10,4% (7,6% w 2018 r.). W 2019 r. lokale mieszkalne sprzedawane na rynku pierwotnym

of all **road constructions** were also higher compared to 2018. The highest price increase concerned the construction of a dual carriageway (class „S”). The prices of other structures showed increases from 2.7% to 3.5%. **Bridge construction prices** were also higher in comparison with 2018.

In 2019, **transportation and storage providers increased prices** at a higher level than in 2018 (by 2.5% vs. 1.8%). The increase in prices was observed in all divisions of transportation and storage. Due to the large share of revenue in this sector of the economy, the largest impact on the producer price indices for services in transportation and storage overall, was due to price increases in land and pipeline transport (by 2.5%) and air transport (by 2.2%). Prices of warehousing and support activities for transportation were increased less than in previously mentioned divisions, though more than in 2018 (by 1.6% vs. 1.3%). Postal and courier enterprises increased their prices significantly more than in 2018 (by 4.5% vs. 0.7%). A reversal of the downward trend in prices, observed over the past few years, has been noted in **telecommunications** in 2019. Prices of providers of these services increased by 1.1% (compared to a decrease of 1.1% in 2018).

In 2019, **business service price** increases were recorded for all business services. At a level similar as in the previous year, the highest increase in prices concerned service producers in the area of activity of travel agency, tour operator reservation service and related activities (by 4.8% vs. 4.9%). The prices of programming broadcasting services were raised significantly, although less than in the previous year (by 4.1% vs. 7.6%). The lowest price increases were made by producers of information service activities (by 0.4%, compared to 1.6% in 2018) and other professional, scientific and technical activities (by 0.7%, compared to 1.6% in 2018). Among other things, the prices of employment activities, motion picture, video and television programme production, sound and music publishing activities, and real estate activities rose faster than in the previous year. On the other hand, compared to 2018, there was a slower increase in prices associated with, among others, security and investigation activities, and services to building and landscape activities, among others.

In 2019, price indices of flats reflecting the changes in the levels of **residential property prices** (HPI) showed a growing trend in price increases in this area of the economy. Prices were 8.7% higher than in the previous year (vs. 6.5% in 2018), with the primary market prices up by 6.7% (5.5% in 2018) and the secondary market prices up by 10.4% (7.6% in 2018). In 2019, flats sold on the primary market were on average 26.8% more expensive than those sold on the secondary market.

były przeciętnie o 26,8% droższe od tych sprzedawanych na rynku wtórnym. Średnia cena pojedynczego lokalu na rynku pierwotnym wyniosła 326,6 tys. zł i była o 14,7 tys. zł wyższa niż w 2018 r. Za nowe mieszkanie w budynku wielorodzinnym zlokalizowanym w granicach miasta płacono przeciętnie o 5,1% więcej niż w przypadku nowych lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych usytuowanych poza granicami miast. Na terenach miejskich średnia cena lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym ukształtowała się na poziomie 328,2 tys. zł (o 12,3 tys. zł więcej niż przed rokiem), podczas gdy na terenach wiejskich wzrosła do 312,3 tys. zł o 41 tys. zł więcej niż przed rokiem). Najwyższą średnią cenę (350,8 tys. zł) zaobserwowano w miastach na prawach powiatu. Na rynku wtórnym, zakup lokalu mieszkalnego w 2019 r. kosztował nabywcę przeciętnie 257,6 tys. zł, tj. o 20,6 tys. zł więcej niż przed rokiem. W granicach miast średnia cena używanego lokalu mieszkalnego była o 39,9% wyższa niż na obszarach wiejskich.

W okresie od 2015 r. ceny nieruchomości mieszkalnych zwiększyły się o 22,5%, w tym mniej na rynku pierwotnym (o 17,4%) niż na rynku wtórnym (27,2%).

W 2019 r. odnotowano również dalszy wzrost **cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkałych przez właścicieli**, mierzony wskaźnikami OOH. Ceny tych nieruchomości były o 4,5% wyższe niż przed rokiem (w 2018 r. – o 3,6%). Ceny związane z nabyciem mieszkania lub domu wzrosły o 4,9% (w 2018 r. – o 4,0%), podczas gdy opłaty związane z posiadaniem mieszkania lub domu – o 2,7% (w 2018 r. – o 2,3%). Najwięcej wzrosły ceny istniejących mieszkań i domów nowo nabytych przez gospodarstwa domowe – o 10,4% (o 7,5% w 2018 r.). Zakup nowych mieszkań i domów był droższy o 6,7% (o 5,5% w 2018 r.). W odniesieniu do 2015 r. ceny nieruchomości mieszkalnych zamieszkałych przez właścicieli zwiększyły się o 10,5%, przy czym ceny nabywania mieszkań i domów wzrosły o 11,3%, a opłaty związane z ich posiadaniem – o 7,2%. Wskaźnik cen w grupie Istniejące mieszkania i domy nowo nabyte przez gospodarstwa domowe, ukształtował się w 2019 r. w stosunku do 2015 r. na poziomie 127,2%. Znacznie podrożał także w tym okresie zakup nowych mieszkań i domów (o 17,4%). Większe naprawy i czynności konserwacyjne związane z posiadaniem nieruchomości kosztowały właścicieli o 7,2% więcej w 2019 r. niż w 2015 r.

Deprecjacja złotego w 2019 r., po obserwowanym w latach 2017–2018 umocnieniu waluty krajowej, w stosunku do ważniejszych walut obcych, w tym dolara amerykańskiego, franka szwajcarskiego i funta brytyjskiego, sprzyjała polskiemu eksporterom i w konsekwencji wpłynęła na dodatnie saldo obrotów w handlu zagranicznym. Utrzymało się obserwowane w poprzednim roku osłabienie krajowej waluty również wobec euro i korony czeskiej. Eksport wzrósł o 7,6%, a import – o 4,9%. Szybciej również rosły **cenę transakcyjne** w eksporcie (3,1%) niż w imporcie (1,8%), w związku z czym wskaźnik „terms of trade” ukształtował się na korzystnym poziomie (101,3 wobec 98,6 w 2018 r.). Podobne tenden-

The average price of a single flat on the primary market was PLN 326.6 thousand and was higher by PLN 14.7 thousand than in 2018. On average, a new flat in a multi-dwelling house located in urban areas was 5.1% more expensive than new flats in multi-dwelling houses located outside the city. In urban areas, the average price of a flat on the primary market was at the level of PLN 328.2 thousand (PLN 12.3 thousand more than in the previous year), while in rural areas it increased to PLN 312.3 thousand (PLN 41 thousand more than in the previous year). The highest average price (PLN 350.8 thousand) was observed in cities with powiat status. In 2019, a flat on the secondary market costed PLN 256.6 thousand on average, i.e. PLN 20.6 thousand more than in the previous year. Within city boundaries, the average price of a second-hand flat was 39.9% higher than in rural areas.

In the period from 2015, residential property prices increased by 22.5% less in the primary market (by 17.4%) than in the secondary market (27.2%).

In 2019, there was also continued growth in **prices of owner-occupied housing** according to OOH indices. Prices of the properties were 4.5% higher than in the previous year (by 3.6% in 2018). Prices associated with the purchase of a dwelling increased by 4.9% by 4.0% in 2018), while charges associated with ownership of dwellings – by 2.7% by 2.3% in 2018). Prices of existing dwellings purchased by households increased the most – by 10.4% (by 7.5% in 2018). Purchase of new dwellings was 6.7% more expensive (5.5% in 2018). In comparison with 2015, prices of owner-occupied housing increased by 10.5%, with purchases of dwellings increased by 11.3% and charges associated with ownership increased by 7.2%. In 2019, price indices in the group of Existing dwellings new to household formed at the level of, compared to 2015, 127.2%. Purchases of new dwellings also increased significantly during this period (by 17.4%). Major repairs and maintenance associated with property ownership cost owners 7.2% more in 2019 than in 2015.

The depreciation of the Polish zloty in 2019, after the strengthening of the domestic currency observed in the years 2017–2018, against major foreign currencies, including the US dollar, the Swiss franc and the British pound, favoured Polish exporters and consequently influenced the positive foreign trade balance. The weakening of the domestic currency against the Euro and the Czech koruna observed in the previous year also continued. Exports increased by 7.6% and imports – by 4.9%. As a result of faster growth of **transaction prices** in exports (3.1%) than in imports (1.8%), the „terms of trade” index was at a favourable level (101.3 vs. 98.6 in 2018). Similar trends were observed in the case of

cje obserwowano w przypadku wskaźnika „terms of trade” w obrotach towarowych z krajami Unii Europejskiej (100,5 wobec 99,7) oraz w obrotach towarowych z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (104,7 wobec 86,3). Korzystne relacje cenowe Polska uzyskała w handlu z głównymi partnerami: Niemcami, Włochami, Francją, Wielką Brytanią i Rosją. Od 2015 r. bardziej wzrosły ceny transakcyjne w eksporcie (o 6,6%) niż importcie (o 5,9%).

Poza inflacją, której stopa według wskaźnika HICP, była jedna z najwyższych w 2019 r. w **Unii Europejskiej, dynamika cen w innych obszarach gospodarki w Polsce na tle pozostałych krajów członkowskich**, również pokazywała większą niż przeciętną w UE tendencję wzrostową.

Ceny produkcji dla rolnictwa w krajach UE w 2019 r. wzrosły zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 1,7%), jak i w stosunku do roku 2015 (o 5,3%). 2019 r., w odniesieniu do 2018 r., najwyższy wzrost cen środków produkcji rolnej w UE odnotowano na Węgrzech (o 3,8%) i w Polsce (o 3,3%), a najniższy – w Chorwacji (o 0,5%), podczas gdy w Grecji ceny pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego w roku poprzednim. Tylko na Litwie odnotowano spadek cen – o 7,6%. W 2019 r., w porównaniu z 2018 r., szybciej w UE rosły ceny produktów przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie (o 2,1%), niż ceny produktów na bieżąco zużywanych w rolnictwie (o 1,6%). Ceny płacone za produkty na bieżąco zużywane w rolnictwie podwyższono w większości krajów UE, w tym najbardziej na Węgrzech (o 3,6%) i niewiele mniej w Polsce (o 3,4%). Najniższy wzrost cen tych produktów odnotowano w Chorwacji i Portugalii (po 0,4%). Ceny produktów przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie również wzrosły w większości krajów UE, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w Bułgarii (o 7,4%), a najniższy – w Grecji (o 0,3%). W Polsce ich wzrost wyniósł 3,1%. Spadek cen wykazały dwa kraje UE (Litwa – o 18,8% i Łotwa – o 1,1%). W 2019 r. najszybciej w UE rosły ceny nawozów i polepszaczy gleby (o 5,1%), przy czym w Polsce wzrost (o 6,8%) ten był wyższy niż średni w UE. Podobnie większy w Polsce niż przeciętny w UE wzrost cen dotyczył również utrzymania budynków (w UE – o 2,9%, a w Polsce – o 5,9%). Spośród produktów przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie najmniej w 2019 r. podrożała w UE energia elektryczna i produkty naftowe (o 0,2%), jednak w Polsce – znacznie więcej (o 1,1%). W przypadku nasion i sadzonek ceny w Polsce wzrosły o 4,7%, podczas gdy w UE – o 1,0%. W 2019 r. **ceny produktów rolnych** wzrosły w Unii Europejskiej o 1,6% w porównaniu z rokiem poprzednim, w tym najwyższy wzrost zaobserwowano w Rumunii (o 10,0%), a najniższy – w Grecji (0,5%). Podczas gdy spadek cen wystąpił aż w 6 krajach UE, w tym m.in. w Hiszpanii (o 4,2%) i Szwecji (o 1,3%), to w Polsce ceny produktów rolnych wzrosły o 7,5%.

W 2019 r. **ceny producentów w przemyśle** wzrosły w UE przeciętnie o 0,8%, w tym najbardziej w Rumunii (o 3,9%), Szwecji (o 3,2%) i Bułgarii (o 3,1%). Najwolniej ceny rosły

the „terms of trade” index in the turnover of goods with the European Union countries (100.5 vs. 99.7) and in the turnover of goods with the Central and Eastern European countries (104.7 vs. 86.3). Poland obtained favourable price relations in trade with its major partners: Germany, Italy, France, the United Kingdom and Russia. From 2015, transaction prices increased more in exports (by 6.6%) than in imports (by 5.9%).

In addition to inflation, rate of which, according to the HICP, was one of the highest in 2019 **in the European Union, the price dynamics of other areas of the economy in Poland, compared to other member states**, also showed an upward trend larger than the EU average.

Prices of means of production for agriculture in 2019 increased in the EU both in comparison with the previous year (by 1.7%) and the year 2015 (by 5.3%). In 2019, compared to 2018, the greatest increase in prices of means of agricultural production in the EU was observed in Hungary (3.8%) and Poland (3.3%), and the lowest – Croatia (by 0.5%), while in Greece they remained at the level similar to that recorded in the previous year. A drop in prices was observed only in Lithuania – by 7.6%. In 2019, compared to 2018, prices of goods contributing to agricultural investment rose faster in the EU (by 2.1%) than prices of goods currently consumed in agriculture (by 1.6%). Prices of products currently consumed in agriculture were increased in most EU member states, the most in Hungary (by 3.6%) and slightly less in Poland (by 3.4%). The lowest price increase for these products was recorded in Croatia and Portugal (by each 0.4%). Prices of goods contributing to agricultural investment increased in most EU member states, with the highest rise in prices in Bulgaria (by 7.4%), and the lowest – in Greece (by 0.4%). In Poland, their increase was 3.1%. The price fall was observed in two EU member states (Lithuania – by 18.8% and Latvia – by 1.1%). In 2019, the prices of fertilisers and soil improvers rose the fastest in the EU (by 5.1%), while in Poland the increase (by 6.8%) was higher than the EU average. Similarly, increase in prices associated with building maintenance was higher in Poland than the EU average (in the EU – by 2.9%, and in Poland – by 5.9%). In 2019, amongst the products contributing to agricultural investment, prices of electricity and petroleum products rose in the EU (by 0.2%), but the increase in Poland was much more significant (by 1.1%). In the case of seeds and planting stocks, prices in Poland rose by 4.7%, whereas in the EU – by 1.0%. In 2019, **prices of agricultural products** increased in the EU by 1.6% compared to the previous year, of which the highest increase was observed in Romania (by 10.0%) and the lowest – in Greece (0.5%). While the fall of prices occurred in as many as 6 EU member states, including Spain (by 4.2%) and Sweden (by 1.3%), in Poland the prices of agricultural products increased by 7.5%.

In 2019, **producer prices in industry** rose by an average of 0.8% in the EU, with the highest increases in Romania (3.9%), Sweden (3.2%) and Bulgaria (3.1%). The slowest price increases

w Austrii (0,1%) i Włoszech (0,2%). Ceny w przemyśle spadły w 6 krajach UE, w tym najwięcej w Luksemburgu (o 1,9%) i Irlandii (o 1,5%). W Polsce ceny producentów w przemyśle rosły nieco szybciej niż przeciętnie w UE (o 1,0%). Również w odniesieniu do 2015 r. ich wzrost w Polsce (6,0%) był szybszy niż przeciętny w UE (5,3%). W 2019 r. w UE obserwowano wzrost cen wszystkich głównych **grupowań przemysłowych**, z wyjątkiem dóbr związanych z energią (spadek o 0,1%), podczas gdy te dobra podrożały w Polsce o 3,6%. Ceny pozostałych grupowań przemysłowych wzrosły w Polsce w skali zbliżonej do przeciętnej w UE.

Ceny producentów usług według wskaźnika SPPI, w 2019 r. wzrosły przeciętnie w Unii Europejskiej o 1,4 % w porównaniu z poprzednim rokiem. Podwyżki cen odnotowały wszystkie kraje UE, w tym największe Rumunia (o 4,9%). Szybciej niż przeciętnie w UE rosły także ceny producentów usług w Polsce (1,9%).

Wzrost **cen nieruchomości mieszkalnych** w 2019 r. mierzony wskaźnikiem HPI, nieco zwolnił w krajach członkowskich UE w porównaniu z rokiem poprzednim (o 4,3% wobec 4,7% w 2018 r.). Ceny jednak rosły nadal we wszystkich krajach prócz Włoch (niewielki spadek – o 0,1%). Znacznie wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim ceny nieruchomości mieszkalnych zarejestrowano na Węgrzech (o 16,9%) i w Luksemburgu (o 10,1%). W Polsce wzrost cen (o 8,7%) był również wyższy od przeciętnej w UE.

W 2019 r. odnotowano także dalsze podwyżki w zakresie **cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkałych przez właścicieli** we wszystkich krajach UE. Podczas gdy w Polsce wzrost tych cen wyniósł 4,5%, według wskaźnika OOH, to jeszcze więcej i najbardziej w UE, wzrosły ceny na Węgrzech (o 8,6%), w Bułgarii (o 7,2%), Rumunii (o 7,0%) i Luksemburgu (o 6,9%). Wolniejszy natomiast ich wzrost nastąpił w Danii i we Włoszech (po 0,8%) oraz Francji (o 1,0%). W odniesieniu do istniejących mieszkań i domów nowo nabytych przez gospodarstwa domowe wzrost cen w Polsce w 2019 r. był najwyższy spośród wszystkich krajów UE publikujących dane w tym zakresie (10,4%). Szybko rosły ceny również w Czechach (9,1%), Holandii (o 8,2%) i Austrii (8,0%). Spadek cen w zakresie istniejących mieszkań i domów nowo nabytych przez gospodarstwa domowe, wykazała Dania (o 0,5%).

were in Austria (0.1%) and Italy (0.2%). Prices in industry fell in 6 EU member states, with the largest declines in Luxembourg (by 1.9%) and Ireland (by 1.5%). Producer prices in industry in Poland were increasing slightly faster than the EU average (by 1.9%). In comparison with 2015, their increase in Poland (6.0%) was faster than the EU average (5.3%). In 2019, a rise in prices for all major **industrial groupings** except for energy (a price fall by 0.1%), was observed in the EU, whereas prices of these goods in Poland increased by 3.6%. Prices of other industrial groupings increased in Poland on a scale similar to the EU average.

In 2019, **service producer prices** by SPPI index rose on average in the EU by 1.4 % compared to the previous year. Price increases were recorded by all EU member states, with the largest in Romania (by 4.9%). Prices of service producers in Poland also rose faster than the EU average (1.9%).

Residential property price growth in 2019, measured by the HPI, slowed slightly in EU member states compared to the previous year (by 4.3% vs. 4.7% in 2018). However, prices continued to rise in all countries except Italy (a slight decrease of 0.1%). Significantly higher, in comparison with the previous year, residential property prices were registered in Hungary (by 16.9%) and Luxembourg (by 10.1%). In Poland, the price increase (8.7%) was also higher than the EU average.

In 2019, there were also further increases in **owner-occupied housing prices** in all EU member states. The increase in these prices in Poland amounted to 4.5%, whereas, according to the OOH index, the highest in the EU increases were recorded in Hungary (by 8.6%), Bułgaria (by 7.2%), Romania (by 7.0%) and Luxembourg (by 6.9%). A slower rise in prices was reported in Denmark, Italy (0.8% each) and France (by 1.0%). For existing dwellings new to households, price growth in Poland in 2019 was the highest of all EU member states publishing data in this area (10.4%). Prices also rose rapidly in the Czech Republic (9.1%), the Netherlands (by 8.2%) and Austria (8.0%). Denmark showed a decline (by 0.5%) in prices of existing dwellings new to households.

Rozdział 1

Chapter 1

Podstawowe kategorie makroekonomiczne

Main macroeconomic categories

W 2019 r. utrzymało się notowane od 2017 r. wysokie tempo wzrostu gospodarczego. Głównym czynnikiem wzrostu pozostawał popyt krajowy (konsumpcyjny i inwestycyjny). Pozytywnie oddziaływał także eksport netto, wobec neutralnego wpływu w roku poprzednim. Obserwowano szybszy niż przed rokiem wzrost cen podstawowych kategorii makroekonomicznych.

The high rate of economic growth that has been recorded since 2017 was maintained in 2019. Domestic (consumption and investment) demand remained the main growth factor. Net exports also had a positive score, as compared to the neutral effect in the previous year. A faster, than a year ago, increase in prices of main macroeconomic categories was observed.

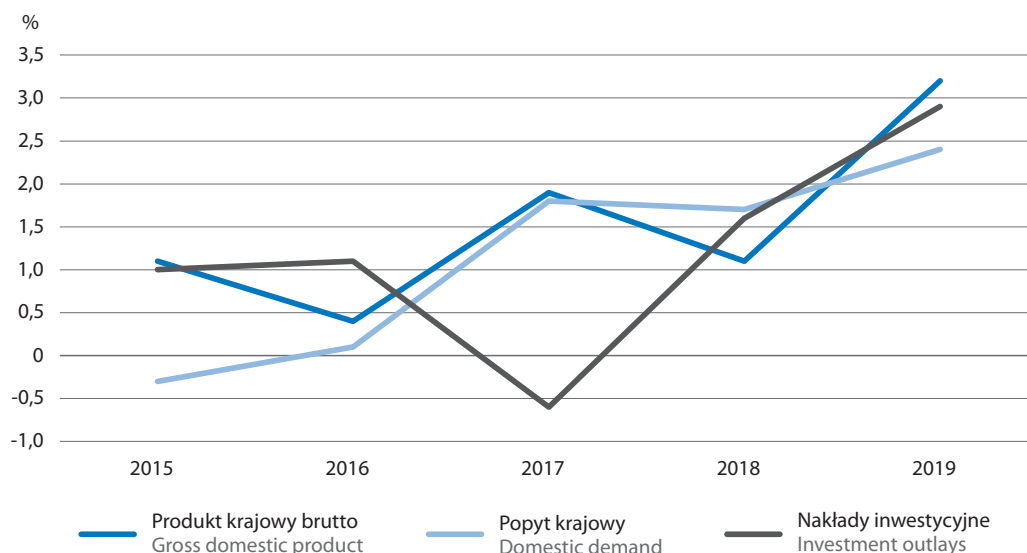
Tablica 1. Wskaźniki cen podstawowych kategorii makroekonomicznych
Table 1. Price indices of main macroeconomic categories

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = = 100	2015 = = 100	
Produkcja globalna Output	99,2	99,8	102,2	101,8	102,4	114,5	106,3
Zużycie pośrednie Intermediate consumption	97,7	99,8	102,9	102,5	101,3	114,4	106,7
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	101,1	100,4	101,9	101,1	103,2	115,0	106,7
Popyt krajowy Domestic demand	99,7	100,1	101,8	101,7	102,4	112,5	106,1
spożycie final consumption expenditure	99,5	99,8	102,2	102,0	102,4	115,3	106,5
w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych of which households sector	98,9	99,5	102,0	101,6	102,1	113,3	105,3
akumulacja brutto gross capital formation	100,2	101,0	100,3	100,6	102,5	103,4	104,4
w tym nakłady brutto na środki trwałe of which gross fixed capital formation	100,4	101,0	100,1	101,3	102,2	104,7	104,7
Nakłady inwestycyjne Investment outlays	101,0	101,1	99,4	101,6	102,9	105,7	105,1
w tym budynki i budowle of which buildings and structures	99,6	99,8	100,6	102,6	103,4	105,5	106,5

Wskaźnik cen produktu krajowego brutto ukształtował się na poziomie 103,2 i był o 2,1 p. proc. wyższy niż w 2018 r. W tempie szybszym niż przed rokiem rosły także ceny popytu krajowego (2,4% wobec 1,7%), w tym akumulacji (2,5% wobec 0,6%) i spożycia (2,4% wobec 2,0%), a także ceny nakładów inwestycyjnych (2,9% wobec 1,6%). W odniesieniu do 2015 r. najbardziej wzrosły ceny w zakresie zużycia pośredniego i produktu krajowego brutto (po 6,7%), a najmniej – akumulacji (o 4,4%).

The price index of gross domestic product was at a level of 103.2 and it was by 2.1 percentage points higher than in 2018. The prices of domestic demand also increased at a faster rate than a year ago (2.4% vs. 1.7%), including gross capital formation (2.5% vs. 0.6%) and consumption (2.4% vs. 2.0%), as well as the prices of investment outlays (2.9% vs. 1.6%). In comparison to 2015, the prices of intermediate consumption and gross domestic product increased the most (by 6.7% each) and the least – gross capital formation (by 4.4%).

Wykres 1. Zmiany cen podstawowych kategorii makroekonomicznych w stosunku do roku poprzedniego
Chart 1. Changes in prices of main macroeconomic categories compared to the previous year

W 2019 r. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ukształtował się na poziomie przyjętym w ustawie budżetowej i wynosił 102,3 (w 2018 r. – 101,6). Na poziom wskaźnika wpłynął wzrost cen zarówno usług (o 3,9%), jak i towarów (o 1,7%). Wyższe ceny obserwowano we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem odzieży i obuwia (spadek o 1,9%) oraz łączności (o 0,7%). Szybszy niż w 2018 r. wzrost cen notowano w następujących grupach: żywność i napoje bezalkoholowe (4,9% wobec 2,6%), restauracje i hotele (4,4% wobec 3,0%), rekreacja i kultura (2,6% wobec 1,3%), edukacja (3,6% wobec 2,4%) oraz zdrowie (3,2% wobec 2,0%). Wolniej rosły ceny związane z transportem (0,7% wobec 4,2%) i mieszkaniem (1,4% wobec 1,8%) oraz ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (1,3% wobec 1,5%). Wzrost cen (o 1,4%) notowano także w przypadku innych towarów i usług (wobec spadku w 2018 r. o 0,5%), w tym największy usług fryzjerskich, kosmetycznych i pielęgnacyjnych o 5,1%, opieki społecznej o 4,9% oraz ubezpieczeń o 2,2%.

W porównaniu z 2015 r. ceny usług konsumpcyjnych rosły w tempie ponad dwukrotnie szybszym niż ceny towarów (9,0% wobec 4,1%).

W 2019 r. średnie miesięczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych było szybsze od obserwowanego przed rokiem (0,28% wobec 0,10%), przy czym w 1., 2. i 4. kwartale wynosiło odpowiednio 0,17%, 0,53% i 0,37%, a w 3. kwartale utrzymało się na poziomie roku poprzedniego. Najwyższe średnie miesięczne tempo wzrostu cen notowano w grupach: żywność i napoje bezalkoholowe (0,56%), restauracje i hotele (0,44%), edukacja (0,38%) oraz łączność (0,35%). Spadek tempa wystąpił natomiast w grupie odzież i obuwie (0,10%).

In 2019, the consumer price index was at the level adopted in the Budget Act and it amounted to 102.3 (in 2018 – 101.6). The index level was influenced by the increase in prices of both services (by 3.9%) and goods (by 1.7%). Higher prices were observed in all groups of consumer goods and services, except for clothing and footwear (decline by 1.9%), and communications (decline by 0.7%). Faster than in 2018, the price increase was recorded in the following groups: food and non-alcoholic beverages (4.9% vs. 2.6%), restaurants and hotels (4.4% vs. 3.0%), recreation and culture (2.6% vs. 1.3%), education (3.6% vs. 2.4%) and health (3.2% vs. 2.0%). Prices that increased at a slower rate were those related to transport (0.7% vs. 4.2%), dwellings (1.4% vs. 1.8%), and prices of alcoholic beverages and tobacco products (1.3% vs. 1.5%) as well. The increase in prices (by 1.4%) was also recorded for other goods and services (vs. a decline in 2018 by 0.5%), including the largest increase in prices of services in hairdressing salons and personal grooming establishments by 5.1%, social protection by 4.9%, and insurance by 2.2%.

Compared to 2015, the prices of consumer services grew at a rate more than twice as fast as the prices of goods (9.0% vs. 4.1%).

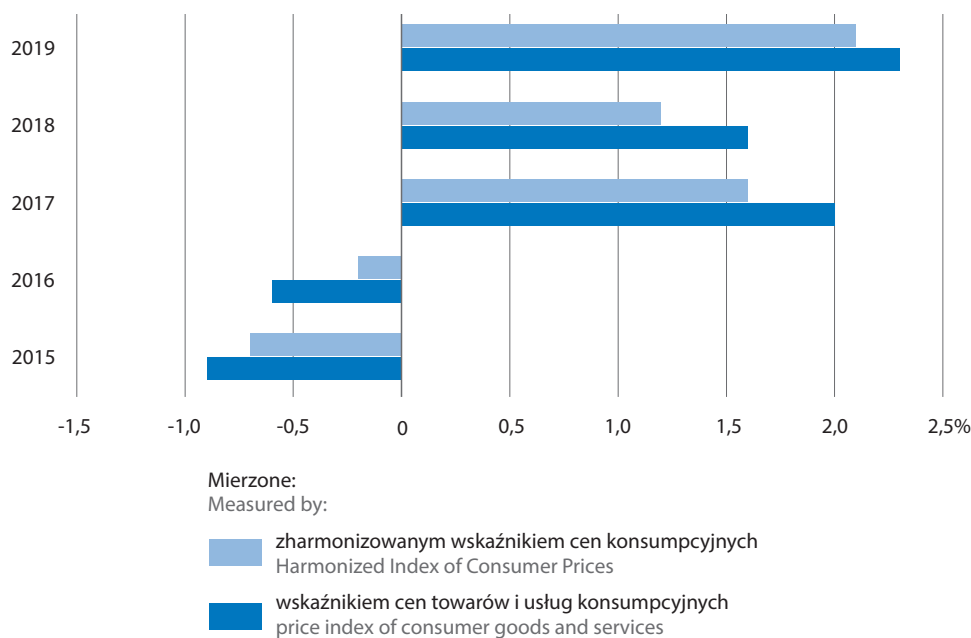
In 2019, the average monthly growth rate of consumer prices was faster than it was observed a year ago (0.28% vs. 0.10%), while the growth rate was 0.17%, 0.53%, and 0.37% in the first, the second, and the fourth quarter respectively, the growth rate in the third quarter remained at the level of the previous year. The highest average monthly price growth rate was recorded for the following groups: food and non-alcoholic beverages (0.56%), restaurants and hotels (0.44%), education (0.38%), and communication (0.35%). A decline in the growth rate was observed in the clothing and footwear group (0.10%).

Ceny mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych (HICP) wzrosły w 2019 r. o 2,1% (w 2018 r. – o 1,2%), przy notowanym przeciętnym wzroście tych cen w Unii Europejskiej o 1,5% (o 1,9% rok wcześniej). W porównaniu z 2015 r. wzrost cen według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych w Polsce wyniósł 4,8%, a przeciętnie w UE – 5,4%.

The prices measured by the harmonized index of consumer prices (HICP) increased in 2019 by 2.1% (in 2018 – by 1.2%) with the average price increase in the European Union by 1.5% (by 1.9% a year earlier). Compared to 2015, the price increase, according to the harmonized index of consumer prices in Poland, was 4.8%, while it was 5.4% in the EU on average.

Wykres 2. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego

Chart 2. Changes in prices of consumer goods and services compared to the previous year

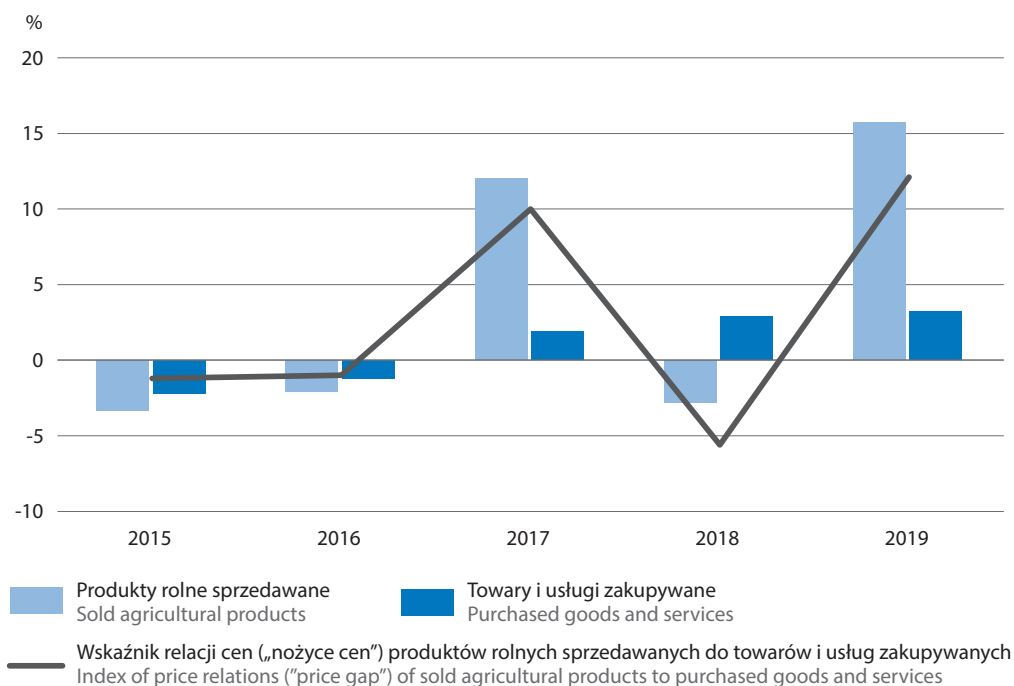

W 2019 r., w wyniku szybszego wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw niż cen towarów i usług konsumpcyjnych (6,5% wobec 2,3%), istotnie wzrosła siła nabywcza płac. Relatywnie taniej można było nabyć m.in. sprzęt telekomunikacyjny, sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny, odzież i obuwie, energię elektryczną, usługi telekomunikacyjne i sanatoryjne, urządzenia gospodarstwa domowego oraz paliwa do prywatnych środków transportu. Wzrost siły nabywczej płac notowano także w odniesieniu do większości towarów żywnościowych, w tym jaj, masła, owoców, mleka, śmietany, mięsa drobiowego i wołowego oraz jogurtów. Relatywnie droższe były natomiast usługi wywozu śmieci oraz niektóre artykuły spożywcze, np. warzywa, mięso wieprzowe, pieczywo, cukier oraz mąka.

In 2019, as a result of the faster growth of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector than the rise in prices of consumer goods and services (6.5% vs. 2.3%), the purchasing power of wages and salaries increased significantly. It was relatively cheaper to purchase telecommunication equipment, audiovisual, photographic, and IT equipment, clothes and footwear, electricity, telecommunication services, and sanatorium treatment, household appliances, and fuel for private means of transport. An increase in the purchasing power of wages and salaries was also recorded for most food products, including eggs, butter, fruit, milk, cream, poultry and beef, and yogurt as well. Relatively more expensive were, on the other hand, refuse collection and some food products, such as vegetables, pork, bread, sugar and flour.

Wykres 3. Zmiany cen produktów rolnych sprzedawanych oraz towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w stosunku do roku poprzedniego

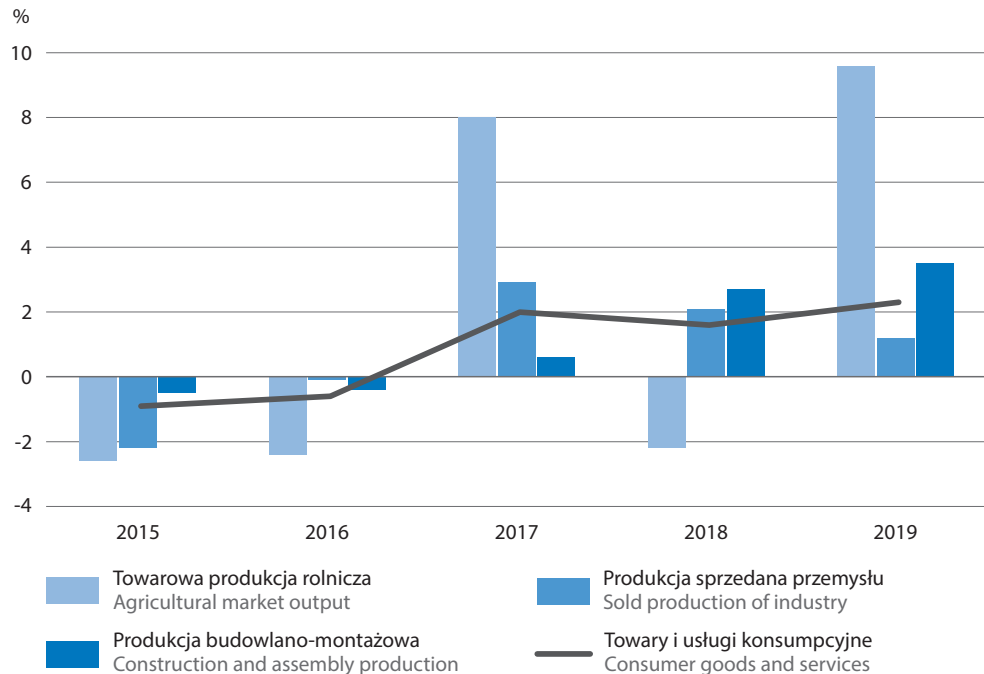
Chart 3. Changes in prices of sold agricultural products and of goods and services purchased by private farms compared to the previous year

W 2019 r. wyraźnie poprawiły się, z punktu widzenia producentów rolnych, rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. Na skutek szybszego wzrostu cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne niż cen towarów i usług przez nie nabywanych (15,7% wobec 3,2%), wskaźnik relacji tych cen („nożyce cen”) ukształtował się na korzystnym poziomie (112,1 wobec 94,4 w 2018 r.). Po spadku notowanym w 2018 r. (o 2,2%), ceny towarowej produkcji rolniczej podwyższono o 9,6%, przy wzroście zarówno cen towarowej produkcji roślinnej (o 16,8%), jak i zwierzęcej (o 5,4%). W porównaniu z 2015 r. ceny produktów rolnych sprzedawanych rosły szybciej niż ceny towarów i usług nabywanych przez gospodarstwa indywidualne (23,2% wobec 6,9%). W tym samym okresie ceny towarowej produkcji rolniczej wzrosły o 13,0%, w tym roślinnej – o 12,4%, a zwierzęcej – o 14,0%.

In 2019, the market conditions of agricultural production have clearly improved, from the point of view of agricultural producers. As a result of a faster increase in the prices of agricultural products sold by private farms than the prices of goods and services purchased by them (15.7% vs. 3.2%), the price relative index („price gap”) was formed at a favourable level (112.1 vs. 94.4 in 2018). After the decline recorded in 2018, (by 2.2%), the prices of market agricultural output grew by 9.6%, with an increase in both the prices of crop output (by 16.8%) and animal output (by 5.4%) as well. Compared to 2015, the prices of sold agricultural products rose more faster than the prices of goods and services purchased by private farms (23.2% vs. 6.9%). In the same period, prices of the market agricultural output increased by 13.0%, including crop output – by 12.4% and animal output – by 14.0%.

Wykres 4. Zmiany cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 4. Price changes in selected areas of the national economy compared to the previous year

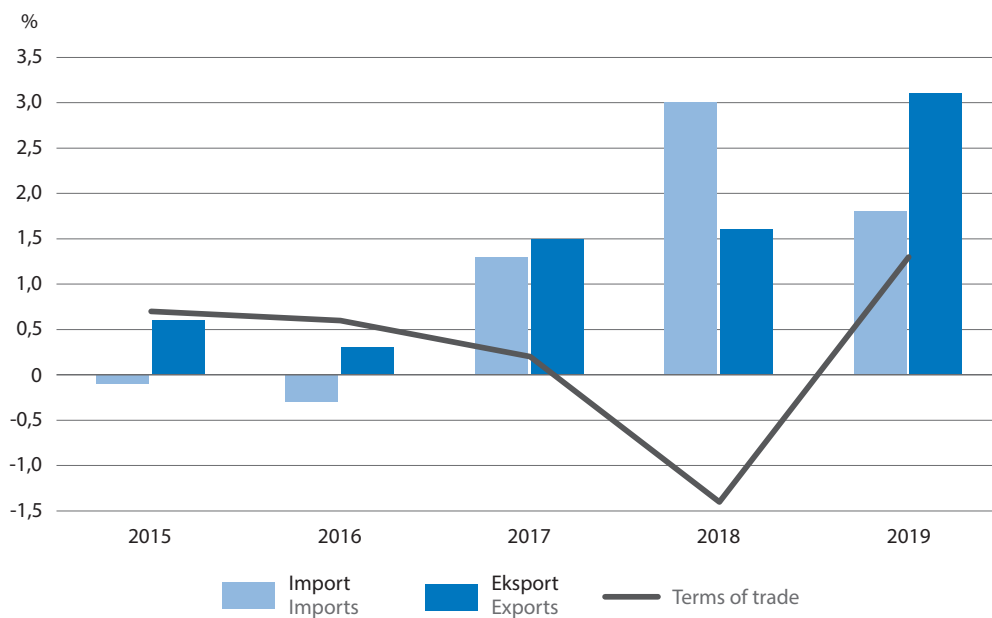
W 2019 r. utrzymał się notowany od 2017 r. wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej. Ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 1,2% (w 2018 r. – o 2,1%). Wzrost cen obserwowano we wszystkich sekcjach, w tym najwyższy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,4%). Notowano szybsze niż w 2018 r. tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej (3,5% wobec 2,7%). Wzrosły ceny budowy budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, a także robót budowlanych specjalistycznych.

W porównaniu z 2015 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu ukształtowały się na poziomie o 6,3% wyższym, a produkcji budowlano-montażowej – o 6,5%.

In 2019, as it has been recorded since 2017, there was an increase in prices of sold production of industry, as well as in prices of construction and assembly production. The prices of sold production of industry grew by 1.2% (in 2018 – by 2.1%). The price increase was observed in all the sections, including the highest rise in production of electricity, gas, steam, and air conditioning supply (by 4.4%). The rate of increase in the prices of construction and assembly production was faster than the rate increase recorded in 2018 (3.5% vs. 2.7%). There was a growth in the prices in civil engineering, as well as specialised construction activities.

Compared to 2015, the prices of the sold production of industry were 6.3% higher, and of construction and assembly production were 6.5% higher.

Wykres 5. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 5. Changes in transaction prices in foreign trade compared to the previous year

W 2019 r. w wyniku szybszego wzrostu cen transakcyjnych w eksporcie (3,1%) niż w imporcie (1,8%) wskaźnik „terms of trade” ukształtował się na korzystnym poziomie (101,3 wobec 98,6 w 2018 r.). Podobne tendencje obserwowano w przypadku wskaźnika „terms of trade” w obrotach towarowych z krajami Unii Europejskiej (100,5 wobec 99,7) oraz w obrotach towarowych z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (104,7 wobec 86,3). W odniesieniu do 2015 r. ceny transakcyjne w eksporcie wzrosły o 6,6%, a w imporcie – o 5,9%.

In 2019, as a result of faster growth of transaction prices in exports (3.1%) than in imports (1.8%), the „terms of trade” index was at a favourable level (101.3 vs. 98.6 in 2018). Similar trends were observed in the case of the „terms of trade” index in the turnover of goods with the European Union countries (100.5 vs. 99.7) and in the turnover of goods with the Central and Eastern European countries (104.7 vs. 86.3). In comparison to 2015, transaction prices in exports increased by 6.6% and in imports – by 5.9%.

Tablica 2. Wskaźniki cen w wybranych obszarach gospodarki narodowej

Table 2. Price indices in selected areas of the national economy

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010= = 100	2015= = 100	
Towary i usługi konsumpcyjne Consumer goods and services	99,1	99,4	102,0	101,6	102,3	114,2	105,4
towary goods	98,2	98,9	101,8	101,7	101,7	111,1	104,1
w tym towary nieżywnościowe of which non-foodstuff goods	97,6	97,5	100,5	101,1	99,9	102,5	99,0
usługi services	101,4	100,8	102,4	101,6	103,9	121,6	109,0
Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych Harmonized Index of Consumer Prices	99,3	99,8	101,6	101,2	102,1	113,0	104,8
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) produktów rolnych sprzedawanych do: Index of price relations (“price gap”) of sold agricultural products to:							
towarów i usług zakupywanych purchased goods and services	98,8	99,0	110,0	94,4	112,1	113,9	115,2
towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej pro- dukcji rolniczej i inwestycyjne purchased goods and services for current agricultural production and investment	99,1	99,1	110,0	94,1	111,7	112,3	114,6
Produkcja sprzedana przemysłu Sold production of industry	97,8	99,9	102,9	102,1	101,2	112,4	106,3
Produkcja budowlano-montażowa Construction and assembly production	99,5	99,6	100,6	102,7	103,5	104,0	106,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	103,5	102,1	100,6	101,8	102,5	125,6	107,1
Telekomunikacja Telecommunications	96,5	94,2	94,7	98,9	101,1	69,1	89,2
Import ^a – cif Imports ^a – cif	99,9	99,7	101,3	103,0	101,8	116,9	105,9
Eksport ^a Exports ^a	100,6	100,3	101,5	101,6	103,1	121,6	106,6
„Terms of trade”	100,7	100,6	100,2	98,6	101,3	104,0	100,7

a Ceny transakcyjne.

a Transaction prices.

Rozdział 2

Chapter 2

Ceny konsumpcyjne

Consumer prices

Od 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych utrzymują się poniżej celu inflacyjnego wyznaczonego przez Narodowy Bank Polski.

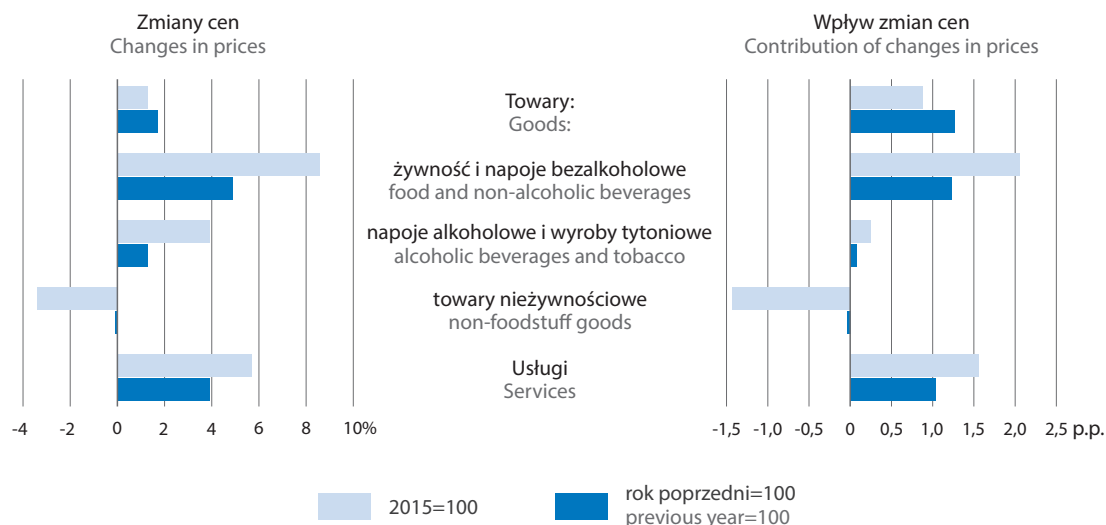
W 2019 r. ceny konsumpcyjne rosły szybciej niż przed rokiem (2,3% wobec 1,6%). Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych był zgodny z założonym w ustawie budżetowej. W 2019 r. ceny towarów wzrosły o 1,7%, a usług – o 3,9%.

Since 2013, prices of consumer goods and services remain below the inflation target determined by the National Bank of Poland.

In 2019, consumer prices rose faster than in the previous year (2.3% compared to 1.6%). The average annual price index of consumer goods and services was consistent with the one specified in the Budget Act. In 2019, prices of goods increased by 1.7%, while services – by 3.9%.

Wykres 6. Zmiany cen i wpływ zmian cen grup towarów i usług konsumpcyjnych na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2019 r.

Chart 6. Price changes and contribution of changes in prices of groups of consumer goods and services to the total price index of consumer goods and services in 2019

W 2019 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były wyższe niż w 2015 r. przeciętnie o 5,4%, w tym ceny usług o 9,0%, a ceny towarów o 4,1%.

In 2019, compared to 2015, prices of consumer goods and services were, on average, by 5.4% higher, including prices of services – by 9.0% and prices of goods – by 4.1%.

Tablica 3. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów ECOICOP

Table 3. Price indices of consumer goods and services by ECOICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	99,1	99,4	102,0	101,6	102,3	114,2	105,4
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	98,3	100,8	104,2	102,6	104,9	123,5	113,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	101,2	100,7	101,0	101,5	101,3	122,7	104,5
Odzież i obuwie Clothing and footwear	95,2	95,6	94,8	96,4	98,1	69,7	85,6
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	100,7	99,3	101,9	102,1	101,5	122,7	104,8
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	99,7	99,9	100,3	100,7	100,7	106,6	101,6
Zdrowie Health	101,9	99,2	101,2	102,0	103,2	118,3	105,7
Transport Transport	91,1	95,4	103,8	104,2	100,7	104,7	103,9
Łączność Communication	101,9	99,2	100,7	98,2	99,3	91,3	97,4
Rekreacja i kultura Recreation and culture	100,7	98,1	101,4	101,3	102,6	109,8	103,4
Edukacja Education	101,1	100,8	101,2	102,4	103,6	113,0	108,2
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	101,3	101,4	102,2	103,0	104,4	125,5	111,4
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	99,9	101,6	102,2	99,5	101,4	111,0	104,7

W 2019 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 4,9% (wobec wzrostu o 2,6% w 2018 r.), przy czym ceny żywności podrożały o 5,3% (o 2,7% w 2018 r.), a napojów bezalkoholowych – o 1,4% (wobec 1,5% przed rokiem). W 2019 r. wzrost cen artykułów żywnościowych w porównaniu z rokiem poprzednim związany był m. in. z wysoką dynamiką cen artykułów w grupie „warzywa”. Towary w tej grupie podrożały o 19,8%, w tym najbardziej wzrosły ceny ziemniaków (o 91,8%), kapusty (o 43,6%), cebuli (o 37,6%), buraków (o 24,9%) i pomidorów (o 14,1%). Więcej niż w 2018 r. konsumenci płacili także za cukier (o 16,9%), pieczywo (o 8,6%) i mąkę (o 8,0%). Zanotowano wzrost cen mięsa (przeciętnie o 5,6%, w tym mięsa wieprzowego – o 9,6%, wędlin – o 5,8%, mięsa drobiowego – o 2,1%, a wołowego i cielęcgo – o 1,0%). Mniej niż w 2018 r. płacono za oleje i tłuszcze (przeciętnie o 2,2%, w tym za masło – o 4,5%) oraz owoce (o 1,3%). Na wzrost cen napojów bezalkoholowych wpłynęły podwyżki cen kakao i czekolady w proszku (o 3,5%),

In 2019, prices of food and non-alcoholic beverages increased by 4.9% (compared to a 2.6% increase in 2018), with food prices rising by 5.3% (by 2.7% in 2018), and non-alcoholic beverages – by 1.4% (against 1.5% in the previous year). In 2019, compared to the previous year, the increase in food prices was related to, among other things, high price developments of vegetables. In the vegetable group, prices increased by 19.8%, with the most significant rise in prices of potatoes (of 91.8%), cabbage (of 43.6%), onions (of 37.6%), beets (of 24.9%) and tomatoes (of 14.1%). Compared to 2018, consumers also paid more for sugar (by 16.9%), bread (by 8.6%) and flour (by 8.0%). There was an increase in meat prices (on average of 5.6%, including pork – of 9.6%, cured meat – of 5.8%, poultry – of 2.1%, as well as beef and veal – of 1.0%). Compared to 2018, consumers paid less for oils and fats (on average by 2.2%, including butter – by 4.5%) and fruit (by 1.3%). The increase in prices of non-alcoholic beverages was influenced by the rise in prices of cocoa

wód mineralnych lub źródłanych (o 2,6%), soków owocowych i warzywnych (o 1,9%), kawy (o 0,8%) oraz herbaty (o 0,3%).

W 2019 r. napoje alkoholowe podrożały o 1,6%, a wyroby tytoniowe o 0,6% (w 2018 r. odnotowano odpowiednio wzrost o: 1,3% i 2,0%).

Mniej niż w 2018 r. konsumenci płacili za odzież (o 2,2%) oraz obuwie (o 1,7%), wobec obniżek (odpowiednio o 4,6% i 1,8%) obserwowanych rok wcześniej.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem w 2019 r. wyniósł 1,4% (wobec 1,8% w 2018 r.). Podrożało użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (o 1,5%). Zanotowano znaczny wzrost opłat za wywóz śmieci (o 21,4%), najem mieszkania (o 4,9%), usługi kanalizacyjne (o 3,7%) oraz zaopatrywanie w wodę (o 2,1%). Ceny nośników energii natomiast były niższe niż w 2018 r. (przeciętnie o 1,4%, w tym energii elektrycznej – o 6,1%, przy wyższych cenach gazu – o 2,7%, energii cieplnej – o 1,9% i opału – o 0,4%).

Towary i usługi związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego, podobnie jak w 2018 r., podrożały o 0,7%. Więcej niż w 2018 r. płacono za usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 5,1%), artykuły włókiennicze (o 1,0%), środki czyszczące i konserwujące (o 0,8%), a także za meble, artykuły dekoracyjne, sprzęt oświetleniowy (o 0,7%). Tańsze niż w 2018 r. były urządzenia gospodarstwa domowego (o 0,8%).

Opłaty związane ze zdrowiem w 2019 r. były wyższe przeciętnie o 3,2% (o 2,0% w 2018 r.). Podniesiono ceny usług lekarskich (o 5,3%), stomatologicznych (o 3,8%), wyrobów farmaceutycznych (o 3,1%), usług szpitalnych i sanatoryjnych (o 1,8%) oraz urządzeń i sprzętu terapeutycznego (o 1,4%).

W 2019 r. ceny w zakresie transportu były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 0,7% (po wzroście o 4,2% w 2018 r.). Odnotowano wzrost cen usług transportowych (o 3,5%), a także paliw do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 1,6%, w tym oleju napędowego – o 3,1%, benzyny – o 1,6%, przy spadku cen gazu ciekłego – o 3,8%). Samochody osobowe sprzedawano po cenach o 4,0% niższych niż w 2018 r.

Opłaty związane z łącznością były niższe w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego o 0,7% (wobec spadku o 1,8% w 2018 r.). Znacznie potaniał sprzęt telekomunikacyjny (o 9,7%). Ceny usług telekomunikacyjnych były niższe niż w 2018 r. przeciętnie o 0,3%. Odnotowano spadek cen usług telefonii komórkowej (o 1,1%) oraz usług telekomunikacyjnych oferowanych w pakiecie (o 0,5%). Więcej niż w 2018 r. płacono natomiast za usługi internetowe (o 3,5%).

and powdered chocolate (of 3.5%), mineral or spring water (of 2.6%), fruit and vegetable juices (of 1.9%), coffee (of 0.8%) and tea (of 0.3%).

In 2019, prices of alcoholic beverages increased by 1.6%, while tobacco products – by 0.6% (in 2018, the increase amounted to 1.3% and 2.0% respectively).

Compared to 2018, consumers paid less for clothing (by 2.2%) and footwear (by 1.7%) – in the previous year the decrease amounted to 4.6% and 1.8% respectively.

In 2019, the average annual increase in prices of goods and services related to housing was 1.4% (against 1.8% in 2018). Prices for the use of dwellings or houses, as well as the energy carriers increased by 1.5%. There was a significant increase in fees for waste collection (of 21.4%), dwelling rental (of 4.9%), sewage collection (of 3.7%) and water supply (of 2.1%). Compared to 2018, prices of energy carriers were lower (on average by 1.4%, including electricity – by 6.1%, with higher prices of gas – by 2.7%, energy for heating – by 1.9% and other fuels – by 0.4%).

Similarly to 2018, goods and services related to home furnishing and household management become more expensive by 0.7%. Compared to 2018, consumers paid more for household management services (by 5.1%), textiles (by 1.0%), cleaning and maintenance products (by 0.8%), as well as furniture, decorations and lighting equipment (by 0.7%). Compared to 2018, household appliances were more affordable (a decrease of 0.8%).

In 2019, health-related charges were higher, on average, by 3.2% (by 2.0% in 2018). Prices of medical (by 5.3%) and dental (by 3.8%) services, pharmaceutical products (by 3.1%), hospital and sanatorium services (by 1.8%), therapeutic appliances and equipment (by 1.4%) increased.

In 2019, transport prices were by 0.7% higher than in the previous year (after an increase of 4.2% in 2018). There was a rise in prices of transport services (of 3.5%), as well as fuel for private means of transport (on average of 1.6%, including diesel – of 3.1% and petrol – of 1.6%, with a decrease in prices of liquid gas – of 3.8%). Passenger cars were sold at prices 4.0% lower than in 2018.

In 2019, communications fees were lower by 0.7% compared to the previous year (in 2018, the decrease amounted to 1.8%). Telecommunication equipment was significantly more affordable (a decrease of 9.7%). Compared to 2018, prices of telecommunications services, on average, were lower by 0.3%. There was a decrease in the prices of mobile services (of 1.1%) and telecommunications package services (of 0.5%). Compared to 2018, prices of the Internet services increased (by 3.5%).

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą w 2019 r. wyniósł 2,6% (wobec 1,3% w 2018 r.). Więcej niż w 2018 r. konsumenci płacili za turystykę zorganizowaną (przeciętnie o 5,9%, w tym za granicą – o 7,3%, a w kraju – o 4,0%). Odnotowano wzrost cen gazet i czasopism (o 5,4%) oraz artykułów piśmiennych, malarskich, kreślarskich (o 3,2%) i książek (o 3,0%). Droższe niż w 2018 r. były usługi związane z rekreacją i sportem (o 3,3%) oraz w zakresie kultury (o 1,5%). Potaniał natomiast sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 4,7%).

Opłaty dotyczące edukacji w porównaniu z 2018 r. podwyższono o 3,6% (o 2,4% rok wcześniej).

Ceny w zakresie restauracji i hoteli były wyższe w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego o 4,4% (o 3,0% w 2018 r.).

Spośród innych towarów i usług, więcej niż w 2018 r. płacono za usługi fryzjerskie, kosmetyczne i pielęgnacyjne (o 5,1%), opiekę społeczną (o 4,9%), ubezpieczenia (o 2,2%), a także artykuły do higieny osobistej i kosmetyki (o 0,4%). W 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyły się natomiast ceny za usługi finansowe świadczone przez banki i inne instytucje (o 1,8%).

System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych oparty jest na danych o wydatkach gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok sprawozdawczy, uzyskanych z badania budżetów gospodarstw domowych.

The average annual rise in prices of goods and services related to recreation and culture amounted to 2.6% in 2019 (against 1.3% in 2018). Compared to 2018, consumers paid more for organised tourism (by 5.9% on average, including international – by 7.3% and domestic – by 4.0%). There was an increase in prices of newspapers and magazines (of 5.4%), stationery, painting and drawing materials (of 3.2%) and books (of 3.0%). More expensive, compared to 2018, were services related to recreation and sport (by 3.3%), as well as culture (by 1.5%). On the other hand, prices of the audiovisual, photographic and information technology equipment decreased (by 4.7%).

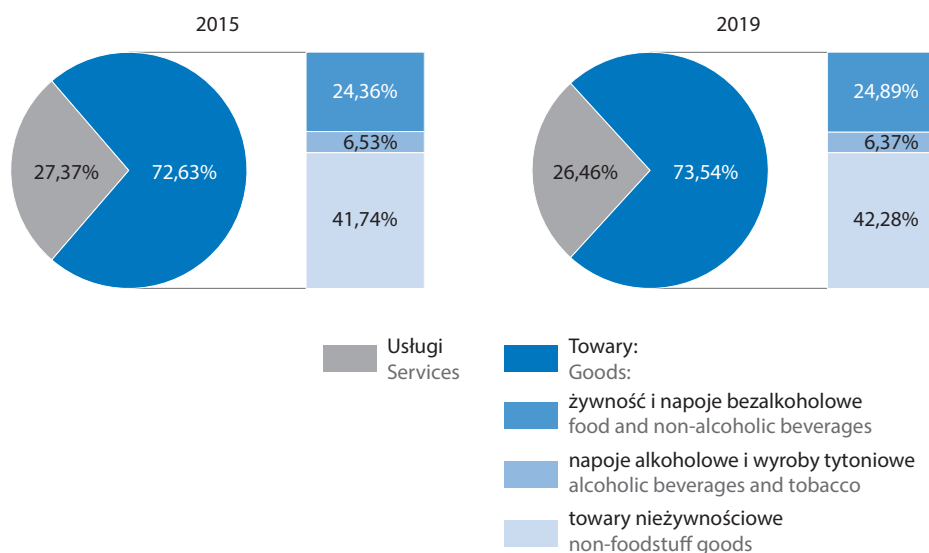
Compared to 2018, education fees increased by 3.6% (by 2.4% in the previous year).

In 2019, prices related to restaurants and hotels were higher by 4.4% compared to the previous year (by 3.0% in 2018).

Among other goods and services, more than in 2018 was paid for hairdressing, beauty and care services (by 5.1%), social care (by 4.9%), insurance (by 2.2%), as well as personal hygiene products and cosmetics (by 0.4%). In 2019, compared to 2018, prices for financial services provided by banks and other institutions decreased (by 1.8%).

The **weighting system** used in the calculation of the price indices of consumer goods and services, is based on data on household expenditures related to the purchase of consumer goods and services from the year preceding the reporting year, obtained from the household budget survey.

Wykres 7. System wag stosowany w obliczenia wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych
Chart 7. Weighting system used for calculating price indices of consumer goods and services

Tablica 4. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów ECOICOP

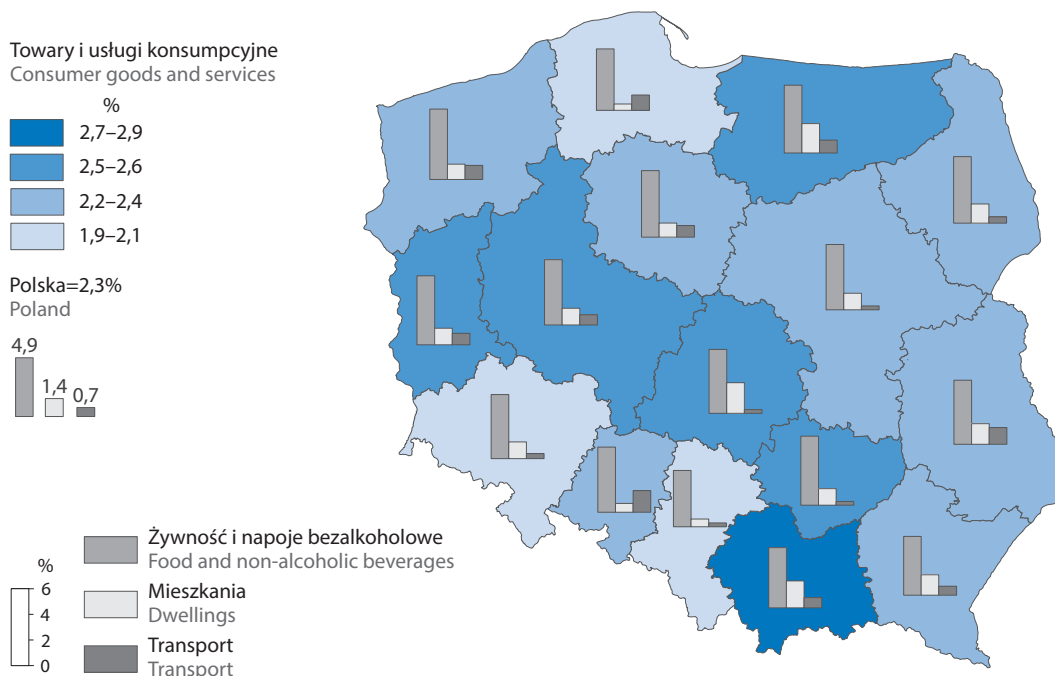
Table 4. Weighting system used for calculating price indices of consumer goods and services by ECOICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem Total	100,00	100,00	100,00	100,0	100,0
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	24,36	24,04	24,28	24,36	24,89
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	6,53	6,56	6,38	6,19	6,37
Odzież i obuwie Clothing and footwear	5,35	5,47	5,68	5,37	4,94
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	21,06	21,04	20,53	20,35	19,17
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	4,85	4,99	5,14	5,25	5,70
Zdrowie Health	5,20	5,45	5,56	5,69	5,12
Transport Transport	9,02	8,72	8,63	8,74	10,34
Łączność Communication	5,28	5,27	5,20	4,87	4,18
Rekreacja i kultura Recreation and culture	6,42	6,63	6,89	6,92	6,44
Edukacja Education	1,04	1,01	0,97	1,00	1,07
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	5,24	5,04	5,23	5,71	6,20
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	5,65	5,78	5,51	5,55	5,58

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2019 r. wykazał zróżnicowanie regionalne. Najwyższy wzrost cen zaobserwowano w województwie małopolskim (o 2,9%), łódzkim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim (po 2,6%), lubuskim i świętokrzyskim (po 2,5%), a także podlaskim (o 2,4%). Z kolei najniższy wzrost cen w 2019 r. odnotowano w województwach: pomorskim i śląskim (po 1,9%).

In 2019, the total price index of consumer goods and services demonstrated a regional differentiation. The highest price increases were observed in the Małopolskie (of 2.9%), Łódzkie, Warmińsko-Mazurskie and Wielkopolskie (of 2.6% each), Lubuskie and Świętokrzyskie (of 2.5% each), as well as Podlaskie (of 2.4%) voivodships. In turn, the lowest price increase in 2019 was recorded in the Pomorskie and Śląskie voivodships (of 1.9% each).

Mapa 1. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego
 Map 1. Changes in prices of consumer goods and services in 2019 compared to the previous year

W 2019 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły przeciętnie w kraju – o 4,9%, a najbardziej w województwach: zachodniopomorskim (o 5,5%), lubuskim i świętokrzyskim (po 5,4%) i warmińsko-mazurskim (o 5,3%). Najniższe wzrosty cen odnotowano w województwach: śląskim (o 4,4%), podkarpackim (o 4,6%) i małopolskim (o 4,7%).

Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe podrożały przeciętnie w kraju – o 1,3%, a najbardziej w województwie małopolskim (o 2,7%), podlaskim (o 2,6%) oraz podkarpackim (o 1,8%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w województwie pomorskim i zachodniopomorskim (po 0,8%), a także mazowieckim (o 1,0%), opolskim i warmińsko-mazurskim (po 1,1%).

W 2019 r. ceny odzieży i obuwia były w Polsce niższe niż w roku poprzednim przeciętnie o 1,9%. (wobec spadku o 3,6% w 2018 r.). Największe obniżki cen zaobserwowano w województwach: dolnośląskim (o 5,2%), opolskim (o 4,0%) i zachodniopomorskim (o 3,7%). Wolniejsze od przeciętnego tempo spadku cen odnotowano w województwach: wielkopolskim (o 0,3%), warmińsko-mazurskim (o 0,4%) oraz lubelskim i śląskim (po 0,8%). Nieznaczny wzrost cen odnotowano w województwie małopolskim (o 0,3%).

In 2019, prices of food and non-alcoholic beverages increased, on average, in the country by 4.9% with the significant rises in the following voivodships: Zachodniopomorskie (of 5.5%), Lubuskie and Świętokrzyskie (of 5.4% each) and Warmińsko-Mazurskie (of 5.3%). The lowest price increases were recorded in the following voivodships: Śląskie (of 4.4%), Podkarpackie (of 4.6%) and Małopolskie (of 4.7%).

Prices of alcoholic beverages and tobacco products increased in the country, on average, by 1.3%. Significant rises occurred in the Małopolskie (of 2.7%), Podlaskie (of 2.6%) and Podkarpackie (of 1.8%) voivodships. The slowest rate of price increase was observed in the Pomorskie and Zachodniopomorskie (of 0.8% each), as well as Mazowieckie (of 1.0%), Opolskie and Warmińsko-Mazurskie (of 1.1% each) voivodships.

In 2019, prices of clothing and footwear, on average, in Poland were lower by 1.9% than in the previous year (in 2018 the decline amounted to 3.6%). The highest price reductions were observed in the following voivodships: Dolnośląskie (of 5.2%), Opolskie (of 4.0%) and Zachodniopomorskie (of 3.7%). Slower than the average rate of price decreases were recorded in the Wielkopolskie (of 0.3%), Warmińsko-Mazurskie (of 0.4%), Lubelskie and Śląskie (of 0.8% each) voivodships. A small price increase was recorded in the Małopolskie voivodship (of 0.3%).

Oplaty związane z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośniki energii wzrosły w kraju przeciętnie o 1,5% (wobec 2,1% w 2018 r.), przy czym największe podwyżki odnotowano w województwie łódzkim i warmińsko-mazurskim (po 2,7%). Znacznie podniesiono te opłaty również w województwach: małopolskim (o 2,2%), dolnośląskim i lubelskim (po 1,9%). Konsumenci najmniej odczuli podwyżki w województwie pomorskim (o 0,5%), jak również w śląskim (o 0,7%), opolskim i świętokrzyskim (po 0,9%).

Obserwowano zróżnicowanie zmian cen w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wzrost cen wystąpił w 13 województwach, a ich spadek jedynie w trzech. Przeciętnie w kraju, podobnie jak w 2018 r. w województwie świętokrzyskim (o 2,2%), jak również wysokie w kujawsko-pomorskim (o 1,7%) oraz małopolskim (o 1,4%). Obniżki cen odnotowano natomiast w województwach: dolnośląskim (o 0,4%), zachodniopomorskim (o 0,3%) oraz opolskim (o 0,2%).

W 2019 r. opłaty związane ze zdrowiem wzrosły przeciętnie w kraju o 3,2% (wobec 2,0% przed rokiem), w tym najbardziej w województwie małopolskim (o 4,1%). Wysoko podniesiono również te opłaty w następujących województwach: zachodniopomorskim (o 3,9%), wielkopolskim (o 3,6%) oraz opolskim (o 3,5%). Najwolniejsze tempo wzrostu opłat zaobserwowano w województwach: lubelskim (o 2,3%), warmińsko-mazurskim (o 2,7%), a także dolnośląskim i podkarpackim (po 2,8%).

W 2019 r. ceny w zakresie transportu były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 0,7% (po wzroście o 4,2% w 2018 r.), przy czym najbardziej w województwach: opolskim (o 1,7%), lubelskim (o 1,3%) oraz pomorskim (o 1,2%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w województwach: łódzkim, mazowieckim, śląskim, świętokrzyskim (po 0,3%), a także dolnośląskim (o 0,4%).

Ceny towarów i usługi związanych z łącznością były niższe w 2019 r. niż rok wcześniej (przeciętnie w kraju o 0,7%). Najgłębsze spadki zanotowano w województwach: małopolskim, pomorskim i śląskim (po 1,0%) oraz łódzkim i zachodniopomorskim (po 0,9%). Wolniejsze tempo spadku zanotowano w województwie podlaskim (o 0,2%), lubuskim i świętokrzyskim (po 0,4%). W województwie opolskim odnotowano wzrost cen w zakresie łączności o 0,5%.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą w 2019 r. wyniósł 2,6% (wobec 1,3% w 2018 r.). Najszybciej ceny rosły w województwie małopolskim (o 3,8%), jak również w świętokrzyskim (o 3,7%), opolskim (o 3,5%) i śląskim (o 3,2%). Najwolniejsze tempo wzrostu cen zaobserwowano w województwach: lubelskim, podlaskim, warmińsko-mazurskim (po 1,6%) oraz zachodniopomorskim (o 1,8%).

In Poland, fees related to the use of dwellings or houses and energy carriers went up, on average, by 1.5% (against 2.1% in 2018), with the highest increase observed in Łódzkie and Warmińsko-Mazurskie (of 2.7% each). The fees were also raised significantly in the Małopolskie (of 2.2%), Dolnośląskie and Lubelskie (of 1.9% each) voivodships. Consumers were the least affected by price increases in the Pomorskie (of 0.5%), as well as in Śląskie (of 0.7%), Opolskie and Świętokrzyskie (of 0.9% each) voivodships.

Differentiation of price changes was observed in the field of furnishings, household equipment and routine household maintenance. An increase in prices occurred in 13 voivodships, while a decrease only in three. In the country, similarly to 2018, prices increased by 0.7%. The highest rate of price increase was recorded in the Świętokrzyskie voivodship (of 2.2%), and also high in Kujawsko-Pomorskie (of 1.7%) and Małopolskie (of 1.4%). In turn, price reductions were recorded in the Dolnośląskie (of 0.4%), Zachodniopomorskie (of 0.3%) and Opolskie (of 0.2%) voivodships.

In 2019, health-related fees increased in the country, on average, by 3.2% (against 2.0% in the previous year) and the most – in the Małopolskie voivodship (by 4.1%). The fees were also raised significantly in the following voivodships: Zachodniopomorskie (by 3.9%), Wielkopolskie (by 3.6%) and Opolskie (by 3.5%). The slowest rate of price increase was observed in Lubelskie (of 2.3%), Warmińsko-Mazurskie (of 2.7%), as well as Dolnośląskie and Podkarpackie (of 2.8% each).

In 2019, transport prices were 0.7% higher than in the previous year (following a 4.2% increase in 2018), with significant increases occurring in the Opolskie (1.7%), Lubelskie (1.3%) and Pomorskie (1.2%) voivodships. The slowest price increase rate was observed in the Łódzkie, Mazowieckie, Śląskie and Świętokrzyskie voivodships (0.3% each), as well as the Dolnośląskie voivodship (0.4%).

Communication goods and services prices were lower in 2019 than a year before (on average by 0.7% nationally). The most significant decreases were recorded in the Małopolskie, Pomorskie and Śląskie voivodships (1.0% each), as well as the Łódzkie and Zachodniopomorskie voivodships (0.9% each). A slower decrease rate was recorded in the Podlaskie voivodship (0.2%), Lubuskie and Świętokrzyskie voivodships (0.4% each). A 0.5% price increase in communication was recorded in the Opolskie voivodship.

In 2019, the average annual rise in prices of goods and services related to recreation and culture amounted to 2.6% (against 1.3% in 2018). The prices rose the fastest in the Małopolskie (by 3.8%), and also in the Świętokrzyskie (by 3.7%), Opolskie (by 3.5%) and Śląskie (by 3.2%) voivodships. The slowest price increase rate was observed in the following voivodships: Lubelskie, Podlaskie, Warmińsko-Mazurskie (1.6% each) and Zachodniopomorskie (1.8%).

W 2019 r. opłaty dotyczące edukacji w porównaniu z 2018 r. podwyższono przeciętnie w kraju o 3,6% (po wzroście o 2,4% w 2018 r.), przy czym podwyżki te najbardziej odczuwane były w województwach: pomorskim (o 5,2%), lubuskim (o 4,0%), dolnośląskim (o 3,7%) oraz kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim (po 3,6%). Mniej niż przeciętnie w kraju opłaty te wzrosły między innymi w województwach: lubelskim (o 2,4%), zachodniopomorskim (o 2,6%), małopolskim, świętokrzyskim i wielkopolskim (po 2,9%), a także śląskim (o 3,0%).

Ceny w zakresie restauracji i hoteli były przeciętnie w kraju wyższe w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego o 4,4%. Największy wzrost odnotowano w województwach: lubuskim (o 6,1%), małopolskim (o 5,3%), dolnośląskim (o 4,9%), łódzkim (o 4,8%), a także podkarpackim, podlaskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim (po 4,7%). Najniższe wzrosty cen odnotowano w województwach: lubelskim i mazowieckim (po 3,0%) oraz świętokrzyskim (o 3,3%).

System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw wykazuje znaczne zróżnicowanie regionalne. We wszystkich województwach najbardziej znaczący udział ma żywność i napoje bezalkoholowe, a najwyższe wydatki na produkty z tej grupy zaobserwowano w województwach: podkarpackim, podlaskim i świętokrzyskim. Mniejszy niż notowany przeciętnie udział tej kategorii w wydatkach ogółem zaobserwowano w województwie mazowieckim i dolnośląskim.

Największy udział w wydatkach na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe odnotowano w województwie pomorskim, lubuskim i śląskim. Najmniejszy udział wydatków na te produkty zaobserwowano w województwie świętokrzyskim.

W 2019 r. największe wydatki z zakresu odzieży i obuwia zarejestrowano w województwie świętokrzyskim. Mniejszy udział zaobserwowano natomiast w województwach: opolskim, lubuskim i małopolskim.

W zakresie wydatków związanych z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii największy udział widoczny był w województwach: małopolskim, zachodniopomorskim i wielkopolskim, a najmniejszy występował w województwach: lubelskim, podlaskim i opolskim.

Najwyższy udział w strukturze wydatków w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego odnotowano w województwie świętokrzyskim i dolnośląskim. Mniejszy udział tej kategorii w wydatkach ogółem zarejestrowano w województwach: wielkopolskim i małopolskim.

W 2019 r. największym udziałem w wydatkach na zdrowie charakteryzowało się województwo łódzkie. Niskie udziały w tej kategorii zaobserwowano w województwach: lubuskim, podlaskim i zachodniopomorskim.

In 2019, compared to 2018, education fees in Poland, on average, were increased by 3.6% (following an increase of 2.4% in 2018), of which most significantly in the following voivodships: Pomorskie (by 5.2%), Lubuskie (by 4.0%), Dolnośląskie (by 3.7%), as well as Kujawsko-Pomorskie and Warmińsko-Mazurskie (by 3.6% each). Education fees increases not exceeding the national average occurred in the Lubelskie (2.4%), Zachodniopomorskie (2.6%), Małopolskie, Świętokrzyskie, Wielkopolskie (2.9% each) and Śląskie (3.0%) voivodships.

Prices in terms of restaurants and hotels were, on average, higher in 2019 by 4.4% compared to the previous year. The highest price rises were observed in the following voivodships: Lubuskie (by 6.1%), Małopolskie (by 5.3%), Dolnośląskie (by 4.9%), Łódzkie (by 4.8%), as well as Podkarpackie, Podlaskie, Warmińsko-Mazurskie and Wielkopolskie (each 4.7%). The lowest price hikes were noted in the Lubelskie, Mazowieckie (by 3.0% each) and Świętokrzyskie (by 3.3%) voivodships.

The weighting system used in calculations of price indices of consumer goods and services by voivodship shows significant regional variations. Food and non-alcoholic beverages have the most significant share in all voivodships, and the highest expenditure on products from this group was reported in the Podkarpackie, Podlaskie and Świętokrzyskie voivodships. A lower share than the average one of this category in total expenditures was observed in the Mazowieckie and Dolnośląskie voivodships.

The largest share of expenditure on alcoholic beverages and tobacco products was noted in the Pomorskie, Lubuskie and Śląskie voivodships. The smallest share of expenditure on these products was observed in the Świętokrzyskie voivodship.

In 2019, the highest expenditure on clothing and footwear was registered in the Świętokrzyskie Voivodship. In the case of the Opolskie, Lubuskie and Małopolskie voivodships, the share of such expenditure was lower.

The highest share of expenses related to household maintenance and energy carriers was observed in the Małopolskie, Zachodniopomorskie and Wielkopolskie voivodships, and the smallest - in the Lubelskie, Podlaskie and Opolskie voivodships.

The biggest share in the household furnishings, household equipment and routine household maintenance cost structure was recorded in the Świętokrzyskie and Dolnośląskie voivodships. A smaller share of such expenses in the total expenditure was registered in the Wielkopolskie and Małopolskie voivodships.

In 2019, the largest share of health-related expenditure was observed in the Łódzkie voivodship. Low shares in this category were reported in the Lubuskie, Podlaskie and Zachodniopomorskie voivodships.

W zakresie transportu najwyższe wydatki zarejestrowano w województwach: podlaskim, lubelskim oraz mazowieckim. Najniższy udział wydatków w tej kategorii odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim.

Największe wydatki na łączność zarejestrowano w województwie zachodniopomorskim. Najmniejszy udział dla tej grupy wydatków zanotowano w województwach: świętokrzyskim oraz mazowieckim.

Na rekreację i kulturę najwięcej wydawano w województwach: mazowieckim, śląskim i dolnośląskim, a najmniej w województwach świętokrzyskim oraz podlaskim.

Najwięcej gospodarstwa domowe przeznaczały na edukację w województwie mazowieckim, a najmniej w województwie świętokrzyskim.

Znacząco wyższe niż w pozostałych województwach wydatki w zakresie restauracji i hoteli zarejestrowano w opolskim, mazowieckim, małopolskim i wielkopolskim. Najmniejszy udział w ogółem zaobserwowano z kolei w województwie podkarpackim i podlaskim.

Najwyższy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2019 r. w podziale na **podstawowe grupy gospodarstw domowych** zaobserwowano w zakresie gospodarstw emerytów i rencistów oraz gospodarstw utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (po 2,6%). Z kolei najniższy wzrost cen w 2019 r. odnotowano w gospodarstwach rolników (o 2,0%).

As far as transport is concerned, the highest expenditure was noted in the Podlaskie, Lubelskie and Mazowieckie voivodships. The lowest share of expenditure in this category was observed in the Warmińsko-Mazurskie voivodship.

The highest expenditure on communications was registered in Zachodniopomorskie. The smallest share for this group of expenses was reported in the Świętokrzyskie and Mazowieckie voivodships.

Most expenses on recreation and culture were spent in the Mazowieckie, Śląskie and Dolnośląskie voivodships, and the least – in the Świętokrzyskie and Podlaskie voivodships.

As far as education is concerned, the largest amount was spent by households in the Mazowieckie voivodship, whereas the smallest in the Świętokrzyskie voivodship.

Significantly higher expenses on restaurants and hotels than in other voivodships were observed in the Opolskie, Mazowieckie, Małopolskie and Wielkopolskie voivodships. The smallest share in total expenditures was observed in the Podkarpackie and Podlaskie voivodships.

The highest rise in the prices of consumer goods and services in total in 2019 by **main groups of households** was observed in the case of households of retirees and pensioners and households living on non-earned sources (2.6% each). In turn, the lowest price increase in 2019 was noted in farmers' households (by 2.0%).

Tablica 5. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Table 5. Price indices of consumer goods and services by basic groups of households in 2019 compared to the previous year

Wyszczególnienie Specification	Gospo- darstwa domowe pracowników Households of employees	Gospo- darstwa domowe rolników Households of farmers	Gospo- darstwa domowe pracujących na własny rachunek Households of the self- employed	Gospo- darstwa domowe emerytów i rencistów Households of retirees and pensioners	Gospo- darstwa domowe emerytów Households of retirees	Gospo- darstwa domowe rencistów Households of pensioners	Gospo- darstwa domowe utrzymujące się z nieza- robkowych źródeł Households maintained from non-earned sources
Ogółem Total	102,3	102,0	102,3	102,6	102,6	102,6	102,6
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	104,8	104,9	104,6	105,2	105,2	105,3	105,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	101,4	101,4	101,3	101,1	101,1	101,0	101,1
Odzież i obuwie Clothing and footwear	98,0	97,9	98,0	98,4	98,4	98,3	98,1
Użytkowanie mieszkania lub domu i noś- niki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	101,7	100,7	101,5	101,3	101,3	101,3	102,1
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	100,7	100,7	100,8	100,8	100,8	100,8	100,7
Zdrowie Health	103,3	103,3	103,4	103,1	103,1	103,1	103,2
Transport Transport	100,6	100,1	100,8	101,0	101,0	101,4	101,3
Łączność Communication	99,3	99,4	99,3	99,4	99,4	99,5	99,1
Rekreacja i kultura Recreation and culture	102,5	102,0	103,1	102,5	102,6	102,3	102,0
Edukacja Education	103,6	103,3	103,7	103,3	103,3	103,4	103,7
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	104,4	104,3	104,3	104,8	104,8	105,0	105,0
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	101,4	101,2	101,5	101,4	101,4	101,3	101,2

System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych w podziale na **podstawowe grupy gospodarstw domowych** wykazuje znaczące zróżnicowanie.

The weighting system used in calculations of the indices of consumer goods and services by **main groups of households** shows significant variations.

W 2019 r. największy udział w strukturze wydatków gospodarstw domowych osiągnęły wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe, użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii oraz transport. Najmniejszy zaś udział wydatków w tym okresie odnotowano w zakresie edukacji i łączności.

W zakresie żywności i napojów bezalkoholowych najwyższy udział w strukturze wydatków zaobserwowano w gospodarstwach rencistów, emerytów, gospodarstwach utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz rolników. Najmniejszy udział zarejestrowano wśród pracujących na własny rachunek oraz pracowników.

In 2019, the largest share in the structure of household expenses was observed on food and non-alcoholic beverages, housing, water and energy carriers and on transport as well. On the other hand, the lowest share of expenditure in this period was observed in the area of education and communications.

In terms of food and non-alcoholic beverages, the highest share in the expenditure structure was observed in the retirees and pensioners' and farmer's households, as well as households of those living on non-earned sources. The smallest share was observed among the self-employed and employees.

Tablica 6. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup gospodarstw domowych w 2019 r.

Table 6. Weighting system used in price indices of consumer goods and services by basic groups of households in 2019

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe pracowników Households of employees	Gospodarstwa domowe rolników Households of farmers	Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek Households of the self-employed	Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów Households of retirees and pensioners	Gospodarstwa domowe emerytów Households of retirees	Gospodarstwa domowe rencistów Households of pensioners	Gospodarstwa domowe utrzymujące się z niezarobkowych źródeł Households maintained from non-earned sources
Ogółem Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	23,00	27,66	19,98	30,37	30,09	32,30	29,35
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	7,41	7,47	6,54	3,55	3,59	3,87	3,60
Odzież i obuwie Clothing and footwear	5,31	5,61	5,70	3,28	3,31	3,02	5,18
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	17,57	14,65	15,92	24,24	23,99	25,93	25,95
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	5,72	6,07	5,31	5,47	5,44	5,63	5,48
Zdrowie Health	3,88	5,06	3,90	8,74	8,80	8,32	4,76
Transport Transport	11,12	13,54	11,91	7,06	7,36	4,98	6,00
Łączność Communication	4,19	4,59	3,55	4,24	4,19	4,55	4,75
Rekreacja i kultura Recreation and culture	6,53	4,65	8,33	5,57	5,68	4,62	5,22
Edukacja Education	1,32	0,69	1,75	0,14	0,12	0,13	1,02
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	8,39	4,53	11,46	1,85	1,91	1,45	3,12
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	5,56	5,48	5,65	5,49	5,52	5,31	5,57

Wydatki na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe były największe w gospodarstwach rolników, pracowników oraz pracujących na własny rachunek. Znacząco mniejszy udział tej kategorii w wydatkach zaobserwowano wśród emerytów i gospodarstw utrzymujących się z niezarobkowych źródeł.

W 2019 r. największym udziałem w wydatkach na towary i usługi w zakresie odzieży i obuwiu charakteryzowały się gospodarstwa pracujących na własny rachunek, rolników, pracowników oraz gospodarstwa utrzymujących się z niezarobkowych źródeł. Najmniejszy udział tej grupy wydatków zanotowano w gospodarstwach emerytów i rencistów.

Towary i usługi związane z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii stanowiły ponad jedną czwartą wydatków gospodarstw utrzymujących się z niezarobkowych źródeł. Znacznie mniejszy udział tej kategorii w wydatkach ogółem odnotowano w gospodarstwach rolników oraz gospodarstwach pracujących na własny rachunek.

Udział wydatków związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego był w 2019 r. na stosunkowo porównywalnym poziomie we wszystkich grupach gospodarstw domowych.

Największy udział wydatków związanych ze zdrowiem zaobserwowano wśród gospodarstw emerytów oraz rencistów, a najmniejszy w gospodarstwach pracowników oraz pracujących na własny rachunek.

Wydatki w zakresie transportu stanowiły dużą część bieżącego budżetu gospodarstw domowych rolników oraz pracujących na własny rachunek i pracowników. Znacznie mniejszy udział w wydatkach na transport zaobserwowano wśród gospodarstw rencistów, gospodarstw utrzymujących się z niezarobkowych źródeł.

Udział wydatków związanych z łącznością był w 2019 r. na stosunkowo porównywalnym poziomie we wszystkich grupach gospodarstw domowych.

W 2019 r. udział wydatków na towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury był największy wśród gospodarstw pracujących na własny rachunek i pracowników. Najmniej na rekreację i kulturę wydawały gospodarstwa rencistów oraz rolników.

Gospodarstwa pracujących na własny rachunek i pracowników wydawały więcej w restauracjach i hotelach niż pozostałe grupy gospodarstw domowych. Znacząco mniejszy udział wydatków w tej kategorii odnotowano w gospodarstwach rencistów, gospodarstwach utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz rolników.

W 2019 r. **zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych** wyniósł 102,1 (wzrost o 2,1%).

Expenditures on alcohol beverages and tobacco products were the highest in the households of: farmers, employees and the self-employed. Significantly lower share of this category expenses was observed in the household of retirees and pensioners and of those living on non-earned sources.

In 2019, the largest share of expenditure on goods and services in terms of clothing and footwear included the self-employed, farmers, employees' households and households of those living on non-earned sources. The smallest share of this group of expenses was noted in households of retirees and pensioners.

Goods and services related to housing, water and energy carriers covered more than a quarter of the expenses of households of those living on non-earned sources. A much smaller share of this category in total expenditures was reported in farmers' and of the self-employed households.

In 2019, the share of expenses related to furnishings, household equipment and routine household maintenance was at a relatively comparable level in all groups of households.

The largest share of health-related expenditure was observed among retirees and pensioners' households, while the smallest one among households of: employees' and the self-employed.

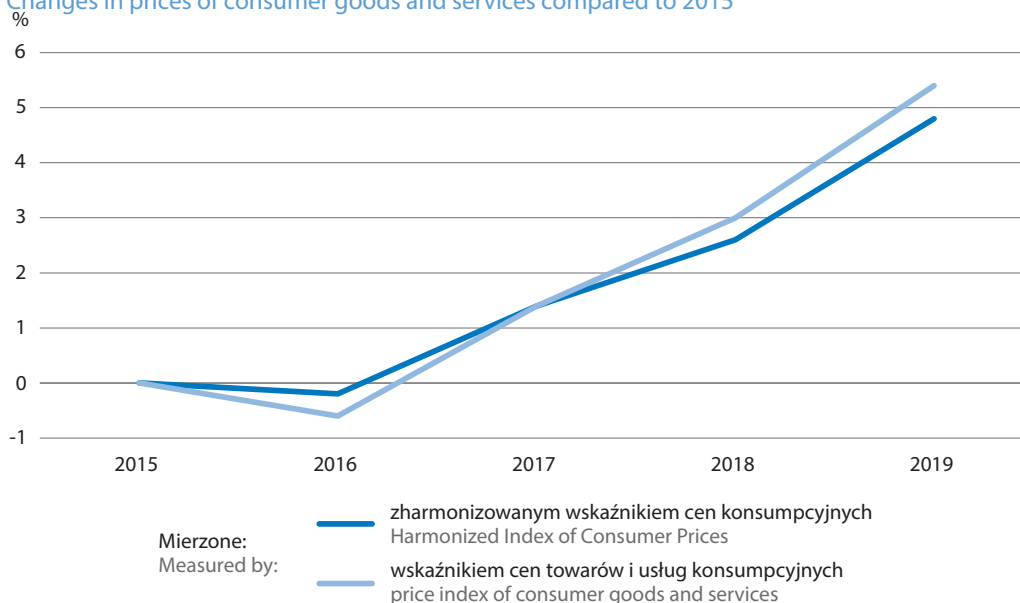
Transport-related expenses represented a large part of the current budget in the households of: farmers, the self-employed and employees. A much smaller share in the expenditure on transport was observed among pensioners' households and households of those living on non-earned sources.

In 2019, the share of communications-related expenses was at a relatively comparable level in all groups of households.

In 2019, the share of expenditure on goods and services in the terms of recreation and culture was the highest among employees' and of the self-employed households. The least amount of money was spent on recreation and culture by pensioners and farmers.

Households of the self-employed and of employees spent more money in restaurants and hotels than other groups of households. A much smaller share of expenditure in this category was noted in households of: pensioners, those living on non-earned sources and farmers.

In 2019, **the harmonized index of consumer prices (HICP)** amounted to 102.1 (an increase by 2.1%).

Wykres 8. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do 2015 r.**Chart 8. Changes in prices of consumer goods and services compared to 2015**

W 2019 r. w porównaniu z 2015 r. wzrost cen mierzony zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych wyniósł 4,8%.

In 2019, compared to 2015, the price increase measured by HICP was 4.8%.

Tablica 7. Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych według działów ECOICOP**Table 7. Harmonized Indices of Consumer Prices by ECOICOP divisions**

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	99,3	99,8	101,6	101,2	102,1	113,0	104,8
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	98,4	101,0	103,8	102,2	105,0	122,4	112,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	101,5	101,0	101,3	101,6	101,2	127,3	105,2
Odzież i obuwie Clothing and footwear	95,4	95,8	95,0	96,6	98,2	70,9	86,3
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	100,4	99,6	101,9	102,4	101,9	120,0	105,9
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	99,7	99,9	100,4	100,8	100,9	106,3	102,0
Zdrowie Health	101,9	99,0	101,2	102,0	103,4	119,0	105,7

Tablica 7. Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych według działów ECOICOP (dok.)

Table 7. Harmonized Indices of Consumer Prices by ECOICOP divisions (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Transport Transport	93,0	96,9	102,1	103,4	101,5	105,6	103,8
Łączność Communication	102,6	99,7	100,3	98,1	99,5	90,9	97,6
Rekreacja i kultura Recreation and culture	100,7	96,7	100,6	100,7	102,3	106,0	100,2
Edukacja Education	101,2	100,6	101,0	102,3	103,3	113,5	107,4
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	101,9	101,4	101,9	103,0	104,5	125,9	111,2
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	101,2	104,2	102,2	97,4	100,9	114,5	104,7

System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych oparty jest na rocznych danych o wydatkach pieniężnych gospodarstw domowych na zakup dóbr konsumpcyjnych ze statystyki rachunków narodowych sprzed dwóch lat poprzedzających rok sprawozdawczy. W 2019 r. w strukturze wag w porównaniu z 2018 r. wzrósł udział wydatków w zakresie odzieży i obuwia, wyposażenia mieszkania i prowadzenia domu, zdrowia, transportu, rekreacji i kultury, edukacji oraz restauracji i hoteli. Obniżył się natomiast m.in. udział wydatków w zakresie żywności i napojów bezalkoholowych, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, użytkowania mieszkania lub domu i nośników energii oraz łączności.

The weighting system used in calculations of harmonized indices of consumer prices is based on annual data on household expenditure on the purchase of consumer products, obtained from national account statistics of two years before the reference year. In 2019, in the weighting structure compared to 2018, the share of expenditure on clothing and footwear, furnishings, household equipment and routine household maintenance, as well as health, transport, recreation and culture, education, restaurants and hotels increased. However, the share of expenditure decreased on food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages and tobacco products, and also on housing, water and energy carriers as well as communications.

Tablica 8. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według działów ECOICOP

Table 8. Weighting system used for calculating Harmonised Indices of Consumer Prices by ECOICOP divisions

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem Total	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	187,44	183,73	183,81	188,37	180,80
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe Alcoholic beverages and tobacco	73,29	66,67	64,12	63,96	63,35
Odzież i obuwie Clothing and footwear	48,16	51,10	50,63	51,79	54,90
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	180,76	182,88	180,26	178,71	177,29
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	51,43	56,98	58,89	58,68	60,46
Zdrowie Health	54,02	60,38	57,01	62,40	65,57
Transport Transport	122,20	114,93	121,37	119,42	123,16
Łączność Communication	29,66	28,33	26,52	26,16	23,41
Rekreacja i kultura Recreation and culture	82,97	82,81	82,23	84,62	85,45
Edukacja Education	12,21	11,92	11,19	11,03	11,30
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	35,52	38,19	35,43	36,32	41,24
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	122,34	122,08	128,53	118,55	113,06

Ceny detaliczne wielu podstawowych artykułów żywnościowych w 2019 r. były znacznie wyższe niż w 2015 r. Zanotowano wysoki wzrost cen warzyw, w tym ziemniaków (o 129,5%), cebuli (o 87,3%) oraz marchwi (o 24,9%). Pomimo spadków cen w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego, nadal znacznie więcej niż w 2015 r. konsumenci musieli zapłacić za inne produkty żywnościowe, w tym za masło o zawartości tłuszczu powyżej 82% – o 43,1% (przy spadku cen w stosunku do 2018 r. o 7,1%) oraz jaja kurze – o 25,5% (przy spadku cen w porównaniu z 2018 r. o 4,5%). Z roku na rok drożała w tym okresie szynka wieprzowa gotowana – wzrost o 17,3% w relacji do ceny z 2015 r. Jogurt owocowy był droższy o 13,8%, kiełbasa sucha – o 13,7%, a cukier biały kryształ – o 13,5%. Tańsze natomiast zarówno w porównaniu z 2015, jak i 2018 r. było mleko krowie o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane (odpowiednio o: 5,6% i 1,1%).

Retail prices of many basic foodstuffs in 2019 were much higher than in 2015. There was a high increase in the prices of vegetables, including potatoes (by 129.5%), onions (by 87.3%) and carrots (by 24.9%). Despite price drops in 2019 compared to the previous year, consumers still had to pay much more than in 2015 for other food products, including butter with fat content above 82% – price hikes by 43.1% (with price drops by 7.1% compared to 2018) and hen eggs – price hikes by 25.5% (with price drops by 4.5% compared to 2018). Year by year, cooked pork ham became more expensive – an increase by 17.3% compared to the price in 2015. Fruit yogurt was more expensive by 13.8%, dry sausage – by 13.7%, granulated white sugar – by 13.5%. Cheaper food products, compared to both 2015 and 2018, included cow's milk with fat content of 3–3.5%, and sterilised one (5.6% and 1.1%, respectively).

Tablica 9. Ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Table 9. Retail prices of selected foodstuffs

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018	2019			
	w zł in PLN						2010= =100	2015= =100	2018= =100
Ryż – za 1 kg Rice – per kg	3,92	3,79	3,80	3,85	3,81	3,96	94,5	104,5	103,9
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg Wheat-rye bread – per 0.5 kg	2,20	2,20	2,21	2,26	2,40	2,66	137,8	120,9	110,8
Makaron jajeczny – za 400 g Egg pasta – per 400 g	3,87	3,82	3,85	3,89	3,98	4,26	118,0	111,5	107,0
Mąka pszenna – za 1 kg Wheat flour – per kg	2,45	2,42	2,47	2,49	2,50	2,73	142,2	112,8	109,2
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – za 1 kg Beef meat, boneless (shank) – per kg	32,92	32,27	32,51	33,17	33,66	33,97	127,4	105,3	100,9
Mięso wieprzowe bez kości (schab środkowy) – za 1 kg ^a Pork meat, boneless (centre loin) – per kg ^a	14,87	13,98	14,06	17,53	17,05	18,99	x	x	111,4
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg Pork ham, cooked – per kg	24,39	24,25	24,52	25,56	26,67	28,44	130,0	117,3	106,6
Kiełbasa sucha – za 1 kg Dry sausage – per kg	29,96	29,34	29,59	30,50	31,59	33,35	122,0	113,7	105,6
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg Fillets of hake, frozen – per kg	21,76	22,58	24,10	24,66	24,35	25,26	144,7	111,9	103,7
Mleko krowie o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l Cow's milk, fat content 3-3.5%, sterilized – per l	2,99	2,87	2,73	2,77	2,74	2,71	100,7	94,4	98,9
Jogurt owocowy – za 150 g Fruit yoghurt – per 150 g	1,26	1,23	1,18	1,27	1,35	1,40	129,6	113,8	103,7
Ser dojrzewający – za 1 kg Maturing cheese – per kg	22,00	19,05	18,16	21,01	29,69	21,02	120,2	110,3	70,8
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 g Sour cream, fat content 18% – per 200 g	1,74	1,68	1,64	1,72	1,83	1,88	119,7	111,9	102,7
Jaja kurze – za 1 szt. Hen eggs – per piece	0,52	0,51	0,50	0,56	0,67	0,64	139,1	125,5	95,5
Masło o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g Butter, fat content about 82.5% – per 200 g	4,60	4,13	4,13	5,83	6,36	5,91	143,1	143,1	92,9
Jabłka ^b – za 1 kg Apples ^b – per kg	2,53	2,55	2,55	2,98	3,24	2,71	108,0	106,3	83,6
Marchew ^b – za 1 kg Carrots ^b – per kg	1,72	2,37	2,18	1,88	2,73	2,96	155,8	124,9	108,4
Cebula ^b – za 1 kg Onions ^b – per kg	2,17	2,05	2,26	2,02	2,43	3,84	162,7	187,3	158,0
Ziemniaki ^b – za 1 kg Potatoes ^b – per kg	1,24	1,12	1,27	1,23	1,37	2,57	191,8	229,5	187,6
Cukier biały kryształ – za 1 kg White sugar, granulated – per kg	2,50	2,23	2,87	3,04	2,14	2,53	92,7	113,5	118,2
Kawa naturalna, mielona – za 250 g Natural coffee, ground – per 250 g	6,69	6,81	6,89	7,17	7,46	7,56	125,4	111,0	101,3

a Do 2016 r. – z kością. b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a Until 2016 – bone-in. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of the year.

Rozdział 3

Chapter 3

Inflacja bazowa

Core inflation

W latach 2017–2019 obserwowano wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, przy jednoczesnym wzroście wszystkich miar inflacji bazowej, tj. po wyłączeniu cen: administrowanych, najbardziej zmiennych, żywności i energii¹, a także 15% średniej obciętej. Na skutek szybszego wzrostu cen towarów i usług wyłączonych z obliczeń wskaźników inflacji bazowej niż cen towarów i usług uwzględnionych w tych obliczeniach, poszczególne wskaźniki inflacji bazowej (z wyjątkiem inflacji bazowej po wyłączeniu cen administrowanych) kształtowały się na niższym poziomie niż wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych.

The years 2017–2019 saw an increase in the prices of consumer goods and services, with a simultaneous raise in all measures of core inflation, i.e. net of administered prices, most volatile prices, food and energy prices¹, and 15-percent trimmed mean. Due to the fact that the prices of goods and services excluded from the calculation of core inflation indices grew faster than the prices of goods and services included in those calculations, individual core inflation indices (except for core inflation net of administered prices) were at a lower level than the price index of consumer goods and services.

Tablica 10. Wskaźniki inflacji bazowej

Table 10. Core inflation indices

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 ^a = = 100	2015 ^a = = 100	
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych Price indices of consumer goods and services (CPI)	99,1	99,4	102,0	101,6	102,3	114,2	105,4
Wskaźniki inflacji bazowej ^b : Core inflation – inflation ^b :							
po wyłączeniu cen administrowanych excluding administered prices	98,7	99,4	102,1	101,7	102,5	112,2	105,8
po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych excluding the most volatile prices	99,8	99,9	101,3	101,2	102,0	113,0	104,4
po wyłączeniu cen żywności i energii excluding food and energy prices	100,3	99,8	100,7	100,7	102,0	110,4	103,2
15% średnia obcięta 15% trimmed mean	99,9	99,8	101,6	101,5	102,0	114,3	105,0

a Obliczenia GUS. b Źródło: NBP.

a Calculations by Statistics Poland. b Source: NBP.

¹ Grupa „żywność i energia” obejmuje: żywność i napoje bezalkoholowe, paliwa silnikowe, energię elektryczną, gaz, ogrzewanie, ciepłą wodę i opał.

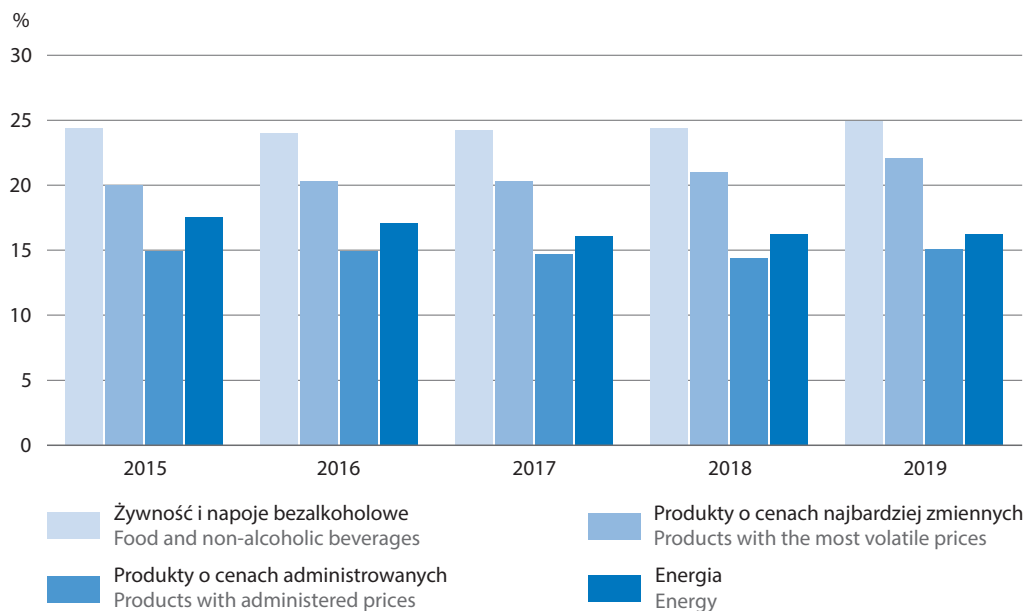
¹ The group “food and energy” contains: food and non-alcoholic beverages, fuels for transportation, electricity, gas, heating, hot water and other fuel

Spośród grup towarów i usług przyjętych do obliczeń wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych, a jednocześnie wyłączonej z obliczeń poszczególnych miar inflacji bazowej w 2019 r., największy udział (wagę) w koszyku towarów i usług konsumpcyjnych stanowiły produkty z grupy: żywność i energia (58,9%), a także produkty o cenach najbardziej zmiennych (22,1%).

As far as the groups of goods and services adopted for the calculation of price indices of consumer goods and services and at the same time excluded from the calculation of individual core inflation measures in 2019 are concerned, the products in the group: food and energy (58.9%), and also products with the most volatile prices (22.1%), constituted the largest share (weight) in the basket of consumer goods and services.

Wykres 9. Udział produktów w wagach przyjętych do obliczeń wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), lecz wyłączonej z obliczeń wskaźników inflacji bazowej

Chart 9. Shares of products in the weights used for calculating price indices of consumer goods and services (CPI), and excluded from calculations of core inflation

Wskaźnik inflacji bazowej po wyłączeniu **cen administrowanych** w 2019 r. wyniósł 102,5 i ukształtował się na poziomie o 0,2 p. proc. wyższym od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (w 2018 r. odpowiednio: 101,7 i 0,1 p. proc.). W ramach grupy towarów i usług, których ceny podlegały regulacjom prawnym, wzrosły ceny przede wszystkim usług związanych z użytkowaniem mieszkania (m.in. za wywóz śmieci, zaopatrywanie w wodę oraz usługi kanalizacyjne), gazu, energii cieplnej oraz usług pocztowych, przy spadku cen energii elektrycznej. W porównaniu z 2015 r., inflacja bazowa po wyłączeniu cen administrowanych była wyższa o 5,8%.

In 2019, the core inflation index net of **administered prices** amounted to 102.5 and was higher than the price index of consumer goods and services by 0.2 pp (in 2018: 101.7 and 0.1 pp, respectively). In case of the group of goods and services the prices of which were subject to legal regulations, the prices of services associated with the use of the flat (e.g. waste disposal, water supply and sewage services), gas, heating and postal services increased, whereas electricity prices decreased. The core inflation net of administered prices rose by 5.8% compared to 2015.

Wskaźnik inflacji bazowej po wyeliminowaniu **cen najbardziej zmiennych** osiągnął poziom 102,0 (w 2018 r. – 101,2). Wyłączenie cen najbardziej zmiennych spowodowało obniżenie wskaźnika inflacji bazowej o 0,3 p. proc. (w 2018 r. – o 0,4 p. proc.). W grupie towarów i usług szczególnie wrażliwych na działanie mechanizmów gospodarki rynkowej oraz o silnej sezonowości, dużą zmienność wykazywały m.in. ceny warzyw i owoców oraz paliw, w tym benzyny i oleju napędowego.

The core inflation index net of **the most volatile prices** reached 102.0 (in 2018 – 101.2). The exclusion of the most volatile prices resulted in a decrease of 0.3 pp in the core inflation index (in 2018: decrease of 0.4 pp). In the group of goods and services particularly sensitive to market economy mechanisms and with a strong seasonal pattern, the prices of vegetables and fruit as well as fuels, including petrol and diesel, etc. were highly volatile. The core inflation net

W odniesieniu do 2015 r., inflacja bazowa po wyeliminowaniu cen najbardziej zmiennych była o 4,4% wyższa.

W 2019 r. wskaźnik inflacji bazowej po wyłączeniu **cen żywności i energii** wyniósł 102,0 (w 2018 r. – 100,7). Różnica między wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych a poziomem inflacji bazowej po wyłączeniu cen żywności i energii ukształtowała się na poziomie 0,3 p. proc. (w 2018 r. – 0,9 p. proc.), co oznacza wyraźnie mniejszy w porównaniu z rokiem poprzednim wpływ tej grupy cen na poziom inflacji. W 2019 r. czynnikiem proinflacyjnym były głównie ceny żywności. Względem 2015 r., inflacja bazowa po wyłączeniu cen żywności i energii była wyższa o 3,2%.

Wskaźnik inflacji bazowej – **15% średnia obcięta**, w 2019 r. ukształtował się na poziomie 102,0, tj. o 0,3 p. proc. niższym od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (w 2018 r. odpowiednio: 101,5 i 0,1 p. proc.). W porównaniu z 2015 r., inflacja bazowa obliczona jako 15% średnia obcięta, była o 5,0% wyższa.

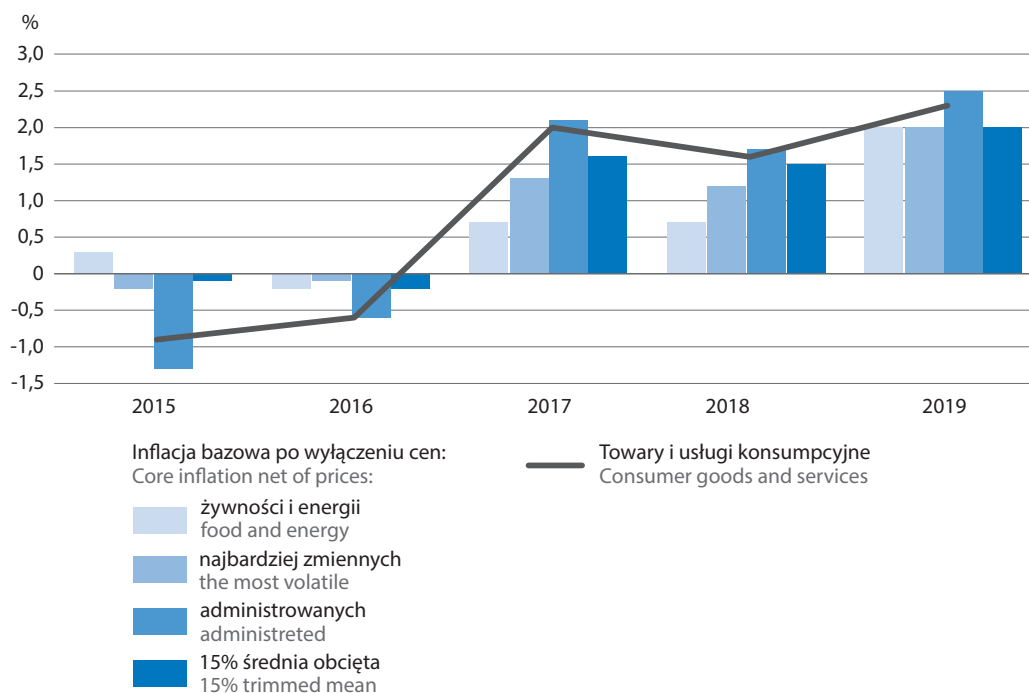
of the most volatile prices increased by 4.4% compared to 2015.

In 2019, the core inflation index net of **food and energy prices** amounted to 102.0 (in 2018: – 100.7). The difference between the price index of consumer goods and services and the level of the core inflation net of food and energy prices was 0.3 pp points (in 2018: 0.9 pp), which shows that the impact of this group of prices on the level of inflation was significantly lower compared to the previous year. In 2019, the main factor contributing to the inflation was food prices. The core inflation net of food and energy prices increased by 3.2% compared to 2015.

The core inflation index – **15-percent trimmed mean** reached 102.0 in 2019, i.e. it was lower than the consumer price index by 0.3 pp (in 2018: 101.5 and 0.1 pp, respectively). The core inflation, calculated as a 15-percent trimmed mean, increased by 5.0% compared to 2015.

Wykres 10. Zmiany inflacji bazowej oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego

Chart 10. Changes in core inflation and in prices of consumer goods and services compared to the previous year

Rozdział 4

Chapter 4

Ceny producentów

Producer prices

4.1. Ceny w rolnictwie

W 2019 r. ceny towarowej produkcji rolniczej w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosły o 9,6% (wobec spadku o 2,2% przed rokiem), w tym produkcji roślinnej – o 16,8%, a zwierzęcej – o 5,3%.

W odniesieniu do 2018 r. spadły ceny skupu większości zbóż: pszenicy – o 0,5%, jęczmienia – o 0,9%, pszenżyta – o 1,8% i kukurydzy – o 3,4%. Wzrosły natomiast ceny żyta – o 1,2% oraz owsa – o 5,9%. Utrzymała się również tendencja rosnąca cen w skupie ziemniaków, za które płacono o 37,0% więcej niż przed rokiem oraz cen buraków cukrowych – o 1,3%. Wyższe były także ceny gryki (o 10,2%) oraz rzepaku i rzepiku przemysłowego (o 0,3%). Wzrosły ceny skupu większości produktów ogrodniczych, w tym kapusty (o 90,5%), cebuli (o 49,4%), buraków ćwikłowych (o 28,1%), ogórków (o 9,3%), pomidorów (o 10,0%) i kalafiorów (o 8,8%). Spadły ceny skupu marchwi (o 1,4%). Droższa niż przed rokiem była w skupie większość produktów sadowniczych, w tym najwięcej wzrosły ceny wiśni (o 178,6%) i malin (o 129,7%). Więcej płacono również za czereśnie (o 84,7%), śliwki (o 70,2%), agrest (o 43,2%), porzeczki (o 39,9%), jabłka (o 6,5%) i gruszki (o 4,8%). Spadły ceny skupu truskawek (o 1,4%).

W 2019 r. w odniesieniu do 2015 r. największy wzrost cen zanotowano w skupie ziemniaków jadanych (bez wczesnych) – o 65,3%. Zwiększyły się także ceny skupu owsa – o 27,5%, żyta – o 17,4%, pszenżyta – o 15,3%, jęczmienia – o 10,4%, pszenicy – o 8,1%, kukurydzy – o 5,7%, oraz rzepaku i rzepiku przemysłowego – o 3,5%. Spadły natomiast w tym okresie ceny skupu gryki – o 29,6% i buraków cukrowych – o 10,7%.

4.1. Prices in agriculture

In 2019, the market agricultural output prices rose by 9.6% compared to the previous year (and a 2.2% decrease a year before), with crop production prices rising by 16.8% and animal production prices by 5.3%.

Compared to 2018, the procurement prices of most cereals decreased: of wheat – by 0.5%, barley – by 0.9%, triticale – by 1.8% and maize – by 3.4%. However, rye and oats prices increased by 1.2% and 5.9%, respectively. There was also an upward trend in the procurement prices of potatoes with these prices being 37.0% higher than a year before; in the case of sugar beets, the prices were 1.3% higher. The prices of buckwheat, as well as rape and industrial agrimony, increased as well (by 10.2% and 0.3%, respectively). There was also an increase in the procurement prices of most horticultural products, including cabbage (by 90.5%), onion (by 49.4%), red beets (by 28.1%), cucumbers (by 9.3%), tomatoes (by 10.0%) and cauliflowers (by 8.8%). Procurement prices of carrots dropped (by 1.4%). Most fruit products were more expensive in the procurement than a year before, with the highest price increases occurring in the case of sour cherries (by 178.6%) and raspberries (by 129.7%). The prices of such fruit as sweet cherries (84.7%), plums (70.2%), gooseberries (43.2%), currants (39.9%), apples (6.5%) and pears (4.8%) increased as well. Strawberry procurement prices decreased (by 1.4%).

Compared to 2015, the largest price increase in 2019 was recorded in the procurement price of edible potatoes (excluding early varieties), i.e. 65.3%. Additionally, the purchase prices of oats increased by 27.5%, rye – by 17.4%, triticale – by 15.3%, barley – by 10.4%, wheat – by 8.1%, maize – by 5.7%, and industrial rape and industrial agrimony – by 3.5%. On the other hand, the procurement prices of buckwheat and sugar beets dropped by 29.6% and 10.7%, respectively.

Tablica 11. Ceny skupu^a ważniejszych ziemiopłodówTable 11. Procurement prices^a of major crops

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018	2019			
						w zł in PLN			2010=100
Ziarno zbóż – za 1 dt: Cereal grain – per 100 kg:									
pszenicy wheat	68,36	66,83	62,02	66,44	72,62	72,26	120,8	108,1	99,5
żyta rye	53,34	51,42	51,73	54,67	59,67	60,38	143,4	117,4	101,2
jęczmienia barley	62,67	61,04	58,21	61,22	67,96	67,37	137,7	110,4	99,1
Ziemniaki – za 1 dt Potatoes – per 100 kg	38,79	39,92	38,41	37,05	42,58	58,33	159,7	146,1	137,0
w tym jadalne (bez wczesnych) of which edible (excluding early varieties)	51,99	51,15	52,27	52,46	58,01	84,54	166,2	165,3	145,7

a Ceny skupu obliczono na podstawie informacji o wartości i ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz indywidualne gospodarstwa rolne.

a Procurement prices were calculated on the basis of information on value and quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality as well as individual farms.

W 2019 r. ceny towarowej produkcji zwierzęcej w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 5,3% (wobec spadku o 1,5% przed rokiem). W skupie odnotowano wzrost cen żywca wieprzowego (o 20,3%) i drobiowego (o 3,5%), w tym najbardziej indyków – (o 15,8%). Wzrosła także cena skupu gęsi (o 8,6%) i kaczek (o 1,1%). Na niezmiennym poziomie pozostały ceny skupu kur, spadły natomiast ceny skupu kurczaków (o 1,4%). Zanotowano również wzrost cen jaj (o 4,5%) i mleka (o 0,5%). Ceny skupu cieląt rzeźnych ukształtowały się przeciętnie na poziomie zbliżonym do zanotowanego przed rokiem. Spadły natomiast ceny skupu bydła rzeźnego (o 3,7%).

Compared to the previous year, in 2019 the market animal production prices rose by 5.3% (a 1.5% decrease occurred a year before). There were also increases in the procurement prices of pigs for slaughter (by 20.3%) and poultry (by 3.5%) – including a 15.8% increase in the price of turkey meat alone. Geese and duck procurement prices rose as well – by 8.6% and 1.1%, respectively. Hen procurement prices remained unchanged while those of chicken decreased by 1.4%. There was also an increase in egg prices (by 4.5%) and milk's (by 0.5%). On average, the procurement prices of slaughter calves were similar to those recorded a year before. The procurement prices of slaughter cattle fell by 3.7%.

Tablica 12. Ceny skupu^a żywca rzeźnego i produktów zwierzęcychTable 12. Procurement prices^a of animals for slaughter and of animal products

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018	2019			
						w zł in PLN			2010=100
Żywiec rzeźny – za 1 kg: Animals for slaughter – per kg:									
bydło (bez cieląt) cattle (excluding calves)	5,96	6,02	5,91	6,35	6,58	6,33	138,8	105,1	96,3
trzoda chlewna pigs	4,82	4,30	4,68	5,05	4,48	5,39	138,6	125,3	120,3
drób poultry	4,08	3,94	3,68	3,69	3,77	3,90	113,4	99,0	103,5
Mleko krowie – za 1 l Cow's milk – per l	1,37	1,13	1,11	1,39	1,35	1,35	126,9	119,3	100,5
Jaja kurze – za 1 szt. Hen eggs – per piece	0,24	0,23	0,20	0,27	0,22	0,23	121,1	100,0	104,5

a Ceny skupu obliczono na podstawie informacji o wartości i ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz indywidualne gospodarstwa rolne.

a Procurement prices were calculated on the basis of information on value and quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality as well as individual farms.

W 2019 r. w odniesieniu do 2015 r. wzrosły ceny skupu większości produktów zwierzęcych, z wyjątkiem cen żywca drobiowego (spadek o 1,0%). Największy wzrost cen zanotowano w skupie trzody chlewnej (o 25,3%). Wzrosły także ceny skupu mleka krowiego (o 19,3%), cieląt (o 6,8%) i bydła (o 5,1%).

W porównaniu z 2018 r. ceny skupu podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem pszenicy, żyta i bydła, były wyższe w większości województw.

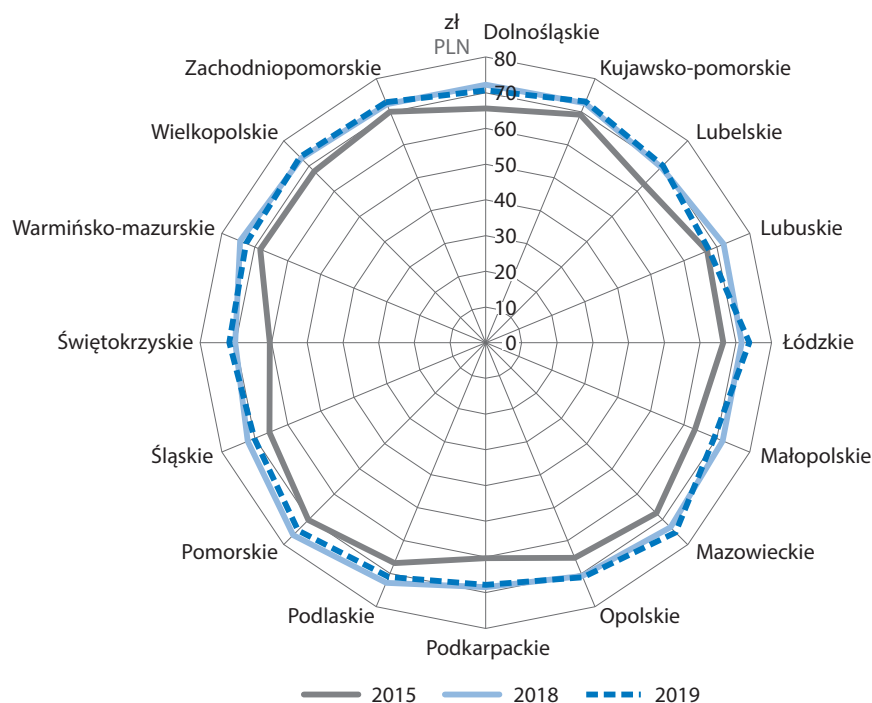
Ceny skupu pszenicy w 2019 r. wahały się w przedziale od 67,66 zł za 1 dt w województwie lubuskim do 75,19 zł w województwie mazowieckim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 72,26 zł. Największy wzrost cen tego zboża w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w województwie łódzkim (o 3,0%), a najmniejszy – w województwie opolskim (o 0,5%). Ceny pszenicy najbardziej spadły w województwie lubuskim (o 6,1%).

Compared to 2015, the procurement prices of most animal products increased in 2019, except for the prices of poultry for slaughter (a 1.0% decrease). The largest increase was recorded in the case of pigs for slaughter procurement prices (25.3%). The procurement prices of cow's milk, calves and cattle increased as well – by 19.3%, 6.8% and 5.1%, respectively.

Compared to 2018, the procurement prices of basic agricultural products – except for wheat, rye and cattle – were higher in most voivodships.

In 2019, the wheat procurement prices ranged from PLN 67.66 per 100 kg in the Lubuskie voivodship to PLN 75.19 in the Mazowieckie voivodship, with the average national price at PLN 72.26. Compared to the previous year, the highest price increase in the case of wheat was recorded in the Łódzkie voivodship (3.0%) while the lowest occurred in the Opolskie voivodship (0.5%). Wheat prices decreased the most in the Lubuskie voivodship (by 6.1%).

Wykres 11. Ceny skupu pszenicy za 1 dt
Chart 11. Procurement prices of wheat per 100 kg

Ceny skupu żyta w 2019 r. oscylowały od 54,37 zł za 1 dt w województwie podlaskim do 63,45 zł w województwie śląskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 60,38 zł. Największy wzrost cen żyta, w porównaniu z 2018 r., zaobserwowano w województwie wielkopolskim (o 14,4%), a najmniejszy – w województwie zachodniopomorskim (o 0,1%). Ceny tego zboża spadły najbardziej w województwie podlaskim (o 10,4%).

W 2019 r. w skupie za 1 dt jęczmienia płacono średnio 67,37 zł. Ceny tego zboża kształtowały się w granicach od 61,37 zł w województwie lubuskim do 72,61 zł w województwie warmińsko-mazurskim. W porównaniu z rokiem 2018 ceny jęczmienia najwięcej wzrosły w województwie mazowieckim (o 7,8%), a najmniej – w województwie małopolskim (o 0,9%).

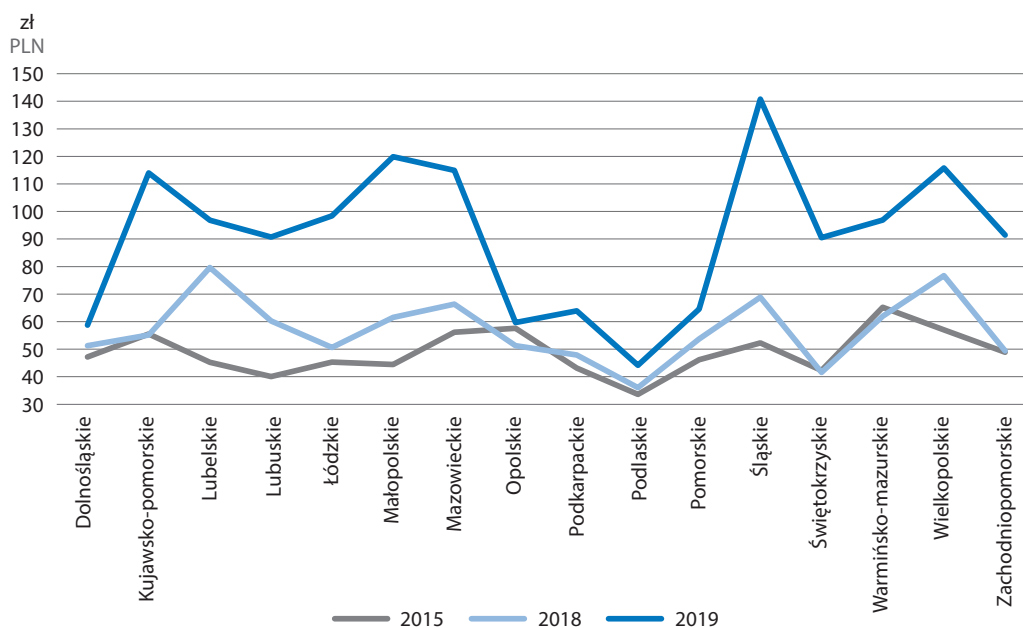
Ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) w 2019 r. wahały się w przedziale od 44,13 zł za 1 dt w województwie podlaskim do 140,77 zł w województwie śląskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 84,54 zł.

Rye procurement prices in 2019 ranged from PLN 54.37 per 100 kg in the Podlaskie voivodship to PLN 63.45 in the Śląskie voivodship, with the average price in the country at PLN 60.38. Compared to 2018, the highest increase in rye prices was recorded in the Wielkopolskie voivodship (14.4%) and the lowest in the Zachodniopomorskie voivodship (0.1%). Rye prices decreased the most in the Podlaskie voivodship (by 10.4%).

In 2019, the average procurement price of 100 kg of rye was PLN 67.37. Its prices ranged from PLN 61.37 in the Lubuskie voivodship to PLN 72.61 in the Warmińsko-Mazurskie voivodship. Compared to 2018, barley prices increased the most in the Mazowieckie voivodship (by 7.8%) and the least in the Małopolskie voivodship (by 0.9%).

In 2019, the edible potato procurement prices (excluding early varieties) ranged from PLN 44.13 per 100 kg in the Podlaskie voivodship to PLN 140.77 in the Śląskie voivodship, with the average price in the country at PLN 84.54.

Wykres 12. Ceny skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt
Chart 12. Procurement prices of edible potatoes (excluding early varieties) per 100 kg

W 2019 r. w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano wzrost cen ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) we wszystkich województwach, w tym największy w województwie świętokrzyskim (o 117,6%). Znacznie podniesiono także ceny w województwach: kujawsko-pomorskim (o 106,6%) i śląskim (o 104,4%). Najmniejszy wzrost cen zanotowano w województwie dolnośląskim (o 14,5%).

W 2019 r. w skupie za 1 kg żywca wieprzowego płacono średnio 5,39 zł. Ceny tego produktu kształtowały się w granicach od 5,25 zł w województwach: kujawsko-pomorskim i łódzkim do 5,69 zł w województwie lubuskim. W porównaniu z 2018 r. odnotowano wzrost cen żywca wieprzowego we wszystkich województwach – największy w województwie podkarpackim (o 24,5%), a najmniejszy – w województwie lubuskim (o 17,5%).

Ceny skupu żywca wołowego w 2019 r. wahały się od 5,83 zł za 1 kg w województwie śląskim do 7,04 zł w województwie lubelskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 6,33 zł. W porównaniu z 2018 r. ceny żywca wołowego były niższe w większości województw. Największy spadek cen żywca wołowego zaobserwowano w województwie dolnośląskim (o 19,4%), a najmniejszy – w województwie łódzkim (o 2,1%). Wzrost cen zanotowano jedynie w województwach: śląskim (o 14,9%), małopolskim (o 7,7%) i mazowieckim (o 0,1%).

Najniższą średnią cenę skupu żywca drobiowego w 2019 r. – 3,50 zł za 1 kg – obserwowano w województwach: małopolskim i opolskim, a najwyższą – 5,30 zł – w województwie warmińsko-mazurskim. Średnia cena w kraju wyniosła 3,90 zł. Ceny skupu tego żywca wzrosły w większości województw (od 0,3% w województwach: pomorskim i zachodniopomorskim do 13,1% w województwie lubelskim). Ich spadek odnotowano m.in. w województwach: opolskim (o 1,6%), podkarpackim (o 1,4%), małopolskim (o 0,3%) i mazowieckim (o 0,2%).

W 2019 r. w skupie za 1 litr mleka krowiego płacono średnio 1,35 zł, tj. o 0,5% więcej niż przed rokiem. Ceny mleka kształtowały się w granicach od 1,25 zł w województwie łódzkim i małopolskim do 1,42 zł w województwie podlaskim. Największy wzrost cen mleka w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w województwie łódzkim (o 3,5%), a najmniejszy – w województwie mazowieckim (o 0,3%). Ceny mleka spadły najbardziej w województwie warmińsko-mazurskim (o 1,7%), a najmniej w województwie podlaskim (o 0,1%).

In 2019, Compared to the previous year, an increase in the prices of edible potatoes (excluding early varieties) was recorded in all voivodships; the largest increase was recorded in the Świętokrzyskie voivodship (117.6%). The prices in the Kujawsko-Pomorskie and Śląskie voivodships rose significantly as well – by 106.6% and 104.4%, respectively. The smallest price increase was recorded in the Dolnośląskie voivodship (14.5%).

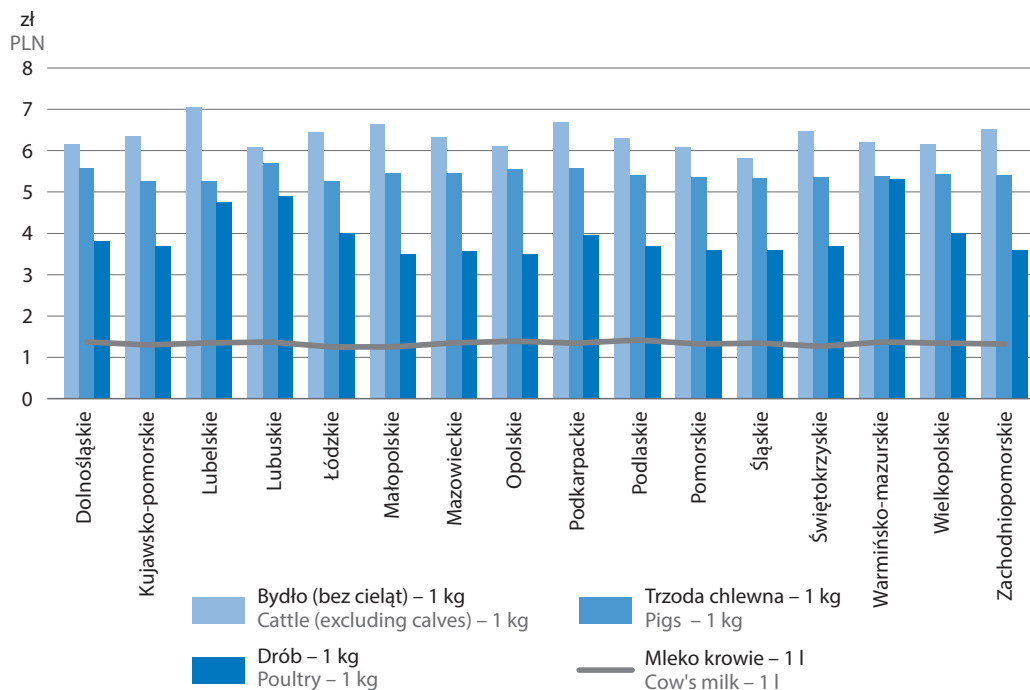
In 2019, the average procurement price of 1 kg of pigs for slaughter was PLN 5.39. It ranged from PLN 5.25 in the Kujawsko-Pomorskie and Łódzkie voivodships to PLN 5.69 in the Lubuskie voivodship. Compared to 2018, an increase in the prices of pigs for slaughter was recorded in all voivodships – the largest in the Podkarpackie voivodship (24.5%) and the smallest in the Lubuskie voivodship (17.5%).

Cattle for slaughter procurement prices in 2019 ranged from PLN 5.83 per 1 kg in the Śląskie voivodship to PLN 7.04 in the Lubelskie voivodship, and the average price in the country was PLN 6.33. Compared to 2018, the cattle for slaughter prices decreased in most voivodships. The biggest drop in the cattle for slaughter prices occurred in the Dolnośląskie voivodship (19.4%) and the lowest in the Łódzkie voivodship (2.1%). Price increases were recorded only in the case of the Śląskie (14.9%), Małopolskie (7.7%) and Mazowieckie (0.1%) voivodships.

The lowest average procurement price of poultry for slaughter in 2019 – PLN 3.50 per 1 kg – was recorded in the Opolskie and Małopolskie voivodships and the highest in the Warmińsko-Mazurskie voivodship. The average price in the country was PLN 3.90. Poultry for slaughter procurement prices increased in most voivodships (ranging from 0.3% in the Pomorskie and Zachodniopomorskie voivodships to 13.1% in the Lubelskie voivodship). They only decreased in voivodships, i.e. Opolskie (by 1.6%), Podkarpackie (by 1.4%), Małopolskie (by 0.3%) and Mazowieckie (by 0.2%).

In 2019, 1 litre of cow's milk was paid PLN 1.35, on average, in the procurement, i.e. 0.5% more than a year before. Milk prices ranged from PLN 1.25 in the Łódzkie and Małopolskie voivodships to PLN 1.42 in the Podlaskie voivodship. Compared to the previous year, the highest increase in milk prices was recorded in the Łódzkie voivodship (3.5%) and the lowest in the Mazowieckie voivodship (0.3%). Milk prices decreased the most in the Warmińsko-Mazurskie voivodship (1.7%) and the least in the Podlaskie voivodship (0.1%).

Wykres 13. Ceny skupu żywca rzeźnego i mleka krowiego w 2019 r.
 Chart 13. Procurement prices of animals for slaughter and cow's milk in 2019

Ceny targowiskowe większości produktów roślinnych w 2019 r. utrzymały tendencję rosnącą, z wyjątkiem cen gryki, buraków pastewnych, ogórków spod osłon oraz jabłek.

W porównaniu z rokiem 2018 wzrosły ceny zbóż: owsa (o 12,2%), jęczmienia (o 10,8%), pszenżyta (o 9,7%), pszenicy (o 9,6%), żyta (o 9,5%) i kukurydzy (o 5,9%). Spadły ceny gryki (o 13,8%). Zanotowano wzrost cen owoców, w tym czereśni (o 47,9%), wiśni (o 44,0%) śliwek węgierki (o 34,4%), malin (o 26,7%), porzeczek kolorowych (o 19,7%), porzeczek czarnych (o 5,3%) oraz truskawek (o 0,5%). Obniżyły się natomiast ceny jabłek (o 11,3%). Ceny większości warzyw były wyższe, w tym kapusty białej (o 73,0%), cebuli (49,3%), kalafiorów (o 26,4%), buraków ćwikłowych (o 24,9%), marchwi (o 21,5%), pomidorów gruntowych (o 13,0%) i ogórków gruntowych (o 8,6%). Ceny ogórków spod osłon spadły o 3,6%.

W 2019 r. w odniesieniu do 2015 r. na targowiskach obserwowano podobną tendencję wzrostu cen jak w skupie. W obrocie targowiskowym ziemniaki jadalne (bez wczesnych) podrożały o 130,6%, żyto – o 25,3%, jęczmień – o 21,9%, pszenica – o 21,2%.

Marketplace prices of most plant crop products in 2019 maintained an upward trend, except for the prices of buckwheat, fodder beets, apples and cucumbers cultivated under covers.

Compared to 2018, there was an increase in the prices of such cereals as oats (12.2%), barley (10.8%), triticale (9.7%), wheat (9.6%), rye (9.5%) and maize (5.9%). Buckwheat prices dropped by 13.8%. There was an increase in fruit prices, including in the case of sweet cherries (by 47.9%), sour cherries (by 44.0%), eel plums (by 34.4%), raspberries (by 26.7%), coloured currants (by 19.7%), black currants (by 5.3%) and strawberries (by 0.5%). However, apple prices dropped by 11.3%. The prices of most vegetables were higher, including white cabbage (73.0%), onions (49.3%), cauliflowers (26.4%), beets (24.9%), carrots (21.5%), tomatoes (13.0%) and pickling cucumbers (8.6%). The prices of cucumbers cultivated under covers fell by 3.6%.

Compared to 2015, the 2019 price increase trends at market-places were similar to those in the procurement. In the case of marketplaces, the price of edible potatoes (excluding early varieties) increased by 130.6% while the prices of rye, barley and wheat increased by 25.3%, 21.9% and 21.2%, respectively.

Tablica 13. Ceny ważniejszych ziemiopłodów uzyskiwane przez rolników na targowiskach

Table 13. Prices of major crops received by farmers on marketplaces

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018	2019			
						w zł za 1 dt in PLN per 100 kg			2010=100
Ziarno zbóż: Cereal grain of:									
pszenicy wheat	84,97	75,59	75,11	78,86	83,63	91,63	141,2	121,2	109,6
żyta rye	63,91	58,67	59,33	63,23	67,10	73,49	151,3	125,3	109,5
jęczmienia barley	80,34	70,74	69,51	72,76	77,83	86,23	149,0	121,9	110,8
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) Edible potatoes – (excluding early varieties)	100,19	82,04	96,02	87,43	96,95	189,17	192,0	230,6	195,1

W 2019 r. ceny większości zwierząt gospodarskich i produktów zwierzęcych na targowiskach były wyższe niż przed rokiem. Wzrosły ceny targowiskowe koni roboczych (o 17,4%), żywca wieprzowego (o 14,9%), prosiąt na chów (o 10,1%), krowy dojnej (o 8,5%) i jałówki jednorocznej (o 8,4%). Spadły natomiast ceny żywca rzeźnego, w tym bydła bez cieląt (o 3,3%) i cieląt (o 1,7%) oraz jaj kurzych (o 2,6%).

In 2019, the marketplace prices of most farm animals and animal products were higher than a year before. There was an increase in the marketplace prices of draft horses (17.4%), pigs for slaughter (14.9%), piglets for breeding (10.1%), milking cows (8.5%) and one-year-old heifers (8.4%). However, there was a decrease in the prices of slaughter animals, including cattle without calves (3.3%), calves (1.7%) and hen eggs (2.6%).

W 2019 r. w odniesieniu do 2015 r. na targowiskach zaobserwowano wzrost cen zarówno zwierząt gospodarskich, jak i żywca rzeźnego, w tym najbardziej – wieprzowego (o 25,3%). Wyższe były ceny targowiskowe jaj kurzych (o 15,2%). Wolniej rosły ceny żywca wołowego (o 4,6%).

Compared to 2015, in 2019 there was an increase in the prices of both livestock and animals for slaughter, with the highest increase in the case of pigs (25.3%). The marketplace prices of hen eggs were 15.2% higher. The prices of cattle for slaughter were slower to increase (a 4.6% increase).

Tablica 14. Ceny zwierząt gospodarskich i produktów zwierzęcych uzyskiwane przez rolników na targowiskach

Table 14. Prices of farm animals and animal products received by farmers on marketplaces

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018	2019			
						w zł in PLN			2010=100
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.: Farm animals – per head:									
Krowa dojna Milk cow	3169	3091	3078	3042	3054	3314	132,8	107,2	108,5
Jałówka 1-rocza One-year heifer	1981	1947	2001	2263	2219	2405	152,9	123,5	108,4
Prosię Piglet	164,52	154,03	154,62	183,96	182,01	200,33	153,9	130,1	110,1
Produkty zwierzęce Animal products									
Żywiec rzeźny za 1 kg: Animals for slaughter per 1 kg:									
bydło (bez cieląt) ^a cattle (excluding calves) ^a	6,49	6,52	6,54	6,94	7,05	6,82	142,4	104,6	96,7
trzoda chlewna pigs	4,94	4,54	4,61	5,17	4,95	5,69	148,6	125,3	114,9
Jaja kurze za 1 szt. Hen eggs per piece	0,66	0,66	0,67	0,71	0,78	0,76	146,2	115,2	97,4

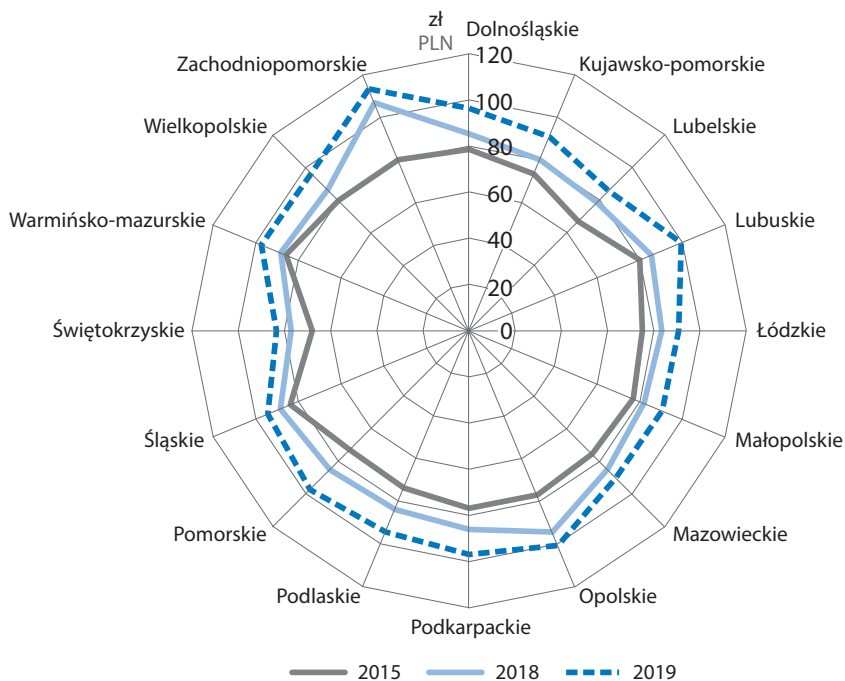
a Średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a Average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

W 2019 r. w większości województw zaobserwowano wzrost cen targowiskowych podstawowych produktów rolnych. Ceny pszenicy wahały się w przedziale od 83,35 zł za 1 dt w województwie świętokrzyskim do 113,25 zł w województwie zachodniopomorskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 91,63 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim ceny tego zboża wzrosły od 6,0% w województwie zachodniopomorskim do 16,3% w województwie lubuskim.

In 2019, the prices of basic agricultural products increased in most voivodships. Wheat prices ranged from PLN 83.35 per 100 kg in the Świętokrzyskie voivodship to PLN 113.25 in the Zachodniopomorskie voivodship, with the average price in the country at PLN 91.63. Compared to the previous year, the increase in wheat prices ranged from 6.0% in the Zachodniopomorskie voivodship to 16.3% in the Lubuskie voivodship.

Wykres 14. Ceny pszenicy za 1 dt na targowiskach
Chart 14. Prices of wheat per 100 kg on the marketplaces

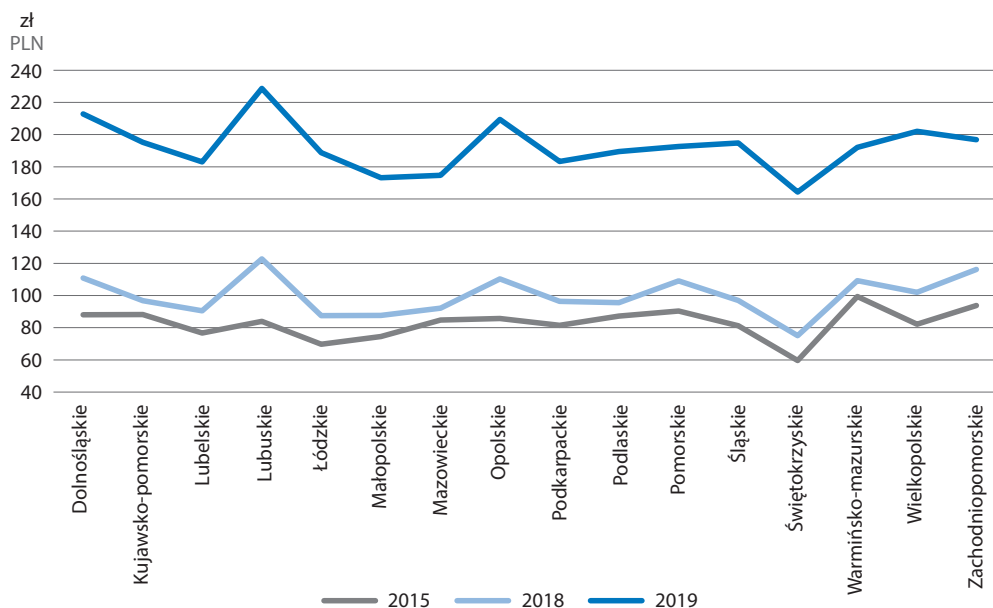
Ceny żyta na targowiskach oscylowały w 2019 r. od 66,37 zł za 1 dt w województwie świętokrzyskim do 126,67 zł w województwie pomorskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 73,49 zł. Największy wzrost cen żyta, w porównaniu z 2018 r., zaobserwowano w województwie pomorskim (o 113,3%), a najmniejszy – w województwie mazowieckim (o 4,5%). Spadek cen zanotowano w województwie warmińsko-mazurskim (o 5,0%).

In 2019, rye prices at marketplaces ranged from PLN 66.37 per 100 kg in the Świętokrzyskie voivodship to PLN 126.67 in the Pomorskie voivodship, with the country's average price of PLN 73.49. Compared to 2018, the highest increase in rye prices was recorded in the Pomorskie voivodship (113.3%) and the lowest in the Mazowieckie voivodship (4.5%). Additionally, a 5.0% price decrease was recorded in the Warmińsko-Mazurskie voivodship.

Za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w 2019 r. najmniej płacono producentom na targowiskach w województwie świętokrzyskim (164,38 zł za 1 dt), a najwięcej (228,68 zł) – w województwie lubuskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 189,17 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim ceny ziemniaków były wyższe we wszystkich województwach. Największy ich wzrost zanotowano w województwie świętokrzyskim (o 118,9%), a najmniejszy – w województwie zachodniopomorskim (o 69,5%).

Producers of edible potatoes (excluding early varieties) were paid the least at the marketplaces in the Świętokrzyskie voivodship (PLN 164.38 per 100 kg) and the most – in the Lubuskie voivodship (PLN 228.68), whereas the country's average price was PLN 189.17. Compared to the previous year, potato prices were higher in all voivodships. The biggest increase was recorded in the Świętokrzyskie voivodship (by 118.9%) and the lowest in the Zachodniopomorskie voivodship (by 69.5%).

Wykres 15. Ceny ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt na targowiskach
 Chart 15. Prices of edible potatoes (excluding early varieties) per 100 kg on the marketplaces

W 2019 r. średnio za 1 kg jabłek na targowiskach płacono 2,43 zł, tj. o 11,3% mniej niż przed rokiem. Ceny tych owoców kształtowały się w granicach od 1,95 zł w województwie świętokrzyskim do 3,09 zł – w województwie lubuskim. Największy spadek cen jabłek, w porównaniu z 2018 r., odnotowano w województwie świętokrzyskim (o 20,4%), a najmniejszy – w województwie opolskim (o 4,8%).

W 2019 r. ceny wiśni na targowiskach wahały się w granicach od 4,92 zł za 1 kg w województwie podkarpackim do 9,75 zł w województwie zachodniopomorskim, przy średniej cenie w kraju na poziomie 6,25 zł, tj. o 44,0% wyższej niż przed rokiem. W porównaniu z 2018 r. najbardziej podrożały wiśnie w województwie podkarpackim (o 72,6%), a najmniej – w województwie dolnośląskim (o 21,7%).

Ceny truskawek na targowiskach w 2019 r. kształtowały się od 8,70 zł za 1 kg w województwie pomorskim do 12,61 zł w województwie opolskim (przeciętna cena w kraju wyniosła 11,14 zł i była wyższa o 0,5% niż w 2018 r.). Najwyższy wzrost cen w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w województwie dolnośląskim (o 11,2%), a najniższy w województwie świętokrzyskim (o 0,8%). Najbardziej obniżono ceny w województwie małopolskim (o 7,5%).

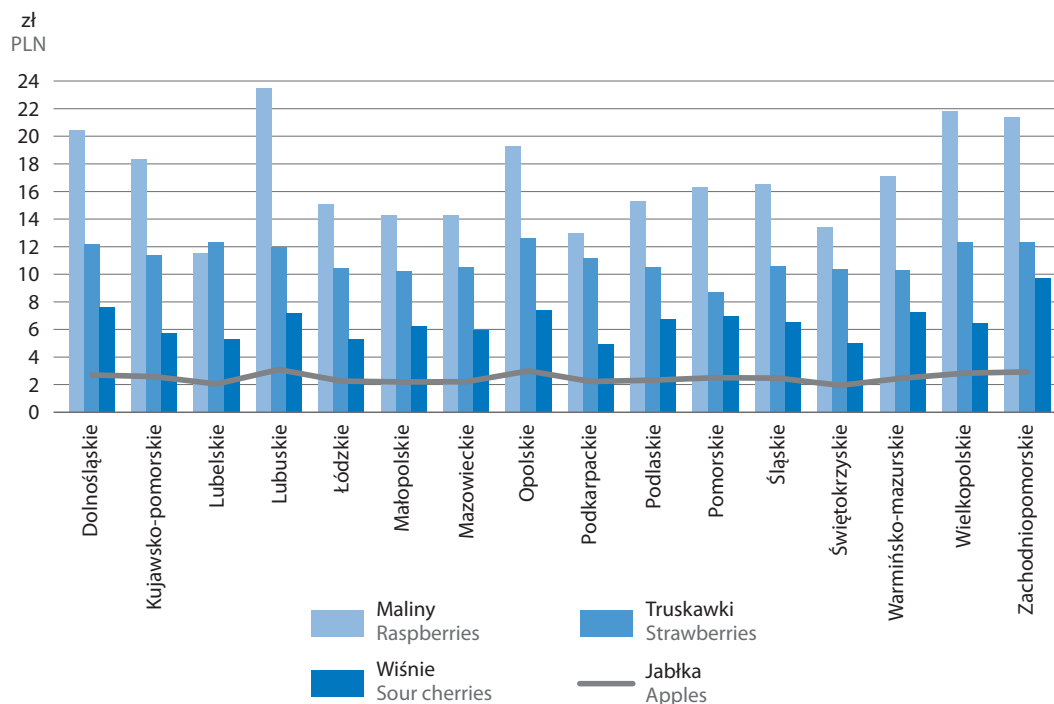
In 2019, 1 kg of apples cost an average PLN 2.43 at marketplaces, i.e. 11.3% less than a year before. Apple prices ranged from PLN 1.95 in the Świętokrzyskie voivodship to PLN 3.09 in the Lubuskie voivodship. Compared to 2018, the largest decrease in apple prices was recorded in the Świętokrzyskie voivodship (20.4%) and the smallest in the Opolskie voivodship (4.8%).

In 2019, the marketplace prices of sour cherries ranged from PLN 4.92 per 1 kg in the Podkarpackie voivodship to PLN 9.75 in the Zachodniopomorskie voivodship, with the average price in the country being PLN 6.25, i.e. 44.0% higher than a year before. Compared to 2018, sour cherry prices increased the most in the Podkarpackie voivodship (by 72.6%) and the least – in the Dolnośląskie voivodship (by 21.7%).

Strawberry prices at marketplaces in 2019 ranged from PLN 8.70 per 1 kg in the Pomorskie voivodship to PLN 12.61 in the Opolskie voivodship (the countries average price was PLN 11.14 and was 0.5% higher than in 2018). The highest price increase compared to the previous year was recorded in the Dolnośląskie voivodship (11.2%) and the lowest in the Świętokrzyskie voivodship (0.8%). The prices in the Małopolskie voivodship decreased the most (by 7.5%).

Wykres 16. Ceny podstawowych owoców za 1 kg na targowiskach w 2019 r.

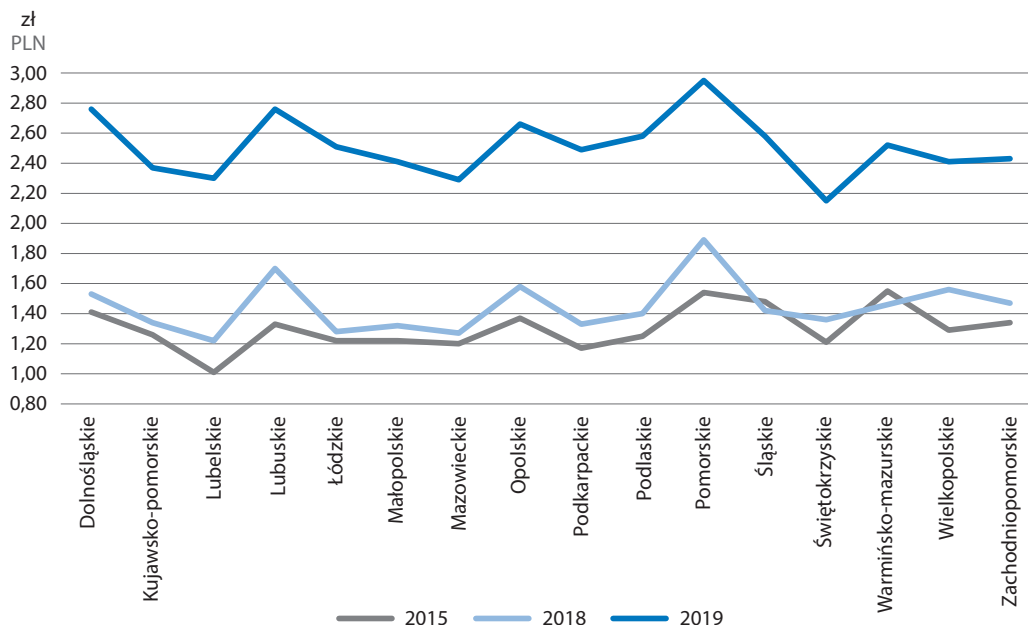
Chart 16. Prices of major fruit per 1 kg on the marketplaces in 2019

W 2019 r. za 1 kg kapusty białej płacono na targowiskach średnio 2,44 zł, tj. o 73,0% więcej niż przed rokiem. Ceny kapusty kształtowały się w granicach od 2,15 zł w województwie świętokrzyskim do 2,95 zł w województwie pomorskim. Najbardziej wzrosły ceny tego warzywa w województwie łódzkim (o 96,1%), a najmniej – w województwie wielkopolskim (o 54,5%).

In 2019, 1 kg of white cabbage was paid, on average, PLN 2.44 at marketplaces, i.e. 73.0% more than a year before. Cabbage prices ranged from PLN 2.15 in the Świętokrzyskie voivodship to PLN 2.95 in the Pomorskie voivodship. The biggest increase in its price occurred in the Łódzkie voivodship (96.1%) and the smallest in the Wielkopolskie voivodship (54.5%).

Wykres 17. Ceny kapusty białej za 1 kg na targowiskach
 Chart 17. Prices of white cabbage per 1 kg on the marketplaces

Najniższą cenę cebuli na targowiskach w 2019 r. notowano w województwie małopolskim – 2,83 zł za 1 kg, a najwyższą w województwie lubuskim – do 3,82 zł, przy średniej cenie w kraju na poziomie 3,24 zł (o 49,3% wyższej od notowanej w roku 2018). W porównaniu z rokiem poprzednim ceny tego warzywa najbardziej wzrosły w województwie świętokrzyskim (o 56,3%), a najmniej – w województwie warmińsko-mazurskim (o 38,0%).

Ceny marchwi na targowiskach wahały się w roku 2019 w przedziale od 2,27 zł za 1 kg w województwie małopolskim do 3,33 zł w województwie lubuskim, przy średniej cenie w kraju wynoszącej 2,71 zł (tj. o 21,5% wyższej niż w 2018 r.). Najbardziej wzrosły ceny tego warzywa w odniesieniu do roku poprzedniego w województwie świętokrzyskim (o 29,0%), a najmniej – w województwie pomorskim (o 11,2%).

W 2019 r. **ceny środków produkcji dla rolnictwa** były wyższe o 3,3% niż przed rokiem. Ceny towarów i usług bieżąco przeznaczane na rolnictwo wzrosły o 3,4%. Ceny produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie były wyższe o 3,1%.

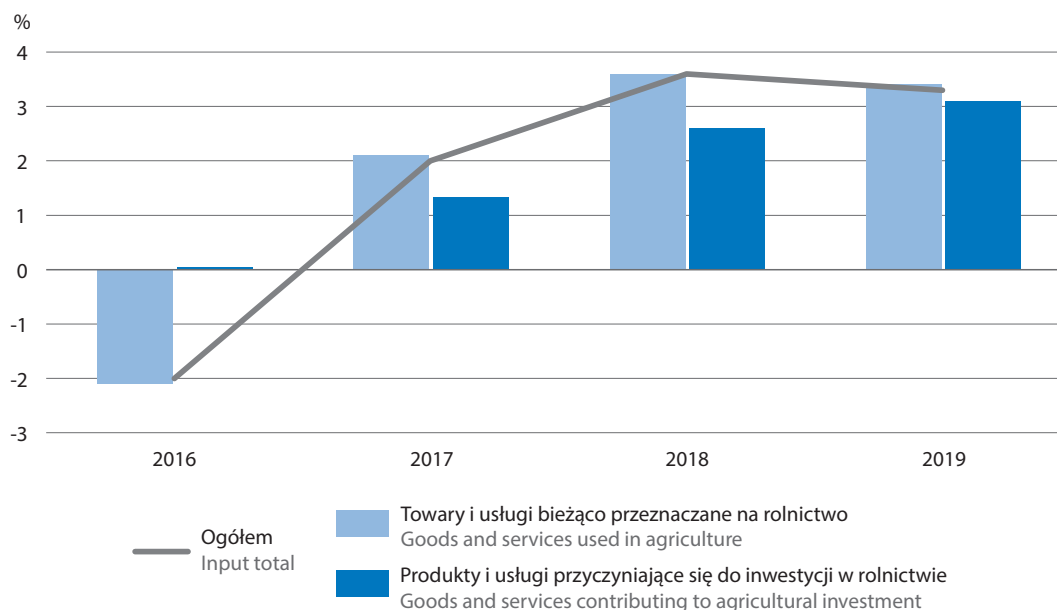
In 2019, the lowest onion prices at marketplaces were recorded in the Małopolskie voivodship – PLN 2.83 per 1 kg – and the highest in the Lubuskie voivodship – up to PLN 3.82, while the country's average national price was PLN 3.24 and it was 49.3% higher than in 2018. Compared to the previous year, its prices increased the most in the Świętokrzyskie voivodship (by 56.3%) and the least - in the Warmińsko-Mazurskie voivodship (by 38.0%).

In 2019, the price of carrots at the marketplaces ranged from PLN 2.27 per 1 kg in the Małopolskie voivodship to PLN 3.33 in the Lubuskie voivodship, with the average price in the country being PLN 2.71 (i.e. 21.5% higher than in 2018). Compared to the previous year, prices of this vegetable increased the most in the Świętokrzyskie voivodship (by 29.0%) and the least in the Pomorskie voivodship (by 11.2%).

In 2019, the **prices of the means of agricultural production** were 3.3% higher than a year before. The prices of goods and services currently allocated to agriculture increased by 3.4%. The prices of products and services that contribute to agricultural investments rose by 3.1%.

Wykres 18. Zmiany cen środków produkcji rolnej w stosunku do roku poprzedniego

Chart 18. Changes in prices of the means of agricultural production compared to the previous year

W porównaniu z 2015 r. ceny środków produkcji dla rolnictwa wzrosły w 2019 r. o 7,1%, przy czym wyższy wzrost dotyczył cen produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie (o 7,2%) niż towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo (7,1%).

Wśród towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo najwyższy wzrost cen (o 6,8%) w 2019 r. w porównaniu z 2018 r. dotyczył nawozów i polepszaczy gleby. Znacząco wzrosły również ceny utrzymania budynków (o 5,9%) oraz nasion siewnych i sadzonek (o 4,7%). Najmniej podniesiono ceny energii elektrycznej; paliw, oleju i smarów (o 1,1%), a także środków ochrony roślin i pestycydów (o 1,9%).

Compared to 2015, the prices of agricultural inputs increased in 2019 by 7.1%, with a higher increase in the prices of products and services contributing to agriculture investments (7.2%) than in the prices of goods and services currently allocated to agriculture (7.1%).

Compared to 2018, the highest price increase among the goods and services currently allocated to agriculture in 2019 (6.8%) occurred in the case of fertilisers and soil improvers. The building maintenance costs, as well as seed and seedling prices also increased significantly – by 5.9% and 4.7%, respectively. The lowest increases were observed in electricity, fuel, oil and lubricant prices (1.1%), as well as plant protection products and pesticides (1.9%).

Tablica 15. Wskaźniki cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo

Table 15. Price indices of goods and services currently consumed in agriculture

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	
	rok poprzedni = 100 ^a previous year = 100 ^a			2015=100	
Ogółem Total	98,0	102,1	103,6	103,4	107,1
Nasiona i sadzonki Seeds and planting stock	103,2	98,3	100,6	104,7	106,8
Energia elektryczna; paliwa i smary Energy, fuel and lubricants	94,7	105,5	107,1	101,1	108,1
Nawozy i polepszacze gleby Fertilisers and soil improvers	95,9	98,2	100,5	106,8	101,1

Tablica 15. Wskaźniki cen towarów i usług bieżąco przeznaczanych na rolnictwo (dok.)

Table 15. Price indices of goods and services currently consumed in agriculture (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	
	rok poprzedni = 100 ^a previous year = 100 ^a			2015=100	
Środki ochrony roślin i pestycydy Plant protection products and pesticides	101,2	101,9	101,4	101,9	106,6
Wydatki na usługi weterynaryjne Veterinary expenses	100,6	101,8	102,9	102,5	108,0
Pasze dla zwierząt Animal feeding stuffs	99,3	100,7	102,5	103,8	106,5
Utrzymanie materiałów Maintenance of materials	101,3	102,5	103,4	103,7	111,3
Utrzymanie budynków Maintenance of buildings	101,5	103,8	104,8	105,9	117,0
Inne produkty i usługi Other goods and services	100,1	101,5	102,2	103,0	107,0

a Obliczono na podstawie systemu wag z roku 2015.

a Calculation on the basis of weighting system from 2015.

Większość produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie była droższa w 2019 r. niż rok wcześniej, jak również w porównaniu z 2015 r. Najbardziej w odniesieniu do 2018 r. wzrosły ceny maszyn i innych urządzeń rolniczych (o 3,8%), a najmniej podrożały budynki (o 2,7%). Ceny innych prac, z wyjątkiem uprawy ziemi, nie zmieniły się w stosunku do 2018 r., ale były niższe o 14,5% niż w 2015 r.

Most products and services contributing to agricultural investments were more expensive in 2019 than in 2015 and even in 2018. The highest increases compared to 2018 price levels occurred in the case of machinery and other agricultural equipment – 3.8%, and the lowest in the case of buildings – 2.7%. The prices of other services did not change compared to 2018, except for tillage, but were 14.5% lower than in 2015.

Tablica 16. Wskaźniki cen produktów i usług przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie

Table 16. Price indices of goods and services contributing to agricultural investment

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	
	rok poprzedni = 100 ^a previous year = 100 ^a			2015=100	
Ogółem Total	100,0	101,4	102,6	103,1	107,2
Materiały Materials	100,7	101,7	102,8	103,5	109,0
Maszyny i inne urządzenia Machinery and other equipment	100,8	101,7	103,3	103,8	109,8
Wyposażenie transportowe Transport equipment	100,5	101,9	101,4	102,9	106,8
Budynki Buildings	99,0	100,6	102,4	102,7	104,6
Zabudowania gospodarcze (niemieszkalne) Farm buildings (non-residential)	100,2	100,9	102,6	102,9	106,7
Inne prace z wyjątkiem uprawy ziemi Other works except land improvements	87,6	97,6	100,1	100,0	85,5
Inne Other	100,7	102,8	103,0	103,3	110,2

a Obliczono na podstawie systemu wag z roku 2015.

a Calculation based on weighting system from 2015.

4.2. Ceny w przemyśle

W 2019 r. **cenę produkcji sprzedanej przemysłu** w porównaniu z 2018 r. wzrosły o 1,2% (wobec wzrostu o 2,1% przed rokiem). Wzrost cen obserwowano we wszystkich **sekcjach przemysłu**, w tym największy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 4,4% (o 0,5% przed rokiem). Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja były wyższe o 2,5% (o 1,3% przed rokiem), a w górnictwie i wydobywaniu – o 2,4% (o 2,9% w 2018 r.). W przetwórstwie przemysłowym wzrost cen wyniósł 0,8% (wobec 2,2% przed rokiem).

W odniesieniu do 2015 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 6,3%, w tym największy wzrost zanotowano w górnictwie i wydobywaniu – o 24,1%. Wyższy niż przeciętny był także wzrost cen w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 8,2%. Zwiększyły się również ceny w przetwórstwie przemysłowym – o 5,6% oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 2,7%.

4.2. Prices in industry

In 2019, **the prices of sold production of industry** increased by 1.2% compared to 2018 (compared to an increase of 2.1% in the previous year). An increase in prices was observed in all **sections of the industry**, including the largest one (of 4.4%) in the production and supply of electricity, gas, steam and air conditioning (by 0.5% in the previous year). The prices in the section of water supply; sewerage, waste management and remediation activities increased by 2.5% (by 1.3% in the previous year), and in mining and quarrying – by 2.4% (by 2.9% in 2018). The price increase in the manufacturing was 0.8% (against 2.2% in the previous year).

The prices of sold production of industry increased by 6.3% compared to 2015, including the largest growth (of 24.1%) recorded in mining and quarrying. An increase in prices in the section of water supply, sewerage, waste management and remediation activities was higher than the average one (an increase of 8.2%). The prices in the manufacturing also increased – by 5.6% and in the production and supply of electricity, gas, steam and air conditioning – by 2.7%.

Tablica 17. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD

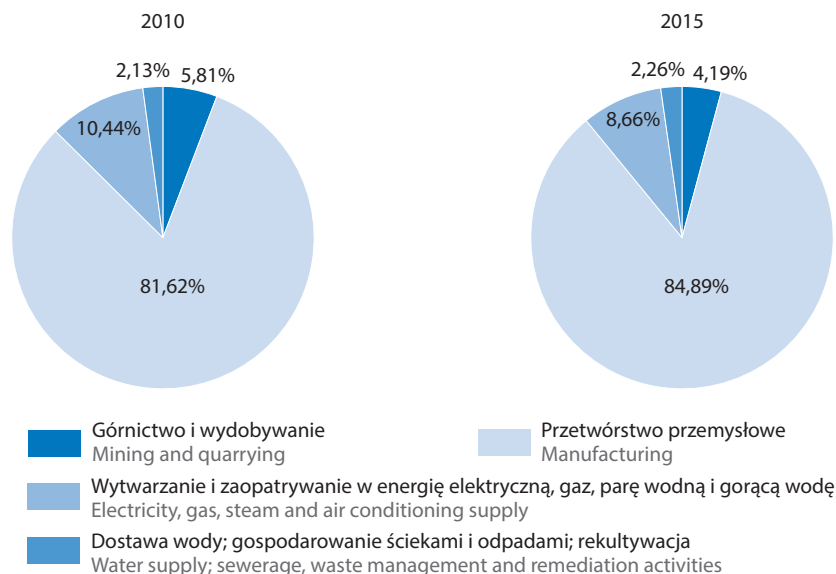
Table 17. Price indices of sold production of industry by NACE sections

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100					2010 = 100	2015 = 100
Ogółem Total	97,8	99,9	102,9	102,1	101,2	112,4	106,3
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	96,1	98,6	119,5	102,9	102,4	118,8	124,1
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	97,4	100,1	102,4	102,2	100,8	111,2	105,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	100,7	97,7	100,2	100,5	104,4	113,7	102,7
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	101,2	101,5	102,7	101,3	102,5	123,4	108,2

System wag do obliczania wskaźników cen oparty jest na strukturze wartości produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące), uzyskanej z badania o działalności gospodarczej podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej; z 2015 r. dla danych za lata 2016–2019, a z 2010 r. – dla roku 2015.

The system of weights used to calculate price indices is based on the structure of values of sold production in the industry (current prices), obtained from the survey on business activities of entities employing at least 10 people: in 2015 for the data for the period from 2016 to 2019, and in 2010 – for 2015.

Wykres 19. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD
 Chart 19. Shares of sold production of industry by NACE sections

W 2019 r. w odniesieniu do 2018 r., spośród **34 działów PKD zaliczanych do przemysłu**, w 24 zanotowano wzrost cen, w tym największy w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 4,3%. Podniesiono również ceny produkcji m.in.: skór i wyrobów skórzanych (o 4,0%), wyrobów tytoniowych oraz pozostałego sprzętu transportowego (po 3,0%), a także koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 2,7%). Wzrost cen odnotowano ponadto w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) oraz produkcji wyrobów farmaceutycznych (po 2,3%). Zwiększyły się ceny produkcji m.in. artykułów spożywczych (o 1,9%), odzieży oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 1,4%), urządzeń elektrycznych (o 1,1%), wyrobów tekstylnych (o 1,0%), mebli (o 0,8%) a także wyrobów z metali (o 0,6%). Spadek cen odnotowano natomiast w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 0,1%) oraz produkcji m.in.: wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 0,3%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 0,4%), papieru i wyrobów z papieru, jak również wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (po 0,6%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 1,5%) oraz metali (o 1,7%).

W 2019 r. w relacji do 2015 r. w większości działów zanotowano wzrost cen, w tym największy w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) – o 40,7%. Wzrosły także ceny w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 31,5%). Podniesiono również ceny produkcji m.in. metali (o 14,4%), skór i wyrobów skórzanych (o 11,6%), wyrobów tytoniowych (o 9,5%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 8,5%), papieru i wyrobów z papieru (o 7,7%), artykułów spożywczych (o 6,8%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep

In 2019, price increases were recorded in 24 out of **34 sections of the NACE** compared to 2018, including the largest increase (of 4.3%) in the manufacture of other non-metallic mineral products. There was also an increase in the prices of the manufacture of: leather and leather products (4.0%), tobacco products and other transport equipment (3.0% each), as well as coke and refined petroleum products (2.7%). Moreover, a price increase was recorded in the mining of coal and lignite and in the production of pharmaceutical products (2.3% each). Prices also increased in the production of food products (by 1.9%) and in the manufacture of clothing, vehicles, trailers and semi-trailers (by 1.4% each), electrical appliances (by 1.1%), textiles (by 1.0%), furniture (by 0.8%) and metal products (by 0.6%). However, a decrease in prices was recorded in printing and reproduction of recorded media (0.1%) and in the manufacture of e.g.: wood, cork, straw and wicker products (0.3%), chemicals and chemical products (0.4%), paper and paper products, as well as rubber and plastic products (0.6% each), computers, electronic and optical products (1.5%) and metals (1.7%).

In 2019, there was an increase in prices in the majority of sections compared to 2015, including the highest increase (of 40.7%) in the mining of coal and lignite. Prices in the manufacture of coke and refined petroleum products also increased (by 31.5%). Moreover, an increase was recorded in the prices of the manufacture of metals (14.4%), leather and leather products (11.6%), tobacco products (9.5%), other non-metallic mineral products (8.5%), paper and paper products (7.7%), food (6.8%), vehicles, trailers and semi-trailers (4.7%), pharmaceutical products (4.3%), clothing,

(o 4,7%), wyrobów farmaceutycznych (o 4,3%), odzieży oraz poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (po 4,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 3,9%), pozostałego sprzętu transportowego (o 3,2%), wyrobów z metali (o 2,6%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 2,2%), wyrobów tekstylnych (o 2,1%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, a także urządzeń elektrycznych (po 1,6%) oraz napojów (o 1,3%). Spadły natomiast ceny produkcji m.in. mebli (o 0,1%), maszyn i urządzeń (o 0,7%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,5%).

W 2019 r. **ceny produkcji sprzedanej przemysłu wszystkich głównych grupowań przemysłowych** były wyższe niż w 2018 r. Najbardziej wzrosły ceny dóbr związanych z energią – o 3,6%. Wzrosły także ceny dóbr konsumpcyjnych nietrwałych (o 1,3%), dóbr inwestycyjnych i dóbr konsumpcyjnych trwałych (po 0,9%) oraz zaopatrzeniowych (o 0,4%).

W relacji do 2015 r. odnotowano wzrost cen dóbr: związanych z energią (o 17,9%), zaopatrzeniowych (o 5,6%), konsumpcyjnych nietrwałych (o 5,1%), inwestycyjnych (o 2,2%), konsumpcyjnych trwałych (o 1,3%).

printing and reproduction of recorded media (4.2% each), chemicals and chemical products (3.9%), other transport equipment (3.2%), metal products (2.6%), wood, cork, straw and wicker products (2.2%), textiles (2.1%), rubber and plastic products, as well as electrical equipment (1.6% each) and beverages (1.3%). However, the prices of the manufacture of furniture decreased by 0.1%, machines and equipment – by 0.7%, and computers, electronic and optical products – by 2.5%.

In 2019, the prices of sold production of industry in the majority of main industrial groupings were higher than in 2018. The highest increase was recorded in the prices of energy – 3.6%. There was also a rise in the prices of non-durable consumer goods (1.3%), capital goods and durable consumer goods (0.9% each) and intermediate goods (0.4%).

Compared to 2015, an increase was recorded in the prices of energy (17.9%), intermediate goods (5.6%), non-durable consumer goods (5.1%), capital goods (2.2%), durable consumer goods (1.3%).

Tablica 18. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu według głównych grupowań przemysłowych

Table 18. Price indices of sold production of industry by main industrial groupings

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = 100	2015 = 100	
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	99,5	99,8	103,0	102,3	100,4	112,7	105,6
Dobra inwestycyjne Capital goods	100,0	102,0	99,3	100,0	100,9	106,0	102,2
Dobra konsumpcyjne trwałe Durable consumer goods	101,0	100,1	99,6	100,7	100,9	99,3	101,3
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Non-durable consumer goods	97,9	101,0	102,7	100,1	101,3	112,4	105,1
Dobra związane z energią Energy	91,8	96,9	108,9	107,9	103,6	124,2	117,9

W 2019 r. **ceny producentów wyrobów spożywczych** objętych badaniem w większości ukształtowały się na poziomie wyższym w porównaniu do roku poprzedniego. Najbardziej wzrosły ceny mleka w proszku odtłuszczonego – o 33,8%. Wyższe ceny uzyskali także producenci m.in. skrobi ziemniaczanej – o 28,4% (o 6,2% w 2018 r.), cukru białego z buraków cukrowych, paczkowanego – o 22,9% (wobec spadku przed rokiem o 32,3%), mąki tortowej workowanej – o 19,7% (wobec spadku przed rokiem o 0,8%). Producenci mięsa podnieśli najbardziej cenę piersi z indyka surowej – o 14,0% (wobec spadku o 1,3% przed rokiem). Obniżono natomiast m.in. cenę masła świeżego o zawartości tłuszczu nie większej niż 85% masy (w kostkach) – o 12,1% (wobec wzrostu o 4,6% przed rokiem) oraz piersi z kurczęcia surowej (filet) – o 4,6% (wobec wzrostu o 7,8% w 2018 r.).

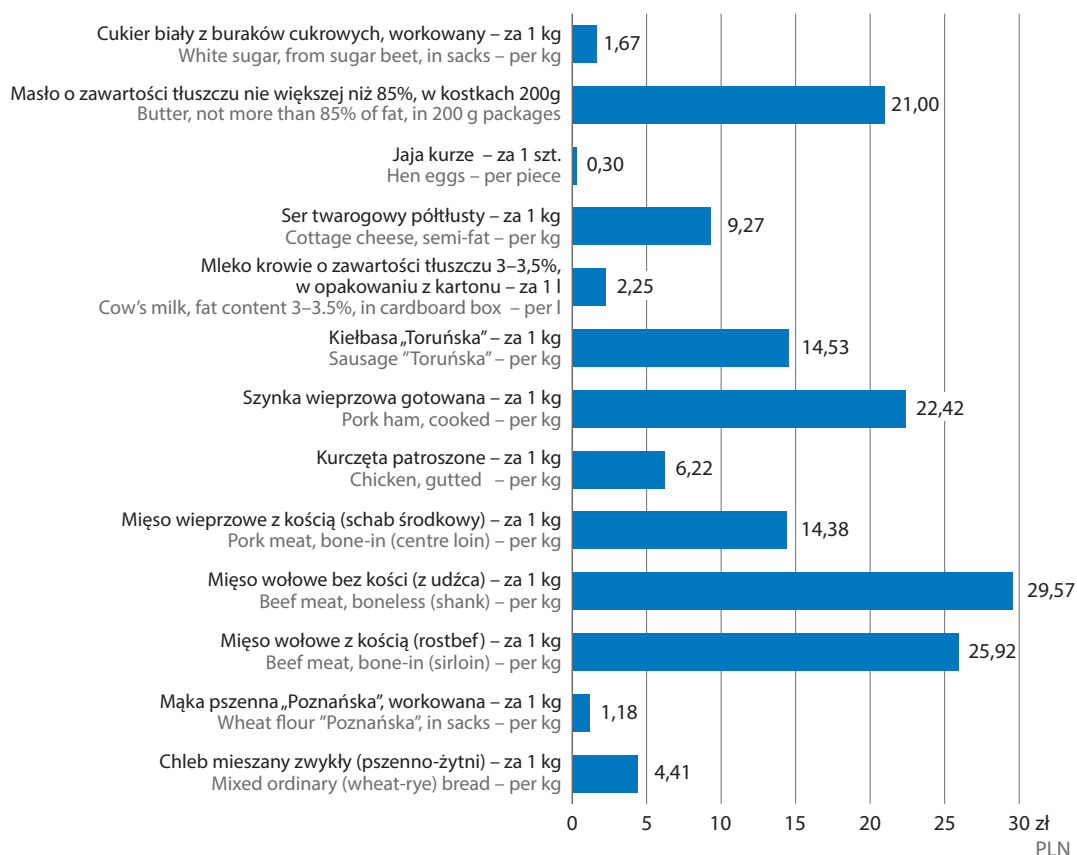
In 2019, the majority of producer prices of food products covered by the survey were higher than in the previous year. The prices of skimmed milk powder increased the most – by 33.8%. Higher prices were also obtained by the producers of potato starch – by 28.4% (by 6.2% in 2018), white sugar from sugar beet, packed sugar – by 22.9% (against a decrease of 32.3% in the previous year), cake flour in sacks – by 19.7% (a decrease of 0.8% in the previous year). The meat producers raised the price of raw turkey breast the most – by 14.0% (against a drop of 1.3% in the previous year). However, the price of fresh butter with less than 85% of fat (in packages) decreased by 12.1% (against an increase of 4.6% in the previous year) and raw chicken breast (fillet) – by 4.6% (in contrast to an increase of 7.8% in 2018).

W porównaniu z 2015 r. najbardziej wzrosły ceny skrobi ziemniaczanej – o 50,2%. Wyższe były także m.in. ceny masła świeżego o zawartości tłuszczu nie większej niż 85% masy (w kostkach) – o 38,6%, parówek drobiowych – o 28,2%, żeberek – o 21,3%, kielbasy zwyczajnej – o 19,6%, słoniny – o 16,2%, oraz schabu środkowego (z kością) o 15,2%. Więcej niż w 2015 r. płacono także za chleb żytni razowy z dodatkiem ziarna (np. soi, słonecznika) – o 15,8% oraz mąkę pszenną „Poznańska” workowaną – o 10,3%.

Compared to 2015, the prices of potato starch increased the most – by 50.2%. Moreover, the prices of fresh butter with less than 85% of fat (in packages) increased by 38.6%, poultry sausages – by 28.2%, ribs – by 21.3%, plain sausage – by 19.6%, lard – by 16.2%, and pork centre loin (bone-in) – by 15.2%. Higher prices than in 2015 were paid for whole meal rye bread with grain (e.g. soya beans, sunflower seeds) and „Poznańska” wheat flour in sacks – by 15.8% and 10.3%, respectively.

Wykres 20. Ceny producentów wybranych wyrobów spożywczych w 2019 r.

Chart 20. Producer prices of selected food products in 2019

4.3. Ceny w budownictwie

W okresie od 2017 do 2019 roku obserwowano rosnącą skalę wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej. W 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim ich wzrost wyniósł 3,5%. Spośród działów budownictwa największy wzrost cen zanotowano w budowie budynków – o 4,1%. Podniesiono także ceny budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 3,3% oraz robót budowlanych specjalistycznych – o 2,8%.

4.3. Prices in construction

The increasing scale of growth in prices of construction and assembly production was observed in the period from 2017 to 2019. Their increase amounted to 3.5% in 2019 compared to the previous year. Among construction divisions, the highest price increase was recorded in the construction of buildings – by 4.1%. The prices of civil engineering were also raised – by 3.3% and those of specialised construction activities – by 2.8%.

Tablica 19. Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej według działów PKD

Table 19. Price indices of construction and assembly production by NACE divisions

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	99,5	99,6	100,6	102,7	103,5	104,0	106,5
Budowa budynków Construction of buildings	99,1	99,2	100,7	103,1	104,1	102,4	107,2
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej Civil engineering	99,2	99,4	100,2	102,7	103,3	103,6	105,7
Roboty budowlane specjalistyczne Specialised construction activities	100,5	100,3	101,1	102,3	102,8	107,6	106,6

W 2019 r. w odniesieniu do 2015 r., odnotowano wzrost cen o 6,5%, przy czym najbardziej zwiększyły się ceny budowy budynków – o 7,2%. Ceny robót budowlanych specjalistycznych wzrosły o 6,6%, a budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 5,7%.

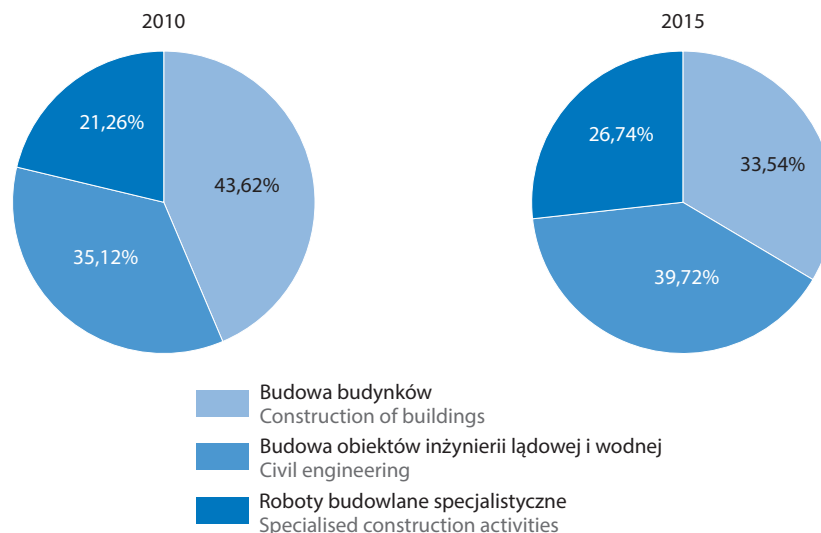
System wag do obliczania wskaźników cen produkcji budowlano-montażowej stanowi struktura sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez podmioty budowlane, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej: z 2015 r. – dla danych za lata 2016–2019, a z 2010 r. – dla danych z roku 2015.

There was a 6.5-percent rise in prices in 2019 if compared to 2015 with the highest increase observed in prices of construction of buildings – 7.2%. The prices of specialised construction activities increased by 6.6% and those of civil engineering – by 5.7%.

The system of weights used to calculate price indices of construction and assembly production is based on the structure of sales in the construction and assembly production, carried out by construction entities employing at least 10 people: in 2015 – for the data in the period from 2016 to 2019, and in 2010 – for the 2015 data.

Wykres 21. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD

Chart 21. Shares of construction and assembly production by NACE divisions

Ceny wszystkich **obiektów budowlanych** objętych badaniem w 2019 r. ukształtowały się na poziomie wyższym w porównaniu z rokiem poprzednim (w przedziale 1,0% – 4,7%). Zanotowano wzrost cen budowy m.in. szkoły podstawowej, garażu wielopoziomowego, budynku administracyjno-biurowego, a także boiska na terenie przyszkolnym (po 4,7%). Najmniej wzrosły ceny budowy linii napowietrznej S.N.15 kV z przewodów wielożyłowych typu AXCES oraz zewnętrznej sieci kanalizacyjnej z rur PVC o średnicy 250 mm (po 1,0%).

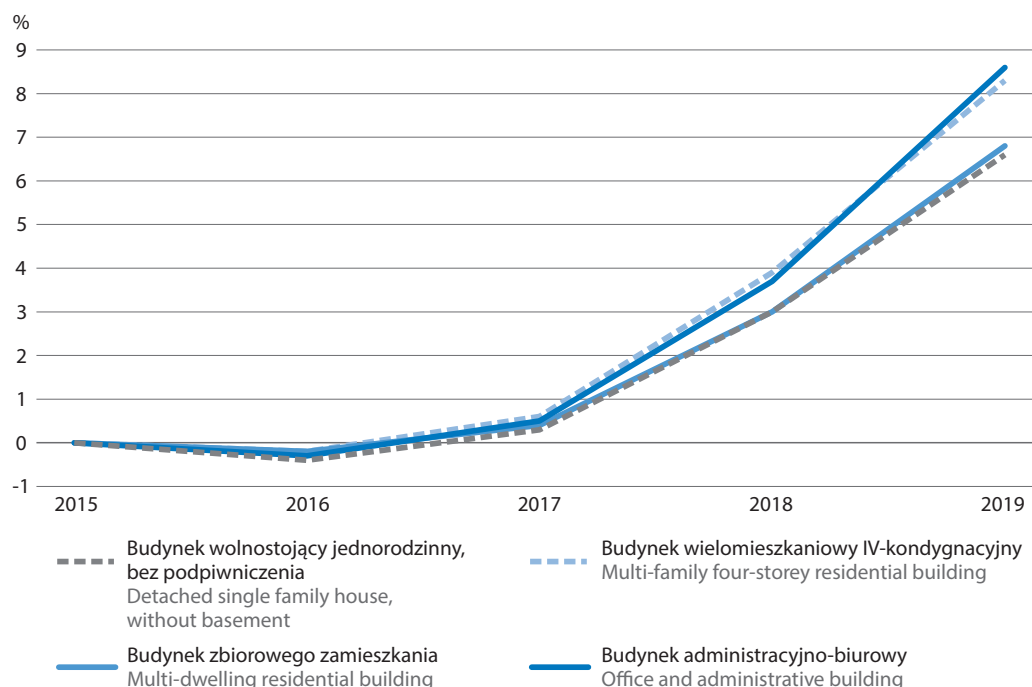
Wyższe niż w 2015 r. były ceny wszystkich obiektów budowlanych, w tym największy wzrost cen dotyczył budowy szkoły podstawowej – o 9,5%. Ceny budowy garażu wielopoziomowego wzrosły o 9,0%, a boiska na terenie przyszkolnym – o 8,9%. Najmniej podniesiono w tym okresie ceny budowy linii napowietrznej S.N. 15 kV z przewodów wielożyłowych typu AXCES (o 2,0%).

In 2019, **the prices of** all civil engineering **structures** covered by the survey were higher than in the previous year (between 1.0% and 4.7%). There was an increase in the construction prices of a primary school, a multi-level garage, an administration and office building, as well as a sports field on the premises of the school (4.7% each). The construction prices of the 15 kV medium voltage overhead line with the use of AXCES-type multicore cables and of the external sewage system with the use of PVC pipes of 250 mm in diameter increased the least (by 1.0% each).

Compared to 2015, there was an increase in the prices of all civil engineering structures, including the highest one (of 9.5%) in the construction of a primary school. The construction prices of the multi-level garage grew by 9.0%, and of a sports field on the premises of the school – by 8.9%. The prices of construction of the 15 kV medium voltage overhead line with the use of AXCES multi-core cables increased the least (by 2.0%).

Wykres 22. Zmiany cen wybranych obiektów budowlanych w stosunku do 2015 r.

Chart 22. Changes in prices of selected constructions compared to 2015

W 2019 r. ceny wszystkich badanych obiektów drogowych były wyższe w porównaniu z 2018 r. Największy wzrost cen dotyczył budowy miejskiej drogi ekspresowej (klasa „S”) – o 3,6%. Ceny pozostałych obiektów wykazywały wzrosty od 2,7% do 3,5%.

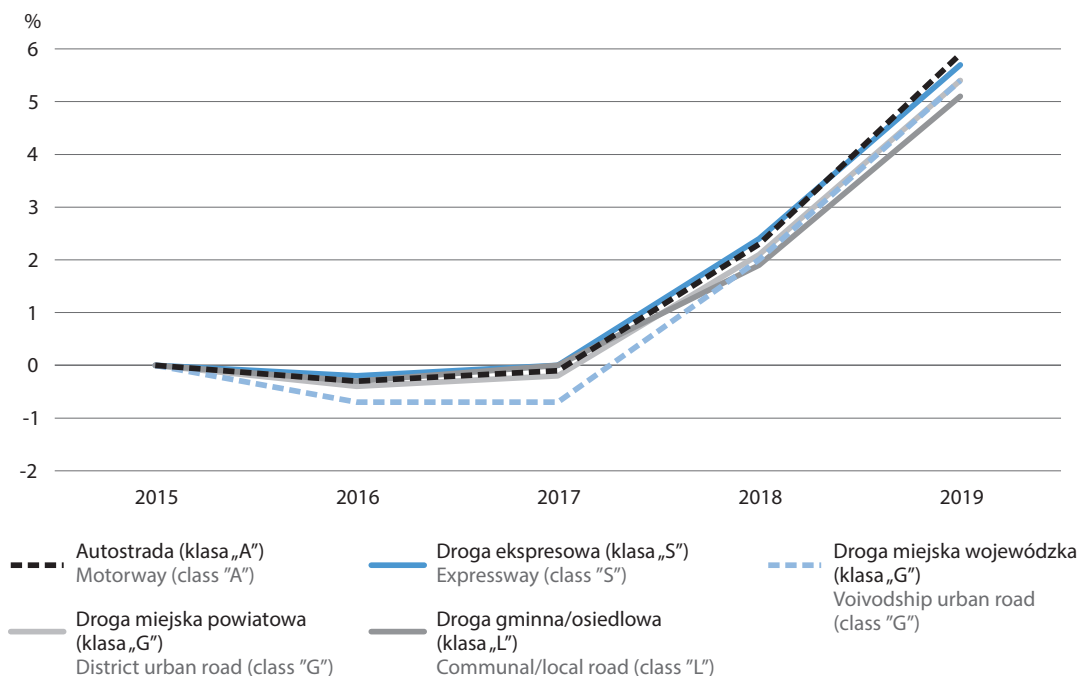
The prices of all road facilities were higher in 2019 compared to 2018. The biggest price increase concerned the construction of a city dual carriageway (class „S”) – 3.6%. The prices of other structures showed rises from 2.7% to 3.5%.

W 2019 r w odniesieniu do 2015 r. ceny wszystkich realizowanych obiektów drogowych były wyższe. Najbardziej podniesiono ceny budowy ronda – o 6,5%. Ceny budowy ulicy głównej ruchu przyspieszonego (klasa „GP”) wzrosły o 6,0%. Najmniej podniesiono ceny budowy miejskiej drogi gminnej/osiedlowej (klasa „L”) oraz ulicy zbiorczej (klasa „Z”) – po 5,1%.

In 2019, the prices of all road facilities constructed were higher than in 2015. The prices of construction of a roundabout were raised most of all (by 6.5%). The prices of construction of an accelerated traffic main road (class „GP”) increased by 6.0%. The construction prices of a local road (class „L”) and a collective street (class „Z”) rose the least – by 5.1% each.

Wykres 23. Zmiany cen wybranych obiektów drogowych w stosunku do 2015 r.

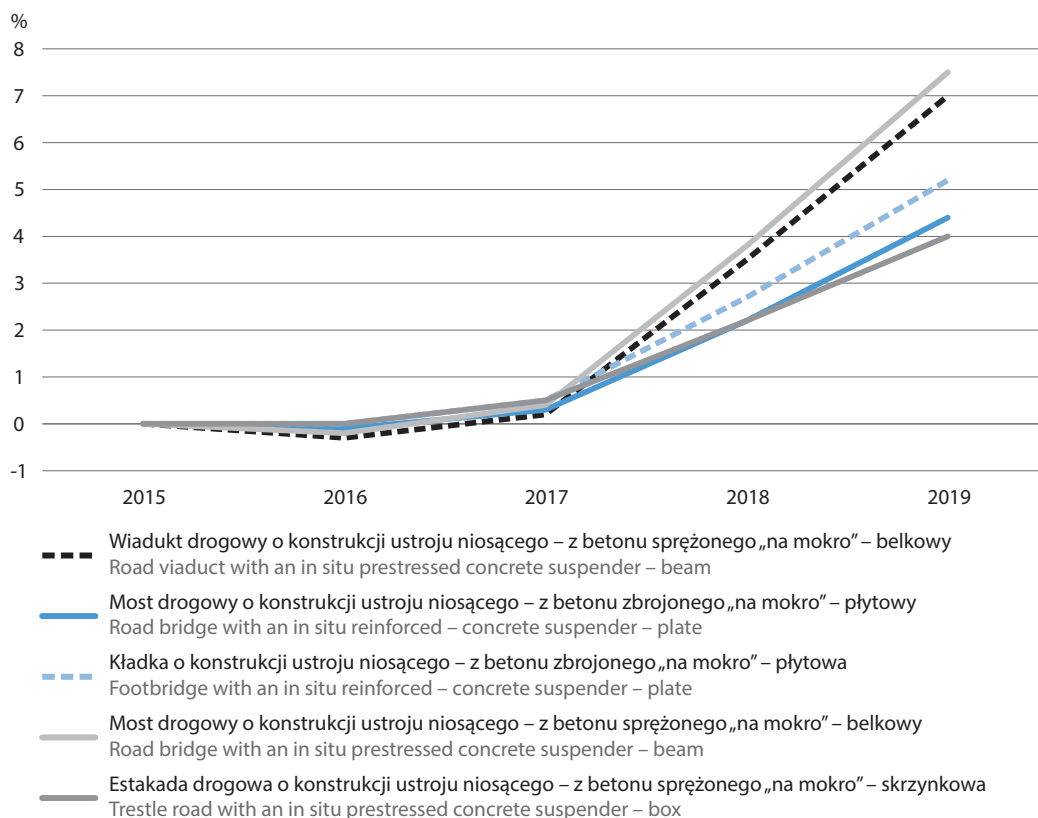
Chart 23. Change of prices of selected road constructions compared to 2015

Ceny obiektów mostowych objętych badaniem w 2019 r. były wyższe w odniesieniu do 2018 r. Ceny budowy: mostu drogowego o konstrukcji ustroju niosącego – z betonu sprężonego „na mokro” – belkowego były wyższe o 3,6 %, wiaduktu drogowego o konstrukcji ustroju niosącego – z betonu sprężonego „na mokro” – belkowego – o 3,4%, wiaduktu drogowego o konstrukcji ustroju niosącego – z betonu zbrojonego „na mokro” – belkowego – o 2,9%. Ceny pozostałych obiektów mostowych wzrosły od 1,6% do 2,4%.

The **prices of bridge facilities** covered by the survey were higher in 2019 than in 2018. The construction prices of: a road bridge with the “wet” prestressed concrete superstructure – beam bridge – increased by 3.6%, a road viaduct with the “wet” prestressed concrete superstructure – beam bridge – by 3.4%, a road viaduct with the “wet” reinforced concrete superstructure – beam bridge – by 2.9%. The prices of other bridge structures grew from 1.6% to 2.4%.

Wykres 24. Zmiany cen wybranych obiektów mostowych w stosunku do 2015 r.
 Chart 24. Change in prices of selected bridge constructions compared to 2015

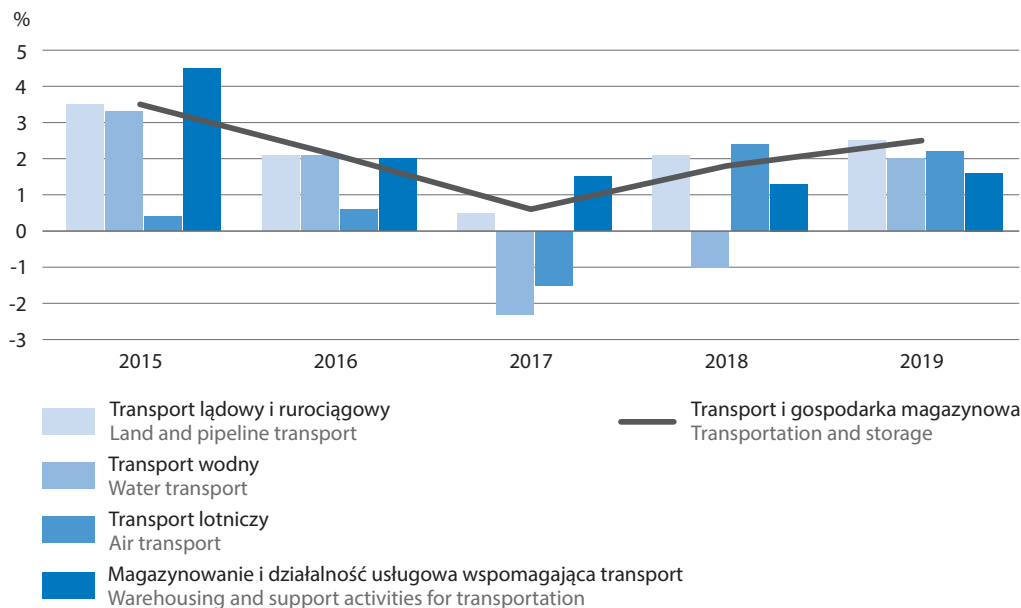
4.4. Ceny w transporcie, gospodarce magazynowej i telekomunikacji

W 2019 r. ceny uzyskiwane przez podmioty świadczące usługi w zakresie **transportu i gospodarki magazynowej** w stosunku do 2018 r. wzrosły – o 2,5% (w 2018 r. wzrost o 1,8%). Wzrost cen odnotowano we wszystkich działach transportu i gospodarki magazynowej. W odniesieniu do roku 2015 ceny usług oferowanych przez podmioty transportu i gospodarki magazynowej były wyższe o 7,1%.

4.4. Prices in transportation, storage and telecommunications

In 2019, compared to 2018, prices obtained by operators providing **transportation and storage** services increased by 2.5% (in 2018, an increase by 1.8%). The increase in prices was observed in all divisions of transportation and storage. Compared to 2015, the prices for services provided by transportation and storage operators increased by 7.1%.

Wykres 25. Zmiany cen usług transportu i gospodarki magazynowej w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 25. Changes in prices of transportation and storage services compared to the previous year

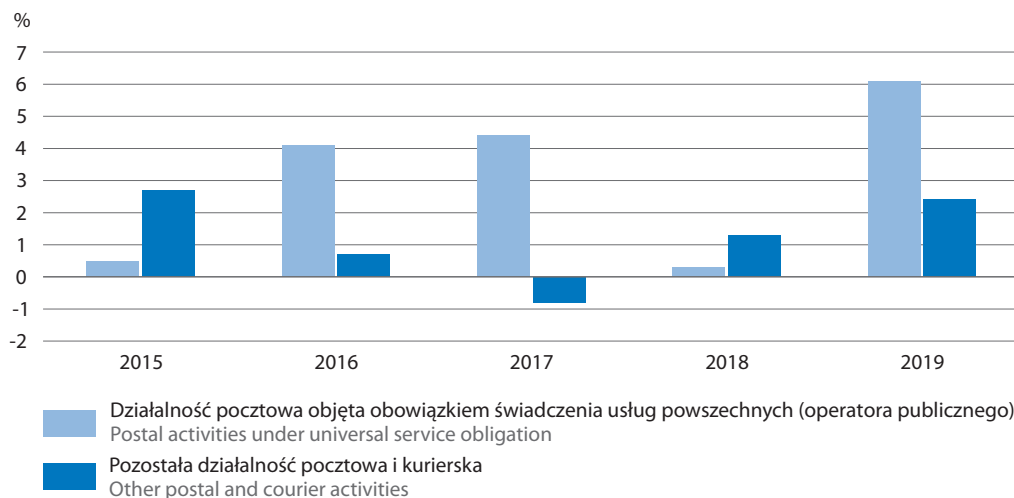
Największy wpływ na wskaźnik cen producentów usług w transporcie i gospodarce magazynowej ogółem, miał wzrost cen w transporcie lądowym i rurociągowym o 2,5%, transporcie lotniczym – o 2,2%, transporcie wodnym – o 2,0%, a także cen magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport – o 1,6%. W 2019 r. przychody z całokształtu działalności tych przedsiębiorstw stanowiły ponad 94% przychodów ogółem w transporcie i gospodarce magazynowej.

Wzrost cen odnotowano również w działalności pocztowej i kurierskiej – o 4,5% (wobec 0,7% w 2018 r.), w tym działalności pocztowej objętej obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego) – o 6,1% (wobec 0,3% w 2018 r.), a także pozostałej działalności pocztowej i kurierskiej – o 2,4% (wobec o 1,3% w 2018 r.).

In general, the price index of producers of transportation and storage services was primarily influenced by an increase in prices for land and transport via pipelines by 2.5%, air transport by 2.2%, water transport by 2.0%, as well as prices for warehousing and support activities for transportation – by 1.6%. In 2019, total revenue of enterprises constituted over 94% of total revenues in transportation and storage.

An increase in prices was also observed in postal and courier activities – by 4.5% (compared to 0.7% in 2018), including postal activities under universal service obligation (public operator) – by 6.1% (compared to 0.3% in 2018), as well as other postal and courier activities – by 2.4% (compared to 1.3% in 2018).

Wykres 26. Zmiany cen usług działalności pocztowej i kurierskiej w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 26. Changes in prices of postal and courier activities compared to the previous year

Ceny usług magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport były wyższe w porównaniu z 2018 r. o 1,6% (w 2018 r. o 1,3%). Ceny działalności usługowej wspomagającej transport wzrosły o 1,6% (wobec 1,2% w 2018 r.). Większy niż przed rokiem był także wzrost cen magazynowania i przechowywania towarów – o 1,7% (wobec 1,3% w 2018 r.).

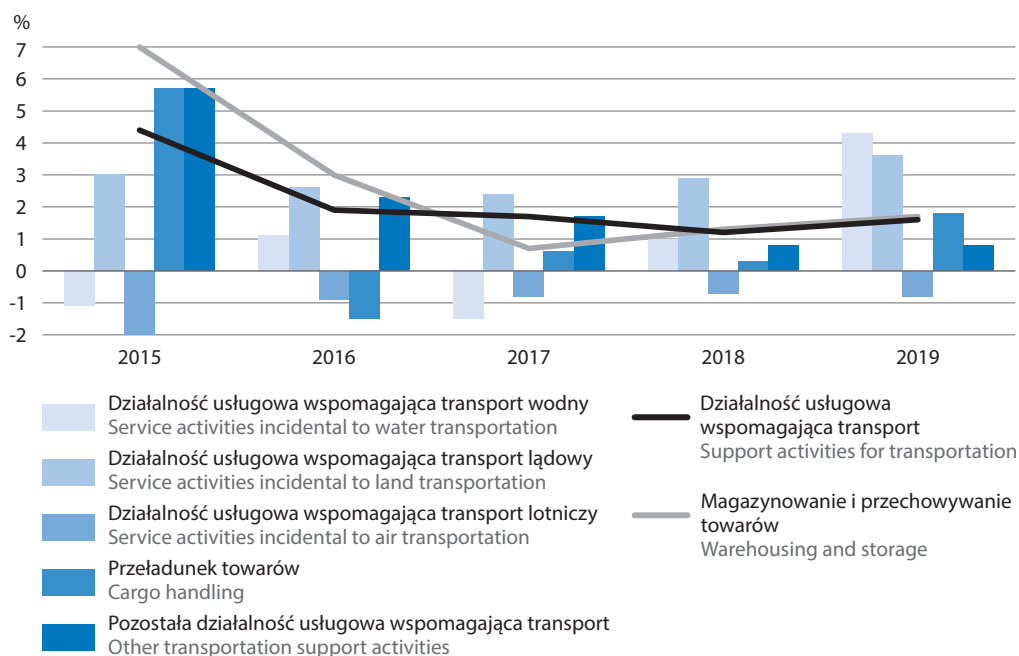
Wśród działalności wspomagającej transport najwyższy wzrost cen odnotowano w działalności usługowej wspomagającej transport wodny – o 4,3% (wobec 1,0% w 2018 r.). Wyższe niż przed rokiem były również ceny uzyskiwane przez producentów usług działalności wspomagającej transport lądowy – o 3,6% (wobec 2,9% w 2018 r.) oraz przeładunku towarów – o 1,8% (wobec 0,3% w 2018 r.). W podobnej jak w poprzednim roku skali podniesiono ceny w pozostałej działalności usługowej wspomagającej transport – o 0,8% (wobec 0,8% w 2018 r.). Jednocześnie w kolejnym roku zanotowano spadek cen działalności usługowej wspomagającej transport lotniczy – o 0,8% (wobec spadku o 0,7% w 2018 r.).

Prices for warehousing and support activities for transportation, compared to 2018, increased by 1.6% (in 2018 by 1.3%). Prices for support activities for transportation grew by 1.6% (compared to 1.2% in 2018). The increase in prices for warehousing and storage was also higher than a year ago – by 1.7% (compared to 1.3% in 2018).

With regard to support activities for transportation, the highest price increase was observed in the service activities incidental to water transportation – by 4.3% (compared to 1.0% in 2018). The prices obtained by producers of service activities incidental to land transportation were also higher than a year ago – by 3.6% (compared to 2.9% in 2018), as well as those obtained by service producers for cargo handling – by 1.8% (compared to 0.3% in 2018). As in the previous year, an increase in prices for other transportation support activities was 0.8% (compared to 0.8% in 2018). At the same time, it was observed in the following year a decrease in the prices for service activities incidental to air transportation by 0.8% (compared to a decrease by 0.7% in 2018).

Wykres 27. Zmiany cen usług magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport w stosunku do roku poprzedniego

Chart 27. Changes in prices of warehousing and support activities for transportation compared to the previous year

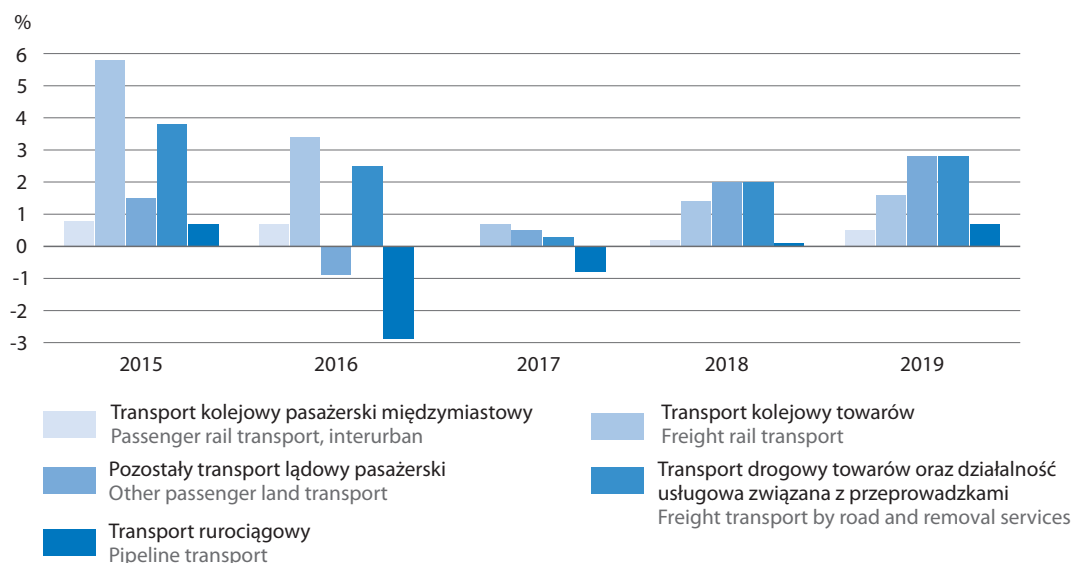
Podniesiono ceny w transporcie lądowym i rurociągowym – o 2,5% (w 2018 r. o 2,1%). Wzrost cen w tym obszarze działalności wynikał ze zwiększenia cen w pozostałym transporcie lądowym pasażerskim – o 2,8% (w 2018 r. o 2,0%), w tym w transporcie lądowym pasażerskim miejskim i podmiejskim – o 2,8%, (wobec 2,3% 2018 r.). W pozostałym transporcie lądowym pasażerskim gdzie indziej niesklasyfikowanym wzrost cen wyniósł 4,0% (wobec 2,2% w 2018 r.), w transporcie kolejowym towarów – 1,6% (wobec 1,4% w 2018 r.). Producenci usług transportu drogowego towarów oraz działalności usługowej związanej z przeprowadzkami podnieśli ceny o 2,8% (wobec 2,0% w 2018 r.).

Ceny w transporcie rurociągowym wzrosły o 0,7% (wobec 0,1% w 2018 r.).

Prices in land transport and transport via pipelines increased by 2.5% (in 2018 by 2.1%). The price rise in this area of activity resulted from an increase in prices for other passenger land transport – by 2.8% (in 2018 by 2.0%), including urban and suburban passenger land transport – by 2.8% (compared to 2.3% in 2018). In other passenger land transport not elsewhere classified, the price increase was 4.0% (compared to 2.2% in 2018), in freight rail transport – 1.6% (compared to 1.4% in 2018). Producers freight transport by road and removal services raised prices by 2.8% (compared to 2.0% in 2018).

Prices in transport via pipeline increased by 0.7% (compared to 0.1% in 2018).

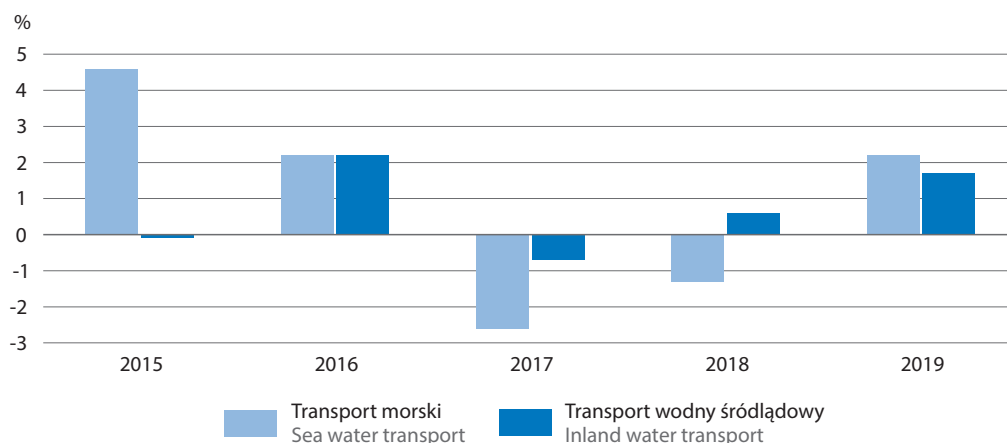
Wykres 28. Zmiany cen usług transportu lądowego i rurociągowego w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 28. Changes in prices of land transport and transport via pipelines compared to the previous year

Ceny usług w transporcie lotniczym wzrosły o 2,2% (w 2018 r. wzrost o 2,4%), w transporcie wodnym – o 2,0% (w 2018 r. spadek o 1,0%), w tym w transporcie morskim – o 2,2% (w 2018 r. spadek o 1,3%), a także w transporcie wodnym śródlądowym – o 1,7% (w 2018 r. o 0,6%).

Prices for air transport services increased by 2.2% (in 2018 by 2.4%), water transport – by 2.0% (in 2018 by 1.0%), including sea water transport – by 2.2% (in 2018 by 1.3%) and inland water transport – by 1.7% (in 2018 by 0.6%).

Wykres 29. Zmiany cen usług transportu wodnego w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 29. Changes in prices of water transport services compared to the previous year

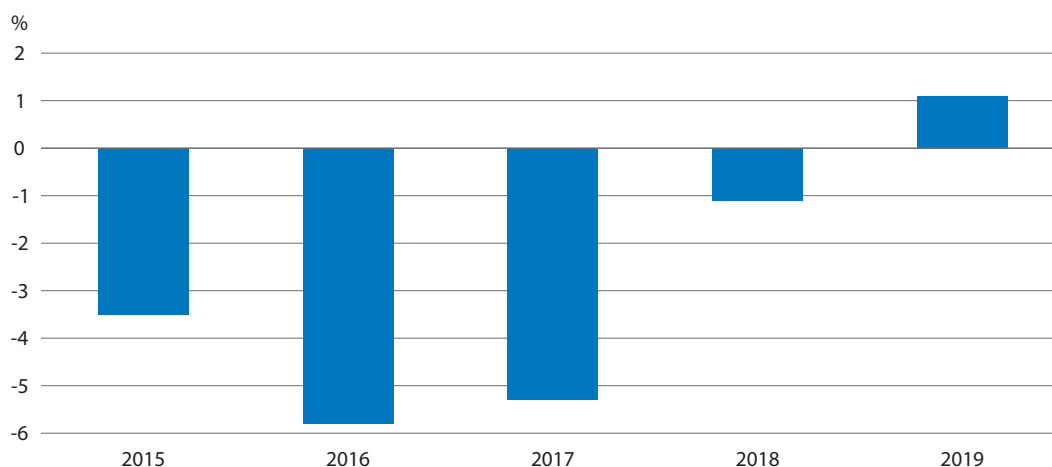
W 2019 r. w porównaniu z 2015 r. ceny producentów w transporcie i gospodarce magazynowej wzrosły o 7,1%. Największy wzrost cen w tym okresie wystąpił w usługach pocztowych i kurierskich – o 10,4%, w tym w działalności pocztowej objętej obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego) – o 15,6%. W transporcie lądowym i rurociągowym ceny podniesiono o 7,4%, a w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport – o 6,5%, w tym działalności usługowej wspomagającej transport lądowy – o 12,0%. Mniej w tym okresie wzrosły ceny w transporcie lotniczym – o 3,7% oraz w transporcie wodnym – o 0,8%.

W **telekomunikacji** w przeciwieństwie do ostatnich kilku lat, zanotowano wzrost cen uzyskiwanych przez podmioty świadczące te usługi. W 2019 r. ceny wzrosły w porównaniu z 2018 r. o 1,1% (przed rokiem wystąpił spadek o 1,1%). W porównaniu z 2015 r. ceny usług telekomunikacyjnych były niższe o 10,8%.

In 2019, compared to 2015, producer prices for transportation and storage increased by 7.1%. The highest price increase in this period occurred in postal and courier activities – by 10.4%, including postal activities under universal service obligation (public operator) – by 15.6%. In land transport and transport via pipelines, prices increased by 7.4%, warehousing and support activities for transportation – by 6.5%, including service activities incidental to land transportation – by 12.0%. In this period, the prices slightly increased in both air transport and water transport one (by 3.7% and by 0.8%, respectively).

In **telecommunications**, in contrast to the last few years, there was an increase in prices obtained by operators providing these services. In 2019, compared to 2018, the prices rose by 1.1% (in the previous year there was a decrease by 1.1%). Compared to 2015, prices for telecommunications services decreased by 10.8%.

Wykres 30. Zmiany cen usług telekomunikacji w stosunku do roku poprzedniego
Chart 30. Changes in prices of services in telecommunications compared to the previous year

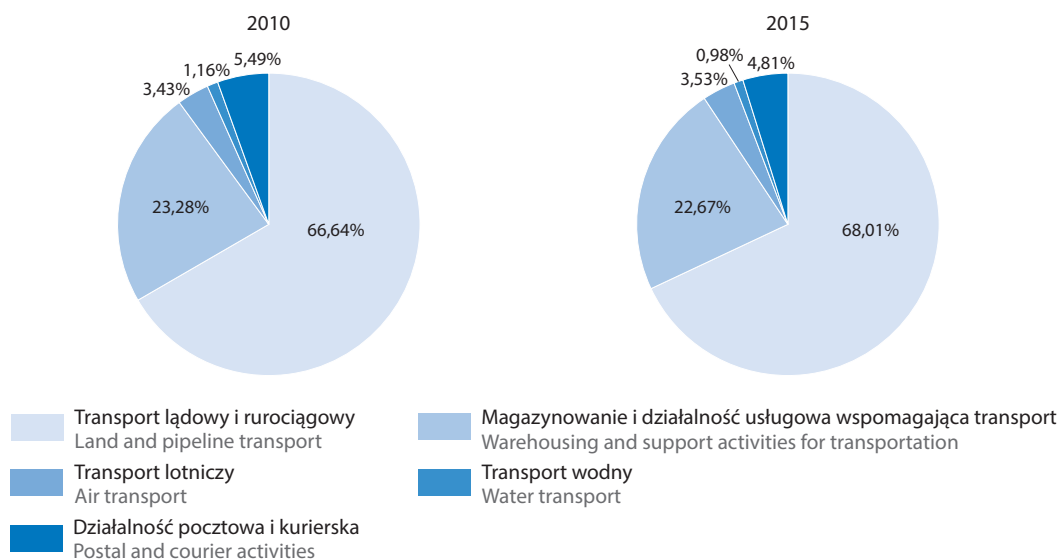

System wag do obliczania wskaźników cen w transporcie, gospodarce magazynowej i telekomunikacji opracowywany jest na podstawie danych dotyczących obrotów zrealizowanych przez podmioty świadczące usługi w tej działalności w roku bazowym i zmieniany raz na pięć lat. Począwszy od danych za styczeń 2015 r., wskaźniki cen obliczane są przy wykorzystaniu systemu wag opracowanego w oparciu o obroty z roku 2015.

A weighting system for calculations of price indices in transportation, storage and telecommunications is based on data concerning the turnover realised by operators providing services in this activity in a given base year and it is changed once every five years. Starting from data for January 2015, price indices are calculated using a weighting system based on the turnover of 2015.

Wykres 31. System wag stosowany w obliczeniach wskaźników cen usług transportu i gospodarki magazynowej

Chart 31. Weighting system used in calculating price indices of transportation and storage

4.5. Ceny producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej

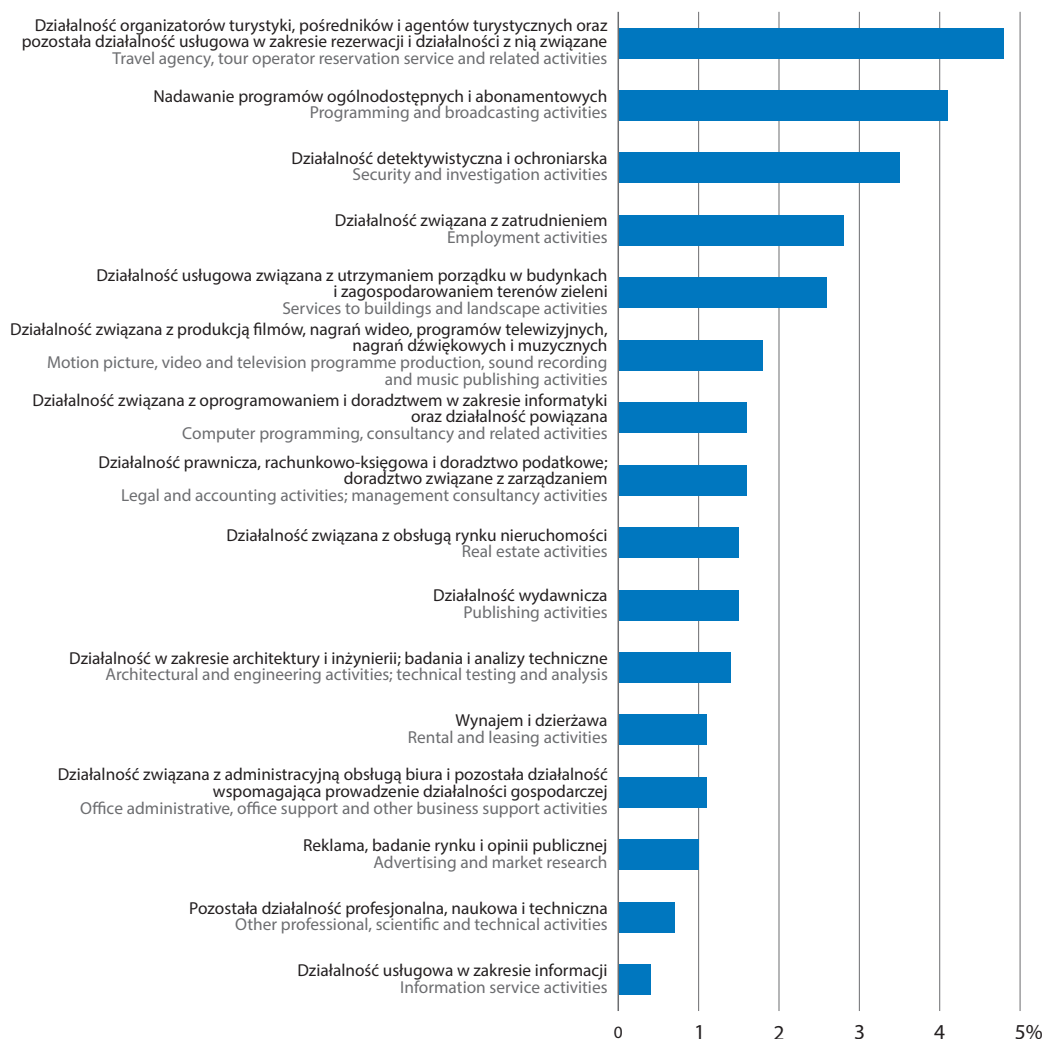
W 2019 r. wzrost cen producentów usług w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano w zakresie wszystkich usług związanych z obsługą działalności gospodarczej objętych badaniem.

4.5. Producer prices of business services

In 2019, compared to the previous year, an increase in prices of service producers was observed for all surveyed business services.

Wykres 32. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 32. Producer price changes of selected services related to business activity in 2019 compared to the previous year

W 2019 r. najbardziej wzrosły ceny producentów usług w działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanych – o 4,8% (w 2018 r. o 4,9%), jak również ceny usług nadawania programów ogólnodostępnych i abonamentowych – o 4,1% (w 2018 r. o 7,6%).

Najmniej podnieśli ceny producenci usług w zakresie informacji (o 0,4% wobec 1,6% w 2018 r.) oraz pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,7%, wobec 1,6% w 2018 r.).

In 2019, the highest increase in prices concerned service producers in the area of activity of travel agency, tour operator reservation service and related activities – 4.8% (4.9% in 2018), as well as in the prices for programming and broadcasting activities – 4.1% (7.6% in 2018)

The lowest price increases were made by producers of information service activities (by 0.4% compared to 1.6% in 2018) and other professional, scientific and technical activities (by 0.7% against 1.6% in 2018).

Szybciej niż przed rokiem rosły ceny usług związanych z zatrudnieniem (o 2,8% wobec 2,4% w 2018 r.), usług związanych z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (o 1,8% wobec 1,1%), usług związanych z obsługą rynku nieruchomości (o 1,5% wobec 1,3%), działalności wydawniczej (o 1,5% wobec 0,8%) oraz działalności związanej z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalnością wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej (o 1,1% wobec 0,5%). Wolniej natomiast niż w 2018 r. rosły m.in. ceny producentów usług detektywistycznych i ochroniarskich (o 3,5% wobec 4,0%) oraz usług związanych z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni (o 2,6% wobec 3,6%), w tym usług sprzątnięcia obiektów (o 2,7% wobec 3,7%).

Ceny usług w zakresie działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego; doradztwa związanego z zarządzaniem wrosły w tej samej skali jak w 2018 r. (o 1,6%).

The prices for employment activities services rose faster than in the previous year (by 2.8% compared to 2.4% in 2018), as in the case of motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities (by 1.8% compared to 1.1%), real estate activities (by 1.5% compared to 1.3%), publishing activities (by 1.5% against 0.8%), services related to office administrative, office support and other business support activities (by 1.1% compared to 0.5%). On the other hand, slower increase in prices than in 2018 was observed, among others, in producers of security and investigation activities (by 3.5% compared to 4.0%) and services to buildings and landscape activities (by 2.6% against 3.6%), including cleaning activities (by 2.7% compared to 3.7%).

Prices for legal and accounting activities; management consultancy activities increased as in 2018 (by 1.6%).

Wykres 33. Zmiany cen producentów wybranych usług związanych z obsługą działalności gospodarczej w 2019 r. w stosunku do 2015 r.

Chart 33. Changes in producer prices of selected services related to business services in 2019 compared to 2015

W odniesieniu do 2015 r. najszybciej rosły ceny producentów usług detektywistycznych i ochroniarskich (o 18,6%), usług związanych z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni (o 13,3%), w tym zwłaszcza usług sprzątania obiektów (o 14,8%), jak również usług związanych z zatrudnieniem (o 10,6%). Mniejszy wzrost cen w tym okresie zanotowano w usługach związanych z działalnością w zakresie architektury i inżynierii; badaniach i analizach technicznych (o 6,7%), usługach w zakresie informacji (o 5,7%), reklamy, badania rynku i opinii publicznej (o 5,6%), usługach związanych z obsługą rynku nieruchomości oraz wynajmem i dzierżawą (po 5,4%), a także pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,2%). Najwolniej rosły ceny producentów usług w zakresie działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego; doradztwa związanego z zarządzaniem (o 4,9%), a także usług związanych z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (o 4,5%).

Compared to 2015, the fastest increase in producer prices was observed in security and investigation activities (by 18.6%), services to buildings and landscape activities (by 13.3%), including in particular cleaning activities (by 14.8%) and those connected with employment (by 10.6%). A smaller price increase during this period was observed in services related to architectural and engineering activities; technical testing and analysis (by 6.7%), information service activities (by 5.7%), advertising and market research (by 5.6%), real estate activities and rental and leasing activities (by 5.4% each), and other professional, scientific and technical activities (by 5.2%). The slowest increase in prices was observed in producers of legal and accounting activities; management consultancy activities (by 4.9%), as well as computer programming, consultancy and related activities (by 4.5%).

Rozdział 5

Chapter 5

Ceny nieruchomości

Real estate prices

5.1. Ceny nieruchomości mieszkalnych

W 2019 r. wskaźniki cen lokali mieszkalnych, odzwierciedlające zmiany w poziomach cen nieruchomości mieszkalnych (HPI) potwierdziły nasilającą się od kilku lat tendencję wzrostu cen obserwowaną w tym obszarze gospodarki. Ceny lokali mieszkalnych były o 8,7% wyższe niż przed rokiem (w 2018 r. – o 6,5%). Na rynku pierwotnym ceny wzrosły o 6,7% (w 2018 r. – o 5,5%), podczas gdy na rynku wtórnym – o 10,4% (w 2018 r. – o 7,6%).

W odniesieniu do 2015 r. ceny lokali mieszkalnych zwiększyły się o 22,5%, przy czym na rynku pierwotnym wzrost ten wyniósł 17,4%, na rynku wtórnym – 27,2%.

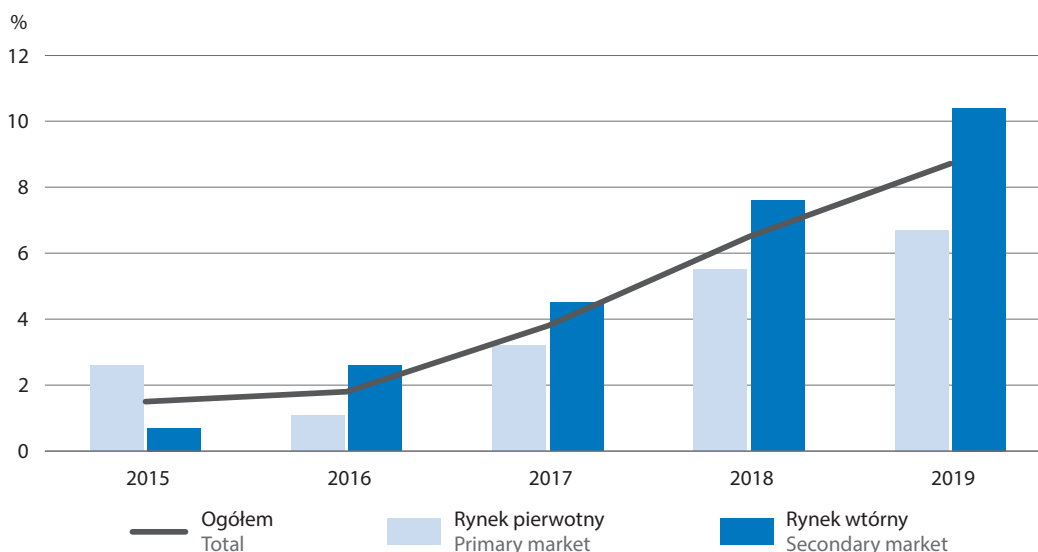
5.1 Residential property prices

In 2019, price indices of flats reflecting the changes in the levels of residential property prices (HPI) showed a growing trend in price increases in this area of the economy, observed for several years. Prices of flats increased by 8.7% compared to the previous year (in 2018 – by 6.5%). On the primary market, prices went up by 6.7% (in 2018 – by 5.5%), whereas on the secondary market – by 10.4% (in 2018 – by 7.6%).

Compared to 2015, prices of flats rose by 22.5%; in the case of the primary market, this increase amounted to 17.4% and in the case of the secondary market – 27.2%.

Wykres 34. Zmiany cen lokali mieszkalnych według rodzaju rynku w stosunku do roku poprzedniego

Chart 34. Changes in prices of flats by type of market compared to the previous year

W 2019 r. lokale mieszkalne sprzedawane na rynku pierwotnym były przeciętnie o 26,8% droższe od tych sprzedawanych na rynku wtórnym. Średnia cena pojedynczego lokalu na rynku pierwotnym wyniosła 326,6 tys. zł i była o 14,7 tys. zł wyższa niż w 2018 r. Za nowy lokal mieszkalny zlokalizowany w granicach miasta płacono przeciętnie o 5,1% więcej niż w przypadku nowych lokali mieszkalnych usytuowanych

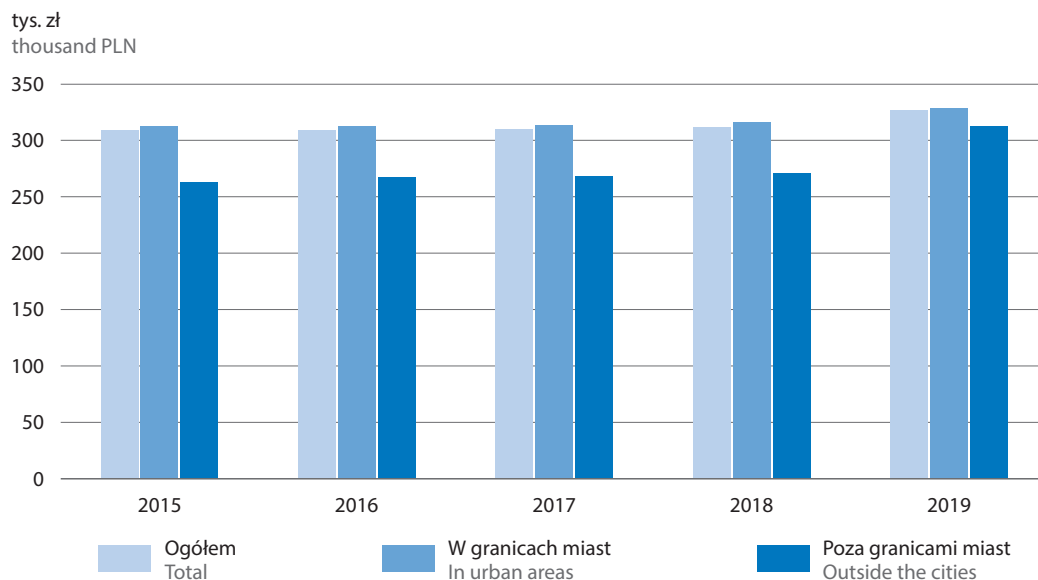
In 2019, flats sold on the primary market were, on average, 26.8% more expensive than those sold on the secondary market. The average price of a single flat on the primary market amounted to PLN 326.6 thousand and it rose by PLN 14.7 thousand compared to 2018. The price paid for a new flat located in the city was, on average, 5.1% higher than in the case of new flats located outside the city. In urban areas, the

poza granicami miast. Na terenach miejskich średnia cena pojedynczego lokalu na rynku pierwotnym ukształtowała się na poziomie 328,2 tys. zł (o 12,3 tys. zł więcej niż przed rokiem), podczas gdy na terenach wiejskich wzrosła do 312,3 tys. zł (o 41,0 tys. zł więcej niż przed rokiem). Najwyższą średnią cenę (350,8 tys. zł) zaobserwowano w miastach na prawach powiatu.

average price of a single flats on the primary market amounted to PLN 328.2 thousand (an increase of PLN 12.3 thousand compared to the previous year), whereas in rural areas, it rose to PLN 312.3 thousand (by PLN 41.0 thousand compared to the previous year). The highest average price (PLN 350.8 thousand) was observed in cities with poviatus status.

Wykres 35. Ceny lokali mieszkalnych sprzedawanych na rynku pierwotnym według lokalizacji

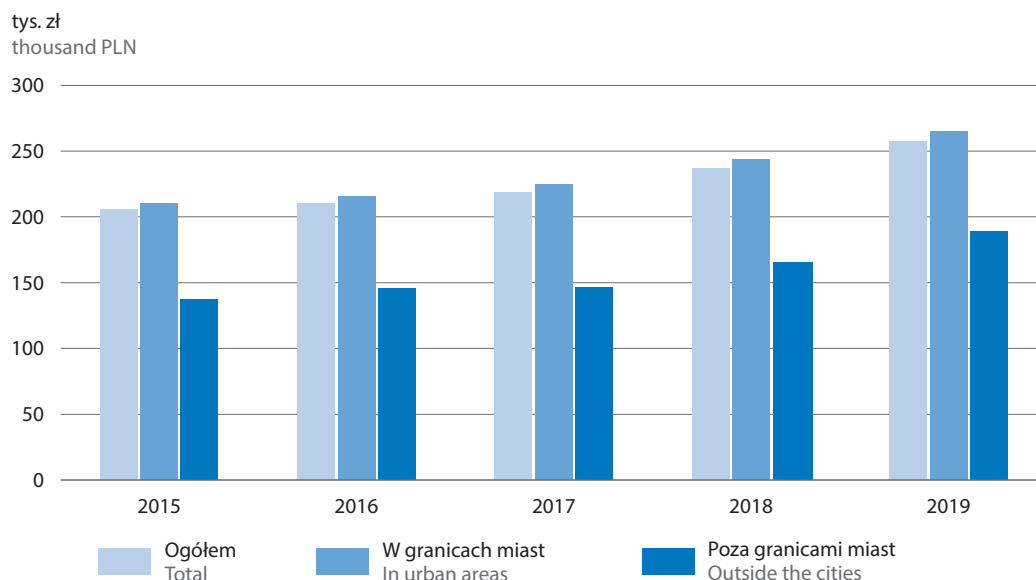
Chart 35. Prices of flats sold on the primary market by location

Na rynku wtórnym, na zakup mieszkania w 2019 r. przeciętnie wydano 257,6 tys. zł, tj. o 20,6 tys. zł więcej niż przed rokiem. W granicach miast średnia cena używanego lokalu mieszkalnego była o 39,9% wyższa niż lokalu mieszkalnego na obszarach wiejskich. W miastach, średnia cena używanego lokalu mieszkalnego ukształtowała się na poziomie 264,7 tys. zł (o 21,1 tys. zł więcej niż w 2018 r.). W miastach na prawach powiatu średnia cena używanego lokalu mieszkalnego wyniosła 311,4 tys. zł, a na obszarach wiejskich – 189,3 tys. zł (o 23,4 tys. zł więcej niż przed rokiem).

On average, PLN 257.6 thousand was spent on the purchase of a flat on the secondary market in 2019, i.e. PLN 20.6 thousand more than in the previous year. The average price of second-hand flats located in urban areas was 39.9% higher than that of flats in rural areas. The average price of second-hand flats in the city amounted to PLN 264.7 thousand (an increase of PLN 21.1 thousand compared to 2018). The average price of second-hand flats in the cities with poviatus status reached PLN 311.4 thousand and in rural areas – PLN 189.3 thousand (an increase of PLN 23.4 thousand compared to the previous year).

Wykres 36. Ceny lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku wtórnym według lokalizacji
 Chart 36. Prices of flats sold on the secondary market by location

Średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego w 2019 r. na rynku pierwotnym była o 18,8% wyższa niż w przypadku mieszkań sprzedanych na rynku wtórnym. Na rynku pierwotnym średnia wyniosła 5752 zł i była wyższa o 171 zł niż przed rokiem. Jednocześnie, w przypadku połowy liczby lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym w 2019 r., za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu zapłacono mniej niż 5395 zł, podczas gdy w 2018 r. mediana tych cen wyniosła 5182 zł.

Najwyższe ceny za 1 m² powierzchni użytkowej nowego lokalu mieszkalnego obserwowano w miastach na prawach powiatu. W 2019 r. za 1 m² powierzchni użytkowej takiego lokalu płacono przeciętnie 6408 zł (o 268 zł więcej niż w 2018 r.).

Na obszarach miejskich średnia cena 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego w 2019 r. na rynku pierwotnym wyniosła 5947 zł i była o 214 zł wyższa w porównaniu z 2018 r. Mediana cen ukształtowała się na poziomie 5583 zł i wzrosła w stosunku do 2018 r. o 281 zł. Na terenach miejskich za 1 m² powierzchni użytkowej nowego lokalu mieszkalnego płacono przeciętnie o 34,3% więcej niż na terenach wiejskich, a w przypadku mediany cen różnica ta wyniosła 25,4%.

The average price paid for 1 m² of usable area of flats sold in 2019 on the primary market was 18.8% higher than in the case of flats sold on the secondary market. On the primary market, it amounted to PLN 5,752 and it increased by PLN 171 compared to the previous year. At the same time, in the case of half of flats sold on the primary market in 2019, less than PLN 5,395 was paid for 1 m² of usable area, whereas in 2018, the median price amounted to PLN 5,182.

In the case of new flats, the highest price paid for 1 m² of usable area was observed in cities with powiat status. In 2019, the average price paid for 1 m² of usable area of such flats amounted to PLN 6,408 (an increase of PLN 268 compared to 2018).

In urban areas, the average price paid for 1 m² of usable area of flats sold on the primary market in 2019 amounted to PLN 5,947 and it rose by PLN 214 compared to 2018. The median price amounted to PLN 5,583 and it increased by PLN 281 compared to 2018. In urban areas, the amount paid for 1 m² of usable area of a new flat was, on average, 34.3% higher than that paid in rural areas, and in the case of the median price, the difference was 25.4%.

Na obszarach wiejskich w 2019 r. za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego na rynku pierwotnym płacono przeciętnie 4429 zł, tj. o 163 zł więcej niż przed rokiem. Jednocześnie ceny za 1 m² powierzchni użytkowej dla połowy nowych lokali mieszkalnych usytuowanych poza granicami miast kształtowały się poniżej poziomu 4452 zł (wobec 4244 zł w 2018 r.). Różnica pomiędzy medianą cen a średnią ceną była nieznaczna i wyniosła 23 zł.

In the case of rural areas, the price paid for 1 m² of usable area of flats sold on the primary market in 2019 amounted to, on average, PLN 4,429, which constituted an increase of PLN 163 compared to the previous year. At the same time, in the case of half of new flats located outside the city, prices paid for 1 m² of usable area did not exceed PLN 4,452 (compared to PLN 4,244 in 2018). Therefore, the difference between the median price and the average price was insignificant and amounted to PLN 23.

Tablica 20. Ceny za 1m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym według lokalizacji

Table 20. Prices per 1m² of flats sold on the primary market by location

Lokale mieszkalne Flats in multi-dwelling houses	2015		2016		2017		2018		2019	
	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median
	w tys. zł in thousand PLN									
Ogółem Total	5 566	5 201	5 613	5 298	5 631	5 165	5 581	5 182	5 752	5 395
W granicach miast In urban areas	5 720	5 361	5 775	5 495	5 762	5 259	5 733	5 302	5 947	5 583
w tym w miastach na prawach powiatu of which cities with powiat status	6 027	5 656	6 118	5 844	6 154	5 738	6 140	5 744	6 408	6 004
Poza granicami miast Outside the cities	4 218	4 102	4 194	4 152	4 283	4 225	4 266	4 244	4 429	4 452

W 2019 r., 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego sprzedanego rynku wtórnym kosztował nabywcę przeciętnie 4840 zł (o 372 zł więcej niż w 2018 r.), podczas gdy w przypadku połowy mieszkań sprzedanych na tym rynku za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu zapłacono mniej niż 4241 zł (o 434 zł więcej niż rok wcześniej).

On average, in 2019, the buyer paid PLN 4,840 for 1 m² of usable area of a flat sold on the secondary market (an increase of PLN 372 compared to 2018), whereas in the case of half of flats sold on that market, less than PLN 4,241 was paid for 1 m² of usable area (an increase of PLN 434 compared to the previous year).

Na obszarach miejskich za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym płacono 5040 zł (o 396 zł więcej niż w 2018 r.). Mediana cen wyniosła natomiast 4384 zł za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego. Wyższe ceny odnotowano w miastach na prawach powiatu, gdzie średnia cena 1 m² powierzchni użytkowej używanego lokalu mieszkalnego wyniosła 5878 zł (o 490 zł więcej niż w 2018 r.), a mediana cen ukształtowała się na poziomie 5362 zł (o 549 zł wyżej niż przed rokiem).

In urban areas, as much as PLN 5,040 was paid for 1 m² of usable area of flats on the secondary market (an increase of PLN 396 compared to 2018). The median price, on the other hand, amounted to PLN 4,384 for 1 m² of usable area of flats. Higher prices were recorded in cities with powiat status, where the average price paid for 1 m² of usable area of second-hand flats amounted to PLN 5,878 (an increase of PLN 490 compared to 2018); the median price amounted to PLN 5,362 (an increase of PLN 549 compared to the previous year).

Średnia cena 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych na rynku wtórnym, usytuowanych poza granicami miast była o 37,5% niższa niż średnia cen odnotowana w miastach, a w przypadku mediany cen różnica ta wyniosła 39,7%. Na obszarach wiejskich 1 m² powierzchni używanego lokalu mieszkalnego kosztował 3152 zł (o 347 zł więcej niż w 2018 r.). Mediana cen wyniosła natomiast 2642 zł za 1 m² powierzchni użytkowej (o 410 zł wyższa niż przed rokiem).

In the case of the secondary market, the average price paid for 1 m² of usable area of flats located outside the city was 37.5% lower than that recorded in the city; in the case of the median prices, the difference was 39.7%. In rural areas, as much as PLN 3,152 was paid for 1 m² of the second-hand flats (an increase of PLN 347 compared to 2018). The median price amounted to PLN 2,642 for 1 m² of usable area (an increase of PLN 410 compared to the previous year).

Tablica 21. Ceny za 1m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku wtórnym według lokalizacji
 Table 21. Prices per 1m² of flats sold on the secondary market by location

Lokale mieszkalne Flats in multi-dwelling houses	2015		2016		2017		2018		2019	
	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median	średnia average	mediana median
	w tys. zł in thousand PLN									
Ogółem Total	3 911	3 340	3 990	3 396	4 143	3 518	4 468	3 807	4 840	4 241
W granicach miast In urban areas	4 042	3 425	4 127	3 486	4 287	3 617	4 644	3 935	5 040	4 384
w tym w miastach na prawach powiatu of which cities with powiat status	4 674	4 211	4 794	4 269	4 997	4 497	5 388	4 813	5 878	5 362
Poza granicami miast Outside the cities	2 380	1 889	2 495	1 979	2 530	2 038	2 805	2 232	3 152	2 642

5.2. Ceny nieruchomości mieszkalnych zamieszkaných przez właścicieli

W 2019 r. odnotowano dalszy wzrost cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkaných przez właścicieli, mierzony wskaźnikami OOH. Ceny tych nieruchomości były o 4,5% wyższe niż przed rokiem (w 2018 r. – o 3,6%). Ceny związane z nabyciem mieszkania wzrosły o 4,9% (w 2018 r. – o 4,0%), podczas gdy opłaty związane z własnością mieszkań – o 2,7% (w 2018 r. – o 2,3%).

W odniesieniu do 2015 r. ceny nieruchomości mieszkalnych zamieszkaných przez właścicieli zwiększyły się o 10,5%, przy czym ceny nabywania mieszkań wzrosły o 11,3%, a opłaty związane z własnością mieszkań – o 7,2%.

5.2. Owner-occupied housing prices

In 2019, further increase was observed in prices of owner-occupied housing, calculated on the basis of OOH indices. Prices of such houses increased by 4.5% compared to the previous year (by 3.6% in 2018). Prices related to the acquisition of dwellings went up by 4.9% (by 4.0% in 2018), and charges related to the ownership of dwellings – by 2.7% (by 2.3% in 2018).

Compared to 2015, prices of owner-occupied houses rose by 10.5%, prices paid for the acquisition of dwellings increased by 11.3%, and charges related to the ownership of dwellings – by 7.2%.

Tablica 22. Wskaźniki cen nieruchomości zamieszkaných przez właścicieli
Table 22. Owner-occupied housing price indices

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = =100	2015 = =100	
Ogółem Total	100,3	100,3	101,7	103,6	104,5	115,2	110,5
Nabywanie mieszkań Acquisitions of dwellings	100,3	100,2	101,8	104,0	104,9	113,9	111,3
Nowe mieszkania New dwelling	100,3	100,2	101,8	104,1	104,9	114,1	111,4
Zakup nowych mieszkań Purchases of new dwellings	102,6	101,0	103,2	105,5	106,7	116,0	117,4
Mieszkania wybudowane przez ich właścicieli i większe renowacje Self-build dwellings and major renovations	99,6	100,0	101,5	103,4	103,9	112,6	109,1
Istniejące mieszkania nowo nabyte przez gospodarstwa domowe Existing dwellings new to the households	100,7	102,5	104,5	107,5	110,4	118,0	127,2
Inne usługi związane z nabywaniem mieszkań Other services related to the acquisition of dwellings	100,0	99,9	100,1	100,0	100,3	101,6	100,4
Własność mieszkań Ownership of dwellings	100,2	100,6	101,5	102,3	102,7	117,7	107,2
Większe naprawy i czynności konserwacyjne Major repairs and maintenance	100,2	100,5	101,5	102,3	102,7	115,7	107,2
Ubezpieczenie związane z mieszkaniami Insurance connected with dwellings	99,3	100,1	100,5	100,9	99,7	100,9	101,2
Inne usługi związane z własnością mieszkań Other expenditure	100,9	100,9	101,7	102,4	103,3	131,2	108,5

W 2019 r. w porównaniu z 2018 r. najwięcej wzrosły ceny istniejących mieszkań nowo nabytych przez gospodarstwa domowe – o 10,4% (o 7,5% w 2018 r.). Zakup nowych mieszkań był droższy o 6,7% (o 5,5% w 2018 r.).

Wskaźnik cen w grupie Istniejące mieszkania nowo nabyte przez gospodarstwa domowe, ukształtował się w 2019 r. w stosunku do 2015 r. na poziomie 127,2%. Znacznie podrożał także w tym okresie zakup nowych mieszkań (o 17,4%). Większe naprawy i czynności konserwacyjne związane z posiadaniem nieruchomości kosztowały właścicieli o 7,2% więcej w 2019 r. niż w 2015 r.

In 2019, the highest increase was observed in prices of existing dwellings new to the households and amounted to 10.4% (7.5% in 2018). The amount paid for the purchase of new dwellings was higher by 6.7% (by 5.5% in 2018).

Compared to 2015, the price index in the group of 'Existing dwellings new to the households' was 127.2% in 2019. The purchase of new dwellings also went up significantly in that period (by 17.4%). The costs of major repairs and maintenance activities associated with dwellings increased by 7.2% in 2019 compared to 2015.

Rozdział 6

Chapter 6

Ceny w handlu zagranicznym

Prices in foreign trade

W 2019 r. **eksport** towarów (wyrażony w złotych) wzrósł o 7,6%, a **import** był wyższy o 4,9% w porównaniu z 2018 r. Zanotowano dodatnie saldo obrotów na poziomie 5,1 mld zł, wobec ujemnego salda w 2018 r. (19,5 mld zł). W strukturze geograficznej obrotów towarowych ogółem nie nastąpiły istotne zmiany. Udział krajów rozwiniętych w eksporcie wyniósł 86,8% (87,1% w 2018 r.), a w imporcie – 65,8% (65,9% w 2018 r.). Spośród krajów rozwiniętych największy udział w wymianie handlowej z Polską, podobnie jak w 2018 r. miały kraje członkowskie UE: w eksporcie 80,0% (80,6% w 2018 r.), a w imporcie – 58,1% (58,8% w 2018 r.). Udział krajów rozwijających się w imporcie wyniósł 26,4%, a w eksporcie 7,2%. Wartość importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowiła 7,8%, a eksportu 6,0% wartości obrotów ogółem. Niezmiennie głównym partnerem handlowym Polski były Niemcy, mimo iż udział tego kraju w eksporcie obniżył się nieco w porównaniu z 2018 r. – o 0,5 p. proc. i wyniósł 27,7%, a w imporcie zmniejszył się o 0,7 p. proc. i stanowił 21,9%.

Ceny transakcyjne towarów importowanych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 1,8% (w 2018 r. o 3,0%), a towarów eksportowanych – o 3,1% (w 2018 r. o 1,6%). W wyniku poprawy relacji dynamiki cen w eksporcie do dynamiki cen w imporcie przywrócony został korzystny trend wskaźnika „terms of trade”, który w 2019 r. ukształtował się na poziomie 101,3 (wobec 98,6 przed rokiem).

In 2019, **exports** of goods (expressed in PLN) increased by 7.6%, and **imports** were higher by 4.9% compared to 2018. A positive trade balance of PLN 5.1 billion was recorded, compared to a negative balance in 2018 (PLN 19.5 billion). There were no significant changes in the geographical structure of the total trade balance of goods. The share of developed countries in exports reached 86.8% (87.1% in 2018), while in imports it was 65.8% (65.9% in 2018). As in 2018, it was the EU member states that had the greatest share in trade exchange with Poland among developed countries: 80.0% in exports (80.6% in 2018) and 58.1% in imports 58.8% in 2018). The share of developing countries in imports was 26.4% and in exports 7.2%. The value of imports from Central and Eastern Europe accounted for 7.8% and exports 6.0% of the total trade balance. Germany has invariably been Poland's major trading partner, even though the share of exports of this country has decreased slightly compared to 2018 by 0.5 percentage point, and amounted to 27.7%, and in imports, it decreased by 0.7 percentage point, and accounted for 21.9%.

Transaction prices of imported goods in 2019 compared to the previous year increased by 1.8% (in 2018 by 3.0%), and exported goods – by 3.1% (in 2018 by 1.6%). As a result of the improvement of the relation between the price dynamics in exports and imports, the favourable trend of the terms of trade index was brought back and in 2019 reached 101.3 (compared to 98.6 the year before).

Tablica 23. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym

Table 23. Transaction price indices in foreign trade

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
					rok poprzedni=100 previous year=100		2010=100
Import Imports	99,9	99,7	101,3	103,0	101,8	116,9	105,9
Eksport Exports	100,6	100,3	101,5	101,6	103,1	121,6	106,6
Terms of trade	100,7	100,6	100,2	98,6	101,3	104,0	100,7

Spośród towarów importowanych najbardziej wzrosły (po 4,2%) ceny w następujących sekcjach SITC: żywność i zwierzęta żywe (w tym podrożało głównie mięso i przetwory mięsne – o 18,0%) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (w tym inny sprzęt transportowy – o 27,5%, a sprzęt i urządzenia telekomunikacyjne – o 7,6%). Znacznie wzrosły również ceny surowców niejadalnych, z wyjątkiem paliw – o 3,3%, w tym korka i drewna – o 10,2%.

Spadły natomiast ceny importowanych towarów w sekcjach SITC: napoje i tytoń – o 6,5%, oleje, tłuszcze i woski roślinne i zwierzęce – o 2,5% (w tym: oleje i tłuszcze roślinne, surowe, rafinowane lub frakcjonowane – o 2,9%) oraz paliwa mineralne, smary i materiały pochodne – o 3,1% (przede wszystkim gaz naturalny i produkowany – o 14,2%).

Wśród towarów eksportowanych wzrosły głównie ceny olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych – o 9,9%, w tym ceny olejów i tłuszczów zwierzęcych o 25,2%, a olejów i tłuszczów roślinnych surowych, rafinowanych lub frakcjonowanych – o 9,2%. Za eksportowane napoje i tytoń uzyskano ceny o 8,3% wyższe, a za chemikalia i produkty pokrewne – o 7,2%, w tym za tworzywa sztuczne przetworzone – o 9,5%. Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca eksportowano po cenach wyższych o 3,4%, w tym największy wzrost (po 6,8%) dotyczył cen przędzy włókienniczej, tkanin, artykułów przemysłowych, gdzie indziej niewymienionych oraz produktów z minerałów niemetalicznych, gdzie indziej niewymienionych. Ceny maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego wzrosły o 3,0%, różnych wyrobów przemysłowych o 2,6%, a żywności i zwierząt żywych – o 1,6%.

Z kolei spadek cen zaobserwowano w sekcjach: surowce niejadalne z wyjątkiem paliw o 2,0% i paliwa mineralne, smary i materiały pochodne o 0,5%.

Of the imported goods, the greatest price increase (4.2% each) in was recorded for the following sections of SITC: food and live animals (of which the most meat and meat preparations – by 18.0%), as well as machinery and transport equipment (including other transport equipment – by 27.5%, and telecommunication equipment by 7.6%). The prices of crude materials, inedible, except fuels also increased significantly – by 3.3%, including cork and wood – by 10.2%.

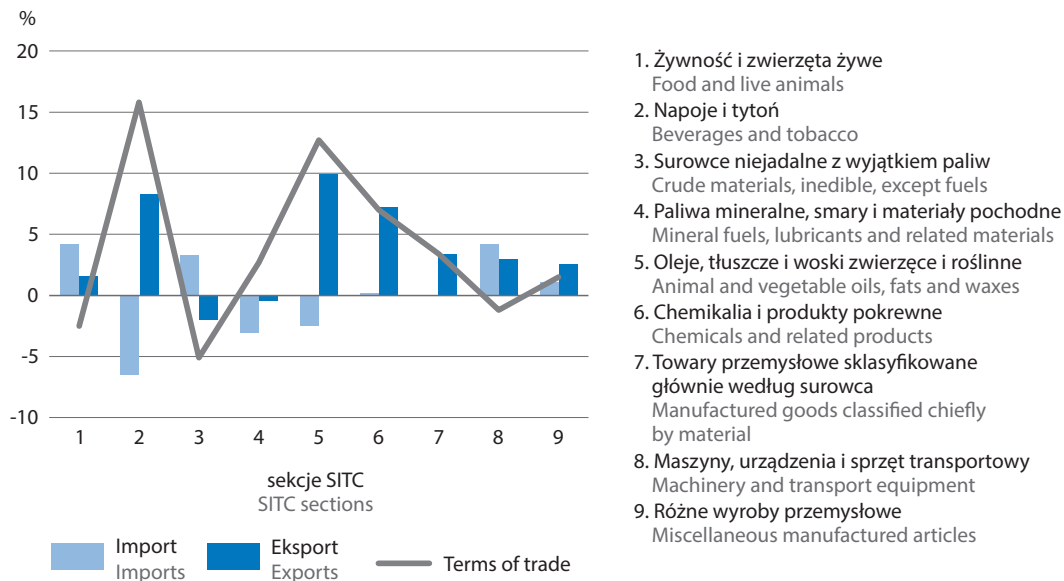
However, there was a decrease in prices of imported goods in the following SITC sections: beverages and tobacco – by 6.5%; animal and vegetable oils, fats and waxes – by 2.5% (including fixed vegetable fats and oils, crude, refined or fractionated – by 2.9%) and mineral fuels, lubricants and related materials – by 3.1% (mainly gas natural and manufactured – by 14.2%).

Among the exported goods, the price increase concerned mainly animal and vegetable oils, fats and waxes by 9.9%, including the prices of animal oils and fats by 25.2%, and fixed vegetable fats and oils, crude, refined or fractionated by 9.2%. The prices of exported beverages and tobacco were higher by 8.3%, and of chemicals and related products by 7.2%, including plastics in non-primary forms – 9.5%. Manufactured goods classified chiefly by material were exported at prices higher by 3.4%, including the largest increase (6.8%) in the prices of textile yarn, fabrics, made-up articles not elsewhere specified and products of non-metallic minerals not elsewhere specified. The prices of machinery and transport equipment increased by 3.0%, of miscellaneous manufactured articles by 2.6% and food and live animals by 1.6%.

In turn, a decrease in prices was observed in the following sections: crude materials, inedible, except fuels – by 2.0% and mineral fuels, lubricants and related materials by 0.5%.

Wykres 37. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 37. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2019 compared to the previous year

1. Żywność i zwierzęta żywe
Food and live animals
2. Napoje i tytoń
Beverages and tobacco
3. Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw
Crude materials, inedible, except fuels
4. Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne
Mineral fuels, lubricants and related materials
5. Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne
Animal and vegetable oils, fats and waxes
6. Chemikalia i produkty pokrewne
Chemicals and related products
7. Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca
Manufactured goods classified chiefly by material
8. Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy
Machinery and transport equipment
9. Różne wyroby przemysłowe
Miscellaneous manufactured articles

W odniesieniu do 2015 r. ceny transakcyjne towarów importowanych i eksportowanych były wyższe odpowiednio o 5,9% i 6,6%, a wskaźnik „terms of trade” wyniósł 100,7.

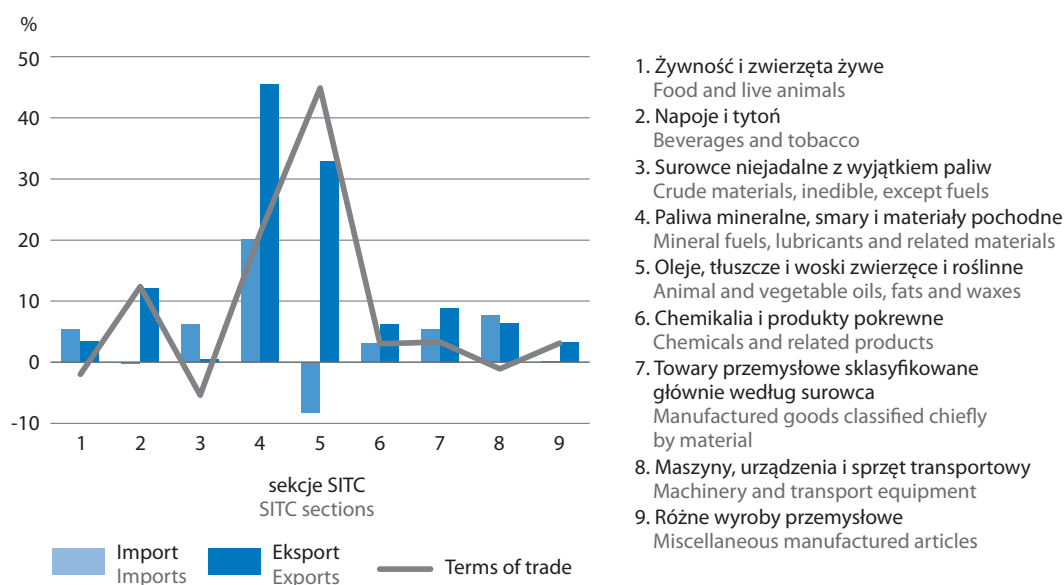
W imporcie znacząco wzrosły ceny paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (o 20,1%), maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 7,6%), surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw (o 6,2%), żywności i zwierząt żywych (o 5,5%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 5,4%) oraz chemikaliów i produktów pokrewnych (o 3,1%). W eksporcie wzrost odnotowano we wszystkich sekcjach SITC, w tym najbardziej wzrosły ceny paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (o 45,5%), olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych (o 32,9%), napojów i tytoniu (o 12,1%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 8,9%) oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 6,4%).

In comparison to 2015, the transaction prices of imported and exported goods were higher by 5.9% and 6.6%, respectively, and the terms of trade index reached 100.7.

In terms of imports, there was a significant increase in the prices of mineral fuels, lubricants and related materials (by 20.1%), machinery and transport equipment (by 7.6%), crude materials, inedible, except fuels (by 6.2%), food and live animals (by 5.5%), manufactured goods classified chiefly by material (by 5.4%) and chemicals and related products (by 3.1%). A growth of exports was recorded in all sections of SITC, including the most significant increase in the prices of mineral fuels, lubricants and related materials (by 45.5%), animal and vegetable oils, fats and waxes (by 32.9%), beverages and tobacco (by 12.1%), manufactured goods classified chiefly by material (by 8.9%) and machinery and transport equipment (by 6.4%).

Wykres 38. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do 2015 r.

Chart 38. Changes in transaction prices of foreign trade by SITC sections in 2019 compared to 2015

1. Żywność i zwierzęta żywe
Food and live animals
2. Napoje i tytoń
Beverages and tobacco
3. Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw
Crude materials, inedible, except fuels
4. Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne
Mineral fuels, lubricants and related materials
5. Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne
Animal and vegetable oils, fats and waxes
6. Chemikalia i produkty pokrewne
Chemicals and related products
7. Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca
Manufactured goods classified chiefly by material
8. Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy
Machinery and transport equipment
9. Różne wyroby przemysłowe
Miscellaneous manufactured articles

W obrotach towarowych z **krajami Unii Europejskiej** ceny transakcyjne towarów importowanych wzrosły o 2,4%, a eksportowanych o 2,9%.

In the trade of goods with **the EU member states**, the transaction prices of imported goods increased by 2.4% and exported goods – by 2.9%.

Tablica 24. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej

Table 24. Transaction price indices in foreign trade with the EU member states

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Import Imports	101,6	101,8	99,7	102,6	102,4	118,4	106,6
Eksport Exports	100,6	100,1	102,3	102,3	102,9	120,5	107,8
Terms of trade	99,0	98,3	102,6	99,7	100,5	101,8	101,1

W imporcie z krajów UE w porównaniu z 2018 r. najbardziej wyrosły ceny żywności i zwierząt żywych – o 6,4%, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 3,9%, paliw mineralnych, smarów oraz materiałów pochodnych – o 2,8%. Wzrost cen różnych wyrobów przemysłowych wyniósł 2,1%, a chemikaliów i produktów pokrewnych 1,1%. Obniżyły się natomiast ceny importowanych napojów i tytoniu o 9,1%, olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych – o 3,1%, a surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw o 2,5%.

In imports from the EU member states compared to 2018, the prices of food and live animals increased the most – by 6.4%, of machinery and transport equipment – by 3.9%, and mineral fuels, lubricants and related materials – by 2.8%. The price increase of 2.1% was observed for miscellaneous manufactured articles and by 1.1% for chemicals and related products. However, the prices of imported beverages and tobacco decreased by 9.1%, of animal and vegetable oils, fats and waxes by 3.1%, and crude materials, inedible, except fuels – by 2.5%.

Po cenach wyższych w porównaniu z 2018 r. eksportowano do UE oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne – o 8,8%, napoje i tytoń – o 8,4%, chemikalia i produkty pokrewne – o 7,4%, a towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca – o 3,0%.

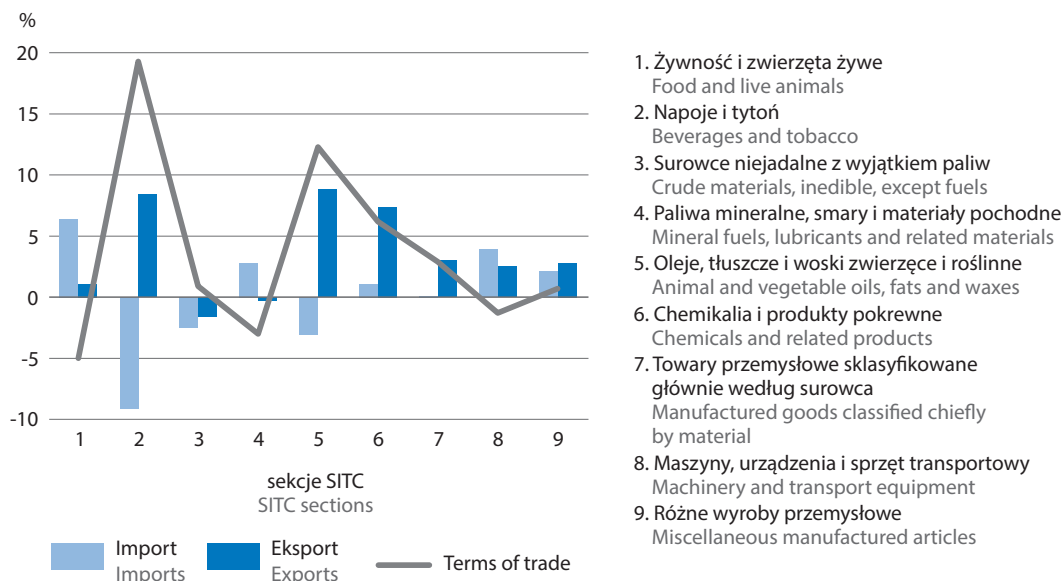
W wyniku wyższego wzrostu cen towarów eksportowanych niż importowanych nastąpiła poprawa wskaźnika „terms of trade” w handlu z krajami UE do poziomu 100,5 (wobec 99,7 w 2018 r.), w tym najbardziej w sekcjach: napoje i tytoń (119,3) oraz oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne (112,3). Niekorzystne relacje zmian cen towarów eksportowanych do importowanych odnotowano w sekcjach: żywność i zwierzęta żywe (95,0), paliwa mineralne, smary i materiały pochodne (97,0) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (98,7).

Higher prices compared to 2018 were recorded for exports to the EU, namely animal and vegetable oils, fats and waxes – by 8.8%, beverages and tobacco – by 8.4%, chemicals and related products – by 7.4%, and manufactured goods classified chiefly by material – by 3.0%.

As a result of higher growth of prices of exported goods than imported ones, the terms of trade index in trade with EU states improved to 100.5 (compared to 99.7 in 2018), most notably in the following sections: beverages and tobacco (119.3), and animal and vegetable oils, fats and waxes (112.3). The unfavourable ratios of changes in the prices of exported goods to imported goods were recorded in the following sections: food and live animals (95.0), mineral fuels, lubricants and related materials (97.0), and machinery and transport equipment (98.7).

Wykres 39. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 39. Changes in transaction prices of foreign trade with the EU member states by SITC sections in 2019 compared to the previous year

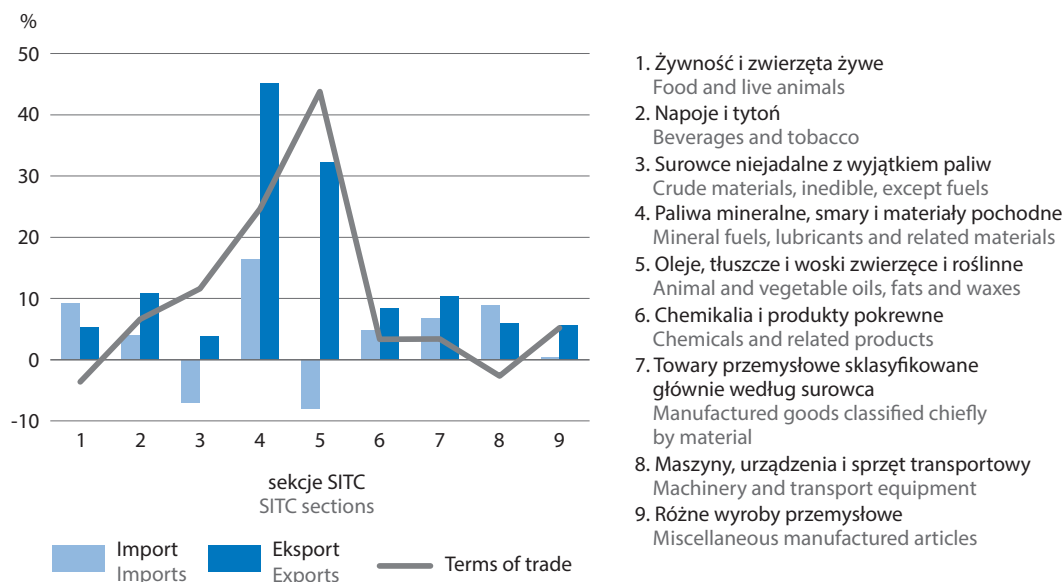

W odniesieniu do 2015 r. ceny w obrotach z krajami Unii Europejskiej wzrosły w imporcie o 6,6%, a w eksporcie o 7,8%. Wskaźnik „terms of trade” ukształtował się na poziomie 101,1.

In comparison to 2015, the trade prices with the EU member states increased in imports by 6.6% and in exports by 7.8%. The terms of trade index reached 101.1.

Wykres 40. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Unii Europejskiej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do 2015 r.

Chart 40. Changes in transaction prices of foreign trade with the EU member states by SITC sections in 2018 compared to 2015

1. Żywność i zwierzęta żywe
Food and live animals
2. Napoje i tytoń
Beverages and tobacco
3. Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw
Crude materials, inedible, except fuels
4. Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne
Mineral fuels, lubricants and related materials
5. Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne
Animal and vegetable oils, fats and waxes
6. Chemikalia i produkty pokrewne
Chemicals and related products
7. Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca
Manufactured goods classified chiefly by material
8. Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy
Machinery and transport equipment
9. Różne wyroby przemysłowe
Miscellaneous manufactured articles

W obrotach towarowych z **krajami Europy Środkowo-Wschodniej** ceny towarów importowanych obniżyły się o 2,9% w stosunku do roku poprzedniego (po wzroście o 15,6% w 2018 r.), a eksportowanych – wzrosły o 1,7% (po ich spadku o 0,2% w 2018 r.).

In the trade of goods with **the countries of Central and Eastern Europe**, the prices of imported goods decreased by 2.9% compared to the previous year (after an increase of 15.6% in 2018) and for exported goods increased by 1.7% (after a decrease of 0.2% in 2018).

Tablica 25. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej

Table 25. Transaction price indices in foreign trade with the Central and Eastern Europe countries

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100
Import Imports	73,1	81,9	117,7	115,6	97,1	108,2
Eksport Exports	96,3	98,7	101,4	99,8	101,7	101,6
Terms of trade	131,7	120,5	86,2	86,3	104,7	93,9

Jedyną sekcją SITC, w której odnotowano wzrost cen w imporcie z krajów Europy Środkowo-Wschodniej były surowce niejadalne z wyjątkiem paliw – o 10,4%. Spadły ceny we wszystkich pozostałych sekcjach, w tym zwłaszcza paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (o 5,4%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca o 4,4% oraz różnych wyrobów przemysłowych o 4,3%.

The only section of SITC where an increase in prices of imports from the countries of Central and Eastern Europe recorded, was crude materials, inedible, except fuels – by 10.4%. The prices fell in all other sections, including in particular mineral fuels, lubricants and related materials (by 5.4%), manufactured goods classified chiefly by material by 4.4% and miscellaneous manufactured articles by 4.3%.

Wzrost cen towarów eksportowanych dotyczył głównie olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych – o 18,8%, jak również chemikaliów i produktów pokrewnych – o 5,7% oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 3,4%.

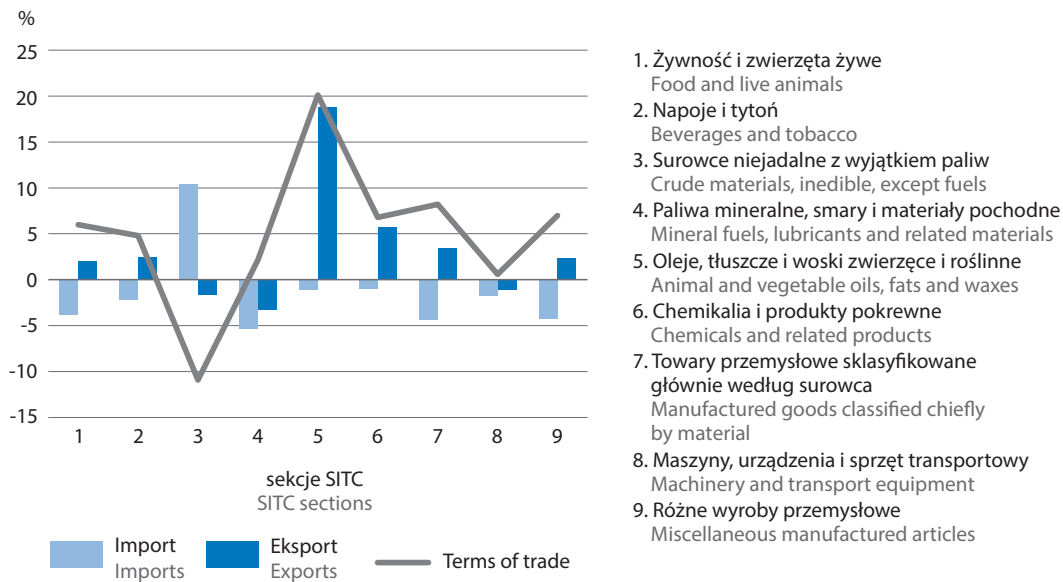
Większy wzrost cen towarów eksportowanych niż importowanych spowodował, że wskaźnik „terms of trade” ukształtował się na korzystnym poziomie 104,7 (86,3 w 2018 r.).

The increase in the prices of exported goods was driven by the rise in animal and vegetable oils, fats and waxes by 18.8%, chemicals and related products by 5.7% and manufactured goods classified chiefly by material by 3.4%.

The greater increase in the prices of exported goods than that of imported goods caused the terms of trade index to reach a favourable level of 104.7 (86.3 in 2018).

Wykres 41. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 41. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2019 compared to the previous year

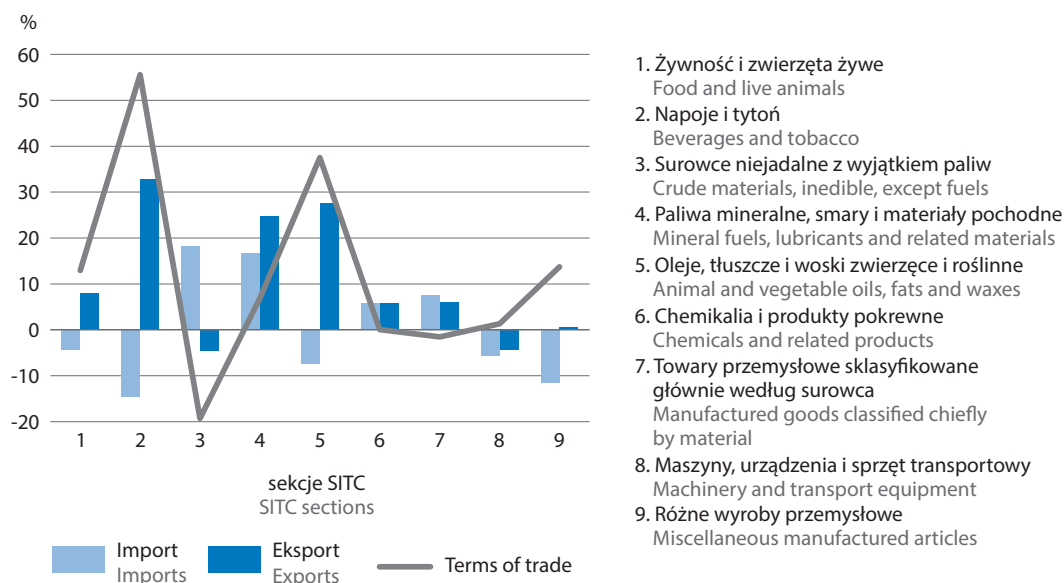

W odniesieniu do 2015 r. ceny w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej w imporcie wzrosły o 8,2%, a w eksporcie o 1,6%. Wskaźnik „terms of trade” w handlu z tymi krajami ukształtował się na poziomie 93,9.

In comparison to 2015, the trade prices with countries of the Central and Eastern Europe countries increased in terms of imports and exports, by 8.2% and 1.6%, respectively. The terms of trade index reached 93.9 in trade with those countries.

Wykres 42. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej według sekcji SITC w 2019 r. w stosunku do 2015 r.

Chart 42. Changes in transaction prices of foreign trade with the Central and Eastern Europe countries by SITC sections in 2019 compared to 2015

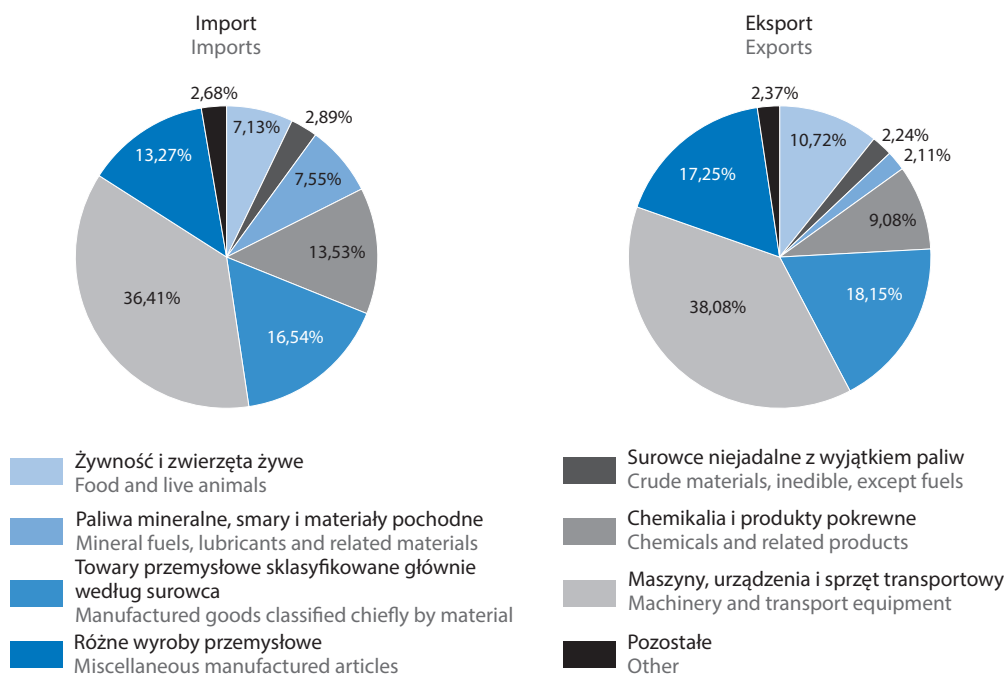

W 2019 r. największy udział w strukturze obrotów w cenach bieżących, zarówno w eksporcie jak i imporcie, miały towary z sekcji: maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy oraz towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca.

In 2019, the largest share in the structure of trade balance in current prices, both in exports and imports, was recorded in the following sections: machinery and transport equipment, and manufactured goods classified chiefly by material.

Wykres 43. Import i eksport według sekcji SITC w 2019 r.

Chart 43. Imports and exports by SITC sections in 2019

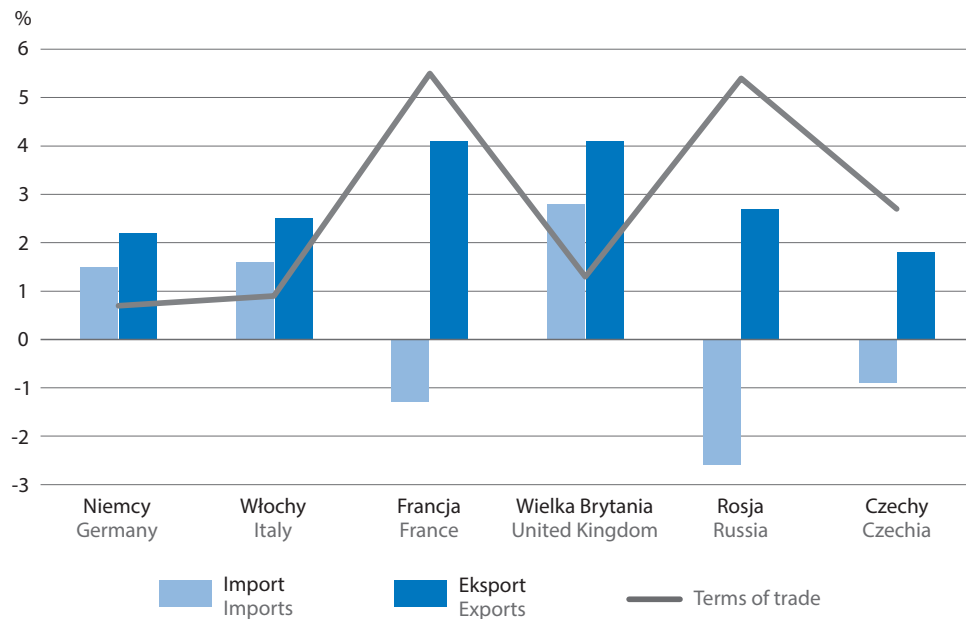

W 2019 r. w **wymianie towarowej z głównymi partnerami** polski handel zagraniczny odnotował korzystne relacje cenowe. Wskaźnik „terms of trade” w obrotach z Niemcami wyniósł 100,7, Włochami – 100,9, Francją – 105,5, Wielką Brytanią – 101,3, Rosją – 105,4, a z Czechami – 102,7.

In 2019, Polish foreign trade recorded favourable price ratios in the **trade of goods with major partners**. The terms of trade index in trade with Germany reached 100.7, Italy – 100.9, France – 105.5, the UK – 101.3, Russia – 105.4 and with Czechia – 102.7.

Wykres 44. Zmiany cen transakcyjnych w handlu zagranicznym według głównych partnerów w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 44. Changes in transaction prices of foreign trade by major partners in 2019 compared to the previous year

W 2019 r. **cenę importu towarów według kierunków ich przeznaczenia** wzrosły o 1,8% (przed rokiem wzrost o 3,0%). Najbardziej podwyższono ceny towarów konsumpcyjnych (o 4,9%), w tym głównie samochodów osobowych (o 6,4%), a także dóbr inwestycyjnych (o 1,9%), w tym głównie cen środków transportu przemysłowego (o 3,0%). Obniżyły się natomiast ceny towarów na zużycie pośrednie – o 0,2%. W tej grupie towarów najbardziej spadły ceny paliw i smarów, nieprzetworzonych (o 3,9%).

In 2019, the **prices of imported goods by destination** increased by 1.8% (compared to 3.0% the year before). The prices of consumer goods increased the most (by 4.9%), including chiefly passenger motor cars (by 6.4%), as well as capital goods (by 1.9%), including chiefly the prices of industrial transport equipment (by 3.0%). The prices of intermediate goods decreased by 0.2%. In this group of goods, the prices of primary fuels and lubricants, fell the most (by 3.9%).

Tablica 26. Wskaźniki cen importu według kierunków przeznaczenia

Table 26. Price indices of imports by end-use

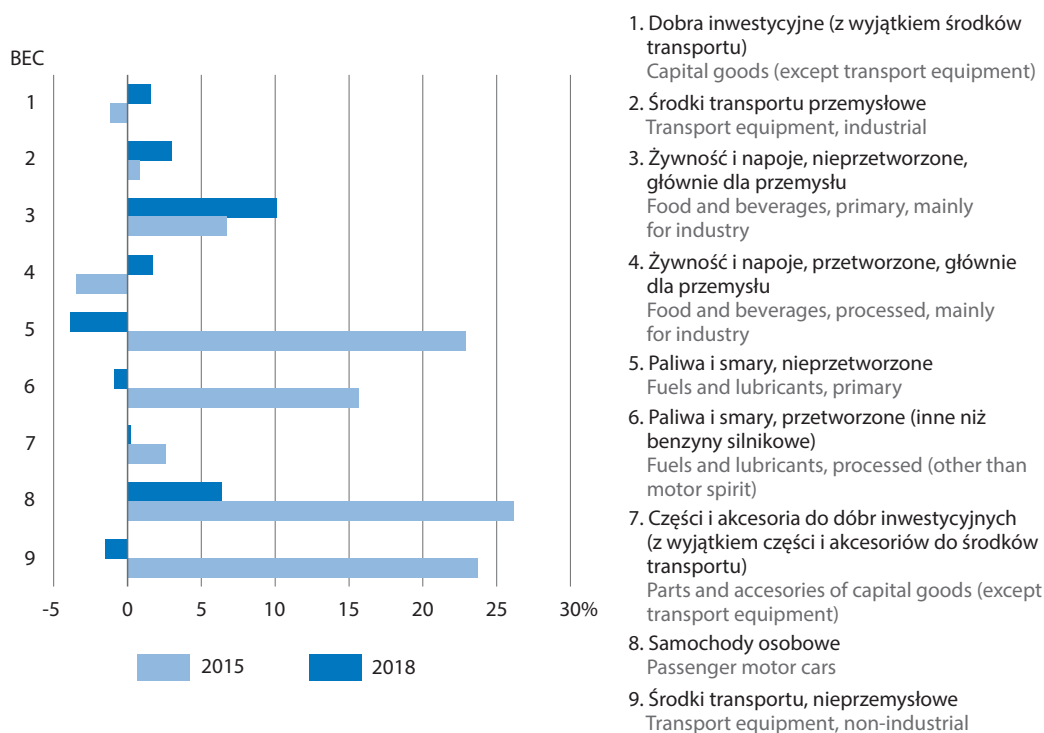
Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
Ogółem Total	99,9	99,7	101,3	103,0	101,8	116,9	105,9
Dobra inwestycyjne Capital goods	108,2	100,5	97,9	98,9	101,9	117,1	99,1
Zużycie pośrednie Intermediate goods	94,3	97,9	104,1	105,4	99,8	112,7	107,2
Towary konsumpcyjne Consumption goods	108,4	104,5	98,5	99,8	104,9	129,1	107,7

W porównaniu z 2015 r. wzrosły ceny importowanych towarów z przeznaczeniem na zużycie pośrednie (o 7,2%) i konsumpcję (o 7,7%), natomiast spadły nieznacznie ceny dóbr inwestycyjnych (o 0,9%). Najszybciej rosły ceny paliw i smarów, przetworzonych (innych niż benzyny silnikowe) i nieprzetworzonych (odpowiednio o 22,9% i 15,6%), samochodów osobowych (o 26,2%) i środków transportu, nieprzemysłowych (o 23,7%). Niższe niż w 2015 r. o 1,2% były ceny w kategorii: dobra inwestycyjne (oprócz środków transportu), części, akcesoria.

Compared to 2015, the prices of imported intermediate goods increased (by 7.2%) and consumption goods (by 7.7%), while the prices of capital goods slightly decreased (by 0.9%). The fastest growth was observed in the prices of processed (other than motor spirit) and primary fuels and lubricants (by 22.9% and 15.6% respectively), passenger motor cars (by 26.2%) and non-industrial transport equipment (by 23.7%). The prices in category: capital goods (except transport equipment) and parts and accessories thereof, were lower by 1.2% if compared to 2015.

Wykres 45. Zmiany cen importu według wybranych kierunków przeznaczenia w 2019 r. w stosunku do 2015 r. i 2018 r.

Chart 45. Changes in prices of imports by selected end-use in 2019 compared to 2015 and 2018

W 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły ceny rozdysponowania eksportu we wszystkich głównych kategoriach ekonomicznych (BEC), najwyżej podrożały towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione – o 4,2%. W imporcie największy wzrost cen zanotowano również w kategorii towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione – o 5,4%, natomiast najbardziej obniżyły się ceny paliw i smarów – o 3,0%.

In 2019, compared to the previous year, the prices of exports distribution in all Broad Economic Categories (BEC) increased, with the highest growth in consumer goods not elsewhere specified by 4.2%. In imports, the highest increase was also recorded in consumer goods not elsewhere specified – by 5.4%, while fuel and lubricant prices decreased the most – by 3.0%.

Tablica 27. Wskaźniki cen importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych (BEC)

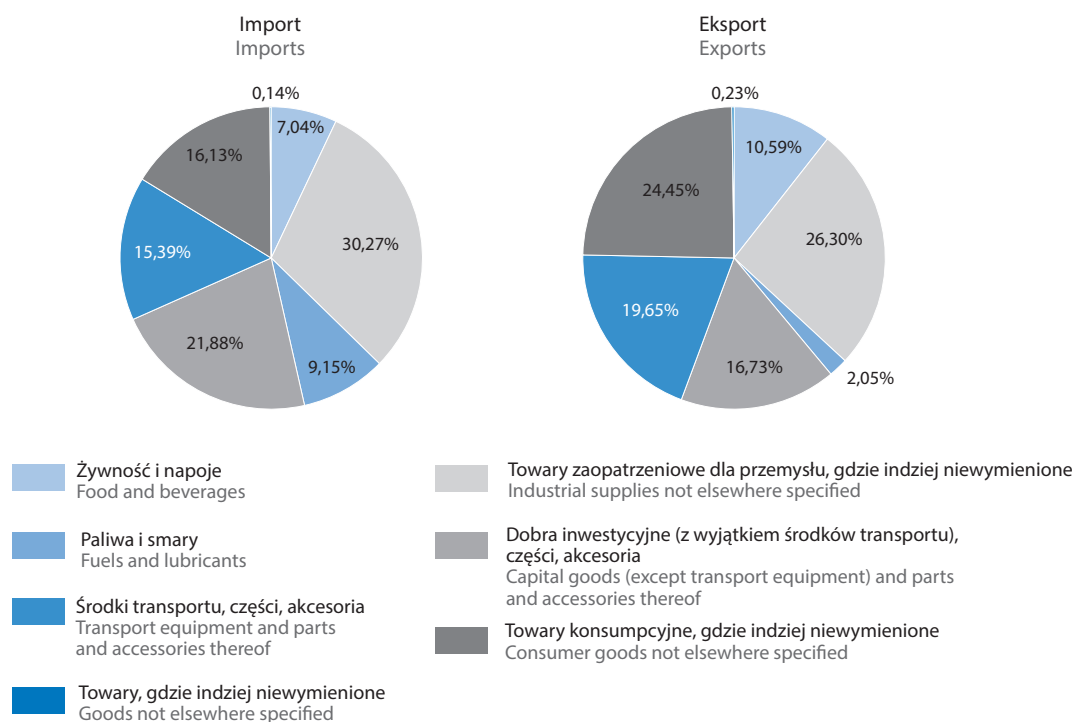
Table 27. Price indices of imports and exports by Broad Economic Categories (BEC)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100		previous year=100		2010=100	2015=100	
Import Imports	99,9	99,7	101,3	103,0	101,8	116,9	105,9
Żywność i napoje Food and beverages	101,4	105,3	100,7	95,4	103,2	119,7	104,3
Towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej niewymienione Industrial supplies not elsewhere specified	99,8	98,2	103,4	103,5	98,9	112,0	103,9
Paliwa i smary Fuels and lubricants	65,8	82,5	123,6	121,5	97,0	101,8	120,2
Dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu), części, akcesoria Capital goods (except transport equipment) and parts and accessories thereof	109,6	101,3	98,2	100,0	101,0	115,6	100,5
Środki transportu, części, akcesoria Transport equipment and parts and accessories thereof	103,2	106,3	98,0	103,7	105,1	129,0	113,6
Towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione Consumer goods not elsewhere specified	110,8	102,9	97,2	99,0	105,4	126,1	104,3
Eksport Exports	100,6	100,3	101,5	101,6	103,1	121,6	106,6
Żywność i napoje Food and beverages	99,3	101,4	99,9	99,9	101,9	116,8	102,2
Towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej niewymienione Industrial supplies not elsewhere specified	99,6	99,1	102,9	103,4	102,2	120,8	107,8
Paliwa i smary Fuels and lubricants	78,8	91,7	141,9	111,2	101,7	112,4	147,2
Dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu), części, akcesoria Capital goods (except transport equipment) and parts and accessories thereof	104,4	96,5	98,1	104,7	103,3	127,6	102,5
Środki transportu, części, akcesoria Transport equipment and parts and accessories thereof	102	107,2	102,0	99,5	103,6	130,8	112,7
Towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione Consumer goods not elsewhere specified	103,3	99,0	99,7	99,6	104,2	116,4	102,4

W 2019 r. struktura rozdysponowania importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych (w cenach bieżących) kształtowała się na podobnym poziomie jak w poprzednim roku. Największy udział miała kategoria towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej nie wymienione, choć jej udział nieco się obniżył w stosunku do 2018 r. (w eksporcie o 0,6 p. proc., a w imporcie – o 1,7 p. proc.). Wzrósł natomiast udział, zarówno w eksporcie, jak i w imporcie, w sekcji dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu), części i akcesoria (odpowiednio o 0,4 p. proc. i 0,5 p. proc.).

In 2019, the distribution structure of imports and exports according to BEC (in current prices) was at a level similar to the previous year. The greatest share was held by industrial supplies not elsewhere specified, however, it decreased slightly compared to the year 2018 (by 0.6 percentage points in exports and by 1.7 percentage points in imports). On the other hand, the share of capital goods (except for transport equipment) and parts and accessories thereof increased both in exports and imports by 0.4 percentage points and 0.5 percentage points, respectively.

Wykres 46. Rozdysponowanie importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych w 2019 r.
Chart 46. Distribution of imports and exports by broad economic categories in 2019

W 2019 r. odnotowano wzrost cen importu produktów przemysłowych według PKWiU o 0,4% (o 1,7% w 2018 r.), a eksportu – o 0,9% (o 1,0% w 2018 r.). Po wysokich podwyżkach w dwóch poprzednich latach, produkty górnictwa i wydobywania importowano w 2019 r. po cenach tylko nieznacznie wyższych niż w 2018 r. – o 0,2%. Ceny eksportu w tej sekcji były w 2019 r. wyższe o 5,3% niż w roku poprzednim (10,2% w 2018 r.).

In 2019, an increase of 0.4% (1.7% in 2018) was observed in prices of imports of industrial products according to PKWiU (Polish Classification of Goods and Services). In 2019, after sharp increases in the two previous years, mining and quarrying products were imported at prices only slightly higher than in 2018 – by 0.2%. In 2019, prices of exports in this section were 5.3% higher than in the previous year (10.2% in 2018).

Tablica 28. Wskaźniki cen importu i eksportu produktów przemysłowych według PKWiU
 Table 28. Price indices of imports and exports of industrial products by PKWiU

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2010=100	2015=100	
IMPORT IMPORTS							
Przemysł Industry	96,9	100,8	102,9	101,7	100,4	115,3	105,9
w tym: of which:							
Produkty górnictwa i wydobywania Mining and quarrying products	71,0	100,1	121,0	120,8	100,2	158,9	146,6
Produkty przetwórstwa przemysłowego Manufactured products	99,8	100,7	101,5	100,3	100,2	111,1	102,7
EKSPORT EXPORTS							
Przemysł Industry	99,1	101,0	101,5	101,0	100,9	113,7	104,4
w tym: of which:							
Produkty górnictwa i wydobywania Mining and quarrying products	96,6	97,5	127,1	110,2	105,3	143,2	143,7
Produkty przetwórstwa przemysłowego Manufactured products	99,2	101,0	101,3	100,9	100,8	113,3	104,0

W imporcie najbardziej wzrosły ceny w działach PKWiU: pozostałe produkty górnictwa i wydobywania (o 5,8%) oraz rudy metali (o 3,1%). Spadły natomiast ceny m.in. węgla kamiennego i węgla brunatnego (liqnit) (o 3,7%), metali (o 1,6%), wyrobów tytoniowych (o 1,5%) oraz ropy naftowej i gazu ziemnego (o 0,8%).

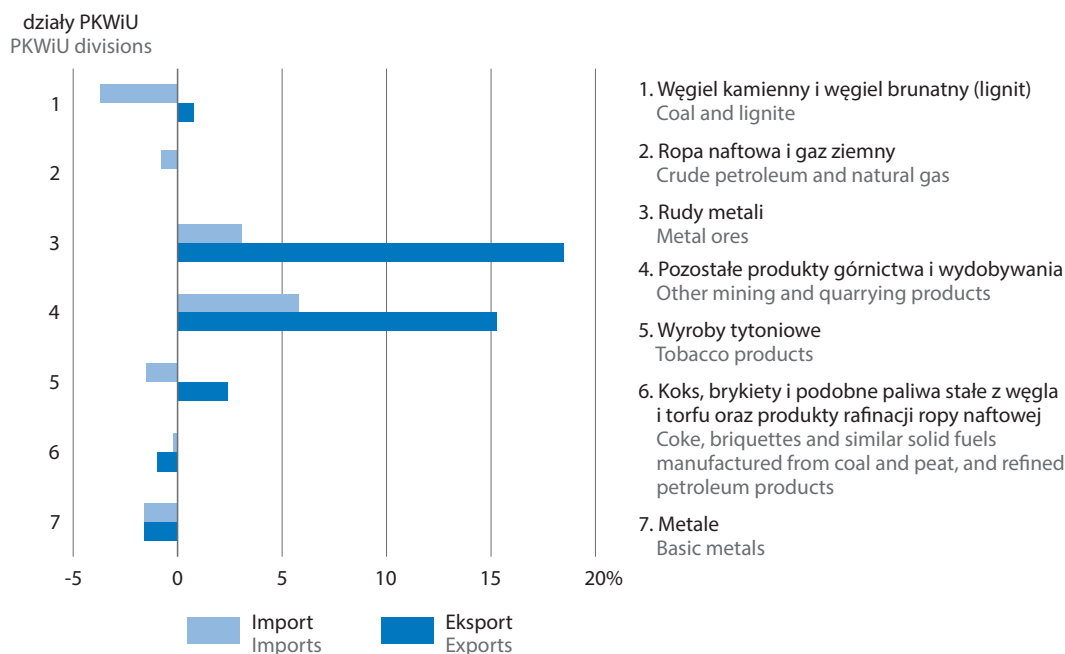
Wśród towarów eksportowanych największy wzrost cen dotyczył rud metali (o 18,5%) oraz pozostałych produktów górnictwa i wydobywania (o 15,3%). Niższe ceny uzyskiwali eksporterzy metali (o 1,6%), jak również koksu, brykietów i podobnych paliw stałych z węgla i torfu oraz produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,0%).

In imports, prices according to PKWiU increased the most in the following sections: other mining and quarrying products (by 5.8%) and metal ores (by 3.1%). There was a decrease in prices of coal and lignite (by 3.7%), basic metals (by 1.6%), tobacco products (by 1.5%), and crude petroleum and natural gas (by 0.8%).

Among the exported goods, the highest price increase concerned metal ores (by 18.5%), and other mining and quarrying products (by 15.3%). Lower prices were recorded for exporters of basic metals (by 1.6%) and coke, briquettes and similar solid fuels from coal and peat and refined petroleum products (by 1.0%).

Wykres 47. Zmiany cen importu i eksportu dla wybranych działów PKWiU w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 47. Changes in prices of imports and exports for selected PKWiU divisions in 2019 compared to the previous year

W 2019 r. w odniesieniu do 2015 r. ceny produktów przemysłowych były wyższe zarówno w imporcie (o 5,9%), jak i eksporcie (o 4,4%).

W imporcie, znacznie więcej niż w 2015 r. należało płacić za ropę naftową (o 52,0%), rudy metali (o 34,5%), koks, brykiety i podobne paliwa stałe z węgla i torfu oraz produkty rafinacji ropy naftowej (o 28,4%), węgiel kamienny i brunatny (o 9,1%) oraz metale (o 10,7%). Zanotowano natomiast w tym okresie spadek cen wyrobów tytoniowych (o 10,0%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 6,7%) oraz podstawowych substancji farmaceutycznych, leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (o 1,7%).

Spośród towarów eksportowanych, największy wzrost cen dotyczył rud metali (o 68,0%), węgla kamiennego i brunatnego (o 43,6%), koksu, brykietów i podobnych paliw stałych z węgla i torfu oraz produktów rafinacji ropy naftowej (o 24,3%), wyrobów tytoniowych (o 11,1%) oraz metali (o 8,0%). Obniżyły się natomiast ceny eksportowanych podstawowych substancji farmaceutycznych, leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (o 2,8%).

In 2019, in comparison to 2015, the prices of industrial products were higher both in imports (by 5.9%) and exports (by 4.4%).

In imports, much higher prices were recorded for crude petroleum (by 52.0%), metal ores (by 34.5%), and coke, briquettes and similar solid fuels from coal and peat and refined oil products (by 28.4%), coal and lignite (by 9.1%) and basic metals (by 10.7%), compared to 2015. However, there was a decrease in the prices of tobacco products (by 10.0%), computers, electronic and optical products (by 6.7%), and basic pharmaceutical products, medicaments and other pharmaceutical preparations (by 1.7%).

Of the exported goods, the largest price increase concerned metal ores (68.0%), coal and lignite (43.6%), coke, briquettes and similar solid fuels from coal and peat and refined petroleum products (24.3%), tobacco products (11.1%) and basic metals (8.0%). However, the prices of exported basic pharmaceutical products, medicaments and other pharmaceutical preparations decreased (by 2.8%).

Rozdział 7

Chapter 7

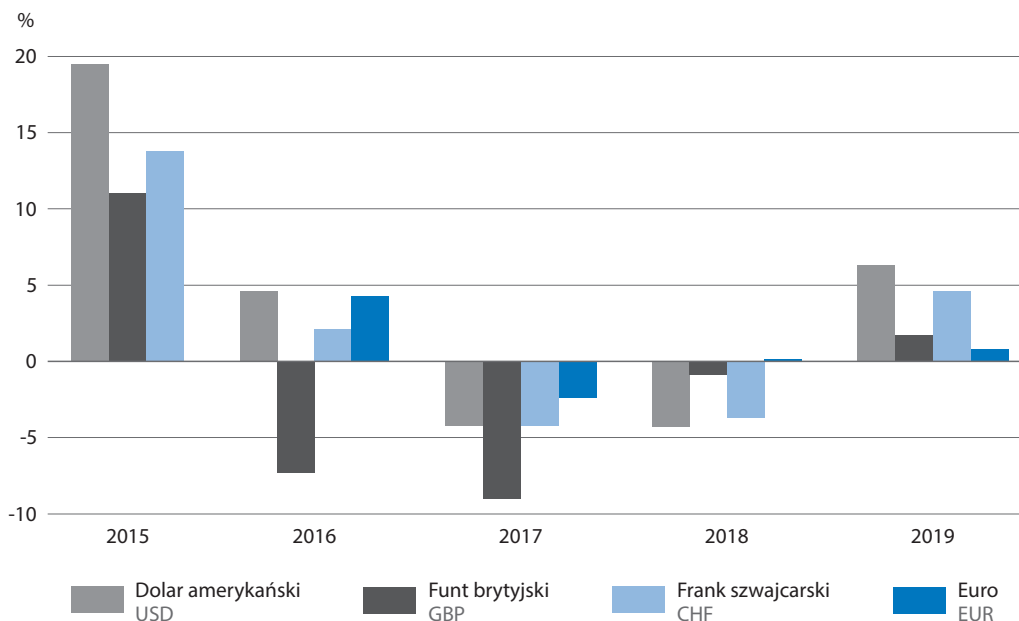
Kursy walut

Exchange rates

Po obserwowanym w latach 2017–2018 umocnieniu waluty krajowej, w 2019 r. złoty stracił na wartości wobec ważniejszych walut obcych, w tym dolara amerykańskiego, franka szwajcarskiego i funta brytyjskiego. Pogłębiła się, obserwowana w poprzednim roku deprecjacja złotego wobec euro i utrzymała się wobec korony czeskiej. Osłabienie waluty krajowej sprzyjało polskim eksporterom, przyczyniając się do uzyskania dodatniego salda obrotów w handlu zagranicznym.

After the strengthening of the national currency observed in 2017–2018, in 2019 the Polish zloty lost its value against major foreign currencies, including the US dollar, Swiss franc and the British pound. The depreciation of the zloty against the euro, which could be observed last year, deepened and it continued against the Czech koruna. The weakening of the national currency was beneficial for the Polish exporters, contributing to a positive balance of foreign trade.

Wykres 48. Zmiany niektórych kursów walut obcych^a w NBP w stosunku do roku poprzedniego
Chart 48. Changes in exchange rates of some foreign currencies^a in NBP compared to the previous year

a Na podstawie kursów walut wyrażonych w złotych.

a Based on the exchange rates expressed in PLN.

Źródło: Na podstawie danych NBP.

Source: Based on NBP data.

W 2019 r. kurs dolara amerykańskiego względem waluty krajowej wzrósł o 6,3%, a kurs franka szwajcarskiego odpowiednio o 4,6%, podczas gdy w ostatnich dwóch latach notowano ich spadek. Podobne tendencje obserwowano w przypadku kursu funta brytyjskiego, który po trzech latach osłabienia umocnił się wobec złotego (wzrost kursu o 1,7%). W 2019 r. wyższy w odniesieniu do waluty krajowej był także kurs rubla rosyjskiego (o 2,9% wobec spadku o 11,0% w roku poprzednim). Po sześciu latach obniżania się, wyraźnie wzrósł również kurs hrywny ukraińskiej względem złotego (o 12,3%). W trzecim z kolei roku, choć wolniej niż w poprzednich latach, złoty umocnił się wobec korony szwedzkiej (o 2,2% wobec 6,0%).

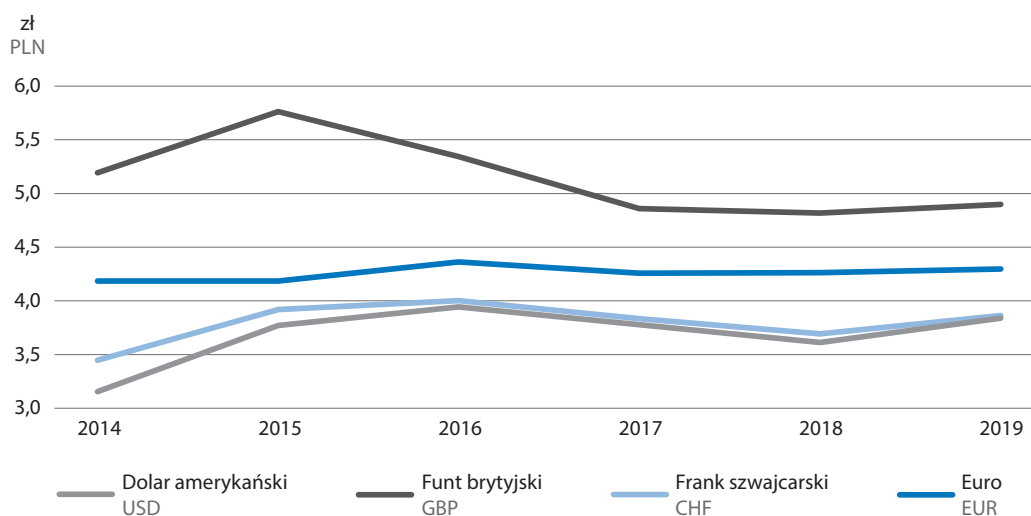
In 2019, the exchange rate of the US dollar against the national currency increased by 6.3% and the exchange rate of the Swiss franc by 4.6%, respectively, while during the previous two years a decrease was recorded. Similar trends were observed in the case of the British pound which after three years of weakening strengthened against the Polish zloty (an increase of 1.7% in exchange rate increase by 1.7%). In 2019, the exchange rate of the Russian rouble was also higher in relation to the national currency (by 2.9% against a decrease by 11.0% in the previous year). After six years of decline, the exchange rate of the Ukrainian hryvnia against the Polish zloty also increased significantly (by 12.3%). In the third consecutive year, although slower than in the previous years, the Polish zloty strengthened against the Swedish krona (by 2.2% against 6.0%).

Tablica 29. Wskaźniki kursów niektórych walut obcych (wyrażonych w zł) w NBP
Table 29. Indices of exchange rates of some foreign currencies (expressed in PLN) in NBP

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				2010 = = 100	2015 = = 100	
Dolar amerykański USD	119,5	104,6	95,8	95,7	106,3	127,3	101,8
Funt brytyjski GBP	111,0	92,7	91,0	99,1	101,7	105,2	85,0
Frank szwajcarski CHF	113,8	102,1	95,8	96,3	104,6	133,4	98,6
Euro EUR	100,0	104,3	97,6	100,1	100,8	107,6	102,7
Korona szwedzka SEK	97,2	103,1	95,9	94,0	97,8	97,0	90,8
Korona czeska CZK	100,9	105,2	100,2	102,8	100,7	105,9	109,1
Hrywna ukraińska UAH	64,4	88,5	92,0	93,6	112,3	39,3	85,5
Rubel rosyjski RUB	74,8	95,0	109,6	89,0	102,9	59,8	95,5

Źródło: Na podstawie danych NBP.
Source: Based on NBP data.

Wykres 49. Kursy niektórych walut obcych w NBP
 Chart 49. Exchange rates of some foreign currencies in NBP

Źródło: NBP.
 Source: NBP.

W latach 2015–2019 wartość złotego wzrosła względem większości walut obcych, w tym najbardziej wobec funta brytyjskiego (o 15,0%) i hrywny ukraińskiej (o 14,5%). Deprecjację złotego obserwowano natomiast w odniesieniu do korony czeskiej, euro i dolara amerykańskiego (odpowiednio o: 9,1%, 2,7% i 1,8%).

In the period of 2015–2019 the value of the Polish zloty increased against the majority of foreign currencies, of which the most vs. GBP (by 15.0%) and UAH (by 14.5%). The depreciation of the Polish zloty was observed against CZK, EUR and USD (by 9.1%, 2.7% and 1.8%, respectively).

Rozdział 8

Chapter 8

Relacje cen

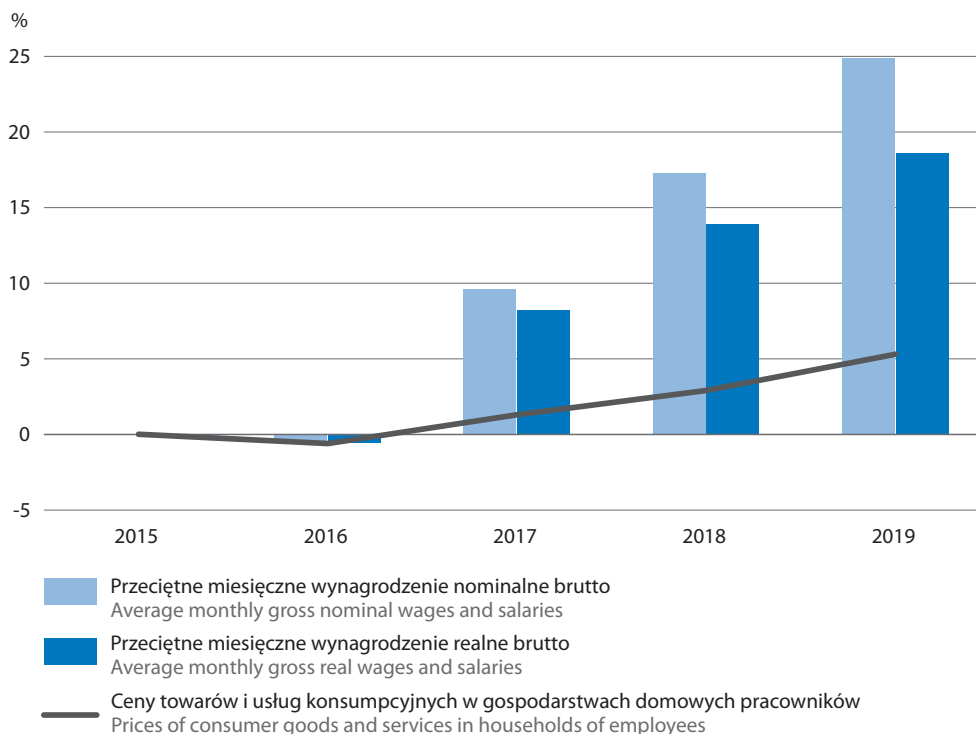
Price relations

W 2019 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez gospodarstwa domowe pracowników wzrosły o 2,3%, podczas gdy przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw – o 6,5% (w 2018 r. odpowiednio o: 1,6% i 7,1%). Nasilenie dynamiki cen konsumpcyjnych, przy obserwowanym jednocześnie wolniejszym niż przed rokiem wzroście przeciętnych wynagrodzeń, wpłynęło na spowolnienie tempa wzrostu siły nabywczej płac (4,1% wobec 5,4%).

In 2019, the prices of consumer goods and services purchased by employees' households increased by 2.3%, while the average monthly gross nominal remuneration in the enterprise sector increased by 6.5% (in 2018 by 1.6% and 7.1%, respectively) The intensification of consumer price dynamics, with the simultaneous slower increase in the average wages and salaries than a year ago, resulted in a slowdown in the growth rate of remuneration purchasing power (4.1% against 5.4%).

Wykres 50. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych pracowników oraz wynagrodzeń nominalnych i realnych w sektorze przedsiębiorstw w stosunku do 2015 r.

Chart 50. Changes in prices of consumer goods and services in households of employees and in nominal and real wages and salaries in the enterprise sector compared to 2015

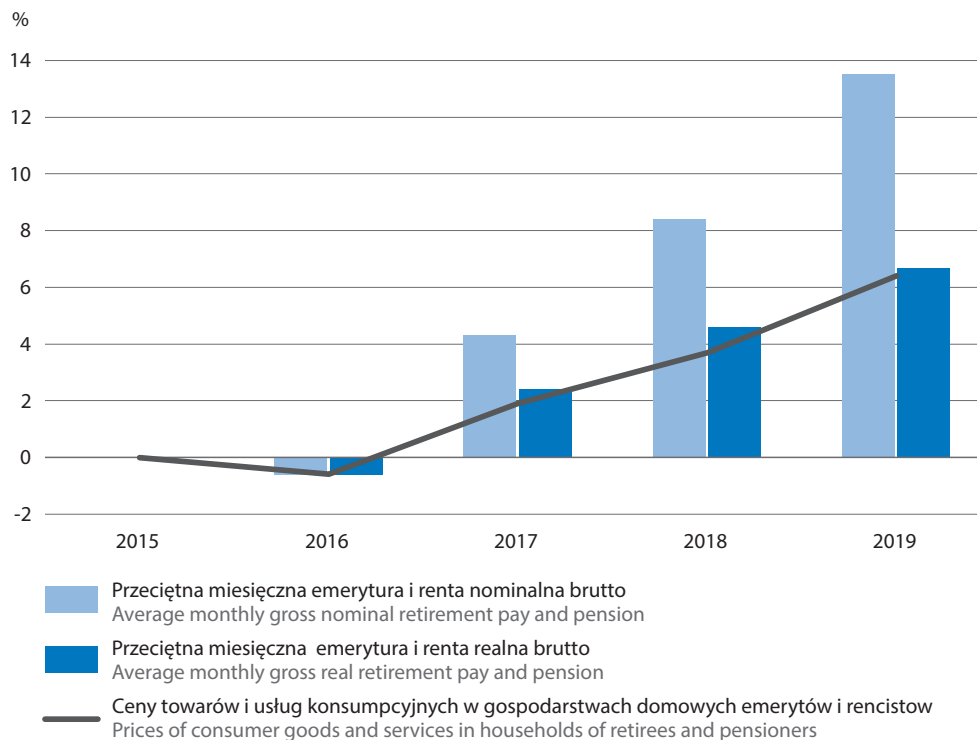

Szybszy wzrost przeciętnych nominalnych emerytur i rent brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (o 4,7%) niż cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez emerytów i rencistów (o 2,6%), wpłynął na zwiększenie siły nabywczej tych świadczeń o 2,0% (w 2018 r. o 2,1%).

The faster growth in average gross nominal retirement and other pensions from the non-agricultural social security system (by 4.7%) than the growth in the prices of consumer goods and services purchased by retirees and pensioners (by 2.6%) resulted in an increase in the purchasing power of these benefits by 2.0% (in 2018 by 2.1%).

Wykres 51. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów oraz emerytur i rent z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w stosunku do 2015 r.

Chart 51. Changes in prices of consumer goods and services in households of retirees and pensioners and in retirement pay and pensions from non-agricultural social security system compared to 2015

W 2019 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost cen detalicznych większości artykułów żywnościowych, w tym cen chleba. Wolniejszy wzrost cen m.in. mięsa wołowego z kością (rostbef), kiełbasy suchej, filetów z morszczuka, szynki wieprzowej gotowanej, kurcząt patroszonych, sera twarogowego półtłustego, sera dojrzewającego, ryżu i makaronu jajecznego niż cen chleba, sprawił, że za równowartość ceny 1 kg tych artykułów można było nabyć mniej chleba pszenno-żytniego. Spadek cen detalicznych m.in. masła o zawartości tłuszczu ok. 82,5% i mleka krowiego o zawartości tłuszczu 3-3,5% również wpłynął na obniżenie poziomu relacji ich cen do cen chleba. Szybszy wzrost cen cukru białego kryształ oraz mięsa wieprzowego bez kości (łopatka) niż cen chleba umożliwił natomiast nabycie większej ilości chleba pszenno-żytniego za równowartość ceny 1 kg tych produktów. Na niezmiennym poziomie, wynikającym z podobnego tempa wzrostu cen, utrzymała się relacja ceny mąki pszennej do ceny chleba.

In 2019, the increase in retail prices of most food products, including bread, observed for several years has continued. The slower increase in the price of bone-in beef (roast beef), dry sausage, hake fillets, boiled pork ham, disembowelled chicken, semi-fat cottage cheese, ripening cheese, rice, and egg pasta than in the price of bread caused that less wheat-rye bread could be bought for the equivalent of 1 kg of these articles. The decrease in retail prices of e.g. butter with fat content of about 82.5% and cow's milk with fat content of 3-3.5% has also reduced the level of their price ratio to bread prices. The faster increase in the price of white crystallised sugar and boneless pork (meet) than in the price of bread caused that more wheat-rye bread could be bought for the equivalent of 1 kg of these products. The ratio between the price of wheat flour and the price of bread remained unchanged due to a similar rate of price increase.

Tablica 30. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen chleba
 Table 30. Relations between retail prices of selected foodstuffs and retail prices of bread

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
	cena chleba pszenno-żytniego, 0,5 kg = 1,00 price of wheat-rye bread, 0.5 kg = 1.00				
Mąka pszenna – 1 kg Wheat flour – kg	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1 kg Beef meat, bone-in (sirloin) – kg	11,8	11,8	12,1	11,8	10,7
Mięso wieprzowe bez kości (łopatka) – 1 kg Pork meat, boneless (shoulder) – kg	5,5	5,6	6,0	5,4	5,6
Kurczęta patroszone – 1 kg Chicken, gutted – kg	3,2	3,1	3,1	3,0	2,8
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg Pork ham, cooked – kg	11,0	11,1	11,3	11,1	10,7
Mleko krowie o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – 1 l Cow's milk, fat content 3–3.5%, sterilized – l	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg Semi-fat cottage cheese – kg	6,0	6,0	5,9	5,6	5,2
Ser dojrzewający – 1 kg Maturing cheese – kg	8,7	8,2	9,3	8,6	7,9
Masło o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – 200 g Butter, fat content about 82.5% – 200 g	1,9	1,9	2,6	2,7	2,2
Cukier biały kryształ – 1 kg White sugar, granulated – kg	1,0	1,3	1,3	0,9	1,0

a W litrach.

a In litres.

W 2019 r. wzrost cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych, przy nieznacznym spadku ceny skupu pszenicy wpłynął na pogorszenie poziomu relacji ich cen. Cena detaliczna 1 kg mąki pszennej odpowiadała cenie skupu 3,79 kg pszenicy, a cena 0,5 kg chleba pszenno-żytniego – cenie 3,69 kg pszenicy (w 2018 r. odpowiednio: 3,42 kg i 3,29 kg). Cena detaliczna 0,4 kg makaronu jajecznego stanowiła natomiast równowartość ceny 5,92 kg pszenicy w skupie (w 2018 r. – 5,45 kg).

Podobną tendencję, wynikającą ze wzrostu ceny detalicznej i jednoczesnego spadku ceny skupu, notowano także w relacji ceny mięsa wołowego z kością (rostbef) do ceny żywca rzeźnego wołowego.

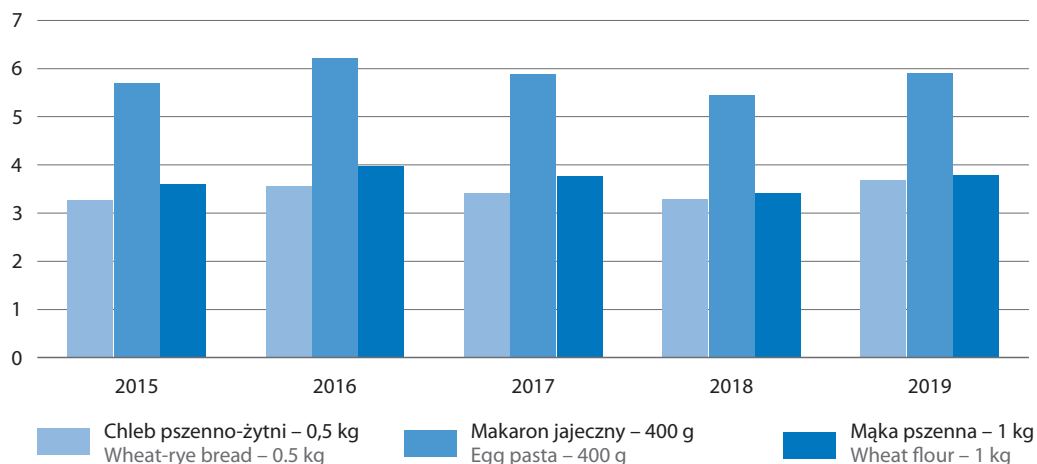
Na skutek szybszego wzrostu ceny detalicznej niż ceny skupu, na wyższym poziomie kształtowała się również relacja ceny cukru białego kryształ do ceny buraków cukrowych.

In 2019, the increase in retail prices of selected foodstuffs, with a slight decrease in the procurement price of wheat, resulted in a deterioration in the level of their price ratios. The retail price of 1 kg of wheat flour corresponded to the procurement price of 3.79 kg of wheat and the price of 0.5 kg of wheat-rye bread corresponded to the price of 3.69 kg of wheat (in 2018, it was 3.42 kg and 3.29 kg, respectively). The retail price of 0.4 kg of egg pasta was equivalent to the price of 5.92 kg of wheat (in 2018 – 5.45 kg) in procurement.

A similar trend, resulting from an increase in the retail price and a simultaneous decrease in the price in procurement, was also noted in the ratio between the price of bone-in beef (sirloin) and the price of cattle for slaughter.

As a result of a faster increase in the retail price than the procurement price, the ratio between the price of white granulated sugar and the price of sugar beet was also at a higher level.

Wykres 52. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen skupu 1 kg pszenicy
 Chart 52. Relations between retail prices of selected foodstuffs and procurement prices of kg of wheat

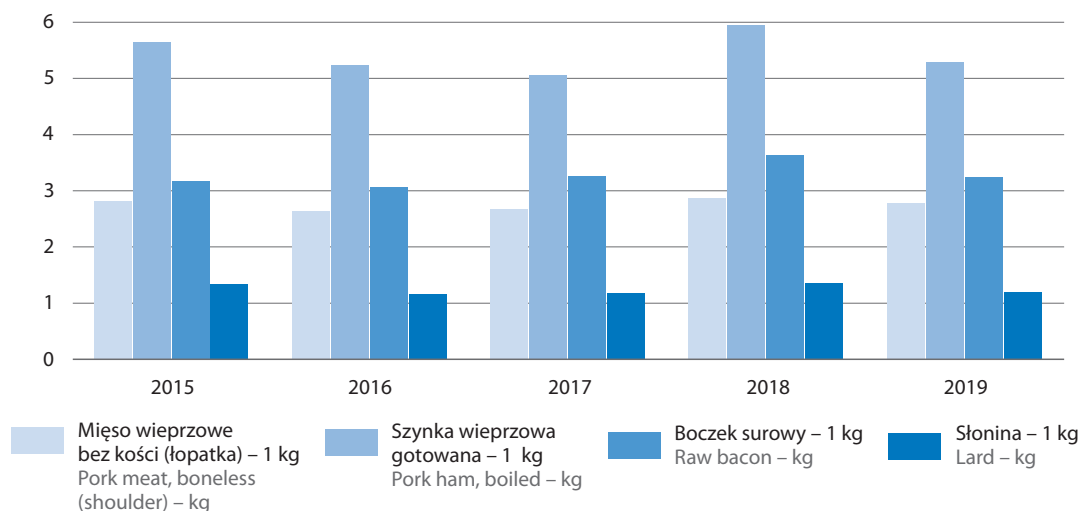

Odmienne przedstawiała się natomiast sytuacja w relacjach cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do ceny skupu żywca rzeźnego wieprzowego. Znaczny wzrost ceny skupu żywca wieprzowego w 2019 r., przy notowanym jednocześnie wolniejszym wzroście cen detalicznych: mięsa wieprzowego bez kości (łopatka), szynki wieprzowej gotowanej, boczku surowego i słoniny, wpłynął na spadek poziomu relacji ich cen.

However, the situation was different in terms of the price ratios of retail prices of selected foodstuffs to the procurement price of pigs for slaughter. A significant increase in the price of pigs for slaughter in procurement in 2019, with a simultaneous slower increase in retail prices of boneless pork (shoulder), cooked pork ham, raw bacon and lard, resulted in a decrease in the level of their price ratios.

Wykres 53. Relacje cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych do cen skupu 1 kg żywca rzeźnego wieprzowego

Chart 53. Relations between retail prices of selected foodstuffs and procurement prices of kg of pigs for slaughter

Na poziom relacji cen detalicznych mleka i jego przetworów do ceny skupu mleka w 2019 r. miały wpływ zmiany cen detalicznych, przy utrzymującym się bez zmian poziomie ceny skupu. Wzrost poziomu relacji wynikający z wyższych cen detalicznych notowano w przypadku sera twarogowego półtłustego i sera dojrzewającego, a odmienną tendencję, spowodowaną niższymi cenami detalicznymi, obserwowano w zakresie mleka krowiego o zawartości tłuszczu 3–3,5% i masła o zawartości tłuszczu ok. 82,5%.

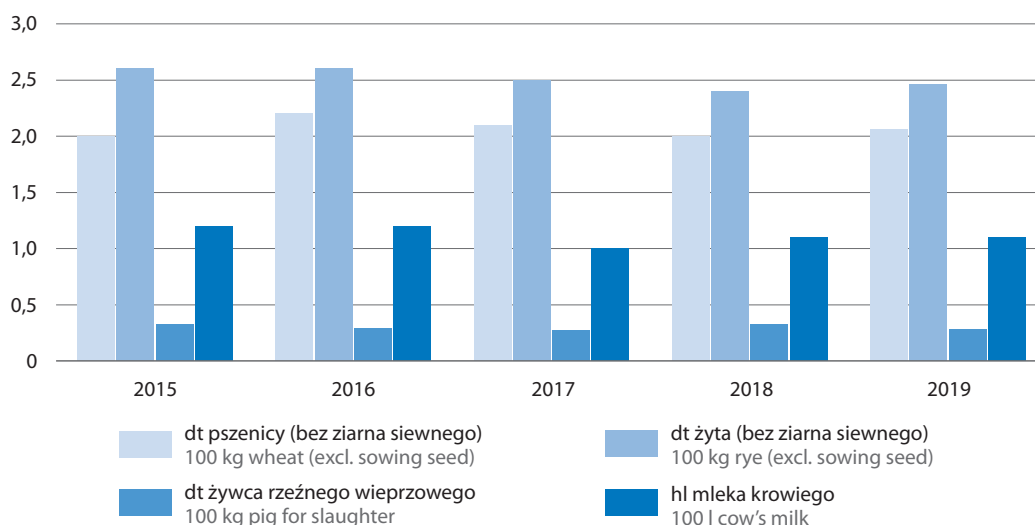
W 2019 r. na skutek wzrostu cen detalicznych większości badanych środków produkcji mniej korzystnie dla producentów w rolnictwie kształtowały się ich relacje do cen skupu produktów rolnych. W celu nabycia wybranych środków produkcji konieczna była sprzedaż większej ilości m.in. pszenicy, żyta, żywca wołowego i mleka. Poprawie uległy natomiast relacje cen środków produkcji do cen skupu żywca wieprzowego i ziemniaków, których ceny znacznie wzrosły.

The level of the ratio of retail prices of milk and its products to the milk procurement price in 2019 was influenced by the changes in retail prices, with the price level remaining unchanged in procurement. An increase in the level of ratios resulting from higher retail prices was recorded for semi-fat cottage cheese and ripening cheese, while an opposite trend, caused by lower retail prices, was observed for cow's milk with fat content of 3–3.5% and butter with fat content of about 82.5%.

In 2019, as a result of the increase in retail prices of most of the surveyed means of production, their ratios to the procurement prices of agricultural products were less favourable for producers in agriculture. In order to purchase selected means of production, it was necessary to sell more wheat, rye, cattle for slaughter, and milk, among other things. However, an improvement was observed in the ratio between the prices of means of production and the procurement prices of pigs for slaughter and potatoes, the prices of which increased significantly.

Wykres 54. Relacje cen detalicznych 1 dt mieszanki paszowej dla tuczników do cen skupu niektórych produktów rolnych

Chart 54. Relations between retail prices of 100 kg compound feeding stuffs for pokers and procurement prices of some agricultural products

Czynnikiem decydującym o kosztach produkcji w rolnictwie jest cena oleju napędowego, niezbędnego do pracy maszyn i urządzeń rolniczych. W 2019 r. obserwowano mniej korzystny poziom relacji ceny detalicznej oleju napędowego do cen skupu podstawowych produktów rolnych, wynikający z utrzymującego się od trzech lat wzrostu cen tego środka produkcji dla rolnictwa. Rolnicy, aby zakupić olej napędowy musieli sprzedać więcej niż w 2018 r. m.in. pszenicy, żyta, rzepaku i rzepiku przemysłowego, buraków cukrowych i mleka krowiego. Poprawie uległa tylko relacja ceny oleju napędowego do cen skupu żywca rzeźnego wieprzowego i ziemniaków, których ceny w 2019 r. rosły szybciej niż cena oleju.

The decisive factor determining the cost of production in agriculture is the price of diesel oil, which is necessary for the operation of agricultural machinery and equipment. In 2019, a less favourable level of the ratio between the retail price of diesel oil and the procurement prices of basic agricultural products was observed, which resulted from the continuing 3-year increase in the prices of this mean of production for agriculture. In order to buy diesel oil, farmers had to sell, among other things, more wheat, rye, industrial rape and industrial agrimony, sugar beets, and cow's milk, than in 2018. An improvement was observed only for the ratio of diesel price to the procurement price of pigs for slaughter and potatoes, the prices of which grew faster than the diesel price in 2019.

Tablica 31. Relacje cen detalicznych oleju napędowego za 100 l do cen skupu niektórych produktów rolnych

Table 31. Relations between retail prices of diesel oil per 100 l and procurement prices of some agricultural products

Produkty rolne Agricultural products	2015	2016	2017	2018	2019
	cena skupu 1 dt produktów rolnych = 1,00 procurement prices of 100 kg of agricultural products = 1.00				
Ziarno zbóż (bez siewnego): Cereal grain (excl. sowing seed):					
pszenicy wheat	6,8	6,7	6,8	6,8	7,1
żyta rye	8,8	8,0	8,2	8,3	8,4
Rzepak i rzepik przemysłowy Rape and industrial agrimony	3,0	2,6	2,8	3,2	3,3
Buraki cukrowe Sugar beets	38,1	35,7	46,9	47,0	47,8
Ziemniaki Potatoes	11,4	10,8	12,1	11,6	8,7
Żywiec rzeźny wieprzowy Pigs for slaughter	1,1	0,9	0,9	1,1	0,9
Mleko krowie ^a Cow's milk ^a	4,0	3,8	3,2	3,7	3,8

a W hektolitrach.

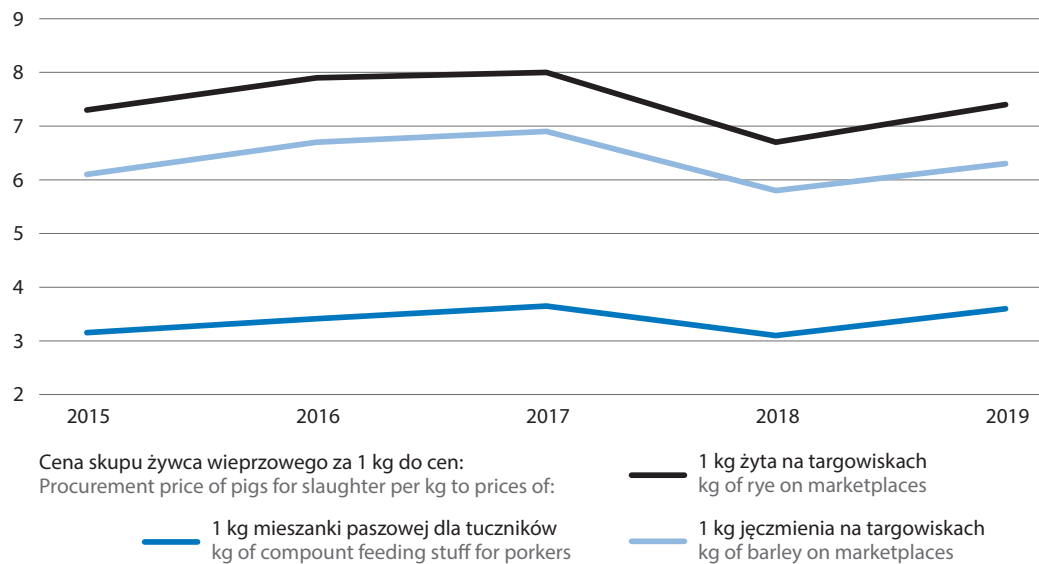
a In hectolitres.

W 2019 r. relacja ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta na targowiskach była korzystniejsza niż przed rokiem (7,4 wobec 6,7). Podobnie kształtowała się relacja ceny skupu żywca wieprzowego do ceny jęczmienia w obrocie targowiskowym (6,3 wobec 5,7). Na poprawę opłacalności tuczu trzody chlewnej, skutkującą zwiększeniem jej pogłowia, wpłynął obserwowany w 2019 r. istotny wzrost ceny skupu żywca wieprzowego.

In 2019, the ratio of the price of pigs for slaughter in procurement to rye price on marketplaces was more favourable than the year before (7.4 vs. 6.7). The ratio between the procurement price of pigs for slaughter and the price of barley on marketplaces was similar (6.3 vs. 5.7). The improvement in the profitability of pig fattening, resulting in an increase in their stocks, was influenced by the significant increase in the procurement price of pigs for slaughter observed in 2019.

Wykres 55. Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej
 Chart 55. Relations of profitability of pig fattening

Wykres 55. Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej
 Chart 55. Relations of profitability of pigs fattening

Rozdział 9

Chapter 9

Ceny w Unii Europejskiej

Prices in the European Union

9.1. Ceny konsumpcyjne

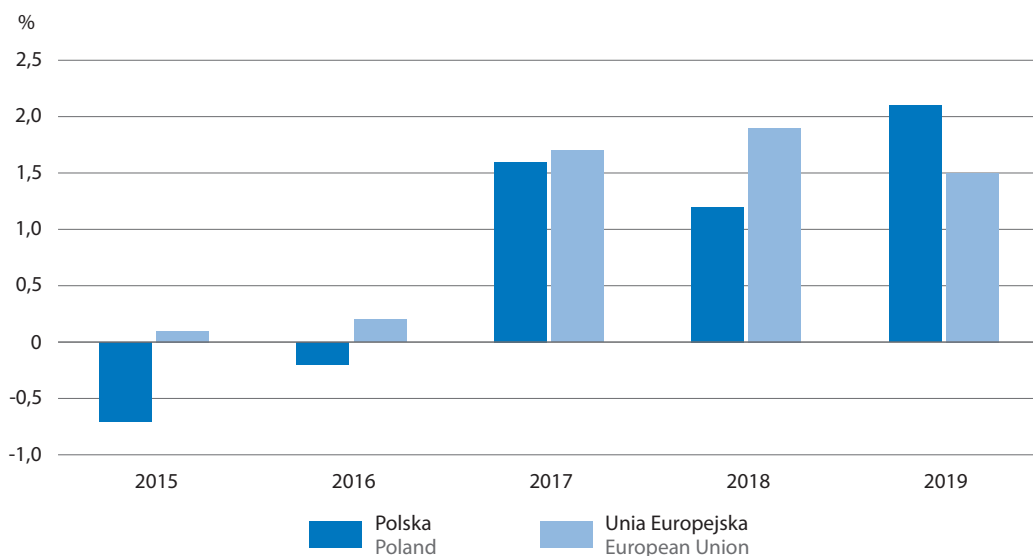
W 2019 r. **cenę towarów i usług konsumpcyjnych** w Unii Europejskiej rosły wolniej niż przed rokiem, jednak ich wzrost notowano we wszystkich grupach towarów i usług, z wyjątkiem cen związanych z łącznością. Ceny mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych (HICP) w 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły przeciętnie w Unii Europejskiej o 1,5%, w tym w strefie euro – o 1,2% (w 2018 r. odpowiednio o: 1,9% i 1,8%).

9.1. Consumer prices

Compared to the previous year, prices of consumer goods and services in the European Union were growing more slowly in 2019 than in the previous year; however, their increase was observed in all groups of goods and services, except for prices associated with communication. On average, prices measured with the use of the Harmonized Index of Consumer Prices (HICP) in 2019 increased in the European Union by 1.5%, in the Eurozone – by 1.2% (in the year 2018 – by 1.9% and 1.8%, respectively), compared to the previous year.

Wykres 56. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w stosunku do roku poprzedniego

Chart 56. Changes in prices measured by the Harmonized Index of Consumer Prices compared to the previous year

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

Najbardziej podwyższono ceny w Rumunii (o 3,9%) i na Węgrzech (o 3,4%). Szybciej niż przeciętnie w UE rosły także ceny m.in. na Słowacji, w Holandii, Łotwie, Czechach, Bułgarii, Estonii i Litwie (w granicach 2,8%-2,2%). W Austrii i na Malcie ceny rosły w tempie notowanym przeciętnie w UE (o 1,5%). Wolniejszy niż przeciętny w UE wzrost cen notowano m.in. w Niemczech (o 1,4%), Francji (o 1,3%), Belgii (o 1,2%) oraz

The greatest increase in prices occurred in Romania (3.9%) and Hungary (3.4%). Also prices in, among others, Slovakia, the Netherlands, Latvia, Czechia, Bulgaria, Estonia and Lithuania were growing faster than the EU average (between 2.8% – 2.2%). Prices in Austria and on Malta were growing at an average EU rate (by 1.5%). A slower than the average increase in prices in the EU was observed in, among others, Germany

Finlandii (1,1%). W Polsce podniesiono ceny o 2,1%, podczas gdy w 2018 r. ich wzrost wyniósł 1,2%.

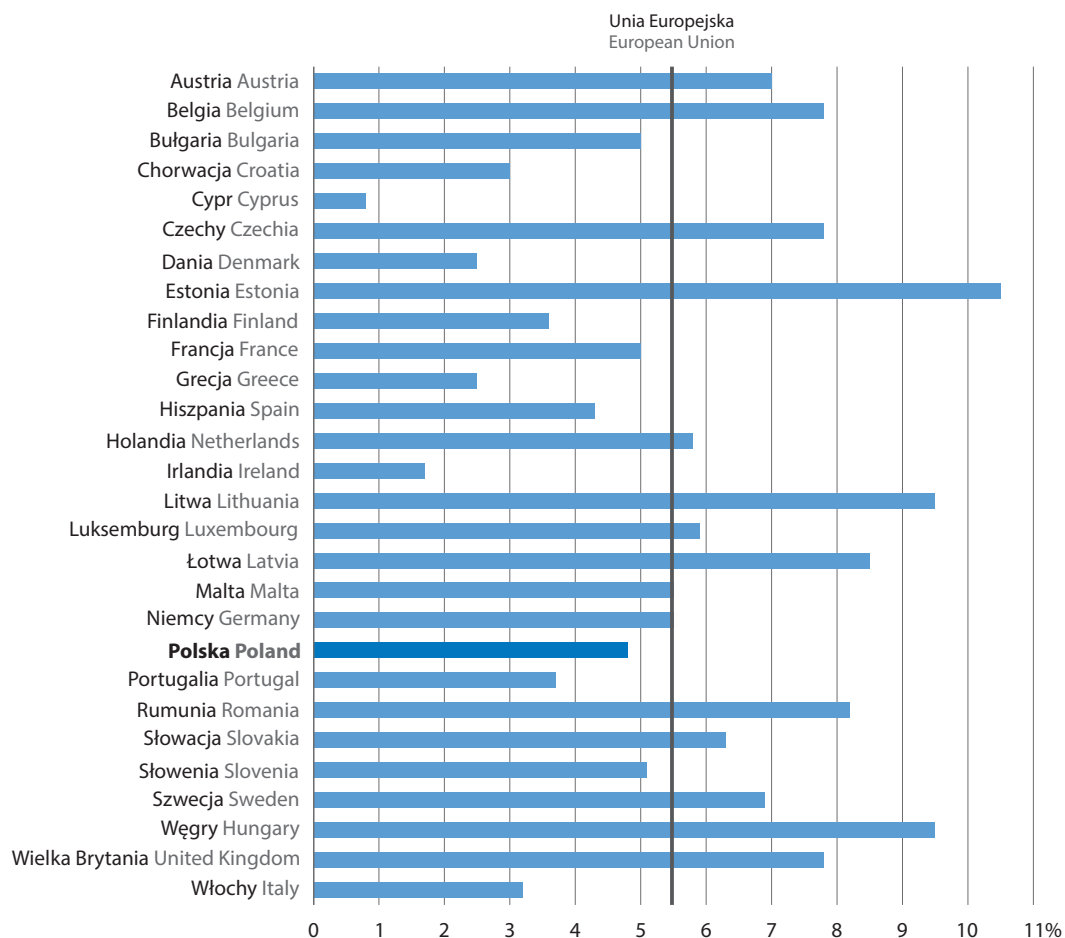
(by 1.4%), France (by 1.3%), Belgium (by 1.2%) and Finland (by 1.1%). Prices in Poland grew by 2.1%, while in 2018 they increased by 1.2%.

W porównaniu z 2015 r., ceny konsumpcyjne w UE według HICP były o 5,4% wyższe. Najwyższym w tym okresie rosły ceny w Estonii (o 10,5%), na Litwie i Węgrzech (po 9,5%), Łotwie (o 8,5%), Rumunii (o 8,2%), Wielkiej Brytanii, Czechach i Belgii (po 7,8%), a najniższym – na Cyprze (o 0,8%). W Polsce wzrost cen w stosunku do 2015 r. ukształtował się na poziomie 4,8%.

Compared to 2015, consumer prices in the EU according to HICP were 5.4% higher. In this period, the increase in prices was the greatest in Estonia (by 10.5%), Lithuania and Hungary (9.5%), Latvia (by 8.5%), Romania (by 8.2%), Great Britain, Czechia and Belgium (by 7.8%), and the lowest – in Cyprus (by 0.8%). The price increase in Poland, compared to 2015, was at the level of 4.8%.

Wykres 57. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r.

Chart 57. Changes in prices measured by the Harmonized Index of Consumer Prices in the EU member states in 2019, compared to 2015

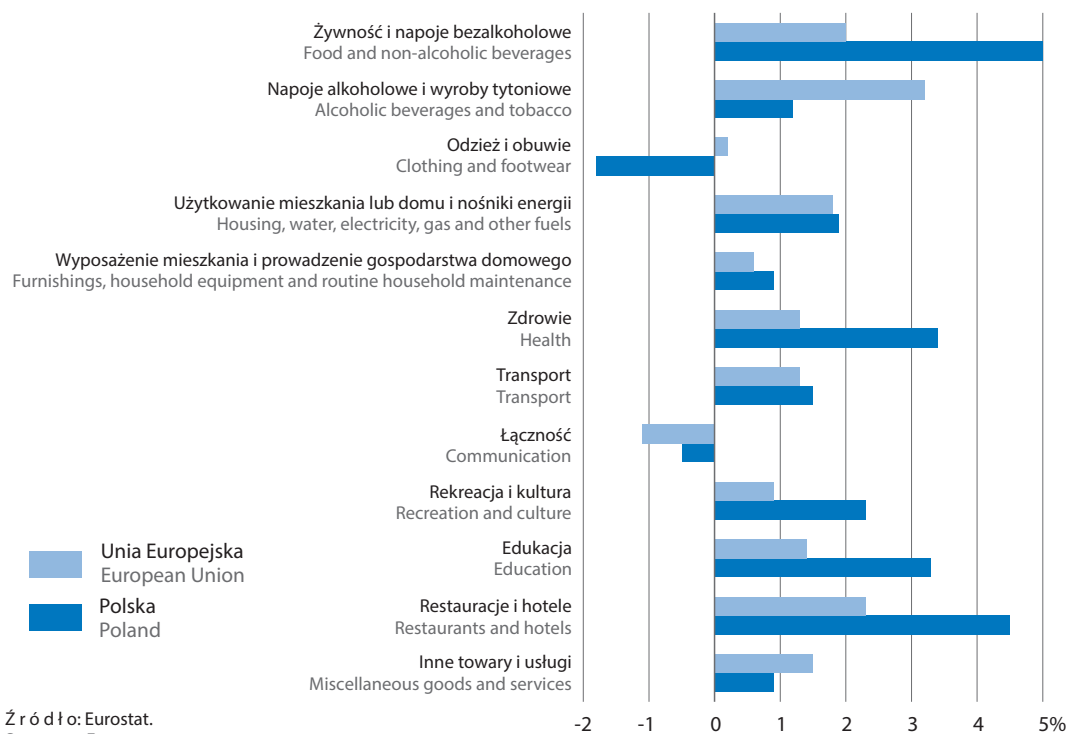
Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

W 2019 r. notowano w UE wzrost cen we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych (poza łącznością).

In 2019, an increase in prices in all groups of consumer goods and services (except for communication) was observed in the EU.

Wykres 58. Zmiany cen mierzone zharmonizowanym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych według grup towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 58. Price changes measured by the Harmonized Index of Consumer Prices by consumer goods and services groups in 2019 compared to the previous year

W 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego najwięcej podrożały w UE napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz żywność i napoje bezalkoholowe. Wzrost cen odnotowano również w grupie towarów i usług związanych z restauracjami i hotelami oraz z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii.

Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych podwyższono przeciętnie o 3,2% (w 2018 r. o 3,8%). Najbardziej wzrosły ceny na Węgrzech (o 8,2%), we Francji (o 6,7%) oraz Rumunii (o 6,2%). Na Cyprze ceny utrzymały się na poziomie sprzed roku. W Polsce ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wrosły w mniejszej skali niż przeciętnie w UE (o 1,2%).

W 2019 r. ceny związane z restauracjami i hotelami wzrosły przeciętnie w UE o 2,3%, podczas gdy w Polsce – o 4,5% (w 2018 r. odpowiednio o: 2,3% i 3,0%). Wzrost cen notowano w większości krajów UE, w tym największy na Węgrzech (6,4%), w Bułgarii (o 5,7%) i Litwie (5,0%).

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły w większości krajów UE (przeciętnie – o 2,0% wobec wzrostu o 1,9% w 2018 r.), w tym najbardziej w Rumunii (5,6%), Węgrzech

Compared to the previous year, the greatest increase in 2019 was observed in the prices of alcoholic beverages and tobacco products as well as food and non-alcoholic beverages. An increase in prices was also observed in the group of goods and services related to restaurants and hotels as well as housing, water, electricity, gas and other fuels.

Prices of alcoholic beverages and tobacco products raised on average by 3.2% (in 2018 by 3.8%). The increase in prices was the greatest in Hungary (by 8.2%), France (6.7%) and in Romania (6.2%). In Cyprus, prices remained at the same level as in the previous year. Prices of alcoholic beverages and tobacco products in Poland grew at a slower rate than the EU average (by 1.2%).

In 2019, prices related to restaurants and hotels in the EU increased on average by 2.3%, while in Poland – by 4.5% (in 2018 – by 2.3% and 3.0%, respectively). An increase in prices was observed in most EU countries; the highest grow was observed in Hungary (6.4%), Bulgaria (5.7%) and Lithuania (5.0%).

Prices of food and non-alcoholic beverages increased in majority of the EU countries (by 2.0% on average, compared to the 1.9% increase in 2018), of which the most in Romania

(o 5,1%) i Bułgarii (o 4,9%) oraz Słowacji i Holandii (po 4,0%). W Polsce ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 5,0%. Spadek cen zanotowano w Irlandii (o 0,7%) oraz Grecji (o 0,2%).

Ceny związane z użytkowaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii w 2019 r. wzrosły w UE o 1,8% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost cen obserwowano w większości krajów UE, w tym największy w Czechach (o 5,4%), Holandii (o 5,3%), Słowacji (o 5,0%), Łotwie (o 4,6%) i Słowenii (o 4,3%). Spadek cen zanotowano w Hiszpanii (o 1,4%).

W Polsce ceny transportu rosły nieco szybciej niż przeciętnie w UE (o 1,5% wobec 1,3% w UE).

Spośród pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych, szybciej niż przed rokiem rosły w UE ceny związane z edukacją (o 1,4%, podczas gdy w 2018 r. nie zmieniły się), zdrowiem (o 1,3% wobec 1,1%) oraz odzieżą i obuwem (o 0,2% wobec 0,1%). Wolniej natomiast niż w 2018 r. rosły m.in. ceny związane z transportem (o 1,3% wobec 3,5%) oraz rekreacją i kulturą (o 0,9% wobec 1,4%). W takim samym stopniu co w poprzednim roku podniesiono ceny związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 0,6%). Utrwaliła się spadkowa tendencja cen związanych z łącznością, które obniżyły się o 1,1%, a w 2018 r. o 0,8%.

Struktura wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2019 r. była nieco inna w Polsce niż przeciętnie w UE. W Polsce wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe (18,08%) oraz na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (17,73%) stanowiły w wydatkach ogółem większy udział niż przeciętnie w UE (odpowiednio: 15,08% i 15,80%). W UE średnio więcej niż w Polsce wydawano m. in. na transport (15,06%, wobec 12,32%), rekreację i kulturę (9,71%, wobec 8,55%) oraz restauracje i hotele (9,72%, wobec 4,12%).

(5.6%), Hungary (5.1%) and Bulgaria (4.9%) as well as Slovakia and the Netherlands (4.0% in each country). Prices of food and non-alcoholic beverages in Poland increased by 5.0%. A drop in prices was observed in Ireland (by 0.7%) and in Greece (by 0.2%).

In 2019, prices related to housing, water, electricity, gas and other fuels increased by 1.8% in the EU, compared to the previous year. A growth in prices was observed in most EU countries and the greatest – in Czechia (5.4%), the Netherlands (5.3%), Slovakia (5.0%), Latvia (4.6%) and Slovenia (4.3%). A drop in prices was observed in Spain (by 1.4%).

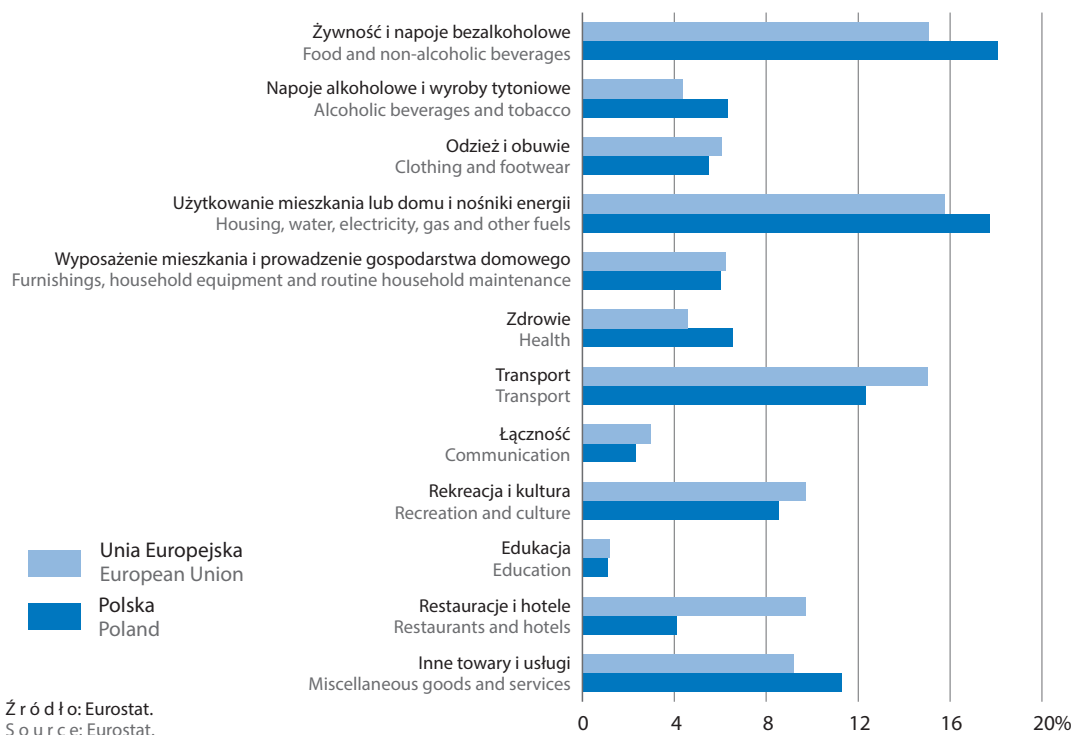
Transport prices in Poland were growing slightly faster than the EU average (by 1.5% against 1.3% in the EU).

Among other groups of consumer goods and services, the growth in the EU was faster than in the previous year in the case of prices related to education (1.4%, while they remained unchanged in 2018), health (1.3% compared to 1.1%) as well as clothing and footwear (by 0.2% compared to 0.1%). On the other hand, compared to 2018, there was a slower increase in prices associated with transport (1.3% compared to 3.5%), recreation and culture (0.9% compared to 1.4%). The increase in prices associated with household equipment and household management was the same as in the previous year (0.6%). The downward trend strengthened in the case of prices associated with communication which fell by 1.1% compared to their drop by 0.8% in 2018.

In 2019, the structure of consumption expenditures of households in Poland was slightly different than the EU average. In Poland, expenditures on food and non-alcoholic beverages (18.08%) as well as on housing, water, electricity, gas and other fuels (17.73%) accounted for a greater share in total expenditures than on average in the EU (15.08% and 15.80%, respectively). On average in the EU more money than in Poland was spent on, among other things, transport (15.06%, compared to 12.32%), recreation and culture (9.71%, compared to 8.55%), as well as in the restaurants and hotels (9.72%, compared to 4.12%).

Wykres 59. System wag stosowany w obliczeniach zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych w 2019 r.

Chart 59. Weighting system used for calculations of the Harmonized Indices of Consumer Prices in 2019

9.2. Ceny producentów

Ceny detaliczne środków produkcji dla rolnictwa w 2019 r. wzrosły w Unii Europejskiej zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 1,7%), jak i w stosunku do roku 2015 (o 5,3%).

9.2. Producer prices

Retail prices of means of production for agriculture in 2019 increased in the European Union both in comparison with the previous year (by 1.7%) and the year 2015 (by 5.3%).

Tablica 32. Wskaźniki cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa
Table 32. Retail price indices of means of agricultural production (Input)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	
	rok poprzedni=100 previous year=100			2015=100	
Ogółem Total input					
Unia Europejska European Union	97,9	101,9	103,8	101,7	105,3
Polska Poland	98,0	102,0	103,6	103,3	107,1
Produkty na bieżąco zużywane w rolnictwie Goods and services currently consumed in agriculture					
Unia Europejska European Union	97,2	102,1	104,1	101,6	104,9
Polska Poland	97,9	102,1	103,6	103,4	107,1
Produkty przyczyniające się do inwestycji w rolnictwie Goods and services contributing to agricultural investment					
Unia Europejska European Union	101,1	102,1	102,8	102,1	108,3
Polska Poland	99,9	101,4	102,6	103,1	107,2

Źródło: Eurostat (system wag z roku 2015).
 Source: Eurostat (weighting system from 2015).

W 2019 r., w odniesieniu do 2018 r., najwyższy wzrost cen środków produkcji rolnej w UE odnotowano na Węgrzech (o 3,8%), a najniższy – w Chorwacji (o 0,5%), podczas gdy w Grecji ceny pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego w roku poprzednim. Polska uplasowała się na drugim miejscu ze wzrostem cen o 3,3%. Tylko na Litwie odnotowano spadek cen – o 7,6%.

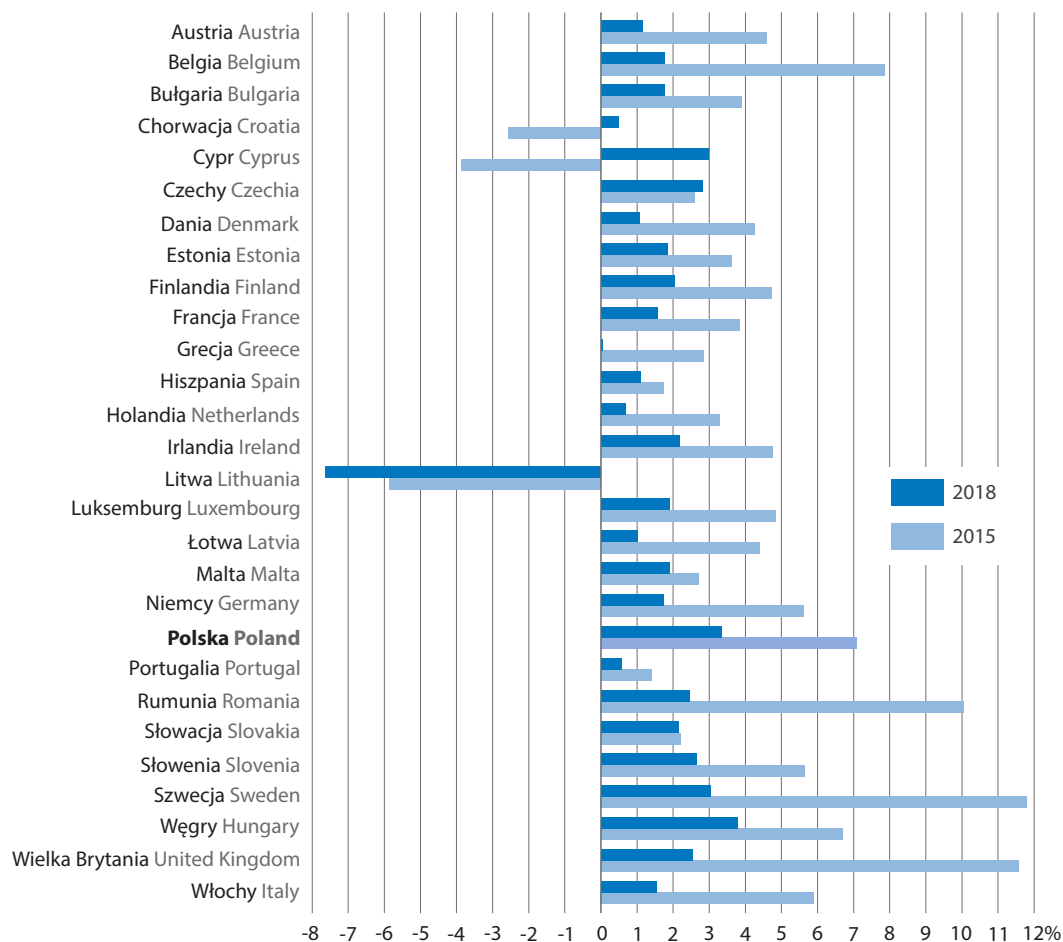
W porównaniu z 2015 r., ceny środków produkcji rolnej w UE najbardziej podniesiono w Szwecji (o 11,8%), a najmniej – w Portugalii (o 1,4%). Polska, spośród 28 krajów UE, była piąta z kolei ze wzrostem cen o 7,1%. Spadek cen zaobserwowano na Litwie (o 5,9%), Cyprze (o 3,9%) i w Chorwacji (o 2,6%).

In 2019, compared to 2018, the greatest increase in prices of means of agricultural production in the EU was observed in Hungary (by 3.8%), and the lowest – in Croatia (by 0.5%), while in Greece they remained at the level similar to that recorded in the previous year. With a price increase of 3.3%, Poland was second. A drop in prices was observed only in Lithuania – by 7.6%.

Compared to the year 2015, the increase in prices of means of agricultural production in the EU was the greatest in Sweden (by 11.8%), and the lowest – in Portugal (by 1.4%). Out of twenty-eight EU member states, Poland was fifth, with a price increase of 7.1%. A drop in prices was observed in Lithuania (by 5.9%), Cyprus (by 3.9%) and Croatia (by 2.6%).

Wykres 60. Zmiany cen środków produkcji dla rolnictwa w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r. i 2018 r.

Chart 60. Changes in prices of the means of agricultural production (Input) in the EU member states in 2019 compared to 2015 and 2018

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

W 2019 r., w porównaniu z 2018 r., szybciej w UE rosły ceny produktów przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie (o 2,1%), niż ceny produktów na bieżąco zużywanych w rolnictwie (o 1,6%).

Ceny płacone za produkty na bieżąco zużywane w rolnictwie podwyższono w większości krajów UE, z wyjątkiem Litwy (spadek cen o 2,4%) i Holandii (o 0,2%). Najwyższy wzrost cen odnotowano na Węgrzech (o 3,6%), a najniższy – w Chorwacji i Portugalii (po 0,4%). Polska była drugą ze wzrostem o 3,4%.

In 2019, compared to 2018, prices of goods and services contributing to agricultural investment rose faster in the EU (by 2.1%) than prices of goods and services currently consumed in agriculture (by 1.6%).

Prices of goods and services currently consumed in agriculture increased in most EU member states except for Lithuania (a drop in prices by 2.4%) and the Netherlands – (by 0.2%). The highest rise in prices was observed in Hungary (by 3.6%) and the lowest – in Croatia and Portugal (by each 0.4%). With a price increase by 3.4%, Poland was second.

Ceny produktów przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie wzrosły w większości krajów UE, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w Bułgarii (o 7,4%), a najniższy – w Grecji (o 0,3%). W Polsce ich wzrost wyniósł 3,1%. Spadek cen wykazały dwa kraje UE (Litwa – o 18,8% i Łotwa – o 1,1%).

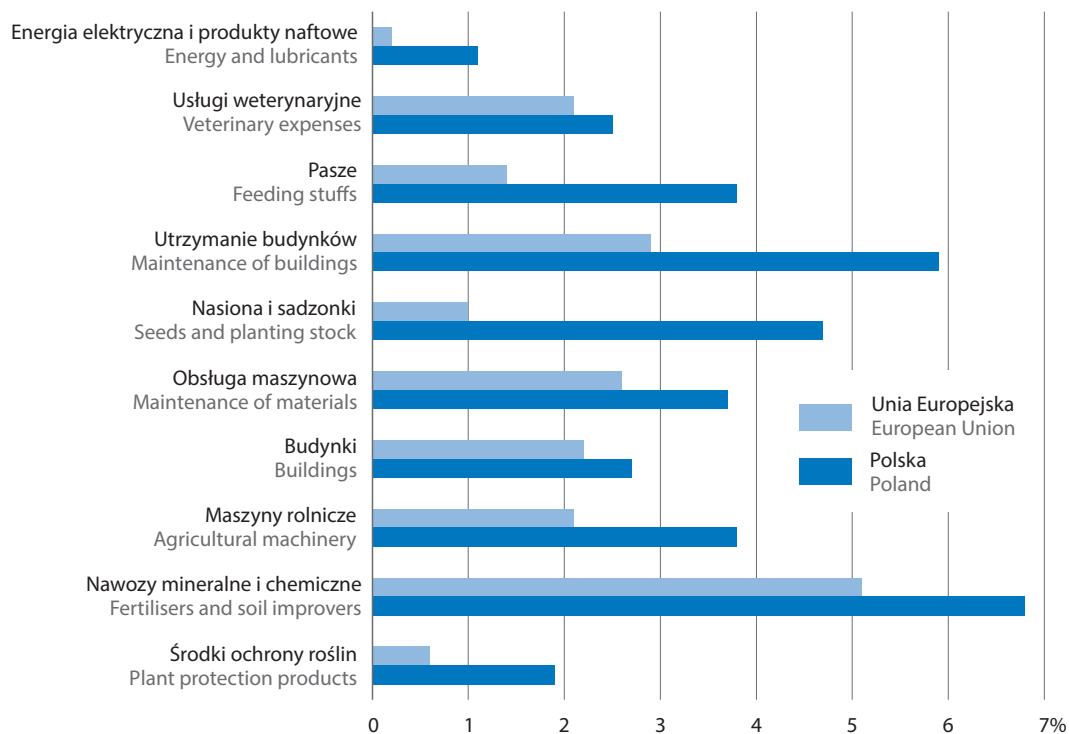
W 2019 r., w porównaniu z 2018 r., najszybciej w UE rosły ceny nawozów i polepszaczy gleby (o 5,1%), przy czym w Polsce wzrost ten było nieco wyższy (o 6,8%). Większy wzrost cen dotyczył również utrzymania budynków (w UE – o 2,9%, w Polsce – o 5,9%) oraz innych prac z wyjątkiem uprawy ziemi (w UE – o 2,6% wobec o 0,0% w Polsce). Spośród produktów przyczyniających się do inwestycji w rolnictwie najmniej w 2019 r. podrożała w UE energia elektryczna i produkty naftowe (o 0,2%, przy 1,1% w Polsce). W przypadku nasion i sadzonek ceny w Polsce wzrosły o 4,7%, podczas gdy w UE znacznie mniej – o 1,0%.

Prices of goods and services contributing to agricultural investment increased in most EU member states, with the highest growth in prices in Bulgaria (by 7.4%), and the lowest – in Greece (by 0.3%). In Poland, their increase was 3.1%. The price fall was observed in two EU member states (Lithuania – by 18.8% and Latvia – by 1.1%).

In 2019, compared to 2018, the fastest price increase in the EU concerned fertilisers and soil improvers (by 5.1%) while in Poland that increase was slightly faster (by 6.8%). The higher price increase also concerned maintenance of buildings (in the EU – by 2.9%, in Poland – by 5.9%), as well as other works except for land improvements (in the EU – by 2.6% compared to 0.0% in Poland). In 2019, amongst the goods and services contributing to agricultural investment, the lowest price increase in the EU was observed in relation to energy and lubricants (by 0.2% compared to 1.1% in Poland). In the case of seeds and planting stock, prices in Poland rose by 4.7%, whereas in the EU only by 1.0%.

Wykres 61. Zmiany cen środków produkcji rolnej w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 61. Changes in prices of the means of agricultural production (Input) in 2019 compared to the previous year

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

W 2019 r. **ceny produktów rolnych** wzrosły w Unii Europejskiej o 1,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 8,9% w stosunku do 2015 r.

In 2019, **prices of agricultural products** rose in the European Union by 1.6% compared to the previous year and by 8.9% compared to 2015.

Tablica 33. Wskaźniki cen produktów rolnych
Table 33. Price indices of agricultural products (Output)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	
	rok poprzedni=100 previous year=100			2015=100	
Ogółem Total output					
Unia Europejska European Union	98,7	107,5	101,0	101,6	108,9
Polska Poland	100,3	117,6	99,3	107,5	126,0
Produkty roślinne Crop output					
Unia Europejska European Union	100,4	104,4	104,9	100,5	110,4
Polska Poland	100,3	126,8	103,9	110,5	146,1
Produkty zwierzęce Animal output					
Unia Europejska European Union	96,8	111,1	97,0	102,9	107,3
Polska Poland	100,3	111,0	95,6	104,9	111,7

Źródło: Eurostat (system wag z roku 2015).

Source: Eurostat (weighting system from 2015).

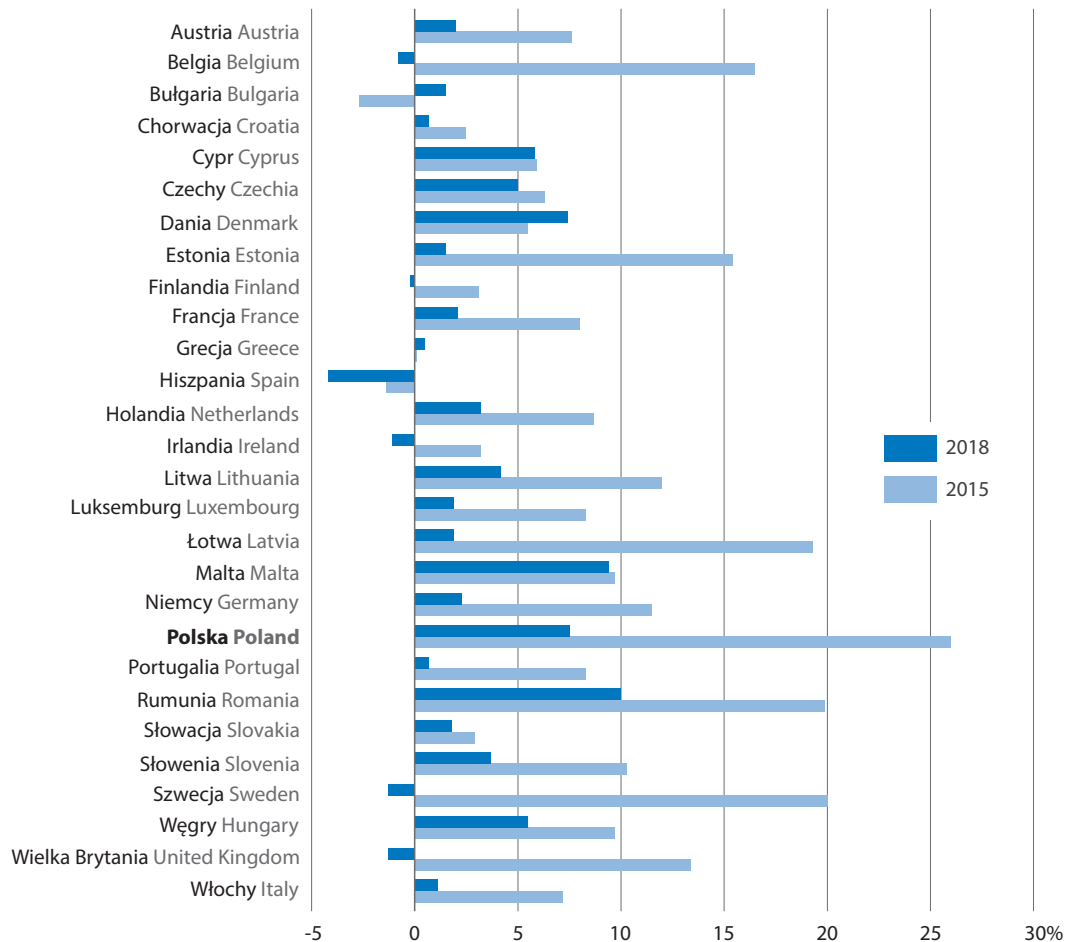
W 2019 r., w porównaniu z 2018 r., odnotowano wzrost cen produktów rolnych w większości krajów UE. Najwyższy wzrost zaobserwowano w Rumunii (o 10,0%), a najniższy – w Grecji (0,5%). Spadek cen wystąpił w 6 krajach UE, w tym m.in. w Hiszpanii (o 4,2%) oraz Szwecji (o 1,3%). W Polsce ceny produktów rolnych wzrosły o 7,5%, podczas gdy w 2018 r. zanotowano spadek (o 0,7%).

W odniesieniu do 2015 r. ceny produktów rolnych w większości krajów Unii Europejskiej były wyższe, z wyjątkiem Bułgarii oraz Hiszpanii (spadek cen odpowiednio o 2,7% i 1,4%). Najbardziej wzrosły ceny tych produktów w Polsce (o 26,0%), Szwecji i Rumunii (odpowiednio o 20,0% i 19,9%). Najwolniej w tym okresie ceny produktów rolnych rosły w Grecji (o 0,1%).

In 2019, compared to 2018, there was an increase in prices of agricultural products in most EU member states. The highest rise in prices was observed in Romania (by 10.0%) whereas the lowest one in Greece (by 0.5%). The price fall occurred in six EU member states, including Spain (by 4.2%) and Sweden (by 1.3%). In Poland, the prices of agricultural products rose by 7.5%. In 2018, however, their drop (by 0.7%) was reported.

Compared to 2015, the prices of agricultural products in most EU member states were higher, except for Bulgaria and Spain (drops in prices by 2.7% and 1.4% respectively). The prices of those products increased the most in Poland (by 26.0%), Sweden and Romania (by 20.0% and 19.9% respectively). The slowest rise in prices of agricultural products in that period was observed in Greece (by 0.1%).

Wykres 62. Zmiany cen produktów rolnych w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r. i 2018 r.
 Chart 62. Changes in prices of agricultural products (Output) in the EU member states in 2019 compared to 2015 and 2018

Źródło: Eurostat.
 Source: Eurostat.

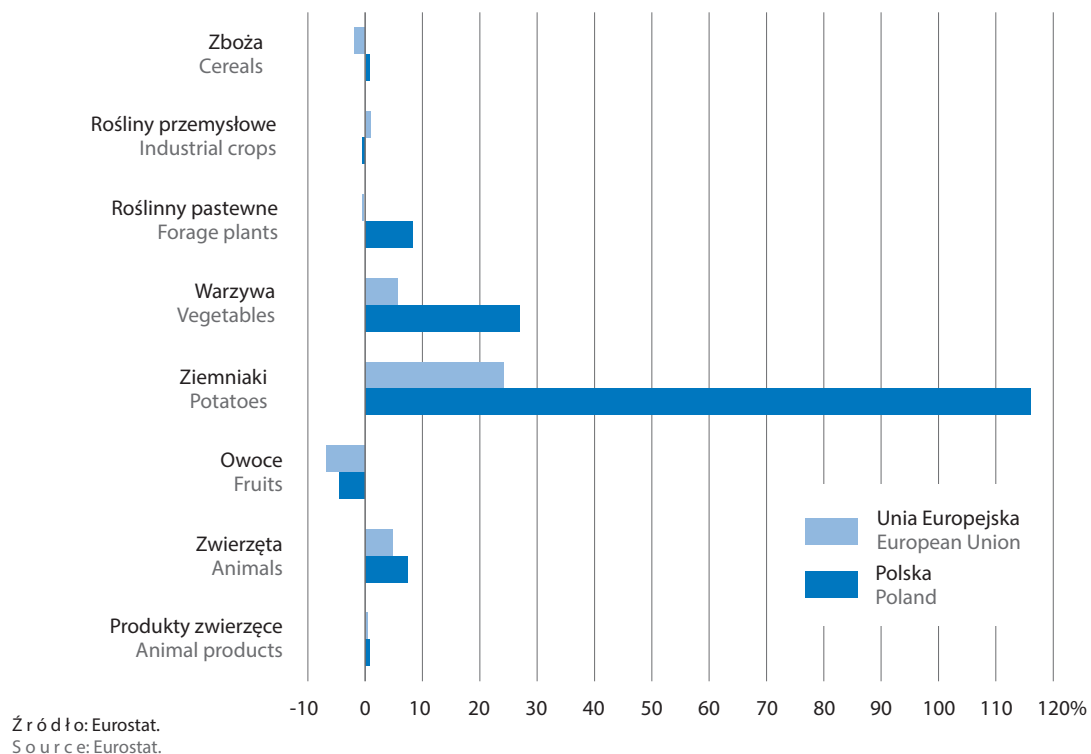
W większości krajów UE w 2019 r. podniesiono ceny produktów roślinnych. Średnio w UE ich wzrost wyniósł 0,5%. Najbardziej produkty roślinne podrożały na Malcie (o 21,7%), Cyprze (o 12,2%), w Rumunii (o 11,5%) oraz w Polsce i Irlandii (po 10,5%). Spadek cen tych produktów wystąpił w 8 krajach, w tym m.in. Belgii (o 10,7%), Hiszpanii (o 8,6%) i Szwecji (o 5,8%).

Ceny zwierząt i produktów zwierzęcych, wzrosły w większości krajów UE, przeciętnie o 2,9%. Najwięcej ceny tych produktów podniesiono w Danii (o 9,7%), Belgii (o 8,7%) i na Węgrzech (o 7,9%). W Polsce ceny zwierząt i produktów zwierzęcych były wyższe o 4,9% niż przed rokiem. Spadek cen natomiast zaobserwowano w Irlandii (o 2,9%), Wielkiej Brytanii (o 2,5%) oraz Grecji (o 1,2%).

In most EU member states in 2019 were the increases in crop output prices. Their rise in prices was 0.5% on average in the EU. The crop output prices increased the most in Malta (by 21.7%), Cyprus (by 12.2%), Romania (by 11.5%), Poland and Ireland (10.5% each). The drop in prices of those products occurred in eight countries, including Belgium (by 10.7%), Spain (by 8.6%) and Sweden (by 5.8%).

The prices of animals and animal increased in most EU member states (on average by 2.9%). Prices of those products grew the most in Denmark (by 9.7%), Belgium (by 8.7%) and Hungary (by 7.9%). In Poland, the prices of animals and animal output were higher by 4.9% than in the previous year. A drop in prices was observed in Ireland (by 2.9%), the United Kingdom (by 2.5%) and Greece (by 1.2%).

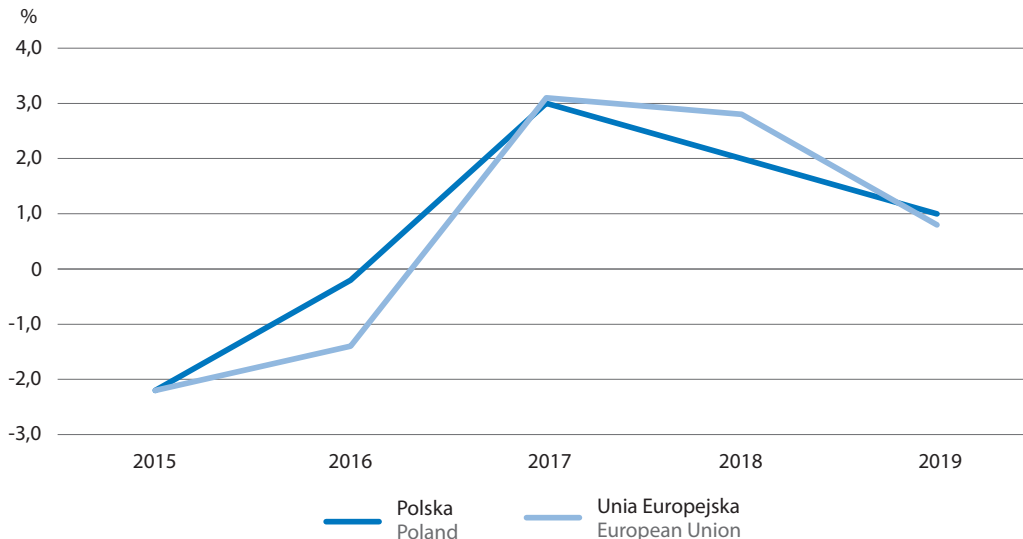
Wykres 63. Zmiany cen produktów rolnych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego
 Chart 63. Changes in prices of agricultural products (Output) in 2019 compared to the previous year

W 2019 r. **ceny producentów w przemyśle** wzrosły w UE przeciętnie o 0,8% (w 2018 r. odnotowano wzrost o 2,8%). Tempo wzrostu cen w strefie euro było wolniejsze i wyniosło 0,5% (w 2018 r. – o 2,5%).

In 2019, the **industrial producer prices** rose on average by 0.8% in the EU (in 2018, a price hike by 2.8% was observed). The price growth rate in the Eurozone was slower and was 0.5% (2.5% in 2018).

Wykres 64. Zmiany cen producentów w przemyśle w stosunku do 2015 r.
 Chart 64. Changes in producer prices in industry compared to 2015

Źródło: Eurostat.
 Source: Eurostat.

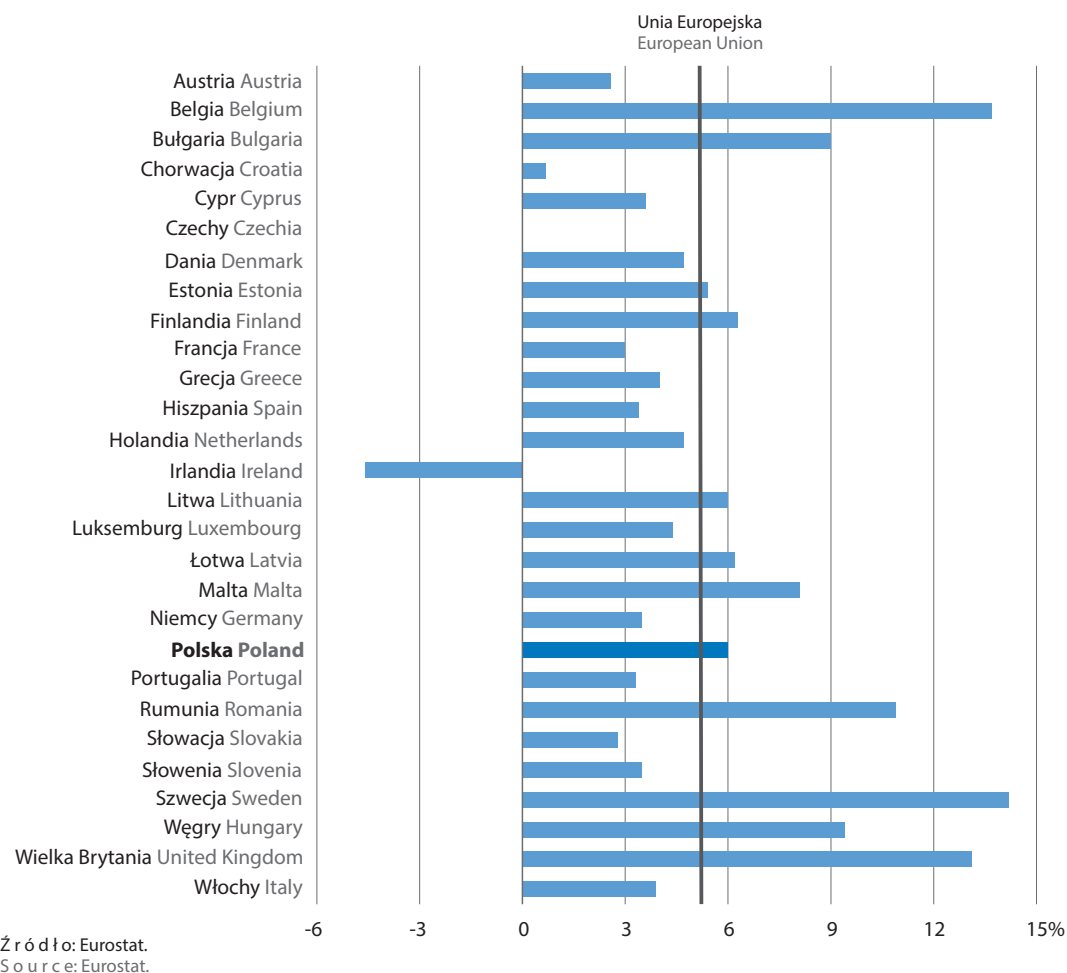
W 2019 r. wzrost cen producentów w przemyśle obserwowano w większości krajów UE. Największą dynamikę wzrostu zanotowano w Rumunii (o 3,9%), Szwecji (o 3,2%) i Bułgarii (o 3,1%). Najwolniej ceny rosły w Austrii (0,1%) i Włoszech (0,2%). Ceny w Holandii i Portugalii pozostały na poziomie zbliżonym do zanotowanego w 2018 r. Spadły natomiast ceny w Luksemburgu (o 1,9%), Irlandii (o 1,5%), Danii (o 0,7%), Hiszpanii (o 0,4%), Estonii (o 0,2%) i Litwie (o 0,1%). W Polsce ceny producentów w przemyśle rosły nieco szybciej niż przeciętnie w UE (o 1,0% wobec 0,8%), podczas gdy w 2018 r. – odpowiednio o 2,0%, wobec 2,8%.

W odniesieniu do 2015 r. ceny producentów w przemyśle w UE wzrosły o 5,3%, w tym najbardziej w Szwecji (o 14,2%), Belgii (o 13,7%) i Wielkiej Brytanii (o 13,1%). W Polsce ceny w tym okresie podniesiono o 6,0%. Spadek cen producentów notowano w Irlandii (o 4,6%).

In 2019, a rise in producer prices in industry was observed in most EU member states. The highest growth dynamics was reported in Romania (by 3.9%), Sweden (by 3.2%) and Bulgaria (by 3.1%). The slowest price increases were in Austria (0.1%) and Italy (0.2%). In the Netherlands and Portugal, prices remained at a level similar to that reported in 2018. On the other hand, prices fell in Luxembourg (by 1.9%), Ireland (by 1.5%), Denmark (by 0.7%), Spain (by 0.4%), Estonia (by 0.2%) and Lithuania (by 0.1%). In Poland, producer prices in industry rose slightly faster than in the EU average (by 1.0% compared to 0.8%), while in 2018 – by 2.0%, respectively, compared to 2.8%.

Compared to 2015, producer prices in industry in the EU rose by 5.3%. The highest price hike was observed in Sweden (by 14.2%), Belgium (by 13.7%) and the United Kingdom (by 13.1%). In Poland, prices in that period rose by 6.0%. A decrease in producer prices was reported in Ireland (by 4.6%).

Wykres 65. Zmiany cen producentów w przemyśle w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do 2015 r.
Chart 65. Producer prices in industry in the EU member states in 2019 compared to 2015

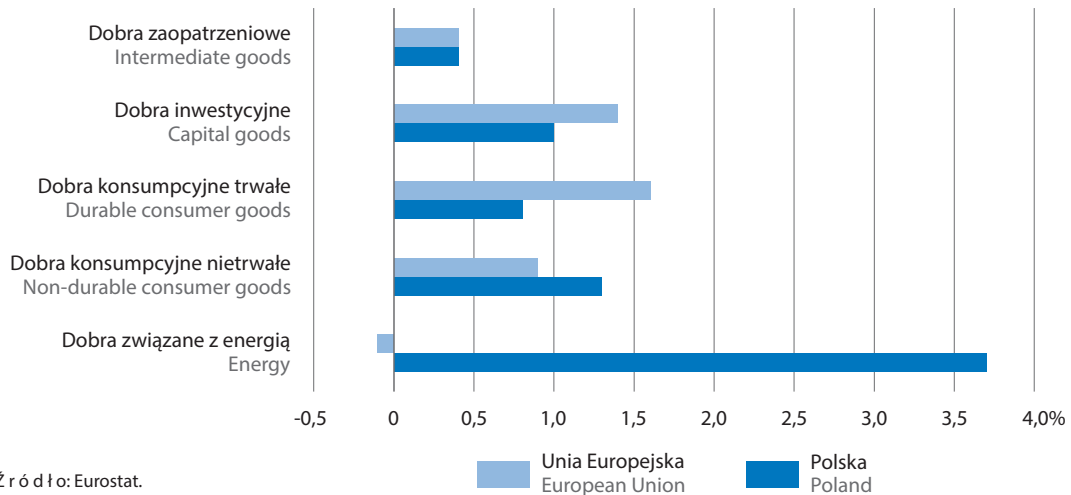

W 2019 r. w UE obserwowano wzrost cen wszystkich głównych grupowań przemysłowych, z wyjątkiem dóbr związanych z energią (spadek o 0,1%). Najbardziej podrożała produkcja dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 1,6% (w 2018 r. – o 0,9%). Ceny produkcji dóbr inwestycyjnych wzrosły o 1,4% (w roku poprzednim o 0,9%), konsumpcyjnych nietrwałych – o 0,9% (wobec spadku o 0,3% w 2018r.), a zaopatrzeniowych – o 0,4% (w roku poprzednim wzrost o 2,8%).

In 2019, a rise in prices for all main industrial groupings except for energy (a price fall by 0.1%), was observed in the EU. The prices related to production of durable consumer goods increased the most – by 1.6% (in 2018 – by 0.9%). The prices related to capital goods increased by 1.4% (by 0.9% in the previous year), non-durable consumer goods – by 0.9% (compared to a price decrease by 0.3% in 2018), and of intermediate goods – by 0.4% (a price increase by 2.8% in the previous year).

Wykres 66. Zmiany cen producentów w przemyśle według głównych grupowań przemysłowych w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego

Chart 66. Changes in producer prices in industry by main industrial groupings in 2019 compared to the previous year

W porównaniu z 2015 r. przeciętnie w UE wzrosły ceny produkcji dóbr związanych z energią (o 11,3%), zaopatrzeniowych (o 5,4%), inwestycyjnych (o 3,9%) oraz dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 3,7%) i nietrwałych (o 2,9%).

Compared to 2015, energy prices (by 11.3%), intermediate goods (by 5.4%), capital goods (by 3.9%), durable consumer goods (by 3.7%) and non-durable consumer ones (by 2.9%) rose on average in the EU as a whole.

Tablica 34. Wskaźniki cen producentów w przemyśle według głównych grupowań przemysłowych
Table 34. Producer price indices in industry by main industrial groupings

Wyszczególnienie Specification a – Unia Europejska European Union b – Polska Poland	2015	2016	2017	2018	2019		
	rok poprzedni=100 previous year=100				2015=100		
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	a	99.1	98.7	103.4	102.8	100.4	105.4
	b	99.5	99.8	103.1	102.2	100.4	105.6
Dobra inwestycyjne Capital goods	a	101.6	100.7	100.9	100.9	101.4	103.9
	b	100.1	102.0	99.3	100.0	101.0	102.3
Dobra konsumpcyjne trwałe Durable consumer goods	a	101.2	100.7	100.5	100.9	101.6	103.7
	b	100.9	100.1	99.6	100.8	100.8	101.3
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Non-durable consumer goods	a	100.0	100.3	102.0	99.7	100.9	102.9
	b	97.8	101.0	102.8	100.0	101.3	105.2
Dobra związane z energią Energy	a	85.7	91.8	109.3	111.1	99.9	111.3
	b	91.7	96.9	108.9	107.9	103.7	118.0

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

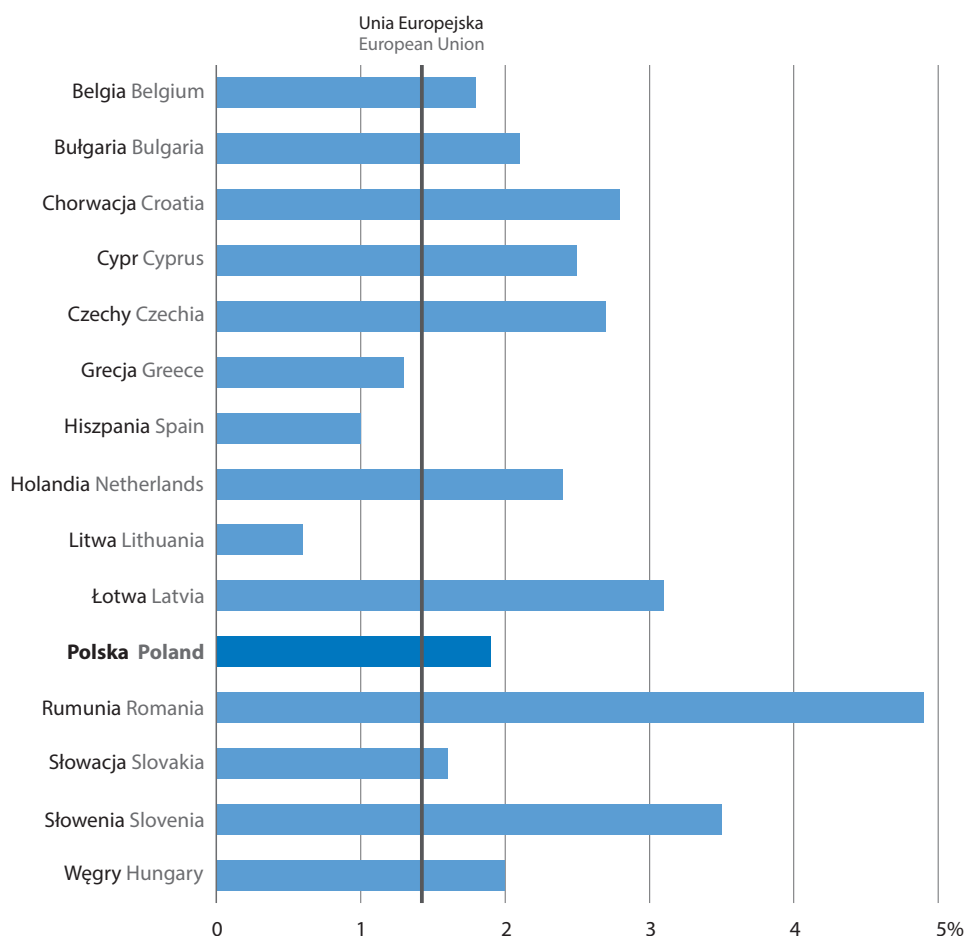
Ceny producentów usług według wskaźnika SPPI, w 2019 r. wzrosły przeciętnie w Unii Europejskiej o 1,4 % w porównaniu z poprzednim rokiem.

Najbardziej wzrosły ceny w Rumunii (o 4,9%), Słowenii (o 3,5%) oraz Łotwie (o 3,1%). Na wyższym poziomie kształtowały się również ceny w Chorwacji (o 2,8%), a także w Czechach (o 2,7%), na Cyprze (o 2,5%), w Holandii (o 2,4%), Bułgarii (o 2,1%) i Węgrzech (o 2,0%). Szybciej niż przeciętnie w UE rosły także ceny w Polsce, Belgii i Słowacji (odpowiednio: 1,9%, 1,8%, 1,6%). Wzrost minimalnie poniżej średniej w UE zanotowano w Grecji (o 1,3%). Najwolniejszy wzrost cen producentów usług notowano w Hiszpanii (1,0%) oraz Litwie (o 0,6%).

In 2019, **service producer prices** by SPPI index rose on average in the EU by 1.4 % compared to the previous year.

The most significant rises in prices were in Romania (by 4.9%), Slovenia (by 3.5%) and Latvia (by 3.1%). Prices were also higher in Croatia (by 2.8%), Czechia (by 2.7%), Cyprus (by 2.5%), the Netherlands (by 2.4%), Bulgaria (by 2.1%) and Hungary (by 2.0%). When it comes to Poland, Belgium and Slovakia, prices also rose faster than the EU average (1.9%, 1.8%, 1.6% respectively). The rise in prices minimally below the EU average was reported in Greece (by 1.3%). The slowest rise in service producer prices was reported in Spain (1.0%) and Lithuania (by 0.6%).

Wykres 67. Zmiany cen producentów usług^a w krajach Unii Europejskiej w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego
Chart 67. Changes in service producer prices^a in the EU member states in 2019 compared to the previous year

^a Dane dla niektórych krajów członkowskich nie są dostępne.

^a Data for some member states are not available.

Źródło: Eurostat.

Source: Eurostat.

9.3. Ceny nieruchomości

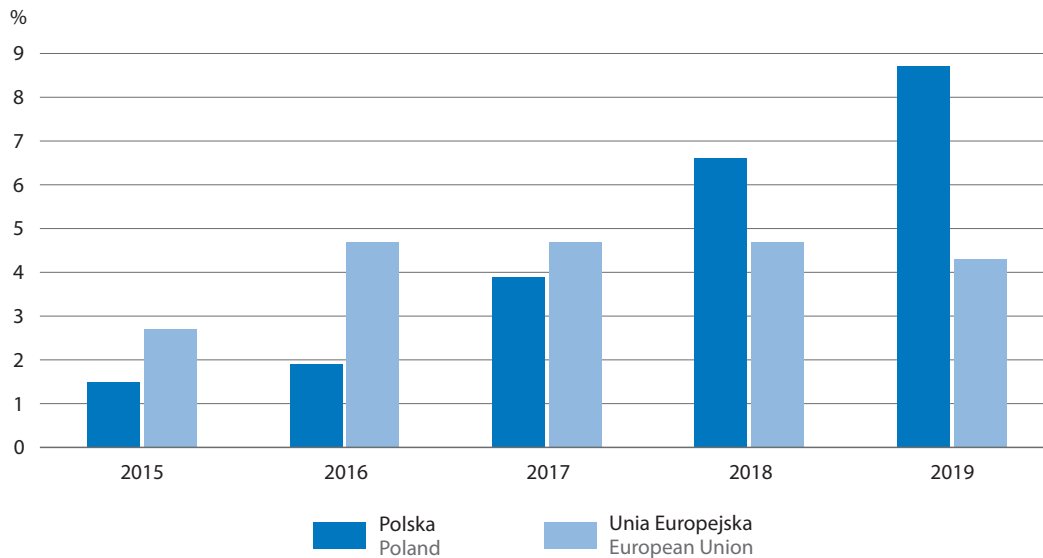
Wzrost cen nieruchomości mieszkalnych mierzony wskaźnikiem HPI w 2019 r. był wolniejszy niż w roku poprzednim zarówno w całej UE, jak i strefie euro (po 4,3%, wobec po 4,7%). Ceny wzrosły we wszystkich krajach UE (z wyjątkiem Włoch – spadek o 0,1%), w tym najbardziej na Węgrzech (o 16,9%) i Luksemburgu (o 10,1%). W Polsce wzrost cen nieruchomości mieszkalnych był szybszy niż przeciętny w UE i wynosił 8,7%.

9.3. Real estate prices

In 2019, the rise in residential prices (measured by HPI) was slower than in the previous year, both in the EU as a whole and in the Eurozone (4.3% each compared to 4.7% each). Prices rose in all EU member states (except for Italy – a price decrease by 0.1%) of which the most rise in prices was reported in Hungary (by 16.9%) and Luxembourg (by 10.1%). In Poland, the increase of residential property prices was faster than the EU average and was 8.7%.

Wykres 68. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych w stosunku do roku poprzedniego

Chart 68. Changes in prices of residential properties compared to the previous year

Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

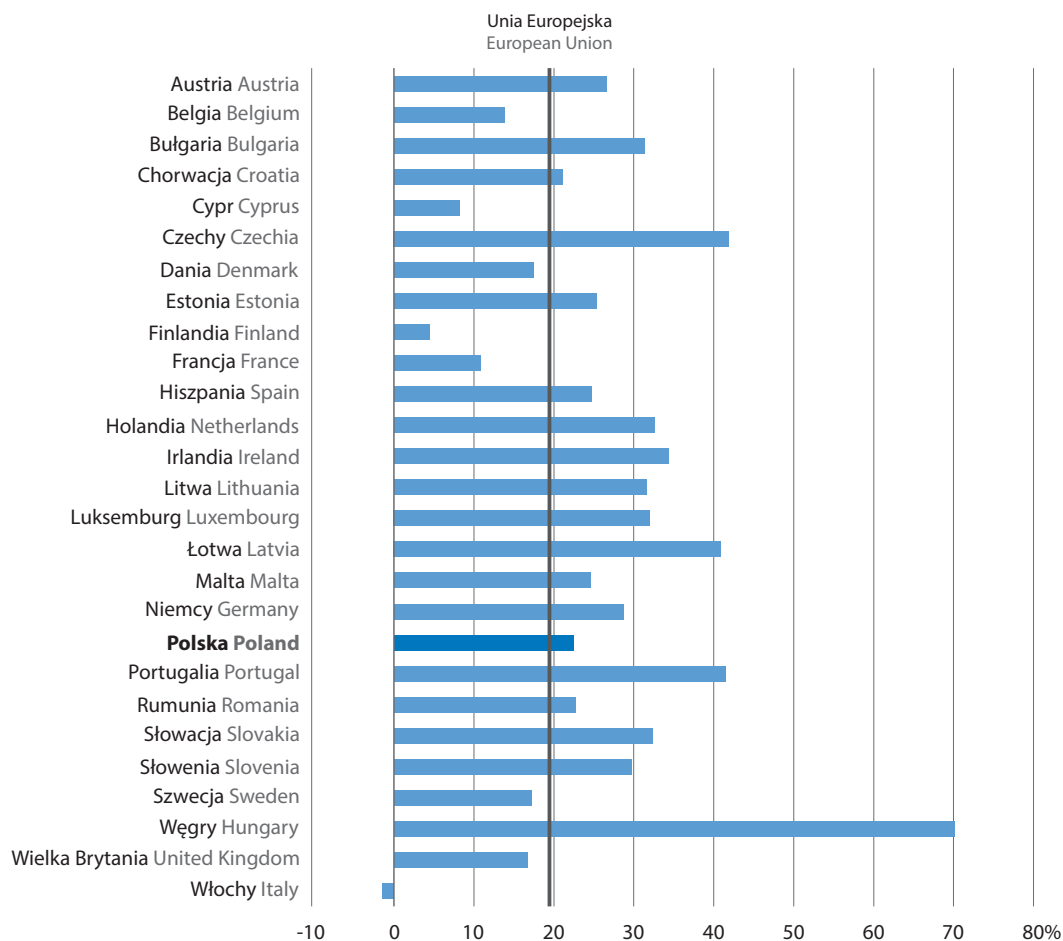
W odniesieniu do 2015 r. wzrost cen nieruchomości mieszkalnych obserwowano we wszystkich krajach UE z wyjątkiem Włoch (spadek o 1,5%) przy przeciętnym wzroście w UE o 19,7%.

W 2019 r. w stosunku do 2015 r. najszybciej ceny nieruchomości mieszkalnych rosły na Węgrzech (o 70,1%), w Czechach (o 41,9%), Portugalii (o 41,5%) i Łotwie (o 40,9%). W Polsce zanotowano w tym okresie mniejszy wzrost cen (o 22,5%). Ceny nieruchomości mieszkalnych spadły tylko we Włoszech (o 1,5%).

Compared to 2015, the rise in residential property prices was observed in all EU member states except for Italy (a price fall by 1.5%) with an average price hike in the EU by 19.7%.

In 2019, compared to 2015 the fastest rise in residential property prices was observed in Hungary (by 70.1%), Czechia (by 41.9%), Portugal (by 41.5%) and Latvia (by 40.9%). In Poland, a slower rise in prices (by 22.5%) was reported in that period. Residential property prices fell only in Italy (by 1.5%).

Wykres 69. Zmiany cen nieruchomości mieszkalnych^a w 2019 r. w krajach UE w stosunku do 2015 r.
Chart 69. Changes in prices of residential properties^a in the EU member states in 2019 compared to 2015

^a Dane dla niektórych krajów członkowskich nie są dostępne.
 a Data for some member states are not available.
 Źródło: Eurostat.
 Source: Eurostat.

W 2019 r. odnotowano dalszy wzrost cen nieruchomości zamieszkałych przez właścicieli, mierzony wskaźnikami OOH, we wszystkich krajach UE. Najbardziej w porównaniu z 2018 r. wzrosły ceny na Węgrzech (o 8,6%), w Bułgarii (o 7,2%), Rumunii (o 7,0%) i Luksemburgu (o 6,9%). Wolniejszy wzrost odnotowano w Danii i we Włoszech (po 0,8%) oraz Francji (o 1,0%). W Polsce ceny tych nieruchomości były o 4,5% wyższe niż przed rokiem.

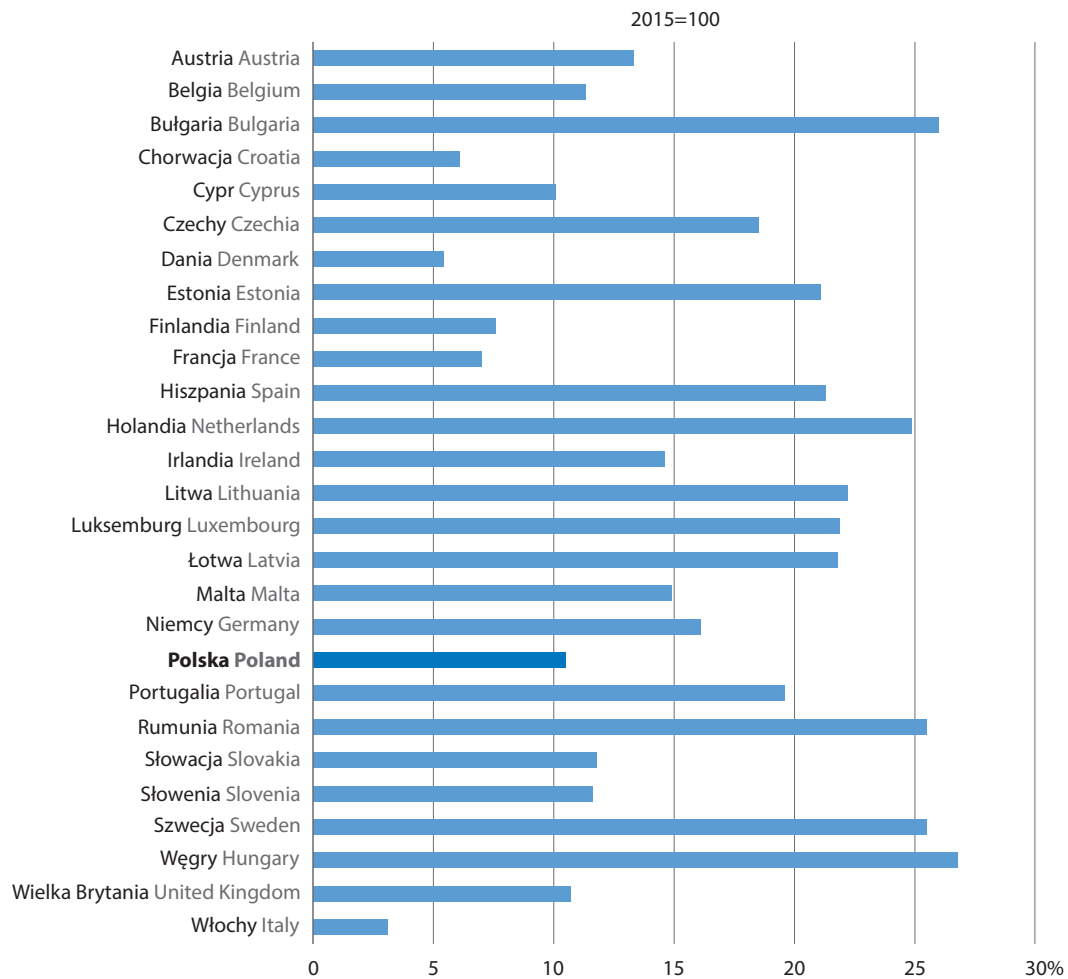
W odniesieniu do 2015 r. ceny nieruchomości zamieszkałych przez właścicieli wzrosły najbardziej na Węgrzech (o 26,8%), Bułgarii (o 26,0%), Szwecji (o 25,5%) i Rumunii (o 25,5%). Najwolniejszy ich wzrost notowano we Włoszech (o 3,1%), Danii (o 5,4%) oraz Chorwacji (o 6,1%). W Polsce ceny tych nieruchomości również wzrosły (o 10,5%), tak jak we wszystkich pozostałych krajach UE.

In 2019, a further rise in owner-occupied housing prices (measured by OOH indices) was observed in all EU member states. Compared to 2018, prices rose the most in Hungary (by 8.6%), Bulgaria (by 7.2%), Romania (by 7.0%) and Luxembourg (by 6.9%). A slower rise in prices was reported in Denmark, Italy (0.8% each) and France (by 1.0%). In Poland, those property prices were 4.5% higher than in the previous year.

Compared to 2015, the owner-occupied housing prices increased most in Hungary (by 26.8%), Bulgaria (by 26.0%), Sweden (by 25.5%) and Romania (by 25.5%). The slowest rise in those prices was observed in Italy (by 3.1%), Denmark (by 5.4%) and Croatia (by 6.1%). In Poland, as well as in all other EU member states, the prices of those properties increased (by 10.5%).

Wykres 70. Zmiany cen nieruchomości zamieszkałych przez właścicieli^a w 2019 r. w krajach Unii Europejskiej w stosunku do 2015 r.

Chart 70. Changes in prices of owner-occupied housing^a in the EU member states in 2019 compared to 2015

^a Dane dla niektórych krajów członkowskich nie są dostępne.

^a Data for some member states are not available.

Źródło: Eurostat.

Source: Eurostat.

Uwagi metodyczne

1. Ceny konsumpcyjne

Zawarte w publikacji informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie towarów i usług konsumpcyjnych.

Badanie realizowane jest w oparciu o listę reprezentantów wytypowaną metodą doboru celowego. Notowania cen towarów i usług prowadzone są przez ankieterów urzędów statystycznych w punktach sprzedaży wybranych do badania na obszarze poszczególnych rejonów badania cen (207 w 2019 r.). Zarówno rejon badania cen, punkty sprzedaży, jak i listę reprezentantów towarów i usług dobrano uwzględniając zmiany w modelu konsumpcji. Rejonem może być miasto, część dużego miasta, gmina lub dzielnica. Podział na rejon badania cen został ustalony przez GUS przy współpracy z urzędami statystycznymi. Wytypowane do badania cen punkty sprzedaży powinny odzwierciedlać różnorodność sieci handlowej na terenie rejonu badania cen. Zaleca się notowanie cen w tych samych punktach sprzedaży przez okres przynajmniej 1 roku.

Ustalona centralnie lista reprezentantów towarów i usług jest stała przez cały rok i obowiązuje wszystkie rejon badania cen. Z punktu widzenia charakteru opisu lista zawiera dwa rodzaje reprezentantów:

- produkty opisane bardzo dokładnie, z podaniem konkretnych parametrów ściśle określających ich cechy,
- produkty stanowiące wąskie grupy asortymentowe, reprezentujące np. ubiory, bieliznę, obuwie itp., które są dostarczane na rynek w krótkich seriach. W zakresie tej grupy o wyborze konkretnego reprezentanta towaru lub usługi decyduje ankieter.

W 2019 r. badaniem objęto ok. 1,5 tys. reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług były:

- notowania cen dokonywane przez ankieterów,
- cenniki, zarządzenia i decyzje w zakresie cen jednolitych obowiązujących na terenie całego kraju lub jego części, wydawane przez organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego, jak również przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą,
- notowania cen towarów i usług zakupywanych przez Internet.

Ceny towarów i usług notowane były w 2019 r. raz w miesiącu z wyjątkiem cen owoców i warzyw, które notowane były dwa razy w miesiącu. W przypadku cen jednolitych oraz taryf, średnie miesięczne ceny detaliczne obliczane są jako średnie arytmetyczne ważone ilością dni obowiązywania

Methodological notes

1. Consumer prices

Information about **retail prices** covered by this publication comes from the price surveys of consumer goods and services.

The survey is based on the purposively selected list of representative items. Prices of goods and services are gathered by statistical interviewers of the regional statistical offices in outlets selected within the price survey regions (207 in 2019). While selecting regions, sales outlets as well representative items of goods and services, changes in the consumption pattern are considered. The region can be a city, a part of a large city, gmina or a district. The price survey regions have been settled by Statistics Poland in cooperation with regional statistical offices. The sale points selected for the survey should reflect the diversity of a distributive network within a given region of price survey. There is recommendation to monitor prices in the same sale points during at least one year period.

A centrally fixed list of representative items of goods and services remains obligatory and unchanged for all the regions covered by the price surveys throughout a year. From the description's point of view, the list covers two types of representative items:

- products precisely described including their substantial parameters, determining their features,
- products representing narrow assortment groups like clothes, underwear, footwear, etc., which are supplied onto the market in short series. Selection of a particular product as a representative item within these groups depends on a price collector's decision.

In 2019 the survey covered about 1.5 thousand representative items of consumer goods and services.

The sources of information on retail prices were following:

- price quotations carried out by collectors,
- price lists, regulations and decisions applicable to the uniform prices binding throughout the country or its part introduced by government administration, or local government units and entities running economic activity,
- prices of goods and services purchased on the Internet.

Prices of goods and services were collected in 2019 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month. In the case of uniform prices of goods and services and tariffs, the average prices are calculated as arithmetic means weighted

poszczególnych poziomów cen. Co miesiąc rejestrowano ok. 270 tys. danych jednostkowych dotyczących poziomów cen towarów i usług.

Na podstawie zbioru notowań obliczane są średnie miesięczne ceny wszystkich reprezentantów jako średnie arytmetyczne z uwzględnieniem liczby notowań.

Wskaźnik cen reprezentanta w rejonie wynika z odniesienia jego średniej miesięcznej ceny do średniej ceny z okresu bazowego. Ogólnopolskie wskaźniki cen wszystkich reprezentantów objętych notowaniami obliczane są jako średnie geometryczne wskaźników cen reprezentantów ze wszystkich rejonów. Na ich podstawie, stosując średnią geometryczną, opracowuje się wskaźniki cen grup towarów i usług na najniższym szczeblu agregacji systemu wag (ok. 340 grup elementarnych). Wykorzystuje się je następnie, przy zastosowaniu systemu wag, do obliczenia wskaźników wyższych szczebli agregacji, aż do wskaźnika cen towarów i usług ogółem.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) obliczane są dla ogółu ludności oraz poszczególnych grup gospodarstw domowych, przy zastosowaniu systemu wag opartego na strukturze wydatków gospodarstw domowych (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany. Dane w zakresie wydatków konsumpcyjnych uzyskano z badania budżetów gospodarstw domowych. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczane są miesięcznie według formuły Laspeyres'a. W badaniu stosowana jest Europejska Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP od 2014 r., wcześniej COICOP/HICP).

Począwszy od stycznia 2011 r. zaktualizowano zasady uwzględniania **produktów sezonowych** w obliczeniach zarówno krajowych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), jak i zharmonizowanych (HICP). Za produkty sezonowe uznano te, które są niedostępne dla konsumentów lub ich sprzedawana ilość jest zbyt mała, w pewnych okresach powtarzających się cyklicznie każdego roku, co uniemożliwia obserwację cen w tych okresach (dotyczy to np. niektórych warzyw i owoców lub odzieży letniej czy zimowej). Przy opracowywaniu wskaźników cen konsumpcyjnych wprowadzono następujące zmiany metodyczne dla produktów sezonowych:

- zastosowano stałe roczne wagi (podobnie jak w przypadku pozostałych wyrobów i usług), tj. przyjęto tę samą wielkość wydatków gospodarstw domowych jako wagi we wszystkich miesiącach roku. Przy metodzie stosowanej do końca 2010 r., w ramach grup „warzywa” i „owoce” uwzględniano sezonowość spożycia i pojawiania się na rynku tych produktów. Stosowana była (podobnie jak w niektórych innych krajach) tzw. metoda Rothwell'a, tj. waga dla całej grupy „warzywa” i grupy „owoce” była stała dla wszystkich miesięcy w roku badanym, zmieniano natomiast wewnętrzną

by a number of days being in force of individual price levels. There were about 270 thousand individual data on price levels of goods and services recorded each month.

The set of quotations is the basis for calculation of average monthly prices of all the representative items as arithmetic means, with the number of quotations considered.

A price index of an individual representative item in a region results from comparing its average monthly price in a given month with its average price in the base period. The indices of all the representative items covered by the survey for Poland are calculated as the geometric mean of price indices of the representative items from all the regions. The same formula is used in calculating price indices of groups of goods and services at the lowest aggregation levels of the weighting system (around 340 elementary groups). Then they are applied (with the use of weights) to calculate price indices at the higher aggregation levels – up to the total consumer price index.

Price indice of consumer goods and services (CPI) for the entire population and for particular groups of households are calculated with the use of the weighting system based on expenditure of the households (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services from the year preceding the year under the survey. Data on consumer expenditure is derived from the household budget survey. Price indices of consumer goods and services are calculated monthly according to the Laspeyres formula. In the survey the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP since 2014, previously COICOP/HICP) is applied

Since January 2011 there were rules of inclusion of seasonal products in compilation of both the national price index of consumer goods and services (CPI) and the Harmonized Indices of Consumer Prices (HICP) updated. Seasonal products are understood as those not available for purchase or purchased in small or negligible volumes, for certain periods in a typical annual cyclical pattern, which makes the price observation impossible in these periods (this concerns e.g. some of the vegetables and fruit or summer and winter clothing). When compiling consumer price indices there were the following methodological changes for seasonal products introduced:

- fixed annual weights were used (as for the other goods and services), i.e., the same level of households expenditure was adopted as weights for all months of the year. With the method used as of the end of 2010, the seasonally varying consumption and availability of products on the marketplace was taken into account in the case of 'vegetables' and 'fruit' group. The so-called Rothwell method was used (as in some other countries), i.e., weight for the 'vegetable' and 'fruit' groups was fixed for all months of the year under the survey while the inner

strukturę tych agregatów w poszczególnych miesiącach roku. Dane dotyczące ilości zakupionych produktów i ich średnich rocznych cen, pozyskiwano z badania budżetów gospodarstw domowych. Opracowany w ten sposób system wag był stosowany do obliczania wskaźników cen dla grup „warzywa” i „owoce” przy wykorzystaniu indywidualnych wskaźników cen reprezentantów obliczonych według formuły średniej geometrycznej, dla wszystkich grup elementarnych tworzących te agregaty,

- w pierwszym miesiącu poza sezonem przyjęto cenę typową (bazową), którą oblicza się przy zastosowaniu formuły średniej arytmetycznej z cen zanotowanych w sezonie z wyłączeniem pierwszego i ostatniego miesiąca sezonu, tj. okresów nietypowych pod względem poziomów oraz liczby zanotowanych cen,
- dla kolejnych miesięcy poza sezonem (począwszy od drugiego miesiąca) oblicza się wskaźniki cen produktów sezonowych na podstawie dynamiki cen pozostałych produktów zaliczanych do tych samych grup elementarnych lub agregatowych ECOICOP. Oznacza to, że w miesiącach, w których nie występują w sprzedaży towary sezonowe i nie można zanotować ich ceny, przyjmowana jest do obliczeń miesięcznych wskaźników cen średnia dynamika cen reprezentantów występujących w tym okresie lub dostępnych na rynku przez cały rok.

Podstawę do opracowania **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)** dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag, opracowany w oparciu o dane dotyczące wydatków pieniężnych gospodarstw domowych na zakup dóbr konsumpcyjnych ze statystyki rachunków narodowych. Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP od 2014 r., wcześniej COICOP/HICP).

Wskaźnik cen towarów nieżywnościowych trwałego użytku, wykorzystywany do celów zawartych w ustawie o podatku od spadków i darowizn, obliczany jest w oparciu o wyniki badań:

- cen detalicznych towarów konsumpcyjnych,
- budżetów gospodarstw domowych – dostarczających dane o przeciętnych wydatkach, wykorzystywanych do opracowania systemu wag.

2. Inflacja bazowa

Inflacja bazowa to część inflacji rejestrowanej, która służy do oceny średnio i długookresowego trendu wzrostu ogólnego poziomu cen. Istnieją różne metody pomiaru inflacji bazowej. Można wyróżnić m.in. trzy grupy metod: metody mechaniczne, oparte na wyłączeniu stałego koszyka dóbr, metody statystyczne oraz metody oparte o formalne modele teoretyczne.

proportions within these groups varied in the consecutive months of the year. Data on the quantitative consumption of products purchased and their average annual prices were obtained from the household budget survey. Weighting system, based on these data, was applied to compilation of price indices for the ‘vegetable’ and ‘fruit’ groups. This was performed with the use of price indices of individual representative items as the base for calculation of geometric mean indices for all elementary groups constituting these aggregates,

- a typical price (base price) was adopted in the first month of the out-of-season period, which was calculated as arithmetic mean of average in season price quotations, with the exclusion of the first and the last month of the in-season period, i.e., periods untypical in terms of price levels and the number of prices collected,
- for the months of the out-of-season period (starting from the second month), the price indices of seasonal products are calculated on the base of price changes of other products under the same elementary aggregates or ECOICOP aggregates. This means, that for those months, when the seasonal products are not available on the marketplace and there is no possibility of price quotations, an average price changes of the representative items available in those periods or all year round are used for calculation of monthly price indices.

The basis of calculation of **Harmonized Index of Consumer Prices (HICP)** for Poland is an observation of prices of representative items of consumer goods and services and the weighting system prepared on the basis of data on the household final monetary consumption expenditure from national accounts statistics. The grouping of consumer goods and services is based on the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP since 2014, previously COICOP/HICP).

Price indice of durable non-foodstuff goods used for purposes contained in the law on inheritance and donation duty, is calculated on the basis of survey results of:

- retail prices of consumer goods,
- household budgets – providing data on the average expenditures used for weighting system compilation

2. Core inflation

Core inflation is a part of registered inflation, which serves the purpose of assessing the mid and long-term trend of the overall price level. There are many measures of core inflation. At least three groups of core inflation measurement methods can be distinguished, i.e. mechanical methods, based on excluding certain groups from the basket of goods, statistical methods and methods based on formal theoretical models.

Inflacja bazowa obliczana jest przez Narodowy Bank Polski, który publikuje, począwszy od marca 2009 r., cztery miary inflacji bazowej¹. Trzy spośród tych miar, tj. inflacja po wyłączeniu cen: administrowanych, najbardziej zmiennych oraz cen żywności i energii, są obliczane przy pomocy metod mechanicznych, natomiast jedna – 15% średnia obcięta – za pomocą metod statystycznych. Najbardziej popularną metodą obliczania inflacji bazowej jest metoda polegająca na wyłączeniu pewnych określonych wskaźników cen grup elementarnych z ogólnego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI). W celu obliczenia takiej miary inflacji bazowej, zagregowany wskaźnik cen obliczany jest na zbiorze okrojonym o wybrany zestaw towarów i usług. Istotą miar inflacji bazowej jest wyłączenie komponentów CPI, których ceny charakteryzują się silnymi zaburzeniami pochodzącymi z wahań sezonowych i/lub oddziaływania szoków podaźowych (głównie dotyczy to żywności lub niektórych komponentów energii) albo wartość informacyjna ich zmian jest ograniczona (np. z powodu różnych form regulacji). Wadą tej grupy metod jest, do pewnego stopnia, arbitralność wyboru wyłączanej grupy dóbr.

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen administrowanych obliczana jest po wyeliminowaniu tych cen, które nie są kształtowane przez mechanizmy rynkowe, lecz podlegają różnego rodzaju regulacjom. W związku z tym rozkład zmian tych cen może nie odzwierciedlać długookresowych tendencji inflacyjnych. Ceny administrowane obejmują towary i usługi, których ceny finalne znajdują się w pełni lub w znacznym stopniu pod wpływem instytucji rządowych, samorządowych i regulatorów. Są to ceny towarów i usług, które wynikają wprost z aktów prawnych lub decyzji administracyjnych, są przedmiotem zatwierdzenia lub nie mogą zostać zmienione bez zgody odpowiednich instytucji państwowych (np. regulatorów) oraz ceny, których poziom lub dynamika zmian są prawnie ograniczone. Do cen administrowanych nie zalicza się natomiast cen kontrolowanych pośrednio poprzez zmiany stawek podatków pośrednich, podatków i opłat ekologicznych, regulacji w zakresie bezpieczeństwa produktów oraz Wspólnej Polityki Rolnej.

W ramach wyodrębnionej grupy cen administrowanych, obecnie ze wskaźnika CPI wyłączane są: czynsze mieszkaniowe, zaopatrywanie w wodę, kanalizacja, wywóz nieczystości, niektóre nośniki energii (gaz, energia elektryczna, energia ciepła), pasażerski transport szynowy i mieszany (okresowe bilety na przewozy autobusem, tramwajem, metrem), usługi pocztowe, inne usługi związane z eksploatacją prywatnych środków transportu oraz grupa pozostałe usługi (sądowe i adwokackie, administracji państwowej, pogrzebowe i cmentarne). W 2019 r. udział (waga) cen administrowanych wyniósł 15,1% koszyka CPI. Miara inflacji po wyłączeniu cen admini-

Core inflation is calculated by the National Bank of Poland, and published since March 2009 as four measures of core inflation¹. Three of them, i.e. inflation excluding administered prices, excluding the most volatile prices and excluding food and energy prices, are calculated using mechanical methods, and the remaining – 15% trimmed mean – using statistical methods. The most popular method of calculating core inflation is the method of excluding price indices of some elementary groups from the overall price index of consumer goods and services (CPI). In order to calculate this measure of core inflation, the aggregated price index is calculated on the set trimmed by a selected group of goods and services. Core inflation is based on the principle of excluding those CPI components whose prices display strong disruptions caused by seasonal fluctuations and/or the effect of supply shocks (this primarily concerns food and some components of energy) or those whose price shifts have only a limited informative value (e.g. due to different forms of regulation). The drawback of this group of methods is, to some extent, the arbitrariness of the selection of the excluded group of goods.

Core inflation – inflation excluding administered prices is calculated by eliminating those prices which are not shaped by market mechanisms, but which are subject to diverse regulations, and therefore the distribution of their shifts may not reflect long-term inflation tendencies. Administered prices concern the goods and services whose final prices are administered exclusively or to a great extent by government institutions, local governments and regulators. These are the prices of goods and service which result directly from legal regulations or administrative decisions, which are subject to approval and cannot be changed without the consent of competent state institutions (e.g. regulators), as well as the prices whose level or changes are restricted by law. However, administered prices do not include prices controlled indirectly through changes in indirect tax rates, environmental taxes and charges, product safety regulations and the Common Agricultural Policy.

Within the extracted group of administered prices currently excluded from the CPI: actual rentals for housing, water supply, sewerage, refuse collection, some energy carriers (natural gas, electricity, heat energy), combined transport (seasonal bus, tramway and metro tickets), postal services, other services in respect of personal transport equipment and other services (judicial and attorney's services, state administrative fees, funeral services). The share (weight) of administered prices in the CPI basket amounted to 15.1% in 2019. The measure of core inflation net of administered prices is obtained by calculating the aggregated price index

¹ W marcu 2009 r. Narodowy Bank Polski, po dokonanej rewizji miar inflacji bazowej, rozpoczęł publikację czterech miar, które zastąpiły publikowane wcześniej wskaźniki bazowe.

¹ In March 2009, the National Bank of Poland, following the revision of core inflation measures, began publishing four measures which replaced the previously published baseline indicators.

strowanych powstaje poprzez obliczenie zagregowanego wskaźnika cen na zbiorze okrojonym o wyznaczony według powyższej metody zbiór cen administrowanych.

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych obliczana jest po wyłączeniu wpływu cen najbardziej zaburzonych, czyli cen tych towarów i usług, które są szczególnie wrażliwe na różnego rodzaju szoki popytowe i podażowe i/lub cechują się istotną i zmienną w czasie sezonowością. Silna zmienność niektórych cen może powodować, że wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, przynajmniej w krótkim okresie, nie będzie właściwie wskazywał długookresowego trendu wzrostu ogólnego poziomu cen.

Wyznaczenie koszyka cen najbardziej zmiennych następuje metodą empiryczną, a koszyk jest przeliczany na początku każdego roku, uwzględniając dane, które napłynęły w poprzednim roku. Do wyznaczenia zbioru cen najbardziej zmiennych zastosowano kryterium odchylenia standardowego z próby na poziomie wskaźników cen grup elementarnych. W każdym roku do koszyka cen najbardziej zmiennych zalicza się towary i usługi, zaczynając od najbardziej zmiennych, tak długo, aż ich łączna waga osiągnie 20% koszyka towarów i usług konsumpcyjnych. Miara inflacji po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych powstaje poprzez obliczenie zagregowanego wskaźnika cen na zbiorze okrojonym o wyznaczony według powyższej metody koszyk cen najbardziej zmiennych. Tak wyznaczona grupa cen najbardziej zmiennych zawiera przeważnie: znaczną część produktów żywnościowych (m.in. nie- i niskoprzetworzone owoce, warzywa), produkty energetyczne (paliwa, gaz, opał) i niektóre usługi (transport powietrzny, opłaty radiowo-telewizyjne, usługi finansowe oraz telekomunikacyjne).

Inflacja bazowa po wyłączeniu cen żywności i energii eliminuje ceny dóbr szczególnie wrażliwych na wewnętrzne i zewnętrzne szoki podażowe. Do grupy tej zaliczono ceny żywności i napojów bezalkoholowych oraz ceny energii. Na grupę cen energii składają się: paliwa silnikowe oraz nośniki energii (energia elektryczna, gaz, centralne ogrzewanie, ciepła woda, opał). W 2019 r. udział (waga) cen żywności i energii wynosił 41,1% koszyka CPI. Miara inflacji po wyłączeniu cen żywności i energii powstaje poprzez obliczenie zagregowanego wskaźnika cen na zbiorze okrojonym o koszyk cen żywności i energii.

15% średnia obcięta jest to średnia ważona, liczona zgodnie z metodologią używaną do obliczania wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych, na zbiorze grup cen, których wagi skumulowane (odpowiadające uprzednio posortowanemu rosnąco wskaźnikom cen) są większe niż 15% i mniejsze niż 85%. Obcięcie jest dokonywane symetrycznie z obu stron rozkładu zmian cen. Zostają w ten sposób odrzucone grupy

on the set trimmed by the set of administered prices specified according to the aforementioned method.

Core inflation – inflation excluding the most volatile prices is calculated by excluding the impact of the most disrupted prices, i.e. the prices of those goods and services which are particularly sensitive to various demand and supply shocks and/or which are characterised by significant and strong seasonal shifts. A strong tendency of some prices to shift may cause that the consumer goods and services index, at least in a short-term perspective, will not properly reflect the long-term growth trend of the total price level increase.

The basket of the most volatile prices is determined with the use of an empirical method, and it is re-estimated at the beginning of each year, including the data which were supplied in the previous year. In determining the set of the most volatile prices a standard deviation criterion was used at the level of price indices of elementary groups. Each year in the price basket of the most volatile prices goods and services are included starting from the most volatile, until their total weight reaches 20% of the basket of consumer goods and services. The measure of core inflation – inflation excluding the most volatile prices comes from by calculating the aggregated price index on the set trimmed by the basket of the most volatile prices determined with the use of the aforementioned method. The group of the most volatile prices, determined in the reference mode, generally includes a significant part of food products (among others, unprocessed and low-processed fruit, vegetables), energy products (fuels, gas and liquid and solid fuels) and some other services (related to passenger transport by air, television and radio licence fees and subscriptions, financial and telecommunication services).

Core inflation – inflation excluding food and energy prices is calculated by excluding the prices of those goods which are particularly sensitive to both internal and external supply shocks. This group includes prices of food and non-alcoholic beverages and energy prices. The group of energy prices includes engine fuels and energy carriers (electricity, gas, central heating, hot water, liquid and solid fuels). The share (weight) of food and energy in the CPI basket amounted to 41.1% in 2019. The inflation measure – inflation excluding food and energy prices is determined by calculating an aggregated price index on the set trimmed by the food and energy price basket.

15% trimmed mean is a weighted average, calculated according to the methodology used for calculating the price index of consumer goods and services on the set of price groups whose accumulated weights (corresponding to previously ascendingly sorted price indices) are higher than 15% and lower than 85%. The distribution of price changes is trimmed symmetrically on both sides. In this way, the groups

o łącznej wadze 30%, których cena uległa największej zmianie w stosunku do okresu bazowego. W odróżnieniu od innych miar publikowanych przez NBP, 15% średnia obcięta jest liczona niezależnie w układzie miesięcznym i rocznym, tj. obcina te grupy cen, które charakteryzowały się największymi zmianami zarówno w stosunku do poprzedniego miesiąca, jak i w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku

3. Ceny producentów

Badania cen producentów obejmują ceny produktów rolnych, wyrobów i usług przemysłowych, robót budowlano-montażowych, a także usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji oraz usług związanych z obsługą działalności gospodarczej.

Dane dotyczące zmian **cen w rolnictwie** pochodzą z miesięcznego² i półrocznego³ badania skupu oraz miesięcznych notowań cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w badanym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów.

Wskaźniki cen skupu obliczane są w warunkach porównywalnych w ujęciu rocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.

Ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach występują w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikami a ludnością nierolniczą. Ceny te opracowano na podstawie notowań cen wybranych produktów, dokonywanych przez sieć stałych ankietatorów GUS na ok. 400 targowiskach rolnych na terenie całego kraju. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju. Przeciętne ceny roczne obliczane są jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Wskaźniki cen skupu oraz cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach obliczono na podstawie danych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki cen w zakresie **przemysłu, budownictwa, transportu i gospodarki magazynowej, telekomunikacji oraz obsługi działalności gospodarczej** opracowywane są na podstawie danych źródłowych dotyczących reprezentacji (próby) wytypowanej metodą doboru celowego.

with the total weight of 30%, whose prices have changed the most significantly in relation to the reference period, are eliminated. In contrast to other measures published by the NBP, the 15% trimmed mean is calculated independently on a monthly and annual basis, i.e. it cuts off those groups of prices which were characterised by the largest changes, both in relation to the previous month and in relation to the corresponding month of the preceding year.

3. Producer prices

The producer price surveys cover prices of agricultural products, manufactured products and services, construction and assembly works, as well as transport, storage and telecommunications services and services related to business activity.

Data on **price changes in agriculture** are obtained from monthly² and semi-annual³ procurement survey and monthly quotations of marketplace prices received by farmers.

Procurement prices are average prices calculated as a quotient of value (without value added tax) and quantity of each agricultural product purchased in a surveyed period by economic entities directly purchasing from producers.

Procurement price indices are calculated in comparable conditions annually taking into consideration revisions from semi-annual data reports.

Marketplace prices received by farmers concern prices in transactions between farmers, and between farmers and non-agricultural population. The prices are based on price quotations of selected products, carried out by the net of regular interviewers of Statistics Poland conducted on c. 400 marketplaces on the territory of the country. Average monthly prices are calculated as arithmetic mean of all price quotations at the national level. Average annual prices are calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

Indices of procurement prices and marketplace prices received by farmers were calculated on the basis of data, expressed with more precision, than those presented in tables.

Price indices in the scope of **industry, construction, transport and storage, telecommunications and services related to business services** are calculated on the basis of source data concerning the representation (sample) marked out by the method of purposeful selection.

² Meldunek o skupie produktów rolnych realizowany przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

³ Sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł.

² Report on the procurement of agricultural products compiled by legal persons and organizational units without legal personality.

³ Reports taking into consideration reported data revisions and procurement level of at least PLN 10 000 fulfilled by natural persons.

Lista podmiotów gospodarki narodowej dobranych do badania cen producentów podlega corocznej aktualizacji. Zasadniczym kryterium doboru zarówno jednostek sprawozdawczych, jak również wyrobów, robót i usług, jest znacząca wartość produkcji oraz konieczność zapewnienia właściwej reprezentacji we wszystkich podstawowych rodzajach działalności. Listy reprezentantów podmiotów gospodarki narodowej oraz reprezentantów wyrobów, robót i usług są aktualizowane stosownie do zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży. Do badania cen producentów (z wyjątkiem rolnictwa) dobierane są jednostki sprawozdawcze ze zbioru podmiotów gospodarczych sektora publicznego i prywatnego, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

W 2019 r. badanie cen producentów (bez rolnictwa) obejmowało:

- w przemyśle⁴ – ok. 3,2 tys. podmiotów. Przeciętna liczba rejestrowanych w miesiącu reprezentantów wyrobów i usług przemysłowych wynosiła ok. 30 tys.,
- w sekcji „Budownictwo” – ok. 400 podmiotów. Przeciętna liczba miesięcznie rejestrowanych reprezentantów robót budowlano-montażowych wynosiła ok. 3,5 tys.,
- w sekcji „Transport i gospodarka magazynowa” oraz dziale „Telekomunikacja” – ok. 400 podmiotów. Miesięcznie rejestrowano ok. 1,6 tys. reprezentantów usług,
- w zakresie usług związanych z obsługą działalności gospodarczej⁵ – ok. 1,6 tys. podmiotów. Kwartalnie rejestrowano ok. 4 tys. reprezentantów usług.

Źródłem informacji o zmianach cen wyrobów, robót i usług są:

- miesięczne lub kwartalne sprawozdania sporządzane przez wybrane podmioty gospodarki narodowej,
- cenniki i taryfy w zakresie przewozu osób taborem kolejowym, samochodowym, lotniczym oraz usług pocztowych i telekomunikacyjnych.

⁴ Dotyczy sekcji PKD 2007: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

⁵ Obejmują: działalność wydawniczą, działalność związaną z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych, nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych, działalność związaną z oprogramowaniem, doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązane, działalność usługową w zakresie informacji, działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości, działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe, doradztwo związane z zarządzaniem, działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, reklamę, badania rynku i opinii publicznej, pozostałą działalność profesjonalną, naukową i techniczną, wynajem i dzierżawę, działalność związaną z zatrudnieniem, działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałą działalność usługową w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane, działalność detektywistyczną i ochroniarską, działalność usługową związaną z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, oraz działalność związaną z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalność wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej.

The list of entities of the national economy covered by the producer price survey is annually updated. An essential criterion of sample selection of the reporting units as well as products, works and services, is the significant value of the production and the necessity to provide for an adequate representation in every major kind of activity. The lists of representative items of entities of the national economy as well as products, works and services chosen for the survey are updated according to changes in the assortment structure of sales. For producer price survey (excluding agriculture) the reporting units are selected from the group of economic entities, both from public and private sectors, in which the number of employees amounts to 10 persons and more.

In 2019 the producer price survey covered (excluding agriculture):

- in industry⁴ – c. 3.2 thousand of units. An average number of monthly recorded representative items of industrial goods and services amounted to about 30 thousand,
- in the section “Construction” – c. 400 units. An average number of monthly collected representative items for construction and assembly works was c. 3.5 thousand,
- in the section “Transport and storage” and the division “Telecommunications” – c. 400 units. About 1.6 thousand representative items of services recorded each month,
- in the field of services related to business services⁵ – c. 1.6 thousand entities. There were c. 4 thousand representative items recorded quarterly.

The source of information on changes in prices of goods, works and services are:

- monthly or quarterly reports prepared by selected entities of the national economy,
- price lists and tariffs of passenger’s railway, bus and air transport as well as postal and telecommunication services.

⁴ Concerns NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

⁵ Include: publishing activities, motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities, programming and broadcasting activities, computer programming, consultancy and related activities, information service activities, real estate activities, legal and accounting activities, management consultancy activities, architectural and engineering activities; technical testing and analysis, advertising and market research, other professional, scientific and technical activities, rental and leasing activities, employment activities, travel agency, tour operator reservation service and related activities, security and investigation activities, services to buildings and landscape activities, office administrative, office support and other business support activities.

Przedmiotem obserwacji są dwie kategorie cen:

- cena producenta,
- cena bazowa.

W jednostkach budowlanych rejestruje się ceny robót, które zrealizowano, lecz niekoniecznie sprzedano w badanym miesiącu. Cenę roboty uzyskuje się wówczas na podstawie bazy kosztowo-cenowej lub aktualnego kosztorysu. Wynika to z długich cykli realizacji i rozliczania obiektów.

Na podstawie informacji o średnich miesięcznych poziomach cen wyrobów, robót i usług obliczane są wskaźniki cen każdego reprezentanta uczestniczącego w badaniu poprzez odniesienie ceny danego miesiąca do ceny miesiąca poprzedniego. Służą one następnie do uzyskania, przy zastosowaniu odpowiednich systemów wag, wskaźników cen wyższych szczebli agregacji według PKD.

W obliczeniach stosowane są następujące systemy wag:

System wag	Zastosowanie
Wartość produkcji sprzedanej reprezentantów w badanym miesiącu	Miesięczne wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni = 100 dla: 1. przedsiębiorstw 2. podkategorii PKWiU w sekcji B, C, D, E
Wartość produkcji sprzedanej według poszczególnych szczebli agregacji PKD w badanym miesiącu	Miesięczne wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni = 100 dla grup, działów i sekcji PKD w ramach: 1. przemysłu 2. budownictwa
Wartość produkcji sprzedanej z 2015 r.* według poszczególnych szczebli agregacji PKD, z uwzględnieniem zmian cen i zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży	Wskaźniki cen przy pozostałych podstawach (innych niż miesiąc poprzedni) dla grup, działów i sekcji PKD, w ramach: 1. przemysłu 2. budownictwa

* W 2015 roczne wskaźniki cen producentów w przemyśle i budownictwie obliczono przy przyjęciu wartości produkcji sprzedanej z 2010 r., dla lat 2016–2019 – z 2015 r.

Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą kategorii ceny bazowej.

Podział **wskaźników cen produkcji sprzedanej przemysłu na główne grupowania**, tzn. dobra zaopatrzeniowe, inwestycyjne, konsumpcyjne trwałe i nietrwałe oraz związane z energią, dokonany został zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r., zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkoterminowych statystyk w zakresie definicji Głównych Grup Przemysłowych (MIGs).

The price observation covers two price categories:

- producer price,
- basic price.

In the construction units there are registered prices of works, which have been done but not necessarily sold in a surveyed month. A price of work is therefore obtained according to either the cost-price basis or the current cost calculation. This results from long periods of works completion and clearing accounts for concerned objects.

The set of information about average monthly price levels of goods, works and services makes a basis for calculation of price indices for every surveyed representative item, by comparing a price in a given month with the price in the preceding month. This file of data is used – by applying relevant weighting systems – to obtain price indices of higher aggregation levels according to NACE.

The following weighting systems are applied:

Weighting system	Application
Value of the sold production of representative items in a month under the survey	Monthly price indices (the previous month = 100) for: 1. enterprises 2. sub-categories by the Polish Classification of Products and Services in sections B, C, D, E
Value of the sold production according to particular levels of aggregation by NACE in a month under the survey	Monthly price indices (the previous month = 100) of groups, divisions and sections by NACE within: 1. industry 2. construction
Value of the sold production in 2015* according to particular levels of aggregation by NACE, updated by the price and sale structure changes	Price indices on other reference bases (different from the previous month) for groups, divisions and sections by NACE, within: 1. industry 2. construction

* In 2015 annual indices of producer prices in industry and construction were calculated with the use of data on the value of the sold production from 2010, for 2016–2019 indices – from 2015.

Price indices of sold production of industry concern a basic price category.

The division of **price indices of sold production of industry into main groupings**, i.e. intermediate goods, capital goods, consumer durables, consumer non-durables and energy has been made on the basis of Commission Regulation (EC) No 656/2007 of 14 June 2007 amending Regulation (EC) No 586/2001 of 26 March 2001 on implementing Council Regulation (EC) No 1165/98 concerning short-term statistics as regards the definition of Main Industrial Groupings (MIGs).

Przedmiotem badania **cen wybranych wyrobów spożywczych** są średnie krajowe ceny producentów łącznie z podatkiem od towarów i usług (VAT) oraz z wyłączeniem tego podatku. Lista reprezentantów objętych tym badaniem została opracowana w GUS, metodą doboru celowego pod kątem uzyskania danych do wykorzystania przy analizie zróżnicowania poziomów i dynamiki cen wyrobów spożywczych w sferze produkcji i na rynku konsumenta. Kryterium doboru jednostek sprawozdawczych jest ich udział w rocznej wartości produkcji sprzedanej danego wyrobu w skali kraju. W 2019 r. badaniem objęto ok. 1,2 tys. jednostek sprawozdawczych oraz ok. 150 ściśle określonych asortymentów wyrobów. Na podstawie notowań ich cen obliczono średnie miesięczne ceny wyrobów. Prezentowane w publikacji ceny wyrobów spożywczych zawierają podatek od towarów i usług (VAT).

W badaniu **cen robót i obiektów budowlanych** uczestniczy około 400 podmiotów specjalizujących się w wykonywaniu różnych rodzajów robót budowlanych wybranych metodą doboru celowego. Zakres badania w 2019 r. obejmował 22 obiekty budowlane, w tym 6 budynków mieszkalnych.

W badaniu **cen robót i obiektów drogowych oraz mostowych** uczestniczy ok. 250 podmiotów, specjalizujących się w budownictwie drogowym i mostowym, wybranych metodą doboru celowego. Zakres badania w 2019 r. obejmował ok. 120 rodzajów robót wykonywanych w związku z realizacją 14 obiektów drogowych oraz około 180 rodzajów robót dotyczących 17 obiektów mostowych, tj. 7 wiaduktów, 6 mostów, 2 kładek i 2 estakad.

Wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej oraz telekomunikacji, a także usług związanych z obsługą działalności gospodarczej dla szeregu przedsiębiorstw oblicza się jako średnie geometryczne wskaźników cen reprezentantów. Wskaźniki cen dla wyższych szczebli agregacji obliczane są przy wykorzystaniu formuły Laspeyresa, tj. jako średnie ważone wskaźników cen agregatów niższego szczebla. System wag do obliczeń agregatowych wskaźników cen został opracowany na podstawie danych dotyczących obrotów zrealizowanych w roku bazowym i zmieniany jest raz na pięć lat. Począwszy od danych dotyczących 2015 r., wskaźniki cen usług są obliczane przy wykorzystaniu systemu wagowego przygotowanego w oparciu o obroty w roku 2015.

4. Ceny nieruchomości

Informacje na temat **cen nieruchomości mieszkalnych** są opracowywane na podstawie danych o lokalach mieszkalnych uzyskiwanych z rejestrów cen i wartości nieruchomości prowadzonych przez starostwa powiatowe i prezydentów miast na prawach powiatu przy wykorzystaniu informacji pochodzących z aktów notarialnych. Do obliczeń brane są

The subject of a survey on **prices of selected food products** are average national producer prices with value added tax (VAT) as well as without VAT. The list of representative items covered by this survey has been prepared by Statistics Poland with purposive sample to obtain data for use in analyzing the differentiation of levels and dynamics of food prices for production and on the consumer market. The criterion of selection of reporting units is their share in the annual value of the sold production of a given product in Poland. In 2019, the survey covered about 1.2 thousand reporting units as well as about 150 strictly defined assortments of products. The average monthly product prices have been calculated based on their price quotations. Prices of food products presented in this publication include value added tax (VAT).

About 400 entities specializing in carrying out various types of construction works, selected by means of purposive sample, participate in the survey **on the prices of works and construction objects**. The sampling frame of the survey in 2019 included 22 construction objects, of which 6 residential buildings.

About 250 entities specializing in road and bridge construction, selected by the purposive sample method, participate in the survey **on the prices of road and bridge works and constructions**. The scope of the survey in 2019 included about 120 types of works performed in connection with the implementation of 14 road objects and about 180 types of works related to 17 bridge objects, i.e. 7 viaducts, 6 bridges, 2 footbridges and 2 flyovers.

Price indices for enterprises of transportation and storage, telecommunications, and services related to business are calculated as average geometric mean of price indices of representative items. Price indices for higher aggregation levels are Laspeyres' formula indices, i.e. weighted averages of price indices of aggregates of lower aggregation levels. The weighting system for calculation of the aggregated price indices is based on the turnover generated in the base year and it is changed once every five years. Since 2015 data, price indices have been calculated using a weighting system based on turnover in 2015.

4. Real estate prices

Information on **prices of residential properties** are developed on the basis of data on flats obtained from the registers of real estate prices and values maintained by powiat starost offices and presidents of cities with powiat status based on information derived from notarial deeds. For the calculations there are taken into account data on

pod uwagę dane na temat transakcji o charakterze rynkowym tj. sprzedaż na wolnym rynku (z pewnymi wyłączeniami, np. sprzedaży między stronami spokrewnionymi) oraz sprzedaż przetargowa.

Zastosowany dla rynkowej sprzedaży lokali mieszkalnych podział na rynek pierwotny i wtórny został przeprowadzony przyjmując założenie, że sprzedaż na rynku pierwotnym dotyczy transakcji dokonywanych na wolnym rynku, gdzie stroną sprzedającą jest osoba prawna i średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu wynosi co najmniej 2000 zł. Do transakcji na rynku wtórnym zaliczono pozostałe transakcje rynkowe przeprowadzone na wolnym rynku oraz sprzedaż przetargową.

Wskaźniki zmian cen lokali mieszkalnych odzwierciedlają zmiany cen zachodzące na rynku lokali mieszkalnych skorygowane ze względu na zachodzące z okresu na okres zmiany w strukturze sprzedawanych lokali. Obserwacją objęto ceny lokali mieszkalnych w budynkach wielomieszkaniowych nabywanych przez gospodarstwa domowe. Wskaźniki obliczane są przy zastosowaniu metody stratyfikacji, która polega na pogrupowaniu transakcji w możliwie homogeniczne warstwy. Przy wyznaczaniu warstw wykorzystuje się kryteria rodzaju rynku (pierwotny/wtórny), lokalizacji, wielkości lokalu mieszkalnego. Dla każdej z warstw oblicza się elementarny wskaźnik cen jako iloraz średniej ceny okresu bieżącego (danego kwartału) do średniej ceny okresu odniesienia (4. kwartał roku poprzedniego). Wskaźniki dla wyższych szczebli agregacji obliczane są według formuły Laspeyres'a przy zastosowaniu systemu wag opracowanego na podstawie wartości lokali mieszkalnych sprzedanych w roku poprzedzającym rok badany.

Wskaźniki cen lokali mieszkalnych przyjmowane są jako wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych (HPI) z powodu braku możliwości obliczenia wskaźników cen budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Podstawą do obliczenia średnich cen, średnich cen za 1 m² oraz mediany cen za 1 m² lokali mieszkalnych w 2019 r. są transakcje zawarte w trakcie badanego okresu i zarejestrowane w rejestrach cen i wartości nieruchomości w terminie do 24 kwietnia 2020 r., z wyjątkiem 24 powiatów – w terminie do 27 lipca 2020 r.

Średnie ceny lokali mieszkalnych uzyskiwane są jako iloraz wartości i liczby lokali mieszkalnych sprzedanych w danym okresie.

Średnie ceny za 1 m² lokali mieszkalnych opracowywane są jako iloraz wartości i powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych sprzedanych w danym okresie.

Mediana cen za 1 m² lokali mieszkalnych wyrażona jest wartością środkową w szeregu uporządkowanym od najniższego do najwyższego poziomu ceny i informuje, że 50% cen zarejestrowanych w danym okresie przyjmuje wartości nie wyższe, a 50% cen – wartości nie niższe od wartości mediany.

market transactions, i.e. sales on the free market (with some exclusions, e.g. sales between related parties) and sales under tender procedure.

The division of the market sales of flats into the primary market and the secondary market was introduced with the assumption that sales on the primary market relate to transactions concluded on the free market, where the selling party is a legal person and the average price per 1 m² of useful floor area of the dwelling is at least PLN 2000. Transactions on the secondary market include other market transactions carried out on the free market and sales under tender procedure.

Price indices of flats reflect price changes on the flat market adjusted for changes in the shares of sold flats taking place from period to period. The survey covers the prices of flats in multi-dwelling buildings purchased by households. Indices are calculated using the stratification method, which consist in dividing transactions into as homogeneous as possible strata. Stratification is based on the type of market (primary/secondary), location, flat size. An elementary-level price index is calculated for each strata as a quotient of the average price in the current period (the given quarter) and the average price in the reference period (the fourth quarter of the previous year). Indices for higher aggregation levels are calculated using the Laspeyres' formula with a weighting system based on the value of flats sold in the year preceding the reporting year.

The price indices of flats are taken as house price indices (HPI) due to the lack of possibility for calculating the price indices for single-family houses.

The basis for the calculation of average prices, average prices per 1 m² and the median of prices per 1 m² of flats in 2019 are transactions included during the survey period and recorded in the registers of real estate prices and values by 24 April 2020, except 24 powiats – by 27 July 2020.

Average prices of flats are calculated as a quotient of the value and number of flats sold during the given period.

Average prices per 1 m² of flats are developed as a quotient of the value and useful floor area of flats sold during the given period.

Median of prices per 1 m² of flats is expressed as a middle value in the range of values ordered from the lowest to the highest price level, and informs that 50% of prices recorded in a given period has values not higher, and 50% of prices – values not lower than the median value.

5. Ceny w handlu zagranicznym

Wskaźniki cen transakcyjnych (unit value) w handlu zagranicznym obliczono na podstawie obserwacji cen wybranych towarów (ok. 3,5 tys. w imporcie, ok. 2,5 tys. w eksporcie) na najniższym 8-znakowym szczeblu CN (Combined Nomenclature), przy wykorzystaniu danych o obrotach handlu zagranicznego (w imporcie na warunkach cif, w eksporcie na warunkach fob). Źródłem danych jest deklaracja Intrastat służąca do rejestracji obrotów z krajami Unii Europejskiej i zgłoszenia celne stosowane do rejestracji obrotów z krajami trzecimi. Wskaźniki cen dla najniższych szczebli CN, obliczane jako „unit value”, są następnie agregowane na:

- działy i sekcje CN,
- działy i sekcje SITC (Standard International Trade Classification),
- główne kategorie ekonomiczne BEC.

Wskaźniki cen na wyższych szczeblach agregacji opracowano przy wykorzystaniu formuły Paaschego:

- miesięczne, jako relację wskaźników dynamiki wartości obrotów w złotych do wskaźników wolumenu obrotów,
- miesięczne narastające i roczne, przyjmując jako system wag strukturę wartości obrotów z roku badanego.

Badanie cen importu i eksportu prowadzone jest na celowo dobranej próbie towarów (według nomenklatury CN) oraz przedsiębiorstw. Towary objęte badaniem należą do sekcji B, C i D Polskiej Klasyfikacji Wytworów i Usług. W badaniu uczestniczą wybrane przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe niezależnie od ich sklasyfikowania według rodzajów działalności zgodnie z PKD.

Rozmiary i zakres próby przyjętej do badania zgodne są z wymaganiami Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1165/98 z dnia 19 maja 1998 r. (z późniejszymi zmianami) dotyczącego statystyk krótkoterminowych.

Wyboru towarów i przedsiębiorstw dokonano na podstawie danych pochodzących ze statystyki handlu zagranicznego.

Podstawowe kryteria doboru towarów do badania (na 8-cyfrowym poziomie CN) to:

- znacząca wartość importu/eksportu,
- reprezentatywność i odzwierciedlanie ewolucji cen dla podobnych grup towarów, które nie zostały poddane obserwacji,
- obecność w obrocie w jak najdłuższym okresie.

Zasadnicze kryteria doboru przedsiębiorstw do badania cen to:

- znacząca w skali kraju wartość importu/eksportu przedsiębiorstwa,
- występowanie wytypowanego 8-cyfrowego grupowania CN w danym przedsiębiorstwie, przez co najmniej 2 lata.

5. Prices in foreign trade

Transaction price indices of foreign trade (unit value) are calculated on the basis of observations of prices of selected goods (about 3.5 thousand in imports, about 2.5 thousand in exports) on the lowest 8-digit level of CN (Combined Nomenclature), with the use of data regarding foreign trade turnover (imports – cif, exports – fob). The source of data are following: INTRASTAT declarations which provide the turnovers' register with the EU member states and custom declaration document used for turnovers' register with third countries. Price indices for the lowest CN levels are calculated as 'unit value' and then they are aggregated into:

- CN divisions and sections,
- divisions and sections of SITC (Standard International Trade Classification),
- broad economic categories of BEC.

Price indices for the higher levels of aggregation are compiled according to the Paasche formula:

- monthly, as relation of the indices of turnover value in Polish currency to the indices of turnover volume,
- cumulative monthly periods and annual, using the structure of turnover value in the surveyed year as the weighting system.

The imports and exports price survey is conducted on a purposely selected sample of goods (according to the CN) and enterprises. Goods included in the survey belong to section B, C and D of the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU). Selected manufacturing and trade enterprises take part in the survey regardless of their classification by kinds of activity according to NACE.

The size and scope of the sample surveyed are according to the requirements of the Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 (as amended) concerning short-term statistics.

Goods and enterprises were selected on the basis of data derived from foreign trade statistics.

Basic criteria of selecting goods for the survey (on a 8-digit CN level) are the following:

- significant value of imports/exports,
- representativeness and reflection of price development for similar groups of goods that are not under observation,
- presence in the sales as long as possible.

Basic criteria of selecting enterprises for the price survey are the following:

- significant at a country-wide scale value of an enterprise's imports/exports,
- occurrence of the selected 8-digit CN level in a given enterprise for at least 2 years

Wybrane do badania przedsiębiorstwa we współpracy ze służbami statystycznymi dokonują, w ramach 8-cyfrowego grupowania CN, wyboru towarów-reprezentantów do bieżącej obserwacji cenowej.

Badanie obejmuje:

- ok. 5 700 przedsiębiorstw (ok. 3 100 importerów i ok. 2 600 eksporterów),
- 2 800 grup towarów na 8-cyfrowym poziomie CN w imporcie i 2 200 grup towarów na 8-cyfrowym poziomie CN w eksporcie,
- łącznie ok. 25 000 rejestrowanych w miesiącu towarów-reprezentantów.

Materiałem źródłowym o poziomach cen w imporcie/eksportcie jest miesięczne **sprawozdanie C-05 – „Sprawozdanie o cenach towarów w handlu zagranicznym”** przekazywane przez podmioty gospodarcze wybrane do badania, które w okresie sprawozdawczym realizowały import/eksport towarów.

Przedmiotem badania są:

- **ceny importu na bazie CIF** – ceny towarów dostarczonych do granicy celnej kraju importującego,
- **ceny eksportu na bazie FOB** – ceny towarów dostarczonych do granicy celnej kraju eksportującego, spełniające następujące warunki:
 - ceny faktycznej transakcji, a nie ceny z cennika,
 - ceny ustalone na podstawie faktur kupna-sprzedaży,
 - ceny reprezentatywnej transakcji (odnoszące się do konkretnego dnia miesiąca) lub średnie ceny kilku porównywalnych transakcji zawartych w miesiącu sprawozdawczym,
 - ceny wyrażone w złotych.

System wag do obliczania wskaźników cen stworzony został w oparciu o roczną wartość obrotów ze statystyki handlu zagranicznego. Obowiązują wagi z roku 2015. Wagi na szczeblu 8-cyfrowym CN to roczne wartości importu/eksportu (w PLN) za rok bazowy. Wagi na poziomie klasy, grupy, działu, sekcji PKWiU mają postać wag udziałowych obliczonych w oparciu o obroty w imporcie/eksportcie za rok bazowy.

Podstawowym wskaźnikiem cen obliczanym na podstawie uzyskanych od przedsiębiorstw danych, jest miesięczny wskaźnik przy podstawie miesiąc poprzedni=100 dla każdego reprezentanta. Wskaźniki cen na 8-cyfrowym poziomie CN obliczane są jako średnia geometryczna elementarnych wskaźników cen reprezentantów. Miesięczne wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni=100 dla 8-cyfrowego poziomu CN agregowane są (według klucza powiązań CN i PKWiU) na 4-cyfrowy poziom PKWiU. Obliczeń dokonuje się w oparciu o formułę Laspeyres'a, tzn. jako średnią ważoną miesięcznych wskaźników cen dla 8-cyfrowego poziomu CN, przy wykorzystaniu systemów wag. Następnie przy zastosowaniu odpowiednich wag obliczane są wskaźniki cen na wyższe szczeble agregacji PKWiU.

The enterprises selected for the survey, in cooperation with statistical services, select, within the 8-digit CN level, representative items of goods for current price observation.

The survey includes:

- c. 5 700 enterprises (c. 3 100 importers and c. 2 600 exporters),
- 2 800 groups of goods on the 8-digit CN level in imports and 2 200 groups of goods on the 8-digit CN level in exports,
- altogether c. 25 000 representative items of goods registered in a month.

The source material about the levels of prices in imports/exports is a monthly report **C-05 – “Report on the prices of goods in foreign trade”** submitted by economic entities selected for the survey, which imported/exported goods in the reporting period

The subjects of the survey are:

- **prices of imports based on CIF** (cost, insurance, freight) – the prices of goods delivered to the customs border of the importing country,
 - **prices of exports based on FOB** (free on board) – the prices of goods delivered to the customs border of the exporting country,
- that meet the following conditions:
- actual transaction prices, not of a price list,
 - prices fixed on the purchase-sale invoices,
 - prices of representative transactions (relating to a specific day of a month) or the average prices of several comparable transactions concluded in the reporting month,
 - prices expressed in PLN.

The weighting system used for calculation of imports/exports price indices has been created on the basis of the annual value of imports/exports from foreign trade statistics. Weights from 2015 are taken into account. Weights at the 8-digit CN level are annual values of imports/exports (in PLN) for the base year. Weights for the class, group, division and section level of PKWiU are expressed in percentage shares of imports/exports turnover in the base year.

Imports/exports elementary monthly price index (previous month = 100) is calculated on the basis of data obtained from enterprises. It's calculated for each representative item. Price indices for the surveyed month at the 8-digit CN level are calculated as the geometric average of the elementary price indices of the representative items. Monthly price indices based on the previous month = 100 for the 8-digit CN level are aggregated (according to the CN and PKWiU link key) to the 4-digit PKWiU level. Calculations are carried out using the Laspeyres formula, i.e. as a weighted average of price indices based on the previous month = 100 for an 8-digit CN level, applying the weighting systems. Then, using appropriate weights, price indices are calculated for higher levels of PKWiU aggregation.

6. Ceny w Unii Europejskiej

Dane o cenach w krajach Unii Europejskiej dotyczą:

- zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (HICP) obliczanych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/792 z dnia 11 maja 2016 r.,
- nieruchomości mieszkalnych (HPI) obliczanych zgodnie z rozporządzeniem UE Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/792 z dnia 11 maja 2016 r. oraz rozporządzeniem Komisji (UE) nr 93/2013 z dnia 1 lutego 2013 r.,
- nieruchomości mieszkalnych zamieszkałych przez właścicieli (OOH) obliczanych zgodnie z rozporządzeniem UE Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/792 z dnia 11 maja 2016 r. oraz rozporządzeniem Komisji (UE) nr 93/2013 z dnia 1 lutego 2013 r.,
- producentów w rolnictwie,
- producentów w przemyśle zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r., zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grup Przemysłowych (MIGs).
- producentów usług zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącym krótkookresowej statystyki wraz z późniejszymi zmianami.

Źródłem danych o wskaźnikach cen w krajach UE jest statystyczna baza danych Eurostatu – Urzędu Statystycznego Unii Europejskiej – zaktualizowana na początek grudnia 2019 r. Baza jest dostępna na stronie internetowej Eurostatu: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>

Dane prezentowane są oddzielnie dla poszczególnych krajów członkowskich UE oraz agregatu UE 28 (kraje członkowskie UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy).

Niektóre dane mają charakter wstępny oraz szacunkowy i mogą ulec zmianie w następnych edycjach publikacji.

6. Prices in the European Union

Data on prices for the EU member states cover:

- Harmonised Indices of Consumer Prices (HICP) calculated in accordance with the Regulation (EU) No 2016/792 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016,
- House Price Indices (HPI) calculated according to the Regulation (EU) No 2016/792 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 and the Commission Regulation (EU) No 93/2013 of 1 February 2013,
- Owner-occupied housing price indices (OOH) calculated according to the Regulation (EU) No 2016/792 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 and the Commission Regulation (EU) No 93/2013 of 1 February 2013,
- producers in agriculture,
- producers in industry according to the Commission Regulation (EC) No 656/2007 of 14 June 2007 amending Regulation (EC) No 586/2001 of 26 March 2001 on implementing Council Regulation (EC) No 1165/98 concerning short-term statistics as regards the definition of Main Industrial Groupings (MIGs).
- producers of services according to the Council Regulation (EC) No 1165/98 concerning short-term statistics as amended.

The data source on price indices in the EU Member States is the statistical database of Eurostat – the Statistical Office of the European Union – updated at the beginning of December 2019. The database is available on the Eurostat website: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>

The data are presented both individually for each EU country and as the aggregate of EU 28 (the EU member states: Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czechia, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, the Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom).

Some data are preliminary or estimated and may be revised in the next editions of the publication.

Podstawowe pojęcia

Akumulacja brutto – przyrost majątku narodowego w określonym czasie obejmujący, nakłady brutto na środki trwałe, przyrost rzeczowych środków obrotowych, nabycie aktywów o wyjątkowej wartości pomniejszone o ich rozdzysponowanie.

Cena bazowa – kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu (VAT i akcyzowy) oraz o ewentualne rabaty i opusty, a powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Cena producenta – kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o ewentualne rabaty i opusty oraz o należny podatek od towarów i usług (VAT) i powiększona o podatek akcyzowy (w przypadku płatnika tych podatków).

Cena skupu – cena płacona producentom rolnym przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów, obliczana jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w badanym okresie.

Cena targowiskowa – cena uzyskiwana przez rolnika w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikiem a ludnością nierolniczą, obliczana jako średnia arytmetyczna wszystkich notowań w skali całego kraju w badanym okresie.

Cena środków produkcji dla rolnictwa – cena towarów i usług nieprzeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji, nabywanych jako środki produkcji oraz na cele inwestycyjne przez rolników.

Cena towarów i usług konsumpcyjnych – cena (łącznie z obciążeniami podatkowymi, w tym VAT) płacona przez ludność na rynku detalicznym za towary i usługi nabywane w celach konsumpcyjnych.

Cena transakcyjna w handlu zagranicznym (unit value) – cena transakcyjna w imporcie równa się cenie na warunkach franco granica polska lub cif port polski, a cena transakcyjna w eksporcie równa się cenie ustalonej na warunkach franco granica polska lub fob port polski, przeliczonych na złote według obowiązujących kursów walut obcych w złotych.

Dobra (towary) konsumpcyjne (trwałe i nietrwałe) – towary służące do zaspokajania potrzeb konsumentów w zakresie żywienia oraz innych potrzeb bytowych w szeroko rozumianym zakresie.

Do towarów konsumpcyjnych zalicza się:

- żywność i napoje bezalkoholowe;
- napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe;
- towary nieżywnościowe.

Main terms

Gross Capital Formation – the increase of national capital in given period that includes, changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables.

Basic price – the amount of money received by the producer from a purchaser for a unit of product (good or service), reduced by any taxes on the product (value added tax VAT and excise tax) as well as any rebates and deductions, and increased by any subsidies received for the product.

Producer price – the amount of money received by the producer from a purchaser for a unit of product (good or service), decreased by any rebates and discounts as well as by the value added tax (VAT) due and increased by the excise tax (in the case of the payer of these taxes).

Procurement price – price paid to agricultural producers by economic entities purchasing agricultural products directly from the producers, calculated as a quotient of value (without value added tax) and quantity of individual agricultural products purchased in a surveyed period.

Marketplace price – price received by farmer in transactions between farmers and between farmers and non-agricultural population. It is calculated as the arithmetic mean of all quotations at the national level in surveyed period.

Price of means of production for agriculture – price of goods and services not intended for direct consumption, purchased by farmers as means of production and for investment purposes.

Price of consumer goods and services – price (together with tax burden, including VAT) paid by the population on the retail market for goods and services purchased for consumption purposes.

Transaction price in foreign trade turnover (unit value) – the transaction price in imports equals the price on franco Polish frontier or CIF Polish port, while the transaction price in exports equals the price fixed on franco Polish frontier or FOB Polish port, converted into PLN according to the obligatory foreign exchange rate.

Consumer goods (durable and non-durable) – goods serving satisfying the needs of consumers in respect of food and other broad-based sustenance needs.

Consumer goods include:

- food and non-alcoholic beverages;
- alcoholic beverages and tobacco;
- non-foodstuffs goods.

Pojęcie to ma charakter umowny – w zależności od funkcji jaką spełnia dany towar może on być konsumpcyjny lub niekonsumpcyjny.

Ze względu na spodziewany okres użytkowania danego towaru można je podzielić na dobra trwałe i nietrwałe (pozostałe).

Dobra zaopatrzeniowe – surowce, półfabrykaty lub wyroby gotowe, służące w swej przeważającej części celom dalszej produkcji.

Inflacja bazowa – część inflacji rejestrowanej, która służy do oceny średnio i długookresowego trendu ogólnego poziomu cen.

Kursy walut – średnie miesięczne kursy obliczane na podstawie dziennych kursów kupna i sprzedaży walut obcych, ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski.

Mediana cen – wartość środkowa, która dzieli uporządkowany rosnąco zbiór badanych cen danego produktu na dwie równoliczne części w ten sposób, że poniżej i powyżej tej wartości znajduje się jednakowa liczba zanotowanych cen. Mediana jest kwartylem drugim, którego wartość nie zależy od wartości krańcowych (odstających, ekstremalnych) rozkładu badanych cen.

Nakłady inwestycyjne – nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe – to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej) w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady – to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Popyt inwestycyjny – założona odwrotna relacja między ceną dóbr inwestycyjnych, a ich ilością, którą przedsiębiorcy są skłonni nabyć w danym odcinku czasu.

This term has conventional meaning depending on the function, the given commodity can be consumer or non-consumer.

According to the expected time of use of a given commodity, consumer goods can be divided into durable goods and non-durable goods (others).

Intermediate goods – raw materials, semi-finished or finished goods, primarily for further production.

Core inflation – the part of registered inflation, which is used to assess the medium and long-term trend of the general price level.

Currency exchange rates – average monthly exchange rates calculated based on daily buying and selling foreign exchange rates, published by the National Bank of Poland.

Median of prices – price which divides the ordered set of observed prices of a given product into two equally numerous parts so that there is an equal number of noted prices below and above the value. Median is the second quartile, whose value does not depend on the marginal values (outlier, extreme) of the distribution of the analysed prices.

Investment outlays – financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments. Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Gross fixed capital formation – outlays on:

- buildings and structures (including buildings and places as well as civil engineering works) of which, among others construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and endowments),
- means of transport,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd) and long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization.

Other outlays – outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

Investment demand – the assumed relation of the price of investment goods and services to their amount which entrepreneurs are willing to purchase in a given period of time.

Popyt krajowy – ogół wydatków gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i sektora publicznego na zakup towarów i usług w danym kraju lub kwota, która byłaby wydana przez te podmioty, gdyby dobra te były dostępne.

Produkcja globalna – ogół produktów wytworzonych w ciągu okresu księgowego.

Produkty sezonowe – produkty dostępne na rynku w dużej ilości lub potrzebne nabywcom tylko w określonych miesiącach w roku np. niektóre owoce i warzywa, mleko owcze, niektóre rodzaje ubrań, obuwia i sprzętu sportowo-rekreacyjnego, usługi turystyczne, opał na zimę, nasiona i sadzonki, prace polowe i ogrodnicze.

Relacje cen wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu produktów rolnych informują, jaką ilość produktu rolnego należy sprzedać w skupie, aby móc nabyć środek produkcji.

Relacje cen w rolnictwie – stopień opłacalności sprzedaży produktu rolnego na określonym rynku zbytu w badanym okresie.

Relacje opłacalności tuczu trzody chlewnej – zmiany w dochodowości tego kierunku produkcji; oblicza się je jako stosunek ceny skupu żywca wieprzowego (za 1 kg) do cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach dla wybranych produktów rolnych.

Relacje cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach do cen skupu – informacja, o ile razy przeciętna cena targowiskowa była wyższa (lub niższa) od ceny skupu danego produktu rolnego; oblicza się je jako stosunek ceny uzyskiwanej przez rolników na targowiskach do ceny skupu wybranego produktu rolnego.

Reprezentant wyrobów lub usług – produkt (wyrób lub usługa) o precyzyjnie określonej nazwie, typie, podstawowych parametrach techniczno-eksploatacyjnych, a także jednostce miary, wytypowany do określonego badania statystycznego.

Rynek pierwotny nieruchomości – ogół ofert sprzedaży i kupna nowo wybudowanych samodzielnych lokali mieszkalnych i samodzielnych lokali użytkowych oraz spółdzielczych lokali mieszkalnych i użytkowych, a także domów jednorodzinnych, które nie były jeszcze przedmiotem obrotu.

Rynek wtórny nieruchomości – ogół ofert sprzedaży i kupna samodzielnych lokali mieszkalnych i samodzielnych lokali użytkowych oraz spółdzielczych lokali mieszkalnych i użytkowych, a także domów jednorodzinnych, które były już przedmiotem obrotu.

Domestic demand – the total amount of money that is spent on goods and services by the people, companies, and government within the particular country, or that would be spent if the goods and services were available.

Output – the total of products created during the accounting period.

Seasonal products – products available on the market in large quantities or needed for buyers only in certain months of the year, e.g. some fruits and vegetables, sheep's milk, some types of clothing, footwear and sports or leisure equipment, tourist services, fuels for heating for winter, seeds and planting stocks, field works and gardening.

Relations between prices of selected means of production for agriculture and procurement prices of agricultural products inform about quantity of the agricultural product which should be sold in procurement in order to purchase the given mean of production.

Price relations in agriculture – the profitability degree of sales of a given agricultural product on particular market during the surveyed period.

Relations of profitability of pig fattening – changes in profitability of this production direction. They are compiled as ratio of procurement prices of pigs for slaughter (per kg) to procurement and marketplace prices received by farmers for selected agricultural products.

Relations between marketplace prices received by farmers and procurement prices – information how many times an average marketplace price of the agricultural product was higher (or lower) than its procurement price. They are calculated as the relation between of marketplace price received by farmers and procurement price of a selected agricultural product.

Representative of goods or services – a product (a good or a service) with a precisely defined name, type, basic technical and operational parameters and a measurement unit, selected for a specific statistical survey.

Primary real estate market – all offers for sale and purchase of newly built separate residential premises, separate business premises and cooperative residential and business premises as well as single-family houses which have not been traded yet.

Secondary real estate market – all offers for sale and purchase of separate dwellings and separate business premises, cooperative residential and business premises as well as single-family houses which have already been traded.

Siła nabywcza – realna wartość pieniądza. Określa, ile dóbr i usług można nabyć za jednostkę pieniądza.

Spożycie – wydatki poniesione przez jednostki instytucjonalne będące rezydentami na towary i usługi wykorzystywane dla zaspokojenia bezpośrednich, indywidualnych i zbiorowych potrzeb członków społeczeństwa.

Spożycie naturalne – to towary lub usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z indywidualnego gospodarstwa rolnego, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej.

Środki trwałe – rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Do środków trwałych zalicza się:

- nieruchomości, w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- inwentarz żywy.

Terms of trade – wskaźnik określający relację zmian cen towarów eksportowanych do zmian cen towarów importowanych.

Towary nieżywnościowe trwałego użytku – towary służące do zaspokajania potrzeb bytowych ludności związanych z: ubiorem, konserwacją mieszkań i domów oraz ich wyposażeniem, własnymi środkami transportu, sprzętem telekomunikacyjnym, sprzętem do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu, sprzętem fotograficznym i filmowym, sprzętem służącym do przetwarzania danych, muzycznym, rekreacyjno-turystycznym itp.

Wskaźnik cen produkcji budowlano-montażowej – obrazuje zmiany cen bazowych w budownictwie, tj. w trzech działach PKD: „Budowa budynków”, „Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej” oraz „Roboty budowlane specjalistyczne”.

Wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu – obrazuje zmiany cen bazowych w przemyśle, tj. w czterech sekcjach PKD: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”.

Purchasing power – the amount of goods and services that can be purchased with a unit of currency.

Final consumption expenditure – expenditures consists of expenditure incurred by resident institutional units on goods or services that are used for the direct satisfaction of individual needs or wants or the collective needs of members of the community.

Own-consumption – commodities or services used for needs of the household, received from private farm or from the self-employed activity, agricultural and non-agricultural.

Fixed assets – tangible fixed assets and their equivalents, with a lifetime exceeding one year, completed, fit for use and designated for use by the entity.

Fixed assets include:

- real estate, including land, right of perpetual use of land, structures and buildings as well as separate owned premises, co-operative ownership right to residential premise or co-operative right to utilitarian premise,
- machinery, technical equipment, transport equipment and other articles,
- improvements to third party fixed assets,
- livestock.

Terms of trade – an index describing the relation of price changes of exported goods to price changes of imported goods.

Durable non-foodstuff goods – goods meeting the living needs of the population related to: clothing, dwelling and housing maintenance and their equipment, own means of transport, telecommunication equipment, equipment for the reception, registration and reproduction of sound and images, photographic and film equipment, data processing equipment, musical equipment, tourism and recreational equipment, etc.

Price index of construction and assembly production – illustrates changes in basic prices in construction, i.e. in three divisions according to NACE: “Construction of buildings”, “Civil engineering” as well as “Specialized construction activities”.

Price index of sold production of industry – illustrates changes in basic prices in industry, i.e. in four sections according to NACE: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

Wskaźniki cen importu według kierunków przeznaczenia

– wskaźniki cen importowanych towarów w podziale na 7 kategorii przeznaczenia według Klasyfikacji Towarowej Handlu Zagranicznego według Głównych Kategorii Ekonomicznych (BEC):

- żywność i napoje,
- towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej nie wymienione,
- paliwa i smary,
- dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu), części i akcesoria
- środki transportu, części, akcesoria,
- towary konsumpcyjne gdzie indziej niewymienione,
- inne towary gdzie indziej nie wymienione.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych – przyjmowany jako jeden z mierników inflacji, informuje o ile więcej lub mniej wydał przeciętnie konsument na zakup tej samej ilości takich samych towarów i usług, w danym okresie czasu w porównaniu do okresu bazowego.

Wskaźnik relacji cen „nożyce cen” – iloraz wskaźnika cen produktów rolnych sprzedawanych oraz wskaźnika cen towarów i usług zakupywanych przez producentów rolnych.

Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych

– wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki cen towarów i usług zakupywanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupywanych na cele: konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej oraz inwestycyjne.

Wskaźniki cen importu i eksportu – obrazują zmiany cen produktów przemysłowych będących przedmiotem międzynarodowej wymiany handlowej, tj. w sekcjach PKWiU: „Produkty górnictwa i wydobywania”, „Produkty przetwórstwa przemysłowego”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”.

Wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych (HPI) – miara inflacji na rynku nieruchomości mieszkalnych. Odzwierciedla zmiany cen wszystkich rodzajów nieruchomości mieszkalnych nabywanych przez gospodarstwa domowe (lokali mieszkalnych w budynkach wielomieszkańczych i budynków mieszkalnych jednorodzinnych, tj. budynków wolnostojących, budynków w zabudowie bliźniaczej lub szeregowej itp.), zarówno nowych, jak i istniejących. Uwzględniane są tylko ceny rynkowe.

Wskaźniki cen nieruchomości mieszkalnych zamieszkałych przez właścicieli (OOH) – mierzą zmiany w cenach nieruchomości mieszkalnych nienależących dotychczas do sektora gospodarstw domowych oraz innych produktów nabywanych przez gospodarstwa domowe w roli właścicieli zamieszkałych przez siebie nieruchomości mieszkalnych.

Indices of prices of imports by end use – price indices of imported goods by 7 basic categories according to the Classification by Broad Economic Categories (BEC):

- food and beverages,
- industrial supplies, not elsewhere specified,
- fuel and lubricants,
- capital goods (except transport equipment), and parts and accessories thereof,
- transport equipment and parts accessories, thereof,
- consumer goods not elsewhere specified,
- other goods not elsewhere specified.

Price index of consumer goods and services (CPI) – regarded as one of the measures of inflation, it informs how much more or less the average consumer spent on the purchase of the same amount of the same goods and services in a given period of time compared to the basic period.

Index of price relations (the so-called price gap) – quotient of price index of sold agricultural products and price index of goods and services purchased by farmers.

Price indices of sold agricultural products – reflect changes of average weighted procurement prices and prices received by farmers on marketplaces. Price indices of purchased goods and services express changes in retail prices of goods and services purchased for consumption, current agricultural production or investment purposes.

Price indices of imports and exports – show changes in the prices of industrial products being the object of international trade, i.e. in sections of the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU): “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and hot water supply”.

Housing price indices (HPI) – measure of inflation in the residential property market. HPI captures price changes of all kinds of residential property purchased by households (flats in multi-dwelling houses and single-family houses, i.e. detached houses, semi-detached houses, terraced houses, etc.), which are both new and existing ones. Only market prices are considered.

Owner-Occupied Housing (OOH) indices – measure changes in the prices of dwellings new to the household sector and of other products that the households acquire in their role as owner-occupiers.

Wskaźniki cen producentów usług związanych z obsługą działalności gospodarczej – obrazują zmiany cen wybranych usług w zakresie informacji i komunikacji, działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej.

Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym – określają zmiany cen w walutach obcych oraz zmiany kursów walut wyrażonych w złotych.

Wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji – obrazują zmiany cen w transporcie, gospodarce magazynowej, działalności wspierającej transport, działalności pocztowej i kurierskiej oraz telekomunikacji.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) – obliczany jest według ujednoczonej metodologii stosowanej w Unii Europejskiej. Służy do pomiaru inflacji oraz oceny stabilności cen we wszystkich krajach członkowskich UE.

Zużycie pośrednie – obejmuje wartość wyrobów i usług wykorzystanych jako nakłady w procesie produkcji, wyłączając środki trwałe, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Wyroby i usługi są albo przekształcone, albo wykorzystane w procesie produkcji.

Producer price indices for business services – reflect changes in the prices of selected services in information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities, administrative and support service activities.

Transaction price indices of foreign trade – specify changes in prices in foreign currencies and changes in exchange rates of foreign currencies expressed in PLN.

Price indices of transportation, storage and telecommunications – reflect changes in the prices in transport, warehousing and support activities for transportation, postal and courier activities and telecommunications.

Harmonised Index of Consumer Prices (HICP) – it is calculated according to the unified methodology used in the European Union. It is used to measure inflation and assess price stability in all EU member states.

Intermediate consumption – consists of goods and services consumed as inputs by a process of production, excluding fixed assets whose consumption is recorded as consumption of fixed capital. The goods and services are either transformed or used up by the production process.